
80. yıl
ATATÜRK'ün Samsun'a
Çıkışı ve Kurtuluş Savaşı'nın
Başlatılmasına Dair Belgeler
1919
1999

Yayına Hazırlayanlar :

Doç. Öğ. Alb. Cemalettin TAŞKIRAN

Öğ. Bnb. Nâsır YÜCEER

Arş. Pln. Uz. Meliha YÜCEL

Redaksiyon Uz. Meltem TAŞKIN

Tarih Uz. Hayriye YALÇIN

Tarih Uz. Seval BİLGEN

Tarih Uz. Kerime ŞAHİNER

Redaksiyon Uz. Yasemin TAŞÇI

Redaksiyon Uz. Halime TAŞÇI

SUNUŞ

1999 yılının Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Samsun'a çıkışının 80'inci yıl dönümü olması dolayısıyla Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Arşivinde bulunan İstiklâl Harbi Koleksiyonu belgelerinden seçilerek meydana getirilen "ATATÜRK'ün Samsun'a Çıkışı ve Kurtuluş Savaşı'nın Başlatılmasına Dair Belgeler" adlı eseri yayınlamış bulunuyoruz.

Bu esere; Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Suriye cephesinden İstanbul'a gelişi, Samsun'a çıkışı, Karadeniz bölgesindeki çete faaliyetleri, İstanbul Hükûmeti'nin Mustafa Kemal Paşayı 9 ncu Ordu Müfettişliğine ataması, Mustafa Kemal'in görevinden istifası ve askerlik mesleğinden ayrılması, Erzurum ve Sivas kongreleri ile ilgili belgeler seçilmiştir.

Mustafa Kemal Paşanın Samsun'a çıkışı, Mondros Mütarekesi'ne dayanılarak vatanı işgale uğrayan ve bağımsızlığı elinden alınan Türk milletinin Kurtuluş Mücadelesi'nin başlangıcı olmuştur. Mustafa Kemal Paşa Türk milletini kurtarmak için harekete geçme kararını daha Yıldırım Ordular Grup Komutanlığı yaptığı sırada vermiştir. ATATÜRK'ün karakterini oluşturan bağımsızlık ve özgürlük fikri, tam bağımsız yeni bir Türk devleti kurma ülküsünde odaklanmıştır. Mustafa Kemal Paşa bu heyecanla 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'da Anadolu topraklarına ayak bastı. Samsun'da milletiyle kucaklaştığı zaman uygulamaya çalıştığı esas düşüncesi millet hâkimiyetine dayanan, kayıtsız şartsız bağımsız yeni bir Türk devleti kurmaktı. "Milletin istiklâlini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." düsturundan hareketle Kurtuluş Mücadelesi başlatılmış, "Ya istiklâl ya ölüm" parolasıyla zafere ulaştırılmıştır. Kazanılan İstiklâl Savaşı, çağdaş ve demokratik ilkeleri temel alan Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasını sağladığı gibi, bağımsızlık mücadelesi verecek mazlum milletlere de örnek olmuştur.

Yakın tarihimizin bu dönemine ışık tutması amacıyla yayınlanması uygun görülen bu belgeler Arşiv Uzmanı İlhami Bebek, Arşiv Uzmanı Nimet Kösedağ, Askerî Tarih Uzmanı Hülya Toker, Belge Araştırma Uzmanı Gülhan Barlas, Arşiv Uzmanı Satı Altınbaş, Arşiv Uzmanı Gülsen Yurtseven, Arşiv Uzmanı Hatice Karakaya tarafından seçilip, günümüz Türkçesine çevrilmiştir.

Aydın OKAN
Hv.Korgeneral
ATASE Başkanı

ÖN SÖZ

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Osmanlı Devleti'nin imzaladığı Mondros Mütarekesi, İtilâf devletlerine Osmanlı Devleti'ni paylaşmaya yönelik gizli anlaşmaları gerçekleştirme fırsatı vermiştir.

Türk milletinin imhasını ve yurdunun parçalanmasını öngören mütakerenin 7'nci maddesi gereğince İtilâf devletlerinin, ülkeyi işgale başlamaları karşısında, padişah ve İstanbul Hükûmeti yalnızca olayı protesto etmekle yetinmiş, çareyi savaştan güçlü çıkan İngilizlerin inisiyatifine sığınmakta aramıştır. Bu politika Türk milletini kendi kaderiyle baş başa bırakmış, millet olarak varlığını korumaya yöneltmiştir. Türk milleti bu buhranlı devrede, kendi kendini savunma ihtiyacının da sonucu olarak bir tek amaca yönelmiş ve tam bir dayanışma duygusunu ve hareket etmek kararlılığını sergilemiştir. Türk milletinin hür ve bağımsız yaşama kararında, yeni bir devlet kurma enerjisi mevcuttu. Çünkü milletlerin bağımsız yaşamaları; devlete sahip olmakla, milletin hukukî ve siyasî şahsiyet kazanmasıyla mümkündü.

Kurtuluş mücadelesi için teşkilâtlanıp, silâha sarılarak şeref ve haysiyeti korumak için haksız işgallere isyan ederek mahallî kurtuluş çarelerinin arandığı ümitsiz günlerde Mustafa Kemal Paşanın tarih sahnesine atılışı bir tesadüf veya sadece bir cesaret işi değildi. Mustafa Kemal'i millî ihtiyaç ve zorunluluklar ortaya çıkarmış, şahsında millet liderini bulmuş, ümit ve geleceğini ona bağlamıştır. Bu ihtiyacı herkesten önce gören ve gereğini yapan Mustafa Kemal Anadolu'ya geçip Kuva-yı Milliyeyi organize ederek Millî Mücadele'yi başlatma kararını almıştır.

Mustafa Kemal, ülkenin içinde bulunduğu tehlikeli durumu, yöneticilerin bu durum karşısındaki teslimiyetçiliğini, başlatacağı bağımsızlık mücadelesinin amacını millete duyuracak, milletin teşkilâtlanmasının yolunu açacak, ilk siyasî ve askerî örgütlenmeyi lider konumunda gerçekleştirebilmekte kendisine ko-

laylık sağlayacak bir yetkiyle Anadolu'ya geçmek istiyordu. Türk milletinin talihi çok geçmeden böyle bir şansı Mustafa Kemal'in karşısına çıkarmıştır. O sırada Karadeniz bölgesinde ayrılıkçı Rum çetelerinin, Türk halkına yönelik olarak başlatmış olduğu sindirme saldırıları Türk halkının karşı koymasıyla Rum çetelerinin aleyhine dönmüştü. Saldırılarında istediği sonucu alamayan Rum çeteleri İngilizleri yardıma çağırmıştır. İngilizler Rumları korumak düşüncesiyle Osmanlı Hükûmeti'nden bu bölgedeki karışıklığı bastırmasını istemiştir. Bu baskı karşısında İstanbul Hükûmeti; asayişi sağlamada başarılı olmasına hizmet edeceği gerekçesiyle Mustafa Kemal'e istediği askerî ve mülkî yetkileri de vererek onu Anadolu'ya gönderme kararını verir. Mustafa Kemal 16 Mayıs 1919'da İstanbul'dan hareket etmiş ve 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak basmıştır. Mustafa Kemal'in Samsun'a ayak basması Türk tarihinin önemli bir dönüm noktası olmuştur.

Mustafa Kemal "Samsun'a çıktığım gün elimde maddî hiçbir güç yoktu. Yalnız büyük Türk milletinin asaletinden doğan ve benim vicdanımı dolduran yüksek ve manevî bir kuvvet vardı. İşte ben bu ulusal kuvvete, bu Türk milletine dayanarak işe başladım." diyerek halka olan güvenini belirtmiştir.

Mustafa Kemal Samsun'a çıktıktan sonra, tüm yolları ve propaganda tekniklerini kullanarak, ulusal sorunlar hakkında halkın bilinçlenmesini sağlamış, Kurtuluş Savaşı için ordunun üst kademelerini bir araya getirmiş, müdafaa-i hukuk cemiyetlerini ulusal bir çatı altında toplamıştır.

Mustafa Kemal Samsun'a varır varmaz, müfettişliğin kendine yüklediği görevleri yerine getirmek amacıyla hazırladığı 22 Mayıs 1919 tarihli rapor, ordu müfettişliği yetkisinin sınırını da aşarak, bütün memleketin kaderi ile ciddî bir şekilde uğraştığını göstermektedir. Hazırladığı ilk raporunda, Samsun bölgesindeki asayişsizliğin Türklerden değil Rumlardan kaynaklandığı, Türklüğün yabancı mandasına ve kontrolüne tahammülü olmadığını, İzmir'in işgalinin haksızlık olduğunu belirtmekte ve milletin millî hâkimiyet esasını ve Türk milliyetçiliğini benimseyerek kurtuluşu gerçekleştireceğini bildirmekte idi.

Mustafa Kemal'in İstanbul'dan çıkmadan önce düşündüğü ve Samsun'da Anadolu topraklarına ayak basar basmaz uygulamaya çalıştığı temel fikir; "Millet hâkimiyetine dayanan, kayıtsız ve şartsız müstakil bir Türk devleti tesis etmek" idi. Bu temel fikri karar olarak gerçekleştirecek parola ise "Ya istiklâl ya ölüm" düsturunda yer alıyordu.

Mustafa Kemal için artık tarihî görev başlamış bulunuyordu. Çünkü Mustafa Kemal her gittiği yerde halkın arasına girerek İstanbul Hükûmeti gibi halkı teslimiyete değil, tersine onları harekete geçirmeye çalışacaktı. Yine o sadece bir komutan olmayacak valiler ve millî teşekküllerle muhabere eden, Türk milletini düştüğü kötü durumdan haberdar eden, memleketin dertlerini dert edinen, bunlara çare arayan cemiyetler toplayıp kararlar alan bir önder olacaktır.

Mustafa Kemal Paşanın bu doğrultudaki ilk önemli faaliyeti 22 Haziran 1919'da Amasya Genelgesi'ni yayımlamak olmuştur. Bu genelgede "Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." diyerek dayanacağı gücün millet iradesi olacağını belirtmiştir.

İstanbul'daki işgal kuvvetleri makamları Anadolu'da gelişmekte olan özellikle Amasya Genelgesi ile şuur kazanan ve oluşan Millî Mücadele hareketini endişe ile izlediklerinden bu hareketi söndürmek amacı ile Mustafa Kemal'i İstanbul'a getirmek için Osmanlı Hükûmeti'ne çeşitli baskılarda bulunmuşlardır. Bunun üzerine Mustafa Kemal'e padişah ve Harbiye Nezaretinden hava değişimi öneren bir telgraf gönderilmiş, Mustafa Kemal her iki telgrafa da Anadolu'dan ayrılmayacağını, görevine devam edeceğini bildirerek karşılık vermiştir.

Mustafa Kemal resmî memuriyetine son veren telgrafı alır almaz 7/8 Temmuz gecesi padişah ve Harbiye Nezaretine telgraf çekerek milletin sinesinde bir fert gibi çalışacağını bildirmiştir. Görevinden ayrılan ve askerlikten istifa eden Mustafa Kemal, Erzurum ve Sivas kongrelerinde millî direniş hareketlerini yönlendirip, bölgesel faaliyet gösteren cemiyetleri tek bir çatı ve otorite altında birleştirerek, fikir ve hareket birliği sağlayıp, millî iradeyi hâkim kılmıştır. Misak-ı Millî sınırları içindeki Türk vatanı kurtarılıncaya kadar mücadeleye devam edilmesi, istiklâl için savaşma kararını bütün direnişin ortak ülküsü hâline getirmiştir.

Osmanlı Meclis-i Mebusanının dağılması üzerine 23 Nisan 1920'de Ankara'da olağanüstü yetkilere sahip ve milletin gerçek iradesini temsil edecek bir meclis toplamıştır. Böylece Türk milletinin tarihinde yeni bir devre açılmış, demokratik devletin temeli o gün Ankara'da atılmıştır. Millet iradesinin eseri olan Büyük Millet Meclisinin üzerinde hiçbir güç yoktur. Vatanın ve milletin kurtuluşunu, Mustafa Kemal'in başkanlığındaki bu meclis gerçekleştirecektir. Önce milletin birliğini sarsan ve düşmana yönelinmesi gereken millî kuvvetleri meşgul eden ayaklanmalar bastırılmıştır. İç cephe kuvvetlendirildikten sonra kurulan düzenli orduyla işgal kuvvetlerine karşı verilen bir seri muharebe kesin zaferle sonuçlandırılmış ve vatan düşmandan temizlenmiştir.

Mustafa Kemal için asıl kurtuluş, düşmanın da ülkeyi işgaline neden olan yoksulluğa ve cehalete karşı verilecek savaştan başarıyla çıkmakla gerçekleşebilirdi. Bu hedef doğrultusunda vakit geçirilmeden milleti geri kalmışlıktan kurtaracak siyasî, sosyal, ekonomik, hukukî ve kültürel alanda inkılâplar yapılmıştır. Bu inkılâplarla Türk devleti ve milletini yıllardır geri bırakan müesseseler ve düşünce yapısı değiştirilmiş, yerine ilmin ve aklın rehberliğinde sürekli yenileşme, çağdaşlaşma egemen kılınmıştır.

Çok büyük yokluk ve zorlukların üstesinden gelerek kurtardıkları vatanı ve kurdukları devleti bize bırakan ulu önder ATATÜRK'ü ve silâh arkadaşlarını şükran ve saygıyla anıyoruz.

Rıza ÖZEN
Öğ. Bnb.
1 nci Askerî Tarih Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

Sunuş I
Ön Söz III
Belgelerin Özetleri XVII

1. Mustafa Kemal Paşanın Harbiye Nezaretine Gelmesi Hakkında Padişah Emriyle İlgili Harbiye Nezaretinin Yazısı 3
2. Sohum'da Bulunan Rumların Oluşturdukları Komite ile İlgili İçişleri Bakanlığınca Harbiye Nezaretine Gönderilen Yazı 6
3. Harbiye Nezaretinin, 3 ncü Kolordu Komutanlığına, Samsun Bölgesinde Rumlarla Yapılan Çatışmalarla İlgili Yazısı 9
4. Harbiye Nezaretinin Mustafa Kemal'in 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine Tayin Edildiğini Bildiren Yazısı 12
5. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Tuğgeneral Mustafa Kemal'in Müfettişlik Görev Alanını Bildirir Kroki İsteğiyle İlgili Olarak Harbiye Nezaretiyle Yaptığı Yazışma 15
6. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Tuğgeneral Mustafa Kemal'in Mondros Mütarekesi ve İstihbarata Ait Harbiye Nezaretinden Bilgi İsteği 18
7. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin Görev Alanı ve Görevlerini Belirtir Harbiye Nezaretinden Verilen Talimat Sureti 21
8. Harbiye Nezaretinin, Selânik İngiliz Kuvvetleri Başkomutanlığından Gönderilen Samsun Bölgesinde Silâhların Teslimi Hakkındaki Yazısı 26
9. Harbiye Nezaretinin Dışişleri Bakanlığına 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine Atanan Mustafa Kemal'e Gerekli Kolaylığın Gösterilmesiyle İlgili Yazısı 32
10. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Samsun'a Hareket Edileceğini, Gerekli Otomobil ve Benzinin Sağlanması İsteğiyle İlgili Yazısı 35

11. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Samsun'a Yakında Geleceği Hakkındaki Yazısı 38

12. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin de Onayı Alınarak Yapılan Kadronun Daha Fazla Küçültülemeyeceği Hususunda Ordu Dairesi Başkanlığına Gönderilen Yazı 41

13. Samsun Civarında Eşkıyalık Yapan Rumlara Karşı Askerî Birliklerin Vilâyetçe Gösterilen İhtiyaç Üzerine Hemen Verilmesine İlişkin İçişleri Bakanlığınca Harbiye Nezaretine Gönderilen Yazı 44

14. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Harbiye Nezaretine 9 ncu Ordu Müfettişliğine Hareket İçin Ayrılacak Tahsisatla İlgili Yazısı 49

15. Ordu Dairesi Başkanlığından, Mustafa Kemal'in Karargâhı ile Gidecek Memurlara Gerekli Tahsisatın Verilmesiyle İlgili Yazı 55

16. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Müfettişlik Karargâh Mensuplarının Üç Aylık Ödeneklerinin Şimdiden Verilmesiyle İlgili Yazısı 58

17. Samsun Çevresindeki Eşkıyalık Olaylarının Önünün Alınması Hususunda Harbiye Nezaretiyle İçişleri Bakanlığı Arasında Cereyan Eden Yazışma 61

18. Sadrazamlığın, Harbiye Nezaretine Mustafa Kemal'in 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine Atandığını Belirten Yazısı 69

19. İçişleri Bakanlığının 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine Atanan Mustafa Kemal'in Görev ve Yetkilerini Bildiren Yazısı 72

20. Ülkenin Güvenliği, Eşkıyalığın Sebepleri ile İlgili 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Bilgi İstenen Yazısı 75

21. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müffettişi Mustafa Kemal'in Samsun'a Geldiği ve Görevine Başladığına Dair Genelkurmay Başkanlığına Gönderdiği Şifre 78

22. Aydın ve Havalisi Redd-i İlhak Heyetlerinin, Bütün Vilâyetler, Kazalar ve Bölgeler Belediyelerine, İzmir'in İşgali ile İlgili Yazısı 81

23. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinden, Sadaret Makamına, İngilizlerin Mütareke Şartlarına Aykırı Olarak Samsun'a Asker Çıkardıklarına Dair Yazısı 86

24. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin Harbiye Nezaretine, Biri Sinop Diğeri Trabzon'da Bulunan İki Gambot İçin Kömür Gönderilmesine Dair Yazısı 89

25. Sivas Valiliğinin Samsun'da 9 ncu Ordu Müfettişliğine, Bölgedeki Durum Hakkında Bilgi Veren Yazısı 92

26. Karadeniz Ordusu Başkomutanlığının Harbiye Nezaretine, 9 ncu Ordu Lâğvedilmişken Buraya Neden Bir Müfettişin Gönderildiğini Soran Yazısı 98

27. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin Genelkurmay Başkanlığına, Samsun'a Çıkan İngiliz Askerlerinin Hareketlerine Dair Bilgi Veren Yazısı 101

28. Kâzım Karabekir'in, 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine, Müfettişlikçe Yapılacak Tekliflerin Dikkate Alınması İçin Müfettişlik Bölgesine Yakın Olan Kayseri ve Maraş Müstakil Mutasarrıflıklarına İçişleri Bakanlığınca Tebliğlerde Bulunulmasına Dair Yazısı 107

29. Kâzım Karabekir'in, Dışişleri Bakanlığına, İngilizlerin Yapacakları Faaliyetleri Önceden Haber Vermeleri Hakkında Gerekli Teşebbüslerde Bulunulmasına Dair Yazısı 110

30. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin Genelkurmay Başkanlığına, Ermenilerin Faaliyetleri ve Bu Durum Karşısında Gerekli Tedbirlere Girişildiğine Dair Yazısı 113

31. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin, Genelkurmay Başkanlığına Bölgenin Asayiş Durumunu Bildiren Yazısı 116

32. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin, Amasya Mutasarrıflığına, Mustafa Kemal'in Havza'ya Hareket Ettiği ile İlgili Yazısı 119

33. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin Tokat Mutasarrıflığından Livanın Asayişine Dair Aldığı Bilgi Hakkında 3 ncü Kolordu Komutanlığına Gönderdiği Telgraf 122

34. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Trabzon Valisi Hakkında 15 nci Kolordu Komutanlığına Gönderdiği Yazı ve Buna Verilen Cevap 125

35. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Genelkurmay Başkanlığına İstenilen Benzinin Harbiye Nezaretince Satın Aldırılarak Samsun'a Gönderilmesi Hakkındaki Yazısı 131

36. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine Verilen Talimat Gereğince; Müfettişliğin Vazifesini Yapması Sırasında Müfettişlik Hududuna Komşu Vilâyetler ile Elviye-i Müstakile ve Kolordu Komutanlıklarının Kendilerine Yapılacak Başvuruları Dikkate Almaları Hususunda 13 ncü Kolordu Komutanlığına Gönderilen Yazı 134

37. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına Trabzon ve Van Valileri Hakkındaki Görüşlerini İçeren Yazısı 137

38. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in İstanbul Hükûmeti ile İlgili Haberler Hakkında 15 nci Kolordu Komutanlığına Gönderdiği Yazı 141

39. 9 ncu Ordu Müfettişi Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına Millî Cemiyetlerin Avrupa'ya Gidecek Heyetin Programını Talep Etmeleriyle İlgili Yazısı 144

40. Genelkurmay Başkanı Cevat Paşanın Harbiye Dairesi Başkanlığına 9 ncu Ordu Müfettişliği İçin Gerekli Benzinin Sür'atle Gönderilmesi Hakkındaki Yazısı 147

41. Karadeniz Ordusu Başkomutanı General Milne'nin Harbiye Nezaretine Mustafa Kemal ile Maiyetinin Vilâyetlerde Dolaşmalarının Uygun Olmadığı ve Derhâl İstanbul'a Dönmeleri Hususunda Emir Verilmesini İsteyen Yazısı 150

42. Harbiye Nazırı Şevket Turgut Paşanın 9 ncu Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşaya Emrindeki İstimbotlardan Biriyle Sür'atle İstanbul'a Dönmesine Dair Şifre 153

43. Mustafa Kemal Paşanın 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine Tayinindeki Sebeplerini Soran İngiltere Temsilcisinin Babıâliye Gönderdiği Nota 156

44. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Harbiye Nezaretine Bölgenin Asayiş Durumunu ve Alınan Tedbirleri Bildiren Yazısı 161

45. 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Harbiye Nezaretine Kömür ve Benzin Yokluğundan Dolayı Hareketinin Ertelendiğini Ancak Çağrılma Sebebinin Açıklanmasını İsteyen Yazısı 171

46. Harbiye Nazırı Şevket Turgut Paşanın 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'e İstanbul'a Çağrılma Sebebinin Hükûmet Kararı Olduğunu Bildiren Yazısı 174

47. 3 ncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşanın İstanbul'a Çağrılma Sebebinin İngilizlerin Talebi Olduğu Hakkındaki Yazı 177

48. 35 nci Alay Komutanının, Mustafa Kemal'in Millî İstiklâl Uğrunda Milletle Birlikte Çalışacağıyla İlgili Yazısı 180

49. 14 ncü Kolordu Komutanlığının Erzurum Kongresi'ne Gelecek Delegelerle İlgili Yazısı 183

50. 3 ncü Ordu Müfettişliğinin 15 nci Kolordu Komutanlığına, Sivas'tan Erzurum'a Gidecek Heyetin Otomobilleri İçin Gerekli Benzinin Sağlanması İçin Gönderilen Yazısı 186

51. Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına Erzurum Kongresi'ne Katılacak Üyeler Hakkındaki Yazısı 189

52. Mustafa Kemal'in Askerlikten İstifası ve Eski Bahriye Nazırı Rauf Beyin (Orbay) Veda Yazısı 193

53. Harbiye Nezaretinin, 15 ve 3 ncü Kolordulara, 3 ncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal'in Yerine Bir Başkasının Tayin Olunacağı Hakkındaki Yazısı 198

54. 3 ncü Kolordu Komutanlığının, Harbiye Nezaretine Samsun'a Çıkan İngiliz Taburu Hakkındaki Yazısı 201

55. Personel İşleri Dairesinden, Genelkurmay Dairesine, 3 ncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal'in Memuriyetine Son Verildiğine Dair Gönderilen Yazı 204

56. Harbiye Nezaretinin, Genelkurmay Başkanlığına Mustafa Kemal ile Rauf Paşaların Tutuklanmasıyla İlgili Yazısı 207

57. Kongre Heyetinden, 3 ncü Ordu Müfettişliğine, Doğu Anadolu Vilâyetlerine Erzurum Beyannamesi (Matbu) 219

58. 3 ncü Kolordu Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığından, Sivas Kongresi Seçimleri ile İlgili Bilgi İsteyen Yazısı 227

59. 15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in 3 ncü Kolordu Komutanlığına, Erzurum ve Sivas Kongreleriyle İlgili Değerlendirme Yazısı 230

60. Heyet-i Temsiliyenin, İstanbul Hükûmeti'nin Millî Teşebbüsleri Engellemeye Çalıştığı Hakkındaki Yazısı 236

61. 15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in, 20 nci Kolordu Komutanlığına, Telgrafhanelerin İşgal Altına Alınmasının Takdire Değer Olduğunu Bildiren Yazısı 242

62. 20 nci Kolordu Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Kongre Beyannamesinin, Dışişleri Bakanlığının Aldığı Tedbirler Sonucu Hiçbir Yere Ulaşmadığını Bildiren Yazısı 245

63. 3 ncü Tümen Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Erzurum Kongresi Beyannamesinin 9 ncu Maddesiyle İlgili Yazısı 251

64. 15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in, 3 ncü Kolordu Komutanlığına, Sivas Kongresi Hakkında Yazısı 254

65. 15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in, 3 ncü Kolordu Komutanlığına, İstanbul'dan Alınan Bilgilere Göre İngilizlerin Bir Suikast Düzenleyeceği Hakkındaki Yazısı 257

66. 15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in, 3 ncü Kolordu Komutanlığına, Bekir Sami ve Refet Beylerin Bir An Önce Sivas'a Gelmelerinin Önemli Olduğu Hakkındaki Yazısı 260

67. 15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in 20 nci Kolordu Komutanlığına Kongre Beyannamelerinin Çoğaltılarak Her Tarafa Dağıtılması ile İlgili Yazısı 263

68. 15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in Trabzon Mevki Komutanlığına Trabzon Valisinin Bir Gazeteye Verdiği Demeç ile İlgili Yazısı 266

69. 3 ncü Kolordu Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Sivas Kongresi'ne Gelecek Kişilerle İlgili Yazısı 269

70. 20 nci Kolordu Komutanlığının 15 nci Kolordu Komutanlığına, Telgrafhane Müdürünün İçişleri Bakanıyla İş Birliği Yaptığına Dair Yazısı 272

71. 20 nci Kolordu Komutanlığının 15 nci Kolordu Komutanlığına, Millî Kongrenin Eylül Başlarında Toplanabileceğiyle İlgili Yazısı 275

72. 3 ncü Kolordu Komutanlığından, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Kongre Dolayısıyla Sivas'ta Alınan Tedbirleri Bildiren Yazı 278

73. 15 nci Kolordu Komutanlığının 20 nci Kolordu Komutanlığına, Mustafa Kemal'in, Vasıf Beyin Sivas'a Gelmesinin Uygun Olacağı Konusundaki Düşüncesini Bildiren Yazısı 281

74. 15 nci Kolordu Kurmay Başkanlığından, 13 ncü Kolordu Kurmay Başkanlığına Mustafa Kemal'in Kongreyi Açmak Üzere 29 Ağustos'ta Sivas'a Gideceğine İlişkin Gönderilen Yazı 284

75. 15 nci Kolordu Komutanlığından, Erzincan Mıntıka Komutanlığına, Sivas Kongresi'nde Bulunmak Üzere Raif Efendi İle Birlikte Hareket Olunduğunu Bildiren Yazı 287

76. 15 nci Kolordu Komutanlığından, Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanlığına, Heyet-i Temsiliyenin Sivas Kongresini Açmak Üzere Hareket Ettiğine Dair Yazısı 290

77. 20 nci Kolordu Komutan Vekilinin, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri Başkanlığından Alınan Telgrafla İlgili Yazısı 296

78. İçişleri Bakanlığından, Harbiye Nezaretine, General Milne'nin Millî Teşkilâta ve Her Türlü Taarruz Hareketine Son Verilmesine İlişkin Beyannamesi Hakkında Gönderilen Yazı 299

79. 15 nci Kolordu Komutanlığından, Çeşitli Komutanlıklara Sivas Kongresi'nin 4 Eylül 1919'da Açılarak Başkanlığına Mustafa Kemal'in Seçildiğine Dair Gönderilen Yazı 302

80. Konya'da 12 nci Kolordu Komutanlığına, General Milne'nin Millî Teşkilâta ve Kuva-yı Milliyenin Taarruzlarına İlişkin Beyannamesi Hakkında Gönderilen Yazı 305

81. 12 nci Kolordu Komutanlığından, Harbiye Nezaretine İki Taraf Arasında Belirlenen Sınıra ve General Milne'nin Tebligatına Rağmen Yunanların Kuva-yı Milliyeye Taarruz Ettiklerine Dair Gönderilen Yazı 308

82. 15 nci Kolordu Komutanlığının, Malatya Mutasarrıflığı ile Elazığ Vilâyetine Yazılan, Ali Galip'in Bastırılmasıyla İlgili Yazısı 311

83. 15 nci Kolordu Komutanlığından, Sivas Kongre Heyetine, İstanbul ile Her Türlü Haberleşmenin Kesilmesini İsteyen Yazısı 314

84. Heyet-i Temsiliyeden, 15 nci Kolordu Komutanlığına, İstanbul ile Resmî Bağlantının Kesildiğine İlişkin Gönderilen Yazı 317

85. Heyet-i Temsiliyeden, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Sivas'ta Umum Anadolu Delegelerinden Oluşan Umumî Bir Kongrenin 4 Eylül 1919 Tarihinde Açılarak 11 Eylül 1919'da Çalışmalarını Tamamladığına İlişkin Gönderilen Yazı 321

86. Heyet-i Temsiliyeden, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Ferit Paşa Kabinesi'nin Düşürülerek Yerine Millî Emellere Hizmet Edecek Yeni Bir Heyetin Geçmesi Hakkında Gönderilen Yazı 324

87. Heyet-i Temsiliyeden 15 nci Kolordu Komutanlığına, Resmî Haberleşmenin Yapılmadığını Bildiren Yazı 327

88. 15 nci Kolordu Komutanlığından, 20 ve 3 ncü Kolordu Komutanlıklarına, Ali Galip'in İstanbul'a Dönmesine Dair Gönderilen Yazı 330

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
87	16 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliyeden 15 nci Kolordu Komutanlığına, resmî haberleşmenin yapılmadığını bildiren yazı.
88	16 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığından, 20 ve 3 ncü Kolordu komutanlıklarına, Ali Galip'in İstanbul'a dönmesine dair gönderilen yazı.
89	16 Eylül 1919	23 ncü Tümen Mıntıkası ve Alaşehir Havalisi Umum Kuvayı Milliye Komutanlığından, Akşehir Asker Alma Şubesine, Sivas Kongresi kararları gereğince yeni bir kabine teşekkül edinceye kadar merkezî hükûmet ile bağlantının kesildiği ve İstanbul'a asker gönderilmesinden vazgeçildiğini bildiren yazı.
90	18 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliyeden, 15 nci Kolordu Komutanlığına cemiyetlerin birleştirildiğine dair gönderilen yazı.
91	18/19 Eylül 1919	3 ncü Tümen komutan vekilinin 15 nci Kolordu Komutanlığına, Trabzon Bölge Komutanlığının durumu ve bu bölgede yapılan faaliyetler hakkındaki raporu.
92	20 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, 3 ncü Kolordu Komutanlığına, İstanbul Hükûmeti'nin yeni bir hain girişimde bulunacağının haber alındığı ile ilgili yazısı.
93	20 Eylül 1919	Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi adına Mustafa Kemal'in, 15 nci Kolordu Komutanlığının Çorum sancağından bir grubun padişaha Çorum halkının millî duygularını belirtir bir telgraf gönderdikleri hakkındaki yazısı.
94	20 Eylül 1919	Çorum sancağından padişaha gönderilen yazının sureti.
95	22 Eylül 1919	Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi adına Mustafa Kemal'in Anadolu'dan gelen isteklerin engellenmesi konusundaki yazısı.
96	22 Eylül 1919	Düzce Şube Başkanlığının İzmit Asker Alma Kalem Başkanlığına Ferit Paşa Kabinesi yerine diğer bir kabinenin kuruluşuna kadar İstanbul Hükûmeti ile ilişkinin kesilmesi hakında yazısı.

99. Heyet-i Temsiliye Başkanı Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına, Konya Valisi Cemal Beyin Kuva-yı Milliye Aleyhine Hareket Ettiği ile İlgili Yazısı 373

100. Heyet-i Temsiliye Adına Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına, Asayişin Düzenlenmesi Konusunun Son Derece Önemli Olduğu ve Herkesin Bu Konuda Duyarlı Olmasıyla İlgili Tamimi 378

101. Heyeti Temsiliye Adına Mustafa Kemal'in, 15 nci Kolordu Komutanlığına Ferit Paşa Hükûmetiyle İlgili Düşüncelerini Bildiren Yazısı 381

102. Heyet-i Temsiliye Adına Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına, Konya Valisi Cemal Beyin İhanetiyle İlgili Yazısı 384

103. 3 ncü Kolordu Komutanı Selahattin'in 15 nci Kolordu Komutanlığına Konya Halkının Millî Harekete Katılması Üzerine Konya Valisi ile Posta Başmüdürünün İstanbul'a Kaçtıklarıyla İlgili Yazısı 388

104. *3 ncü Kolordu Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına,* Trabzon Valisi Ali Galip Bey Hakkında Karar ve Tatbikat Yapılmasının Uygun Görüldüğünü Bildiren Yazısı 391

105. 15 nci Kolordu Komutanlığının, Van 11 nci Tümen Komutanlığına, Trabzon Valisiyle İlgili Görüşmelerini Bildiren Yazısı 394

106. Sivas'ta Komutanların Meclis-i Mebusanın Toplanma Yeriyle İlgili Aldıkları Kararlar 397

107. 14 ncü Kolordu Komutanlığına Heyet-i Temsiliye Kararlarını Bildiren Yazı 400

BELGELERİN ÖZETLERİ

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
1	8 Kasım 1918	Mustafa Kemal Paşanın Harbiye Nezaretine gelmesi hakkında padişah emriyle ilgili Harbiye Nezaretinin yazısı.
2	23 Mart 1919	Sohum'da bulunan Rumların oluşturdukları komite ile Samsun civarında eşkıyalık faaliyetlerini hızlandırdıkları ve buna karşı alınacak önlemlerle ilgili olarak İçişleri Bakanlığınca Harbiye Nezaretine gönderilen yazı.
3	12 Nisan 1919	Harbiye Nezaretinin, 3 ncü Kolordu Komutanlığına, Samsun bölgesinde Rumlarla yapılan çatışmalarla ilgili yazısı.
4	30 Nisan 1919	Harbiye Nezaretinin Mustafa Kemal'in 9 ncu Ordu Müfettişliğine tayin edildiğini bildiren yazısı.
5	6 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Tuğgeneral Mustafa Kemal'in müfettişlik görev alanını bildirir kroki isteğiyle ilgili olarak Harbiye Nezaretiyle yaptığı yazışma.
6	6 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Tuğgeneral Mustafa Kemal'in Mondros Mütarekesi ve istihbarata ait Harbiye Nezaretinden bilgi isteği.
7	7 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin görev alanı ve görevlerini belirtir Harbiye Nezaretinden verilen talimat sureti.
8	7 Mayıs 1919	Harbiye Nezaretinin, Selânik İngiliz Kuvvetleri Başkomutanlığından gönderilen silâhların Samsun bölgesinde teslimi hakkındaki yazısı.
9	8 Mayıs 1919	Harbiye Nezaretinin Dışişleri Bakanlığına 9 ncu Ordu Müfettişliğine atanan Mustafa Kemal'e gerekli kolaylığın gösterilmesiyle ilgili yazısı.
10	11 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in 3 ve 15 nci Kolordu Komutanlıklarına Samsun'a hareket edileceğini, gerekli otomobil ve benzinin sağlanmasını isteyen yazısı.
11		9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in 3 ncü Ordu Komutanlığına, Samsun'a yakında geleceği hakkındaki yazısı.

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
12	11 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin de onayı alınarak yapılan kadronun daha fazla küçültülemeyeceği hususunda Ordu Dairesi Başkanlığına gönderilen yazı.
13	12 Mayıs 1919	Samsun civarında eşkıyalık yapan Rumlara karşı askerî birliklerin vilâyetçe gösterilen ihtiyaç üzerine hemen verilmesine ilişkin İçişleri Bakanlığınca Harbiye Nezaretine gönderilen yazı.
14	12 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Harbiye Nezaretine 9 ncu Ordu Müfettişliğine hareket için ayrılacak tahsisatla ilgili yazısı.
15	13 Mayıs 1919	Ordu Dairesi Başkanlığından, Mustafa Kemal'in karargâhı ile gidecek memurlara gerekli tahsisatın verilmesiyle ilgili yazısı.
16	13 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in müfettişlik karargâh mensuplarının üç aylık ödeneklerinin şimdiden verilmesiyle karargâhının seferî karargâh olarak kabul edilmesine dair yazısı.
17	15 Mayıs 1919	Samsun çevresindeki eşkıyalık olaylarının önünün alınması hususunda Harbiye Nezaretiyle İçişleri Bakanlığı arasında cereyan eden yazışma.
18	18 Mayıs 1919	Sadrazamlığın, Harbiye Nezaretine Mustafa Kemal'in 9 ncu Ordu Müfettişliğine atandığını belirten yazısı.
19	18 Mayıs 1919	İçişleri Bakanlığının 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine atanan Mustafa Kemal'in görev ve yetkilerini bildiren yazısı.
20	19 Mayıs 1919	Ülkenin güvenliği, eşkıyalığın sebepleri, etkinlikleri, alınmış olan önlemlerle ilgili olarak 9 ncu Ordu Müfettişi Mustafa Kemal'in 15 ve 20 nci kolordularla müfettişliğe bağlı illerden bilgi isteğiyle ilgili yazısı.
21	19 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müffettişi Mustafa Kemal'in Samsun'a geldiği ve görevine başladığına dair Genelkurmay Başkanlığına gönderdiği şifre.
22	19 Mayıs 1919	Aydın ve havalisi redd-i ilhâk heyetlerinin, bütün vilâyetler, kazalar ve bölgeler belediyelerine, İzmir'in işgali ile ilgili yazısı.

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
23	20 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinden, Sadaret makamına, İngilizlerin mütareke şartlarına aykırı olarak Samsun'a asker çıkardıklarına dair yazısı.
24	20 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin Harbiye Nezaretine, biri Sinop diğeri Trabzon'da bulunan iki gambot için kömür gönderilmesine dair yazısı.
25	20 Mayıs 1919	Sivas Valiliğinin Samsun'da 9 ncu Ordu Müfettişliğine, bölgedeki durum hakkında bilgi veren yazısı.
26	21 Mayıs 1919	Karadeniz Ordusu Başkomutanlığının Harbiye Nezaretine, 9 ncu Ordu lâğvedilmişken neden bir müfettiş, kurmay başkanı ve kurmay heyetin Sivas'a gönderildiğini soran yazısı.
27	22 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin Genelkurmay Başkanlığına, Samsun'a çıkan İngiliz askerlerinin hareketlerine dair bilgi veren yazısı.
28	22 Mayıs 1919	Kâzım Karabekir'in, 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine, müfettişlikçe yapılacak tekliflerin dikkate alınması için müfettişlik bölgesine yakın olan Kayseri ve Maraş müstakil mutasarrıflıklarına İçişleri Bakanlığınca tebliğlerde bulunulmasına dair yazısı.
29	24 Mayıs 1919	Kâzım Karabekir'in, Dışişleri Bakanlığına, İngilizlerin yapacakları faaliyetleri önceden haber vermeleri hakkında gerekli teşebbüslerde bulunulmasına dair yazısı.
30	24 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin Genelkurmay Başkanlığına, Ermenilerin faaliyetleri ve bu durum karşısında gerekli tedbirlere girişildiğine dair yazısı.
31	24 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin, Genelkurmay Başkanlığına, bölgenin asayiş durumunu bildiren yazısı.
32	25 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin, Amasya Mutasarrıflığına, Mustafa Kemal'in Havza'ya hareket ettiği ile ilgili yazısı.
33	26 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin Tokat Mutasarrıflığından livanın asayişine dair aldığı bilgi hakkında 3 ncü Kolordu Komutanlığına gönderdiği telgraf.

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
34	28 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Trabzon valisi hakkında 15 nci Kolordu Komutanlığına gönderdiği yazı ve buna verilen cevap.
35	28 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Genelkurmay Başkanlığına istenilen benzinin Harbiye Nezaretince satın aldırılarak Samsun'a gönderilmesi hakkındaki yazısı.
36	29 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine verilen talimat gereğince; müfettişliğin vazifesini yapması sırasında müfettişlik hududuna komşu vilâyetler ile elviye-i müstakile ve kolordu komutanlıklarının kendilerine yapılacak başvuruları dikkate almaları hususunda 13 ncü Kolordu Komutanlığına gönderilen yazı.
37	31 Mayıs 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına Trabzon ve Van valileri hakkındaki görüşlerini içeren yazısı.
38	2 Haziran 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in İstanbul Hükûmeti ile ilgili haberler hakkında 15 nci Kolordu Komutanlığına gönderdiği yazı.
39	4 Haziran 1919	9 ncu Ordu Müfettişi Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına millî cemiyetlerin Avrupa'ya gidecek heyetin programını talep etmeleriyle ilgili yazısı.
40	4 Haziran 1919	Genelkurmay Başkanı Cevat Paşanın Harbiye Dairesi Başkanlığına 9 ncu Ordu Müfettişliği için gerekli benzinin sür'atle gönderilmesi hakkındaki yazısı ve Harbiye Dairesi Başkanlığının verdiği cevap.
41	7 Haziran 1919	Karadeniz Ordusu Başkomutanı General Milne'nin Harbiye Nezaretine Mustafa Kemal ile maiyetinin vilâyetlerde dolaşmalarının uygun olmadığı ve derhâl İstanbul'a dönmeleri hususunda emir verilmesini isteyen yazısı.
42	8 Haziran 1919	Harbiye Nazırı Şevket Turgut Paşanın 9 ncu Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşaya emrindeki istimbotlardan biriyle sür'atle İstanbul'a dönmesine dair şifre.

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
43	8 Haziran 1919	Mustafa Kemal Paşanın 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine tayinindeki sebeplerini soran İngiltere temsilcisinin Bab-ı-ali'ye gönderdiği nota.
44	11 Haziran 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Harbiye Nezaretine bölgenin asayiş durumunu ve alınan tedbirleri bildiren yazısı.
45	11 Haziran 1919	9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'in Harbiye Nezaretine kömür ve benzin yokluğundan dolayı hareketinin ertelendiğini, ancak çağrılma sebebinin açıklanmasını isteyen yazısı.
46	15 Haziran 1919	Harbiye Nazırı Şevket Turgut Paşanın 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal'e İstanbul'a çağrılma sebebinin hükûmet kararı olduğunu bildiren yazısı.
47	15 Haziran 1919	3 ncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşanın İstanbul'a çağrılma sebebinin İngilizlerin talebi olduğu hakkındaki yazı.
48	16 Haziran 1919	35 nci Alay komutanının, Mustafa Kemal'in millî istiklâl uğrunda milletle birlikte çalışacağıyla ilgili yazısı.
49	22 Haziran 1919	14 ncü Kolordu Komutanlığının Erzurum Kongresi'ne gelecek delegelerle ilgili yazısı.
50	24 Haziran 1919	3 ncü Ordu Müfettişliğinin 15 nci Kolordu Komutanlığına, Sivas'tan Erzurum'a gidecek heyetin otomobilleri için gerekli benzinin sağlanması için gönderilen yazısı.
51	26 Haziran 1919	Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına Erzurum Kongresi'ne katılacak üyeler hakkındaki yazısı.
52	7/8 Temmuz 1919	Mustafa Kemal'in askerlikten istifası ve eski Bahriye Nazırı Rauf Beyin (Orbay) veda yazısı.
53	9 Temmuz 1919	Harbiye Nezaretinin, 15 ve 3 ncü kolordulara, 3 ncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal'in yerine bir başkasının tayin olunacağı hakkındaki yazısı.

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
66	23 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in, 3 ncü Kolordu Komutanlığına, Bekir Sami ve Refet beylerin bir an önce Sivas'a gelmelerinin önemli olduğu hakkındaki yazısı.
67	23 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in 20 nci Kolordu Komutanlığına kongre beyannamelerinin çoğaltılarak her tarafa dağıtılması ile ilgili yazısı.
68	24 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in Trabzon Mevki Komutanlığına Trabzon valisinin bir gazeteye verdiği halkın Mustafa Kemal teşkilâtıyla ilgilenmediği hakkındaki demeciyle ilgili yazısı.
69	24 Ağustos 1919	3 ncü Kolordu Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Sivas Kongresi'ne gelecek kişiler ile ilgili yazısı.
70	25 Ağustos 1919	20 nci Kolordu Komutanlığının 15 nci Kolordu Komutanlığına, telgrafhane müdürünün içişleri bakanıyla iş birliği yaptığına dair yazısı.
71	25 Ağustos 1919	20 nci Kolordu Komutanlığının 15 nci Kolordu Komutanlığına, millî kongrenin eylül başlarında toplanabileceğiyle ilgili yazısı.
72	26 Ağustos 1919	3 ncü Kolordu Komutanlığından, 15 nci Kolordu Komutanlığına, kongre dolayısıyla Sivas'ta alınan tedbirleri bildiren **yazı.**
73	27 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının 20 nci Kolordu Komutanlığına, Mustafa Kemal'in, Vasıf Beyin Sivas'a gelmesinin uygun olacağı konusundaki düşüncesini bildirir yazısı.
74	28 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Kurmay Başkanlığından, 13 ncü Kolordu Kurmay Başkanlığına Mustafa Kemal'in kongreyi açmak üzere 29 Ağustos'ta Sivas'a gideceğine ilişkin gönderilen yazı.
75	28 Ağustos 1919	15 nci Kolordu Komutanlığından, Erzincan Mıntıka Komutanlığına, Sivas Kongresi'nde bulunmak üzere Raif Efendi ile birlikte hareket olunduğunu bildiren yazı.
76	1 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığından, Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanlığına, Heyet-i Temsiliyenin Sivas Kongresi'ni açmak üzere hareket ettiğine dair yazısı.

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
77	2 Eylül 1919	20 nci Kolordu komutan vekilinin, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Balıkesir ve Alaşehir kongreleri başkanlığından alınan telgrafla ilgili yazısı.
78	3 Eylül 1919	İçişleri Bakanlığından, Harbiye Nezaretine, General Milne'nin millî teşkilâta ve her türlü taarruz hareketine son verilmesine ilişkin beyannamesi hakkında gönderilen yazı.
79	6 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığından, çeşitli komutanlıklara Sivas Kongresi'nin 4 Eylül 1919'da açılarak başkanlığına Mustafa Kemal'in seçildiğine dair gönderilen yazı.
80	8 Eylül 1919	Konya'da 12 nci Kolordu Komutanlığına, General Milne'nin millî teşkilâta ve Kuva-yı Milliyenin taarruzlarına ilişkin beyannamesi hakkında gönderilen yazı.
81	9 Eylül 1919	12 nci Kolordu Komutanlığından, Harbiye Nezaretine iki taraf arasında belirlenen sınıra ve General Milne'nin tebligatına rağmen Yunanlıların Kuva-yı Miliyeye taarruz ettiklerine dair gönderilen yazı.
82	12 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Malatya Mutasarrıflığı ile Elazığ vilâyetine yazılan, Ali Galip'in bastırılmasıyla ilgili yazısı.
83	12 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığından, Sivas kongre heyetine, İstanbul ile her türlü haberleşmenin kesilmesini isteyen yazısı.
84	16 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliyeden, 15 nci Kolordu Komutanlığına, İstanbul ile resmî bağlantının kesildiğine ilişkin gönderilen yazı.
85	16 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliyeden, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Sivas'ta umum Anadolu delegelerinden oluşan umumî bir kongrenin 4 Eylül 1919 tarihinde açılarak 11 Eylül 1919'da çalışmalarını tamamladığına ilişkin gönderilen yazı.
86	16 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliyeden, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Ferit Paşa Kabinesi'nin düşürülerek yerine millî emellere hizmet edecek yeni bir heyetin geçmesi hakkında gönderilen yazı.

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
87	16 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliyeden 15 nci Kolordu Komutanlığına, resmî haberleşmenin yapılmadığını bildiren yazı.
88	16 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığından, 20 ve 3 ncü Kolordu komutanlıklarına, Ali Galip'in İstanbul'a dönmesine dair gönderilen yazı.
89	16 Eylül 1919	23 ncü Tümen Mıntıkası ve Alaşehir Havalisi Umum Kuvayı Milliye Komutanlığından, Akşehir Asker Alma Şubesine, Sivas Kongresi kararları gereğince yeni bir kabine teşekkül edinceye kadar merkezî hükûmet ile bağlantının kesildiği ve İstanbul'a asker gönderilmesinden vazgeçildiğini bildiren yazı.
90	18 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliyeden, 15 nci Kolordu Komutanlığına cemiyetlerin birleştirildiğine dair gönderilen yazı.
91	18/19 Eylül 1919	3 ncü Tümen komutan vekilinin 15 nci Kolordu Komutanlığına, Trabzon Bölge Komutanlığının durumu ve bu bölgede yapılan faaliyetler hakkındaki raporu.
92	20 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, 3 ncü Kolordu Komutanlığına, İstanbul Hükûmeti'nin yeni bir hain girişimde bulunacağının haber alındığı ile ilgili yazısı.
93	20 Eylül 1919	Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi adına Mustafa Kemal'in, 15 nci Kolordu Komutanlığının Çorum sancağından bir grubun padişaha Çorum halkının millî duygularını belirtir bir telgraf gönderdikleri hakkındaki yazısı.
94	20 Eylül 1919	Çorum sancağından padişaha gönderilen yazının sureti.
95	22 Eylül 1919	Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi adına Mustafa Kemal'in Anadolu'dan gelen isteklerin engellenmesi konusundaki yazısı.
96	22 Eylül 1919	Düzce Şube Başkanlığının İzmit Asker Alma Kalem Başkanlığına Ferit Paşa Kabinesi yerine diğer bir kabinenin kuruluşuna kadar İstanbul Hükûmeti ile ilişkinin kesilmesi hakında yazısı.

No	Belgenin Tarihi	Belgenin Özeti
97	23 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliyenin, 15 nci Kolordu Komutanlığına Trabzon Valisi Galip Beyin bölgeden alınmasıyla ilgili yazısı.
98	25 Eylül 1919	Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi adına Mustafa Kemal'in, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Ankara Valisi Muhittin Beyin Millî Mücadele aleyhinde bulunduğu ile ilgili yazısı.
99	26 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliye Başkanı Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına, Konya Valisi Cemal Beyin Kuva-yı Milliye aleyhine hareket ettiği ile ilgili yazısı.
100	26 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliye adına Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına, asayişin düzenlenmesi konusunun son derece önemli olduğu ve herkesin bu konuda duyarlı olmasıyla ilgili tamimi.
101	28 Eylül 1919	Heyeti Temsiliye adına Mustafa Kemal'in, 15 nci Kolordu Komutanlığına Ferit Paşa Hükûmeti'yle ilgili düşüncelerini bildiren yazısı.
102	28 Eylül 1919	Heyet-i Temsiliye adına Mustafa Kemal'in 15 nci Kolordu Komutanlığına, Konya Valisi Cemal Beyin ihanetiyle ilgili yazısı.
103	28 Eylül 1919	3 ncü Kolordu Komutanı Selahattin'in 15 nci Kolordu Komutanlığına Konya halkının millî harekete katılması üzerine Konya valisi ile posta başmüdürünün İstanbul'a kaçtıklarıyla ilgili yazısı.
104	28 Eylül 1919	3 ncü Kolordu Komutanlığının, 15 nci Kolordu Komutanlığına, Trabzon Valisi Ali Galip Bey hakkında karar ve tatbikat yapılmasının uygun görüldüğünü bildiren yazısı.
105	29 Eylül 1919	15 nci Kolordu Komutanlığının, Van 11 nci Tümen Komutanlığına, Trabzon valisiyle ilgili görüşmelerini bildiren yazısı.
106	30 Kasım 1919	Sivas'ta komutanların Meclis-i Mebusanın toplanma yeriyle ilgili aldıkları kararlar.
107	2 Aralık 1919	14 ncü Kolordu Komutanlığına Heyet-i Temsiliye kararlarını bildiren yazı.

BELGELER

Belge No : 1

اوراق اوطه‌سنك نومروسی		عثمانلی اردوی همایونی	میعنك امضاسی
شعبه نومروسی		باش قوماندانلق ارکان حربیه ریاستی	تاریخ تبیغی
مسودینك امضاسی		شعبه	میعه‌نویسلان نومسرو
تاریخ تسویدی			مقابله جینك امضاسی
قلم اوطه‌سنك نومروسی			مقابله تاریخی

C.GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
EOL : 13H
KUTU: 5
GÖM.: 24
BEL. : 24-1

ATASE ARŞİVİ

Belge No : 1

Osmanlı Ordu-yu Hümâyunu
Başkumandanlık Erkân-ı Harbiye
Riyaseti

Suret

Huzur-u Âlilerine

Arz-ı mahsustur :

1. Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin Harbiye Nezareti emrine gelmesi hakkındaki irade-i seniyye tehir edilmiş ve henüz mahalline tebliğ edilmemiştir.

2. İskenderun'un tarafımızdan tahliye ve teslimi hakkında Amiral Galtrob'dan varid olan telgraf üzerine, melfuf emir verilmiş ve cevabı da leffen takdim kılınmıştır.

3. Yunan gemilerinin boğazdan geçmesine maalesef muhalefet olunamayacağı ve İstanbul'da asayişin Devlet-i Osmaniye'ce temininden İngiltere Hükûmeti'nin emin bulunduğu gayet mahrem olarak Amiral Galtrob tarafından bildirilmiş olduğu maruzdur efendim. 8 Teşrin-i sani 34

Harbiye Nezareti
Seryaveri
Sadık

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 5
Gömlek : 24
Belge : 24-1

Belge No : 1

Osmanlı Ordusu Başkomutanlığı
Kurmay Başkanlığı

Suret

Yüksek Huzurlarınıza

Özel arzdır.

1. Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin Harbiye Nezareti emrine gelmesi konusundaki padişah emri ertelenmiş ve henüz yerine bildirilmemiştir.

2. İskenderun'un tarafımızdan boşaltılması ve teslimi hakkında Amiral Galtrop'dan gelen telgraf üzerine ilişik emir verilmiş ve cevabı da ekte sunulmuştur.

3. Yunan gemilerinin boğazdan geçmesine ne yazık ki karşı gelinemeyeceği ve İstanbul'da güvenliğin Osmanlı Devleti'nce sağlanabileceğinden İngiltere Hükûmeti'nin güven duyduğu çok gizli olarak Amiral Galtrop tarafından bildirilmiş olduğu bilgilerinize sunulur efendim. 8 Kasım 1918

Harbiye Nezareti
Başyaveri
Sadık

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 5
Gömlek : 24
Belge : 24-1

Belge No : 2

(23)

CIHUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 15H
KUTU: 10
GÖM.: 111
BEL. : 111-1

ONKUB
ATASE
ARŞİVİ

Belge No : 2

Dahiliye Nezareti 4983
Kalem-i Mahsus 379

Harbiye Nezaret-i Celilesine

Devletlü Efendim Hazretleri,

Sohum'da bulunan Rumların teşkil ettikleri komite efradından yüz kadar eşhasın Fatsalı Hacı Gorgor oğlu Nikola'nın ve ismi bilinemeyen diğer bir Rum'un motorlarıyla vesair vesaitle Trabzon ve Canik sahillerine çıkarak müdahele-i ecnebiyeyi davet maksadıyla asayişi ihlâle karar verdikleri Trabzon vilâyetinden bildirilmesi üzerine teyakkuz ve mütebassir bulunulması lüzumu icab edenlere yazıldığı gibi Fatsa Kaimakamlığından alınan telgrafnamede de ittihaz edilen tedabire rağmen mezkûr motorların hâmil olduğu eşhasın geceleyin gelerek sahile çıkmağa muvaffak oldukları ve Çangeriş kariyesine yirmiyi mütecaviz Rum eşkiyanın geldikleri ve nereden gittiği anlaşılamadığı Terme Kaimakamlığında bildirildiği beyanıyla her ikisi de mevcut jandarma kuvvetlerinin eşkiyayı merkumeyi takib ve tenkile adem-i kifayeti anlaşılmasıyla birer nizamiye müfrezesinin tertib ve sevki ehemmiyetle Üçüncü Kolordu ve Onuncu Fırka kumandanlıklarına yazıldığı ve askerî kuvvetleri yetişinceye kadar eşkiyanın men-i tecavüzatına çalışıldığı Canik Mutasarrıflığından alınan telgrafnamede bildirilmiş ve Hariciye Nezaret-i celilesine de arzı ma'lûmat edilmiştir. Bu eşkiyanın isti'sâli için kuva-yı kâfiye tahsisi hususunun tarafı âlîlerinden de mezkûr kumandanlıklara acilen tebliğ buyurulması mütemennadır. Ol bâbda emr ve ferman hazret-i menlehül emrindir. 17 Cemaziyel âhir 337 ve 23 Mart 335

Dâhiliye Nazırı
Cemal

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye /22 minh
I nci Şube
23.3.35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 10
Gömlek : 111
Belge : 111-1

Belge No : 2

İçişleri Bakanlığı 4983
Özel Kalemi 379

Harbiye Nezaretine

Devletli Efendim Hazretleri,

Sohum'da bulunan Rumların oluşturdukları komite üyelerinden yüz kadar şahsın Fatsalı Hacı Gorgor oğlu Nikola'nın ve ismi bilinemeyen diğer bir Rum' un motorları ve diğer araçlarla Trabzon ve Samsun sahillerine çıkarak yabancı müdahalesini davet amacıyla düzeni bozmaya karar verdiklerinin Trabzon vilâyetinden bildirilmesi üzerine uyanık bulunulması gereği, gerekli makamlara yazıldığı gibi Fatsa Kaymakamlığından alınan telgrafta da alınmış olan önlemlere rağmen bu motorların taşıdığı şahısların geceleyin gelerek sahile çıkmayı başardıkları ve Çangeriş köyüne yirmiyi aşkın Rum eşkıyanın geldiği ve nereden gittiği anlaşılamadığı, Terme Kaymakamlığının da bildirdiği ifade edilerek her ikisi de mevcut jandarma kuvvetlerinin bu eşkıyayı takip ve bastırmaya gücünün yetersiz kalmasının anlaşılmasıyla birer nizamiye müfrezesinin oluşturulması ve gönderilmesinin önemle 3 ncü Kolordu ve 10 ncu Tümen komutanlıklarına yazıldığı ve askerî kuvvetler yetişinceye kadar eşkıyanın saldırısının önlenilmesine çalışıldığı Samsun Mutasarrıflığından alınan telgrafta bildirilmiş ve Dışişleri Bakanlığına da bilgi sunulmuştur. Bu eşkıyanın kökünün kurutulması için gerekli kuvvetlerin ayrılması hususunun tarafınızdan da bu komutanlıklara ivedi olarak bildirilmesi temenni edilmektedir. Bu konuda emir verme yetkisi bakanlığınıza aittir. 23 Mart 1919

Genelkurmaya 22'de
2 nci Şube 23.3.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 10
Gömlek : 111
Belge : 111-1

Belge No : 3

ÇANAKKALE
ATASE
ARŞİVİ

حربیه نظارتی
ترکیه اردوسی
تحقیقات تاریخیه و حربیه شعبه سی
۸۱۷۵

حربیه نظارت جلیله پاشا حضرتلرینه قوه وکز اردوسی باسه ترجمانلغی منزال مسلمه
مرافقنده وارد اولان ۶ حزیران ۱۹۱۹ تاریخ و ۲۲/۰۹۷ نومرولو
مربوط انکلیزجه تحریراتک ترجمه سیدر

وقتلو افندم حضرتلری ،

کمال پاشا ایله معیتی ارناوتلق ولایتلرده اثبات وجود ایتملرینه ارزو اولندیغی ذاتده سابقده
عرض ایله کسب مطالعات ایلدم .

حال حاضر اعتبارایله کسب تمیز ایتمه پاشاغک معیتی ارناوتلره برابر مملکت داخلنده ملوانکسی
اخطار عمومیی تعجیز ایده جکی کبی عسکرلک نقطهٔ نظرندن دخی کندی مساعیسنه بجه برلزوم
کورولمکده در .

کمال پاشا ایله معیتی ارناوتلق وجهاک استانبوله عودتی ایچون اربوبولرینی طلب ایلدم .

ترجمه اصله مطابقدر
۲۵/۶/۷

قوه وکز اردوسی باسه ترجمانلغی
منزال (مسلمه)

ÇANAKKALE
ATASE ARŞİVİ
KOL : 1.1.4
KUTU: 14
GÖM.: 135
BEL. : 135-1

ایکنجی حربیه دائره سنه | ۲۵/۶/۷

A	1/
D	1 1
F	14

Belge No : 3

Şube 1 12/4/35
Kısım 1 1/2226

Adres: Sivas'ta Üçüncü Kolordu Kumandanlığına

1. Samsun ve Köprü civarlarında icra-yı şekâvet etmekte olan Rum çetelerinin tenkili için Amasya'dan gönderilen yüz kişilik müfreze-i askeriye ile vuku bulan müsademede bir binbaşı, bir yüzbaşıyla yirmi beş neferin şehid edildiği ve eşkiyanın Çorum livası dahiline girmeleri melhûz olduğundan iki yüz kişilik bir müfreze-i askeriyenin Çorum'a sevki lüzumu Çorum Mutasarrıflığının telgrafına atfen Dahiliye Nezaretinden bildirilmektedir.

2. Şimdiye kadar kolordudan mevrud raporlardan bu gibi zayiâta dair bir kayda tesadüf edilmemiştir. Bunun derece-i sıhhatiyle şimdiye kadar cereyan eden vekaiye nazaran şekâvetin merkez sıkletinin neresi olduğunun iş bu şekâvet kârâne harekâtın atiyen ne gibi bir şekil alması muhtemel olduğunun ve kolorduca ittihaz edilen tedâbirin inbası rica olunur.

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye (1nci Şube 2226)

Şifreye tahvil edilmiştir. /15 minh

Kâzım Basri Şakir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 135
Belge : 135-1

Belge No : 3

Şube 1 — 12.4.1919
Kısım 1 , — 1/2226

Adres: Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanlığına

1. Samsun ve Köprü (Vezirköprü) civarlarında eşkıyalık yapmakta olan Rum çetelerinin bastırılması için Amasya'dan gönderilen yüz kişilik müfreze ile meydana gelen çatışmada bir binbaşı, bir yüzbaşıyla yirmi beş erin şehit edildiği ve eşkıyanın Çorum ili sınırlarına girmeleri olası görüldüğünden iki yüz kişilik bir müfrezenin Çorum'a sevkinin gerekliliği Çorum Mutasarrıflığının telgrafına dayanarak İçişleri Bakanlığından bildirilmektedir.

2. Şimdiye kadar kolordudan gelen raporlardan bu gibi kayba ilişkin bir bilgiye rastlanılmamıştır. Bunun doğruluk derecesiyle şimdiye kadar meydana gelen olaylara göre eşkıyalığın ağırlık merkezinin neresi olduğunun, bu eşkıyalık hareketinin gelecekte ne gibi bir şekil alması olasılığına ve kolorduca alınan önlemlerin bildirilmesi rica olunur.

Genelkurmay (1nci Şube 2226)
Şifreye çevrilmiştir. 15'te

Kâzım Basri Şakir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 135
Belge : 135-1

Belge No : 4

CNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : ISH
KUTU: 14
GÖM.: 56
BEL. : 56-1

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

Belge No : 4

Şube 1
Numro 2576

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Dairesi

Maruz-u Çaker-i Kemîneleridir ki;

Mülga Yıldırım Ordular Grubu Kumandanı Mirliva Mustafa Kemâl Paşa hazretleri Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine tayin olunmuş ve keyfiyet-i tayin arz-ı atâbe-i ulyâ kılınmak üzere makam-ı samiye arz edilmiştir. Müşârün-ileyhin taht-ı emrinde bulunacak olan Üçüncü ve On Beşinci kolordular menatıkını ihtiva eden Sivas, Van, Trabzon, Erzurum vilâyetleriyle Samsun sancağı memuriyet-i mülkiyenin Mustafa Kemâl Paşa tarafından yapılacak tebligatı icra etmelerinin tamimen emr buyurulması müstarhemdir. Ol babda emr ve ferman hazret-i menlehül emrindir. 29 Receb 337 ve 30 Nisan 1335

Harbiye Nazırı
Şakir

Bunlar gitmemiş. Vesaik Nâzır Paşa hazretlerinin evrakı arasında kalmıştır. Lüzumu olmadığından gönderilmesinden sarf-ı nazar olundu. 28/5

Basri
III ncü Şube
28.5.35

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	14
Gömlek	:	56
Belge	:	56-1

Belge No : 4

Şube 1
Numara 2576

Genelkurmay Dairesi

Aciz kulunun arzıdır ki;

Lâğvedilen Yıldırım Ordular Grubu Komutanı Tuğgeneral Mustafa Kemal Paşa 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine tayin olunmuş ve tayinin niteliği padişah katına sunulmak üzere sadaret makamına arz edilmiştir. Mustafa Kemal'in emri altında bulunacak olan 3 ncü ve 15 nci kolordular mıntıkalarını kapsayan Sivas, Van, Trabzon, Erzurum illeriyle Samsun sancağı mülkî memuriyetlerinin Mustafa Kemal Paşa tarafından yapılacak tebligâtı yerine getirmelerinin bir genelge ile duyurulması rica olunur. Bu konudaki emir verme yetkisi tarafınıza aittir. 30 Nisan 1919

Harbiye Nazırı
Şakir

Bunlar gitmemiş. Belgeler Nâzır Paşanın evrakı arasında kalmıştır. Gerekli olmadığından gönderilmesinden vazgeçildi. 28/5/

Basri
III ncü Şube
28.5.1919

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	14
Gömlek	:	56
Belge	:	56-1

Belge No : 5

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 35 H
KUTU: 14
GÖM.: 63
BEL. : 63-1

Belge No : 5

Numro 3

Harbiyeden
6.5.35
1 nci Şube 7/5

Harbiye Nezaret-i Celilesine

Dokuzuncu Ordu Müfettişliği mıntakasındaki vilâyât ile elviye-i müstakile jandarma kuvve-i umumiyesiyle vazülceyşini mufassalan gösterir bir krokinin Dâhiliye Nezâret-i celîlesinden celb ve tevdî'ine müsaade buyurulmasını istirham ederim.

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Fahrî Yaver Hazret-i Şehriyari
Mirliva
M. Kemal (imza)

I nci Şube
7.5.35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 63
Belge : 63-1

Belge No : 5

Numara 3

Harbiyeden
6.5.1919
I nci Şube 7/5

Harbiye Nezaretine

9 ncu Ordu Müfettişliği bölgesindeki iller ile bağımsız iller jandarma genel kuvvetiyle konuşunu etraflıca gösteren bir krokinin İçişleri Bakanlığından getirtilip verilmesine izin verilmesini rica ederim.

9 ncu Ordu Kıtaatı
Müfettişi
Padişah Fahrî Yaveri
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

I nci Şube
7.5.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 63
Belge : 63-1

Belge No : 6

A	11
D	104
I	8

Belge No : 6

Numara 2

Harbiyeden
6.5.35

Harbiye Nezaret-i Celilesine

Düvel-i İtilâfiye ile mün'akid mütarekenâme ile bilâhire ittihaz olunan bazı mukarrerat ve memuriyet-i acizânemce bilinmesi faîdeli olan mevaddın Hariciye Nezaret-i celilesinden celb ve acizlerine tevdiine müsaade buyurulmasını istirham eylerim.

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Fahrî Yaver Hazret-i
Mirliva
M. Kemal

İkinci Şubece dört nüsha matbu mütarekename takdim edilmiştir. İstihbarata aid sair ma'lûmat da verilecektir. Mukarrerat-ı sairenin itası ricasıyla Birinci Şubeye takdim. 7.5.35

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye
İkinci Şube Müdürü
Kaimakam
imza (okunamadı)

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	14
Gömlek	:	64
Belge	:	64-1

Belge No : 6

Numara 2

Harbiyeden
6.5.1919

Harbiye Nezaretine

İtilâf devletleri ile yapılan mütareke belgesi ile daha sonra alınan bazı kararlar ve memuriyetim gereğince bilinmesi yararlı olan maddelerin Dışişleri Bakanlığından getirtilip tarafıma verilmesine müsaade edilmesini rica ederim.

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı
Müfettişi
Padişah Fahrî Yaveri
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

2 nci Şubece dört suret basılı mütareke belgesi sunulmuştur. İstihbarata ait diğer bilgiler de verilecektir. Alınmış olan diğer kararların gönderilmesi ricasıyla 1 nci Şubeye sunulmuştur. 7.5.1919

Genelkurmay
2 nci Şube Müdürü Yarbay
imza (okunamadı)

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 64
Belge : 64-1

Belge No : 7

GNKUR
ATASE
ARSIVI

CONFIDENTIAL
ATASE
RGL : 66M
LUTG: 66
GOM: 66
BEL : 66J

A	
D	

Belge No : 7

Şube 1
Numara 73

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Dairesi

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine verilecek talimat suretidir:

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine ait vezaif Zât-ı âlinizin Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine tayini hususuna irade-i seniyye-i cenâb-ı padişahi şeref-südûr buyurulmuştur. Ancak işbu müfettişlikteki vezaif-i âlileri, yalnız askerî olmayıp müfettişliğin ihtiva eylediği mıntaka dahilinde aynı zamanda da mülkîdir.

1. İşbu müşterek vezaif şunlardır:

a) Mıntakanızda asayiş-i dahilinin iade ve istikrarı ve bu asayişsizliğin esbab-ı hudüsunun tesbiti.

b) Mıntakada ötede beride müteferrik bir hâlde mevcudiyetinden bahsedilen esliha ve cephanenin bir an evvel toplattırılarak münasib depolara iddiharı ve muhafaza altına alınması.

c) Muhtelif mahallerde birtakım şûralar mevcut olduğu ve bunların asker toplamakta bulunduğu ve gayr-ı resmî bir surette ordunun bunları himaye eylediği iddia olunuyor. Böyle şûralar, mevcut olup da asker topluyor, silâh tevzi ediyor ve ordu ile de münasebette bulunuyorlarsa kat'iyyen men'i ile bu kabîl müteşekkil şûraların da lâğvı.

2. Bunun için:

a) İki fırkalı olan Üçüncü ve dört fırkalı olan On Beşinci kolordular müfettişlik emrine verilmiştir. İşbu kolordular harekât ve asayiş hususatında doğrudan doğruya müfettişlikle ve muamelât-ı carîye yani muamelât-ı zâtiye kuvve-i umumîye ve saire gibi hususatta kemâ-fi's-sabık Harbiye Nezaretiyle muhabere edeceklerdir. Fırka veyahut mıntaka kumandanlığı veya bir vazife-i hususiyeye

tayin edilecek zabitanın tayin veya tebdilleri müfettişliğin muvafakati veya talebiyle olacaktır. Maahaza sair hususatça lüzum ve menfaat görerek müfettişliğin verdiği talimatı kolordu kumandanlıkları aynen tatbik edeceklerdir. Bilhassa ahvâl-i sıhhiye pek mühimdir. Bu zemindeki tedkikat ve icraatın ahaliye de teşmili lâzımdır.

b) Müfettişlik mıntakası Trabzon, Erzurum, Sivas, Van vilâyetleriyle Erzincan ve Canik müstakil livalarını ihtiva eylediğinden müfettişliğin yukarıda tadâd edilen vezâifi tedvir için vereceği bil-cümle talimâtı işbu vilâyetlerle mutasarrıflar doğrudan doğruya ifa edeceklerdir.

3. Müfettişlik hududuna mücâvir vilâyât ve elviye-i müstakille (Diyarbekir, Bitlis, Mamüretülaziz, Ankara, Kastamonu vilâyetleri) ile kolordu kumandanlıkları da müfettişliğin ifa-yı vazife sırasında re'sen vaki olacak müracaatlarını nazâr-ı dikkate alacaklardır.

4. Müfettişliğin hususat-ı askeriyeye ait mercii Harbiye Nezareti olmakla beraber hususat-ı saire için makamat-ı âliye-i aidesiyle muhabere edecek ve işbu muhabereden Harbiye Nezaretine de haber verecektir.

Şifreye tahvil edildi. 7.5.35

Re'fet

Harbiye Nâzırı
Mehmed Şakir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 66
Belge : 66-1

Belge No : 7

Şube 1
Numara 73

Genelkurmay Dairesi

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine verilecek direktif suretidir:

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine ait görevleri Yüksek şahsınızın 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine atanması hususunda padişah onayı çıkmıştır. Ancak bu müfettişlikteki göreviniz yalnız askerî olmayıp, müfettişliğin kapsadığı bölgeler içinde aynı zamanda mülkîdir.

1. Bu ortak görevler şunlardır:

a) Bölgenizde iç güvenliğin sağlanması ve devamlılığı, asayişsizliğin ortaya çıkış sebeplerinin belirlenmesi.

b) Bölgede ötede beride dağınık bir hâlde varlığından söz edilen silâh ve cephanenin bir an evvel toplattırılarak uygun depolara biriktirilmesi ve koruma altına alınması.

c) Değişik yerlerde birtakım toplulukların bulunduğu ve bunların asker toplamakta olduğu ve gayri resmî bir surette ordunun bunları koruduğu ileri sürülüyor. Böyle topluluklar olup da asker topluyor, silâh dağıtıyor ve ordu ile de ilişkide bulunuyorlarsa kesin olarak önlenmesi ile bu gibi toplulukların kaldırılması.

2. Bunun için:

a) İki tümenli olan 3 ncü ve dört tümenli olan 15 nci kolordular müfettişlik emrine verilmiştir. Bu kolordular harekât ve güvenlik konularında doğrudan doğruya müfettişlikle ve yürürlükte olan işlemler yani özlük işleri genel kuvve ve başkaları gibi konularda eskisi gibi Harbiye Nezaretiyle haberleşeceklerdir. Tümen veya bölge komutanlığı veya bir özel göreve atanacak subayların tayin ve değiştirilmeleri müfettişliğin onayı veya istemiyle olacaktır. Bununla birlikte

diğer konularda gerek ve yarar görerek müfettişliğin verdiği direktifi kolordu komutanlıkları aynen uygulayacaktır. Özellikle, sağlık işleri çok önemlidir. Bu ortamdaki inceleme ve işlemlerin halka da yayılması gereklidir.

b) Müfettişlik bölgesi Trabzon, Erzurum, Sivas, Van illeriyle Erzincan ve Samsun bağımsız sancaklarını kapsadığından müfettişliğin yukarıda sayılan görevleri yürütmek için vereceği bütün direktifi bu illerle mutasarrıflıklar doğrudan doğruya yapacaklardır.

3. Müfettişlik sınırına yakın iller ve bağımsız iller (Diyarbakır, Bitlis, Mamüretûlaziz, Ankara, Kastamonu illeri) ile kolordu komutanlıkları da müfettişliğin görevini yapması sırasında doğrudan doğruya olabilecek isteklerine önem vereceklerdir.

4. Müfettişliğin askerî konularda başvuracağı yer Harbiye Nezareti olmakla beraber diğer konular için ilgili makamlarla haberleşebilecek ve bu haberleşmeden Harbiye Nezaretine de bilgi verilecektir.

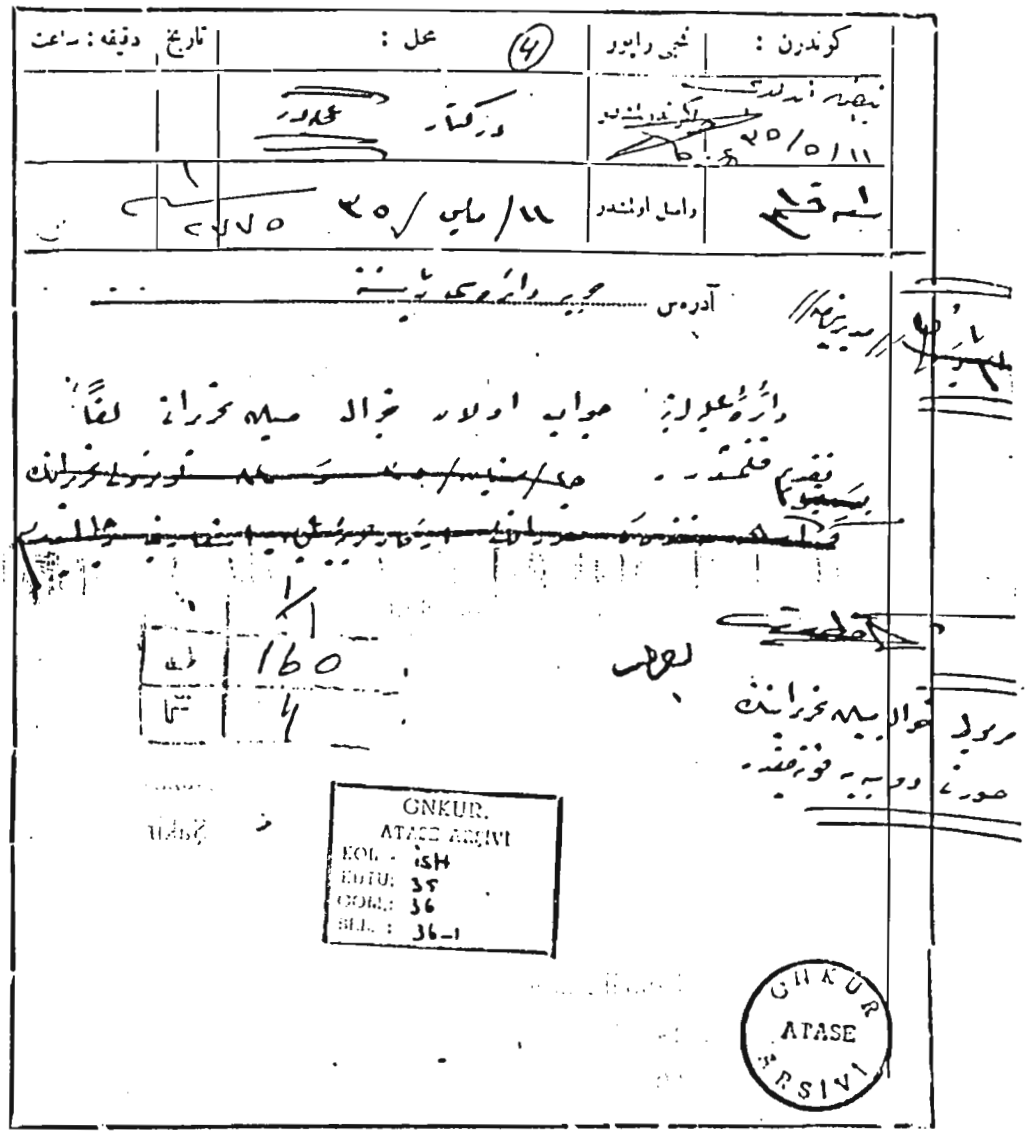
Şifreye dönüştürüldü. 7.5.1919

Re'fet

Harbiye Nazırı
Mehmet Şakir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 66
Belge : 66-1

Belge No : 8

Belge No : 8

Tebyiz edildi.

11.5.35 Derkenar aceledir.

Şube 1 11/Mayıs /35 1/Şube 2775
Kısım 1

Adres: Harbiye Dairesi Riyasetine

Daire-i âlilerine cevab olan General Miln tahiratı leften takdim kılınmıştır.

Merbut General Miln tahriratının sureti dosyaya konacaktır.

Şakir Muzaffer - Basri

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	35
Gömlek	:	36
Belge	:	36-1

Belge No : 8

Temize çekildi

11.5.35 İvedidir.

Şube 1 11 Mayıs 1919 1/Şube 2775
Kısım 1

Adres: Harbiye Dairesi Başkanlığına

Dairenize cevap gelen General Milne'in yazısı ilişikte sunulmuştur.

İlişikteki General Milne'in yazısının kopyası dosyaya konacaktır.

Şakir Muzaffer - Basri

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 35
Gömlek : 36
Belge : 36-1

Belge No : 8

GİZLİ
ARŞİV

C....UR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 314
KUTU: 35
COM.: 36
BEL : 36-2

Belge No : 8

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Dairesi
Şube
Numara 981

Suret

Harbiye Nâzırı Paşa hazretlerine Selânik İngiliz Kuva-yı Başkumandanı General Miln tarafından varid olan 7 Mayıs 919 tarih ve 3925 numrolu İngilizce tahriratın tercümesi.

Devletlü Efendim Hazretleri,

25 Nisan 1335 tarih ve 845 numrolu tahrirat-ı devletlerine cevaben mikdarı bervech-i âti olmak üzere Samsun sahasında eslihanın teslimi hakkındaki talebinizi kabul ve tasvib edildiğini arz ve ihtiyar ile kesb-i şeref eylerim.

a) Üçüncü Kolorduda muhafazasına müsaade edilen sekiz topu teşkil etmek üzere dört adet cebel havan topunun Samsun'da, dört adedinin dahi Vezirköprü'de muhafazası,

b) Dört adet krupp cebel topundan ikisinin kamaları ve yan levhaları Dersaadet'e irsal kılınmış olduğundan Onuncu Kafkas Fırkası için muvafakat edilen sekiz adet top mevcudunun ikmali için diğer ikisi dokunulmamış olarak Edirne'ye gönderilmiştir.

Samsun'da ve Edirne'de bulunan mümessillerce zaten bâlâdaki mânâyı mutazammın iş'aratda bulunulmuştur.

1/2775 Aslı Harbiye Dairesine gönderilmiştir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 35
Gömlek : 36
Belge : 36-2

Belge No : 8

Genelkurmay Dairesi
Şube
Numara 981

Suret

Harbiye nazırına Selânik İngiliz Kuvvetleri Başkomutanı General Milne tarafından gönderilen 7 Mayıs 1919 tarih ve 3925 numaralı İngilizce yazının çevirisi:

Devletli Efendim Hazretleri,

25 Nisan 1919 tarih ve 845 numaralı yazınıza yanıt olarak sayıları aşağıda belirtildiği üzere, Samsun sahasında silâhların teslimi hakkındaki isteğinizin kabul edilerek onaylandığını bildirmekten onur duyarım.

a) 3 ncü Kolorduda korunmasına izin verilen sekiz topu oluşturmak üzere dört adet dağ havan topunun Samsun'da, dört adedinin de Vezirköprü'de korunması,

b) Dört adet krupp dağ topundan ikisinin kamaları ve yan levhaları İstanbul'a gönderilmiş olduğundan 10 ncu Kafkas Tümeni için uygun görülen sekiz adet topun tamamlanması için diğer ikisi dokunulmadan Edirne'ye gönderilmiştir.

Samsun'da ve Edirne'de bulunan temsilcilerce zaten yukarıdaki anlamı kapsayan bilgiler gönderilmiştir.

1/2775 Aslı Harbiye Dairesine gönderilmiştir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 35
Gömlek : 36
Belge : 36-2

Belge No : 9

دقیقه : ساعت	تاریخ	محل :	نحن راپور	کوندرن :
		// نخجوان // تجدد	کوندرلندی	
		۱۸/ماي/ ۲۵ ۱۷۵۹	واصل اولندی	

(13)

آدرس .....

İKU
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - İSM
KUTU: ۱۶
GÖM.: ۲۵
BEL. : ۲۵-۱

A 11
D 1
F 13

Belge No : 9

Tebyiz edilmiştir.
10 Mayıs 335
1 nci Şube 1 nci Kısım

Tahrirat. Aceledir
8 Mayıs 351. Şube 2759

Adres: Hariciye Nezaret-i Celîlesine

Maruz-u çaker-i kemîneleridir,

Dokuzuncu Ordu Kıtaat-ı Müfettişi Mustafa Kemal Paşa hazretlerine hususat-ı askeriyeye aid ma'lumat, mütarekenâme ve bunun icab ettirdiği mukarrerat verilmiştir. Müşarünileyhin mülkî olan vezâifini teshil etmek maksadıyla makam-ı fehimanelerince takarrür ettirilip müfettişlikçe bilinmesince faideli olan mevadd ne var ise nezaret-i aciziye iblağ ve irsâline inayet buyurulmasını arz ve istirham ederim. Ol bâbda emr ve irade hazret-i veliyyülemrindir.

Şakir Muzaffer-Kâzım

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 70
Belge : 70-1

Belge No : 9

Temize çekilmiştir.
10 Mayıs 1919
1 nci Şube 1 nci Kısım

Yazı işleri. Aceledir
8 Mayıs 1919. 1 nci Şube 2759

Adres: Dışişleri Bakanlığına

Aciz kullarının arzıdır:

9 ncu Ordu Kıt'aları Müfettişi Mustafa Kemal Paşaya askerî durum hakkında ve bırakışma belgesi ile bunun gerektirdiği kararlar hususunda bilgi verilmiştir. Mustafa Kemal Paşanın mülkî olan görevlerini kolaylaştırmak amacıyla bakanlığınızca kararlaştırılıp müfettişlikçe bilinmesinde yararlı olan ne gibi maddeler varsa bakanlığımıza ulaştırılmasına yardımcı olunmasını arz ve rica ederim. Bu konuda emir verme yetkisi bakanlığınızdır.

Şakir Muzaffer-Kâzım

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	14
Gömlek	:	70
Belge	:	70-1

Belge No : 10

		بی سیم	دقیقه : ساعت
	کوندراشدر		تاریخ
	واصل اولشدر		

آدرس

GNKUR.
ATAŞE ARŞİVİ
KOL. - 1514
KUTU: 188
GÖM.: 103
BEL. : 103-1

Belge No : 10

Şifre 10.5.35

Adres: Sivas'da:

Üçüncü Kolordu Kumandanlığına

Birkaç güne kadar hareketimiz mukarrerdir. Müfettişlik karargâhının muhtaç olduğu beş adet binek otomobiliyle iki kamyonun kolordular mıntakasındaki mevcudlarından te'min olunabileceği Harbiye Nezaret-i celîlesince beyan buyurulmuştur. Kâfi derecede benzin ile lâstikleri beraber olduğu halde kolorduca sağlam ve mütehammil kaç binek otomobili ne zamana kadar ve nerede hazır bulundurulabilir? Otomobil markalarıyla lâstik çaplarının ve benzin mahallerinin sarahâten iş'ar buyurulmasına intizar eylerim.

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Fahrî Yaver Hazret-i Şehriyari
Mirliva
Mustafa Kemal

Şifreye tahvil edilmiştir
10.5.35
Aslına mutabıktır
Erkân-ı Harb Reisi

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 188
Gömlek : 107
Belge : 107-1

Belge No : 10

Şifre 10.5.1919

Adres: Sivas'ta

3 ncü Kolordu Komutanlığına

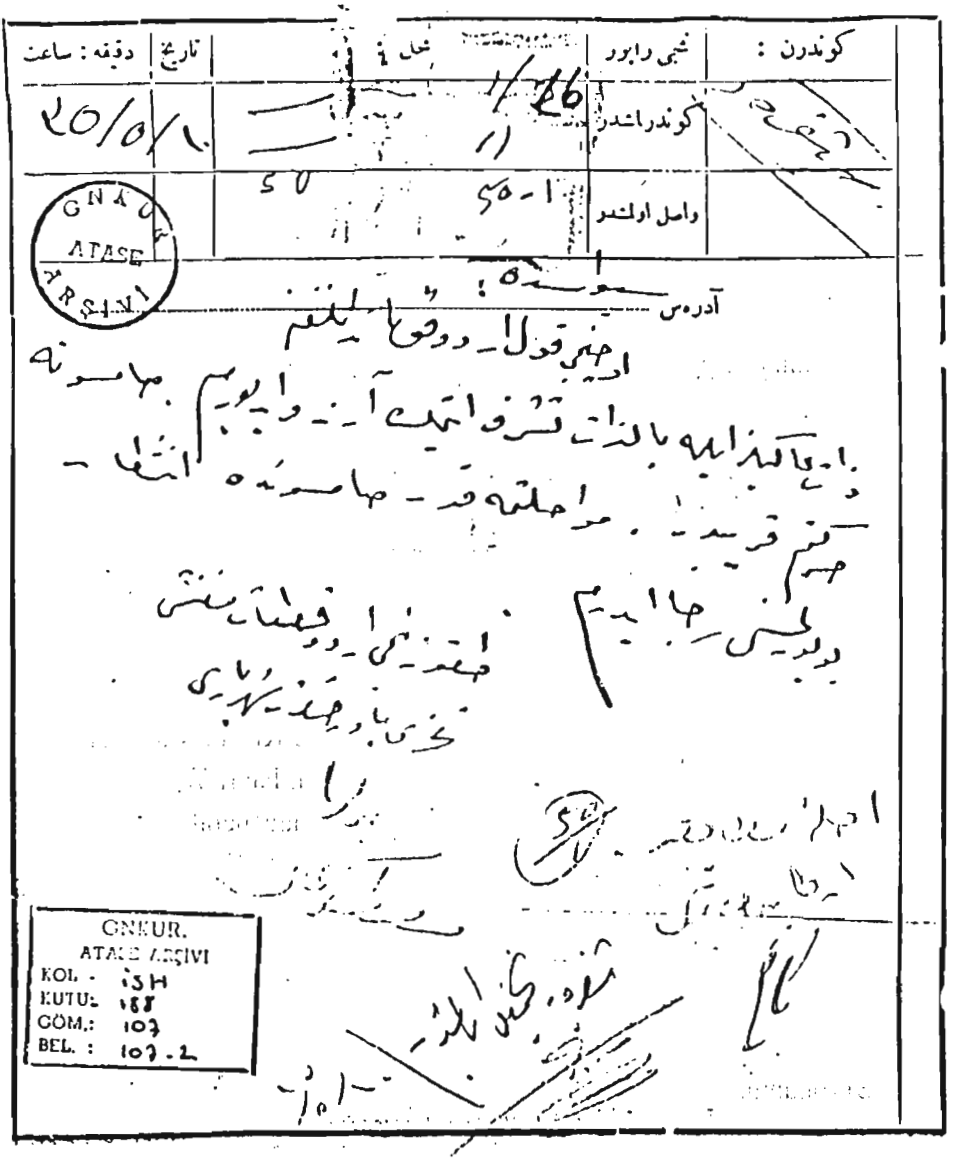
Birkaç güne kadar hareketimiz kararlaştırılmıştır. Müfettişlik karargâhının gereksinim duyduğu beş adet binek otomobiliyle iki kamyonun kolordular bölgesinde elde bulunanlardan sağlanabileceği Harbiye Nezaretince bildirilmiştir. Yeterli derecede benzin ile lâstikleri beraber olduğu hâlde kolorduca sağlam ve dayanıklı kaç binek otomobili ne zamana kadar ve nerede hazır bulundurulabilir? Otomobil markalarıyla lâstik çaplarının ve benzin yerlerinin açıkça bildirilmesini beklerim.

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Padişah Fahri Yaveri
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

Şifreye dönüştürülmüştür.
10.5.1919
Aslına uygundur.
Kurmay Başkanı
İmza (okunmadı)

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 188
Gömlek : 107
Belge : 107-1

Belge No : 11

Belge No : 11

Şifredir. 10.5.35

Adres: Sivas'da

Üçüncü Kolordu Kumandanlığına

1. Zât-ı âliniz ile bizzat teşerrüf etmek arzusundayım. Samsun'a hareketim karibdir. Muvasalatıma kadar Samsun'da intizar bulunulmasını rica ederim.

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Fahrî Yaver Hazret-i Şehriyari
Mirliva
Mustafa Kemal

Şifreye tahvil edilmiştir.
10.5.35

Aslına mutabıktır.
Erkân-ı Harb Reisi

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 188
Gömlek : 107
Belge : 107-2

Belge No : 11

Şifredir. 10.5.1919

Adres: Sivas'ta

3 ncü Kolordu Komutanlığına

1. Şahsınızla bizzat görüşmek arzusundayım. Samsun'a hareketim yakındır. Varışıma kadar Samsun'da beklemenizi rica ederim.

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Padişah Fahrî Yaveri
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

Şifreye dönüştürülmüştür.
10.5.1919
imza (okunamadı)

Aslına uygundur.
Kurmay Başkanı
imza (okunamadı)

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	188
Gömlek	:	107
Belge	:	107-2

Belge No : 12

دقیقه : ساعت	تاریخ	محل :	نجیر رابیو : کوندرن :
			کوز لشدر
			واصل اولندر

GNKUR ATASE ARŞİVİ

آدرس .....

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. - İSH
KUTU: 29
GÖM.: 132
BEL. : 132-1

Belge No : 12

Tebyiz edilmiştir.
11.5.335
1 nci Şube 19
2776

Adres: Ordu Dairesi Riyâsetine,

Cevap :

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin de reyi alınarak yapılan kadro leffen takdim kılındı. Bunun daha ziyade küçültülmesinin kabil olmadığını arz ederim.

Basri

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 29
Gömlek : 132
Belge : 132-1

Belge No : 12

Temize çekilmiştir.
11.5.1919
1 nci Şube 19
2776

Adres: Ordu Dairesi Başkanlığına,

Cevap :

9 ncu Ordu Kıtatı Müfettişliğinin de onayı alınarak yapılan kadro ilişikte sunulmuştur. Bunun daha çok küçültülmesinin mümkün olamayacağını arz ederim.

Basri

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 29
Gömlek : 132
Belge : 132-1

Belge No : 13

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 1514
KUTU: 13
GÖM.: 83
BEL. : 83-1

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

Belge No : 13

Dâhiliye Nezareti
Emniyet-i Umûmîye
Müdürüyeti
Asayiş Şubesi
Aded 608

Harbiye Nezaret-i Celîlesine

Samsun cihetlerinde icra-yı şekâvet eden Rum eşkıyasının tenkili için icab eden kuva-yı askeriyenin muhaberât ile vakit geçirilmesine meydan verilmeksizin vilâyetce gösterilen lüzum üzerine derhal ita edilmesine dair. I nci Şube 13-5

Devletlü Efendim Hazretleri,

7 Nisan 335 tarihli 42141/459 numaralı tezkere-yi aciziye zeyldir. Samsun cihetlerinde icra-yı şekâvet eden Rum çetelerinin Çorum sancağına men'i tecavüzleri için istihdamı icab eden müfreze-yi askeriye hakkında sebk eden muhabere üzerine Beşinci Kolordu Ahz-ı Asker Riyasetinden alınan tezkere-i cevabiyede Ahz-ı Asker Heyeti emr ve kumandasında faal kıtaat olmadığı ve heyet riyâsetinin müsellâh asker celb ve sevkine de mezun ve salâhiyetdar bulunmadığı beyan ve Nezaret-i celîlerinden fiilen bir muavenet temin edileceği iş'ar olunduğu ve makam-ı vilâyetin gerek zabıta-ı mania ve gerek zabıta-ı adliyeye müteallik vezâifin icrası ve asayiş ve emniyet-i mahalliyenin muhafaza ve takviyesi için kuva-yı mevcude-i zabıtayı gayr-ı kâfi gördüğü halde mahallindeki kumandanlara vereceği emr-i tahriri üzerine kuva-yı askeriye dahi istihdam edeceği ve kıtaat-ı askeriye kumandanlarının vali tarafından bu bâbda tahriren ita olunacak emri infaza mecbur olduğu İdare-i Umûmîye-i Vilâyat Kanunu'nun yirmi altıncı maddesi ahkâmından ve asayişi temin için kuva-yı askeriyenin

Belge No : 13

muavenetine lüzum görüldüğü takdirde zaman ziyaına mahal bırakılmamak üzere memuriyet-i mülkiyenin mıntakalarında bulundukları kolordu ve fırka kumandanlıklarına da müracaatla hâll-i mesele eylemeleri tebligât-ı umumiye iktizâsından bulunmasına ve Samsun ve Köprü civarlarında üç bin kişilik mühim bir kuvvetle hareket etmekte bulunduğu anlaşılan çetenin tenkil ve isti'sâlleri için kuva-yı mevcude-i zabıtanın kifayet edemeyeceğine ve dâhil-i vilâyette bu kâbilden muavenet-i askeriyeye ihtiyaç gösterecek vekayi-i saire zuhurunda dahi muhaberat ile izaa-yı evkat edilmiş olacağına binaen Nezâret-i celîlerince bu bâpta icab edenlere tebligât icrası esbabının istikmali Ankara vilâyetinden varid olan tahriratda izbar kılınmış olmağla suret-i iş'ara nazaran muktezasının ifa ve neticeden malûmat ita buyurulması bâbında emr ve ferman hazret-i men leh-ül-emrindir. 11 Şaban 337/12 Mayıs 335

1/2827

Dâhiliye Nazırı
Mehmed Ali

Serian Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Dairesine. 12 Mayıs 335. 1 nci Şube 14/5/35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 15
Gömlek : 87
Belge : 87-1

Belge No : 13

İçişleri Bakanlığı
Emniyet Genel Müdürlüğü
Asayiş Şubesi
Sayı 608

Harbiye Nezaretine,

Samsun taraflarında eşkıyalık yapan Rum eşkıyasının bastırılması için gerekli askerî kuvvetlerin yazışma ile zaman kaybedilmeksizin vilâyetçe gösterilen ihtiyaç üzerine derhâl verilmesine ilişkin. 1 nci Şube. 13/5

Devletli Efendim Hazretleri,

7 Nisan 1919 tarihli ve 42141/459 numaralı yazımıza ektir. Samsun yöresine eşkıyalık yapan Rum çetelerinin Çorum sancağına saldırılarının önlenmesi için hizmete alınması gereken müfreze hakkında yapılan yazışma üzerine 5 nci Kolordu Asker Alma Başkanlığından alınan cevabî yazıda Asker Alma heyeti emir ve kumandasında faal birlik olmadığı ve heyet başkanlığının silâhlı asker toplama ve yollamasına da izinli ve yetkili bulunmadığı dile getirilerek bakanlığınızdan fiilen bir yardım sağlanabileceğinin bildirildiği ve vilâyet makamının gerek genel kolluk ve adlî kolluğa ilişkin görevin yapılması ile güvenlik ve yerel emniyetin korunması ve kuvvetlendirilmesi için mevcut kolluk kuvvetlerinin yetersiz gördüğü durumda bölgesindeki komutanlara vereceği yazılı emir üzerine askerî kuvvetler dahi kullanılacağı ve askerî birlik komutanlarının vali tarafından bu konuda yazılı olarak verilecek emri yerine getirmeye zorunlu olduğu Genel İdare İller Kanunu'nun 26'ncı maddesi hükümlerinden ve güvenliği sağlamak için askerî kuvvetlerin yardımına gerek gördüğü takdirde zaman kaybetmeksizin mülkî idarecilerin bölgelerinde bulunan kolordu ve tümen kumandanlıklarına başvururarak sorunu çözmeleri genel bildiri gereğindendir.

Belge No : 13

Samsun ve Köprü yörelerinde 3000 kişilik önemli bir kuvvetle hareket etmekte olduğu anlaşılan çetenin bastırılması ve kökünün kurutulması için mevcut kolluk kuvvetlerinin yetersiz kalacağına ve ilin içinde bu türden askerî kuvvetlere gereksinim gösterecek diğer olayların ortaya çıkmasında bile haberleşme ile vakit kaybedilmiş olacağı için bakanlığınızca bu konuda gerekli görülenlere duyuru yapılması işleminin tamamlanması Ankara ilinden gelen yazıda işaret edilmiştir. Belirtilen surete göre gereğinin yapılması ve neticeden bilgi verilmesi konusunda emir vermek bakanlığınız yetkisi dâhilindedir. 12 Mayıs 1919

1/2827

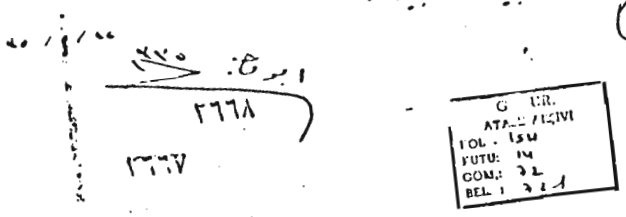
İçişleri Bakanı
Mehmet Ali

İvedi olarak Genelkurmay dairesine. 12 Mayıs 1919. 1 nci Şube 14.5.1919

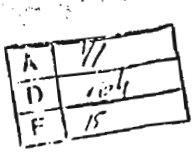
Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 15
Gömlek : 87
Belge : 87-1

Belge No : 14

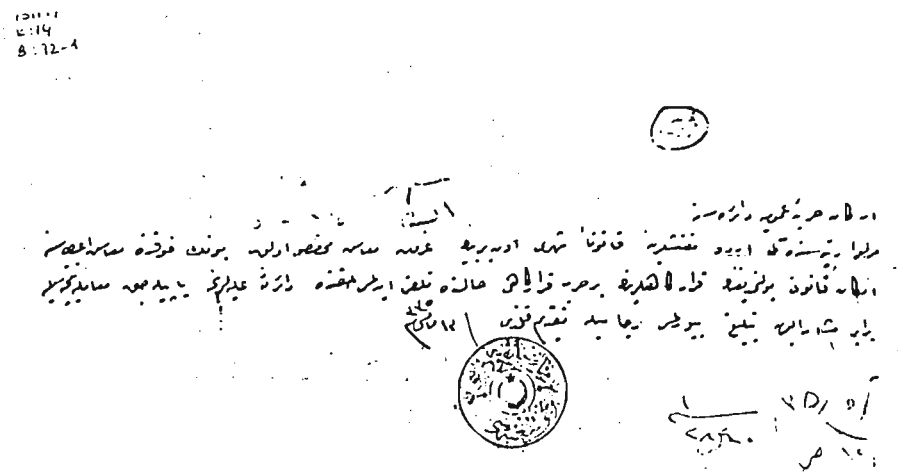
(15)

Belge No : 14

Belge No : 14

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliği
Aded 12

12.5.35
Bütçe 335
2668

Harbiye Nezâret-i Celîlesine

Vezâif-i fevkâlâde ile tayin buyurulduğum Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine müteheyyi'-i hareketim. Tahsisatım hakkında Muhasebat-ı Umumiye Dairesinin el'an tereddüd edegelmekte olduğu bunu takib eden me'murlar tarafından mesmu'-ı acîzî oldu. Tenvîr-i hâl için tavzih-i âtide bulunmaklığıma müsaade buyurulmasını rica ederim:

İstanbul'a azimetim hakkında Nezaret-i celîlerinden tebliğ vaki oluncaya değin maaşım gayr-ı ez zamâim ordu kumandanlarına mahsus olan on beş bin kuruş idi. Hal-i hâzır harb olmamakla beraber sulh da değildir. Hususan tevdi' buyurulan vezâif bir ordu müfettişliğinin meşgul kalacağı ve tahammül edeceği mes'uliyetin pek fevkindedir. Tahsisatı mes'uliyetle ölçmek istemiyorum. Ancak birçok seyahate iftikar eden bu vezâifi ifa için pek çok masrafa ihtiyacım olduğunu nazâr-ı nezaretpenâhîlerinde te'yid arzusundayım. Binaenâleyh hiç olmazsa memuriyet-i sâbıkamda alagelmekte olduğum maaşın idameten tesviyesi bu memuriyet-i acizî devam ettikçe karargâhımın bir harp karargâhı hâlinde telâkki edilmesi hakkında icab edenlere evâmir-i nezaretpenâhîlerini istirham ederim.

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Fahrî Yaver Hazret-i Şehriyarî
Mirliva
Mustafa Kemal

Muhasebata /12 Mayıs 335
7922

Belge No : 14

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliği
Sayı 12

12.5.1919
Bütçe 1919
2668

Harbiye Nezaretine,

Olağanüstü görevle atandığım 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine harekete hazırım. Ödeneğim konusunda Genel Hesap Dairesinin şimdiki hâlde kararsız bir tutum sergilediği işlemi yürüten görevlilerce tarafıma bildirildi. Bu durumu aydınlatmak için aşağıdaki açıklamada bulunmama izin verilmesini rica ederim:

İstanbul'a gitmem hakkında bakanlığınızdan bildirimde bulunuluncaya kadar maaşım ilâvelerden başka ordu komutanlarına ait olan on beş bin kuruş idi. Şu anda savaş olmamakla birlikte barış da sağlanmış değildir. Özel olarak verilen görev bir ordu müfettişliğinin uğraşacağı ve dayanacağı sorumluluğun çok üstündedir. Ödeneği, sorumlulukla kıyaslamak istemiyorum. Ancak birçok seyahati gerektiren bu görevi yapmak için pek çok harcamaya ihtiyacım olduğunun bakanlığınız tarafından da desteklenmesini arzulamaktayım. Bundan dolayı, hiç olmazsa eski görevim sırasında almakta olduğum maaşın devamlı ödenmesi ve bu görevim devam ettiği sürece karargâhımın bir savaş karargâhı şeklinde kabul edilmesi konusunda gerekenlere bakanlığınızın emir vermesini dilerim.

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Padişah Fahrî Yaveri
Tuğgeneral
Mustafa Kemal
(İmza)

Muhasebata /12 Mayıs 1919
7922

Belge No : 14

C : 1 nci Şube 14/5

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Dairesine

Mirliva rütbesindeki ordu müfettişlerine kanunen şehrî on bir bin kuruş maaş muhassas olub bunun fevkînde maaş itasına imkân-ı kanuni bulunmadığının karargâhlarının bir harp karargâhı hâlinde telâkki edilmesi hakkında daire-i âliyelerince yapılacak muamele neticesiyle beraber müşarünileyhe tebliğ buyurulması ricasıyla takdim kılındı. 13 Mayıs 335

1 nci Şube
2840

(Muhasebat Dairesi
Birinci Şube Müdüriyeti)

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 72
Belge : 72-1

Belge No : 14

Cevap : 1 nci Şube 14/5

Genelkurmay Dairesine

Tuğgeneral rütbesindeki ordu müfettişlerine kanun gereği aylık on bir bin kuruş maaş ayrılmış olup bunun üzerinde maaş verilmesi kanunen mümkün olamamaktadır. Karargâhlarının bir savaş karargâhı şeklinde kabul edilmesi konusunda dairenizce yapılacak işlemin neticesiyle birlikte adı geçene bildirilmesi ricasıyla sunuldu. 13 Mayıs 1919

1 nci Şube
2840

(Muhasebat Dairesi
Birinci Şube Müdüriyeti)

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 72
Belge : 72-1

Belge No : 15

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. 154
KUTU: 45
GÖM.: 65
BEL. : 65-1

A	111
D	86
F	9

Belge No : 15

Aceledir. M.D. : m/147 35

Harbiye Nezareti

Dairece hazırlanmakta olan kadro, işbu kadroya tamamıyla tevafuk etmekte ve hatta bazı aksamı bir miktar tecavüz etmektedir. Binaenaleyh, Mustafa Kemal Paşa hazretleri karargâhıyla gidecek olan me'murine arzu edilen miktardaki muhassasatlarının hemen bu kadroya nazaran hesab ve itası lâzım geleceği mütalâasıyla takdim kılındı. 13.5.35

Ordu Dairesi Reisi

15 minh

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	45
Gömlek	:	65
Belge	:	65-1

Belge No : 15

İvedidir. M.D. m/147 35

Harbiye Nezareti

Dairece hazırlanmakta olan kadro, bu kadroya tamamıyla uygunluk göstermekte hatta bazı kısımları bir miktar geçmektedir. Bundan dolayı, Mustafa Kemal Paşa karargâhıyla gidecek olan görevlilere istenilen oranlardaki ödeneklerinin hemen bu kadroya göre hesaplanarak verilmesinin gerektiği düşüncesiyle sunuldu. 13.5.1919

15'te

Ordu Dairesi Başkanı

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 45
Gömlek : 65
Belge : 65-1

Belge No : 16

ATASE ARŞİVİ

ATASE ARŞİVİ
KOL. 1
KUTU: 14
GÖM.: 93
BEL. : 33.1

Belge No : 16

Numro 14 — 13.5.35
Aceledir — Muhasebat Bütçe, 335/2667
Tezkere 1121

Harbiye Nezaret-i Celîlesine

1) 7 Mayıs 35 tarih ve 7 numrolu tezkere-i acziânemle müfettişlik karargâh mensubininin üç aylık muhassasat-ı adiyelerinin şimdiden ve buradan i'tası lüzumunu istirham etmiştim. Henüz devair-i müteallikası neticelendirmemiştir.

2) Mesarıfat-ı fevkâlade müfettişlikçe ba-del-tasdik kabul edilmesi 6.5.35 tarih ve 5 numrolu tezkere ile istirham edildiği hâlde henüz bir karar ita edilmemiştir. Bu kararın i'tasıyla beraber ale-l-hesab bir miktar meblâğın i'tası lüzumu tabiidir.

3) Ekalli iki binek otomobili lâzımdır. Bu da henüz te'min edilememiştir.

4) Muhassasat-ı zatîyemle karargâhın seferî karargâh ittihazı hakkındaki 12.5.35 tarih ve 12 numrolu tezkere-i âcizî de henüz mevki-i muamelede bulunuyor.

Bâlâda arz olunan mevadd netayice iktiran ettirildikten ve binaenaleyh maiyyetimdeki ümera ve zabitanın hazırlıklarını yapmak ve ailelerinin havayicini temin etmek gibi hususatda muktezî olduğu parayı bilfiil vermek imkânı hâsıl olduktan üç gün sonra hareket olunacağı muhakkaktır. Bu işler için bir haftadan beri karargâhımın ümera ve zâbitanı bizzat takip ile meşgul oldukları cihetle bir an evvel işin kat'iyyete iktiran ettirilmesini ehemmiyetle istirham eylerim.

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Fahrî Yaver Hazret-i Şehriyari
Mirliva
Mustafa Kemal

Muhasebat Dairesine
13 Mayıs 335

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 73
Belge : 73-1

Belge No : 16

Numara 14
Aceledir

13.5.1919
Muhasebat, Bütçe, 1919/2667
Tezkere 1121

Harbiye Nezaretine,

1) 7 Mayıs 1919 tarih ve 7 numaralı yazımla müfettişlik karargâhı bağlılarının üç aylık ödeneklerinin şimdiden ve buradan verilmesi gereğini rica etmiştim. Henüz ilgili dairelerdeki işlemler sonuçsuz kalmıştır.

2) Olağanüstü harcamaların müfettişlikçe onaydan sonra kabul edilmesi 6.5.1919 tarih ve 5 numaralı yazı ile rica edildiği hâlde henüz bir karar verilmemiştir. Bu kararın verilmesiyle beraber genel olarak hesaplanıp bir miktar tutarın verilmesi gereği doğaldır.

3) En az iki binek otomobili lâzımdır. Bu da henüz sağlanamamıştır.

4) Şahsî ödeneğimle karargâhın seferî karargâh sayılması hakkındaki 12.5.1919 tarih ve 12 numaralı yazım da henüz işlem aşamasında bulunuyor.

Yukarıda sunulan maddeler sonuca bağlandıktan ve bundan dolayı maiyetimdeki üstsubay ve subayların hazırlıklarını yapmak ve ailelerinin geçimini sağlamak gibi konularda gerekli parayı vermek olanağı sağlandıktan üç gün sonra hareket olunacağı kesindir.

Bu işler için bir haftadan beri karargâhımın üst subay ve subayları kendileri takip ile uğraştıkları yönünden bir an evvel işin kesinlikle sonuçlandırılmasını önemle rica ederim.

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Padişah Fahrî Yaveri
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

Muhasebat Dairesine
13 Mayıs 1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 73
Belge : 73-1

Belge No : 17

تاریخ دقیقه : ساعت	عمل :	نحین رابور	کوندرن :
۱ / ۸۲۷	بخارده // ویرگا //	کوندرلمشدر	جبهه ایلمنه ۱۷ مایس ۲۵
	۱۵ / مایس / ۲۵	واصل اولمشدر	... خم

آدرس ..... فطار جبهه سنه

GNKUB ATASE RŞİVİ

دوستلو افندم حضرتلری

آسایه شعبه‌ی افاده‌سی‌نک ۶۰۸ و ۱۷ / مایس / ۲۵ تاریخلی تحریرگ سابقی جوابیدر .

صاموسه و موالیسنده‌ک شقاوتسز لاقیدانه و رخوتکارانه دفیعه و تقیبه و استسقاء دولتلری وجهله ، ضابطهٔ مافتحه و عدلیه ایراز معاونتده وقفه‌ضایعه‌دن احتراز اولنمق در . فقط تلگرافجونک شقاوتلک برهوللاحی ، اشبوکه قطعیاً تکلم و استیضاحلرده تقیبه حرکتلرنک و تیفه و بواوغورده مصروف مساعیلرنک تشریکی مقتضیدر . هوتاهجونک حضرتلرینه جوابیه صنیعه ربط اولنمشدر . اریبولینک ۵۵۲ و ۱۸ / نیسان / ۲۵ تاریخلی تذکره عاجزانه‌لرینه و بوتذکره‌یه لفًا تقدیم ایلدیکم اوچنجی فقره‌لرینک شیفره‌سی موتضمن تلغراف وقعه‌سنک ۲۹ یرمیلنجی اعدادیکی ده تحریر ایلمشدم . ۲۲۲۰ و ۲۴ / نیسان

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 15H
KUTU : 13
CON : 00
BEL : 90-1

A 1/1
D 167
F 10-1

Belge No : 17

تاریخ : دقیقه : ساعت		محل :	نمبر راپور	کوندرن :
A	1/1	GNKUR ATASE ARŞIVI	کوندرلشدی	
D	11/			
F	10 + —		راسل اولندی	

آدرسی .....

مانجلی تکون ایدن منفعل ملفوظات ایله ، هویدم وفعه سنك
تخلیه ماهیده اولدیغنی کوسترمکده در . نهایه ، آسایه
وقوعاتك محلنده ولایه مراکزنه کوره ایدیلن تدابیر
ایصالنه قدر رعیه صفحه یکدیگر و تصفیه تحقیقات
ایدلدیکی تحقق ایدر . اساساً ، مسئوله هوالیسنده کی
قطعات تقویه وتکثیف ایدیلمه ، ولشنجی قاعدتی قوتی تکیه
- توقاد - آماسیه - مرزیفونه - حوضه منطقه سنه
اقامه اولنمشدر . اوچنجی فرقه اردوسنك تشکیلاتی
وقوعه کلدیکی مسئوله هوالیسنده اولشنجی ولشنجی قوه قطعاتله
افغانیکی تقویه ایتمك مقصده موافق اولمامق کره ۲۲۲۰ و
۲۲/نیسان/۲۰ تاریخلی تحریراتیله تمام مدافعه علیه
اولمشدر .

شمدیلك هویدم تخلیه منحاوزلی ایچون تعدیه نهایه

GNKUR. -
ATASE ARŞIVI
KOL - 15H
KUTU: 15
GÖM.: 90
BEL. : 90-2

Belge No : 17

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر			
	واصل اولندر			

GNKUR ATASE ARSIVI

آدرس .....

اتخاذیله اسکانه ولجه‌لیمی کو ادعوالیده بر قوناغه‌کدر عمارت اولاجه ، کو ولو امر آسایه‌جه‌یه اولسون برنك فرق خمه اوادقیایا کوشه‌لرنك هیئت واشخاص ـ رعیت مساکنه موقعه اولسایه افندیلر تشکلاتندن بیشه رفیه اولدیغی معلوم عالیلریدر . بدیغی فقط دوقوناغلی آیلقدر کو بدی دوقه فقط‌لرنده دوه لوبلونه منطقه‌سنه توپلیاوزلقدر . بو قونوك ورودیله ، جهتیله‌کی‌نك کوسترمیجی اولدیغی کوره ایجابنده قوناغه‌یه معاونده لوبلونه یه هیئت وصنفیه اعضا ایدیلیر .

نزکره‌ساعدینده ، ولایه‌قانونك بدیغی آلتنجی ماده‌سنه تحت بولنمقده‌در . اساسا ، تشکیله‌ندر ، جهتیله‌کی قوناغ اولیه فقط‌لرنك بولاده اعضانك نماجع رایله کوردکده‌دارد فقط اولیه‌مقده‌در . امر آسایه‌استخدام اولونانه فقط

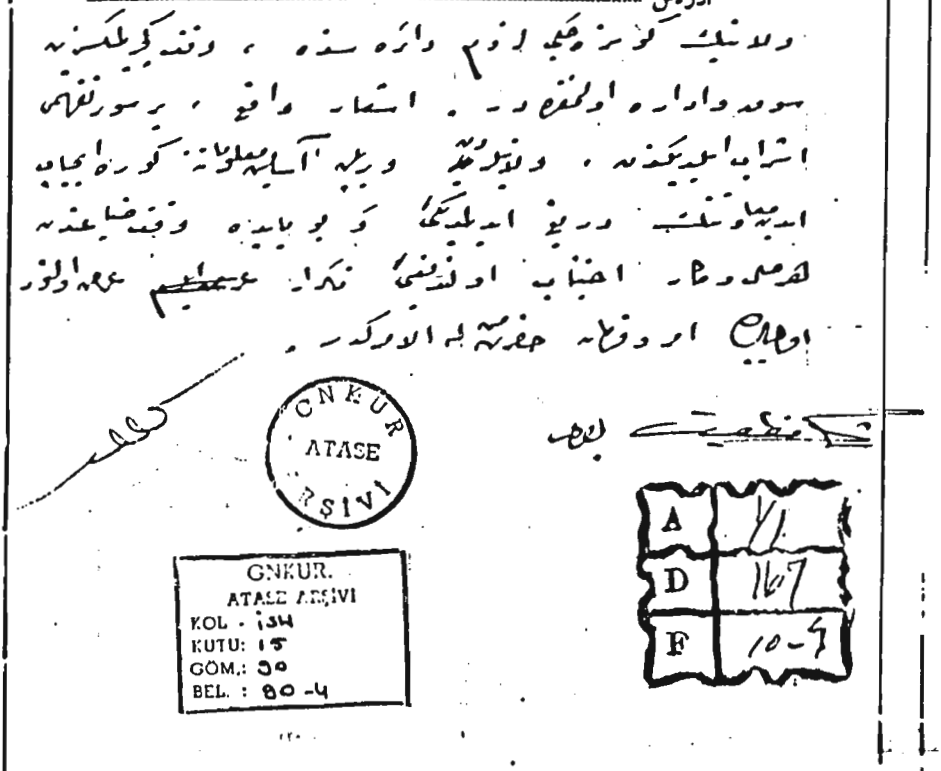
A 17
D 1761
F 15-3

GNKUR. ATASE ARŞİVİ
KOL - 1761
KUTU: 15
GÖM.: 90
BEL. : 90-3

Belge No : 17

کوندرن :	نحیی رابور	محل :	تاریخ دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر		
	واصل اولمشدر		

آدرس .....

GNKUR
ATASE
ARSIVI

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 134
KUTU: 15
GÖM.: 50
BEL. : 80-4

A	11
D	167
F	10-9

Belge No : 17

Tebyiz edilmiştir.
17 Mayıs 335 / Tâhrirat / / Aceledir /
1 nci Şube 1/2827
1 nci Kısım 15 Mayıs 35

Adres: Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü Efendim Hazretleri,

Asayiş Şubesi ifadesiyle muharrer 608 ve 12 Mayıs 35 tarihli tezkere-i samîleri cevabıdır.

Samsun ve havalisindeki şekâvet lâyık olduğu derecede tedkik ve takib ve iş'ar-ı devletleri vechile, zabita-ı mania ve adliyeye ibrâz-ı muavenette vakit ziyaından ihraz olunmaktadır. Fakat nâzâr-ı acizi şekâvetin behemehâl imhâsı, eşirranın kat'iyyen tenkil ve isti'sali olduğundan takib ve harekâtın tevhidi bu uğurda masruf-u mesainin teşriki maksadıyla hükümet-i mahalliyenin cihet-i askeriye ile hakiki bir rabıtada bulunmalarına emr buyurulmasını 2553 ve 29 Nisan 35 tarihli tezkere-i acîzî ile istirhâm ve bu tezkereye leffen takdim eylediğim Üçüncü Kolordunun şifresi suretiyle Fındıklı vak'asının bir müsabakayı ihtiva eylediğini de arz eylemiştim. 2420 ve 24 Nisan 35 tarihli tezkere ile mütekaddim melfûfat ise, Çorum vak'asının aynı mahiyette olduğunu göstermektedir. Binaenaleyh, asayiş-i vukuatın mahallinden vilâyât merâkizine ve buradan makam-ı sâmilerine is'aline kadar birçok safhalar geçiriyor. Yeni vaziyetin tahrif edildiği muhakkaktır. Esasen, Samsun havalisindeki kıtaat takviye ve teksif-i asayiş ve Beşinci Kafkas Fırkası Niksar, Tokat, Amasya, Merzifon, Havza mıntakasına ikâme olunmuşdur. Üçüncü Kolordunun şekâvetin kesretle vukua geldiği Samsun havalisinde On Beşinci ve Beşinci Fırka kıtaâtıyla ahz ettiği tertibatın maksada muvafık olmadığı, kezâ 2420 ve 24 Nisan 35 tarihli tahrirat-ı acizî ile makam-ı sâmilerine arz olunmuştu.

Şakîlerin Çorum sancağına men'i tecavüzleri için şimdiden tedabir ittihazına imkân bulunmadığı ve o havalide birer karargâhtan ibaret olan ve velev emr

Belge No : 17

asayiş için olsun birinin tefrik, hatta efâd-ı bakaya ve muaccelenin celb ve istihdamına ve ber-muceb-i mütarekenâme muvaffak olamayan ahz-ı asker teşkilâtından başka bir kuvvet olmadığı ma'lum-u âlileridir. Yirminci Kolordu karargâhı Ankara'ya ve Yirmi Dördüncü Fırka kıtaâtı da bu vilâyet mıntakasına tahrik olunursa bu kuvvetlerin vüruduyla cihet-i mülkiyenin göstereceği lüzuma göre, icâbında kuva-yı zabitaya muavenette bulunabilecek vaziyet ahz edilebilir.

Tezkere-i sâmilerinde Vilâyât Kanunu'nun yirmi altıncı maddesinden bahs buyurulmaktadır. Esasen şimdiye kadar cihet-i mülkiyeye kuvvet-üz-zahir olmuş kıtaâtın bu madde ahkâmının hâricinde bir iş gördükleri varid-i hatır olamamaktadır. Emr-i asayişde istihdâm olunan kıtaat vilâyetin göstereceği lüzum dairesinde, vakit geçirilmeksizin sevk ve idare olunmaktadır. İş'ar-ı vaki bir sû-i tefehhümü işrâb eylediğinden vilâyetlerden verilen asayiş mâlumatına göre icab eden muavenetin diriğ edilmediği ve bu bâbda vakt ziyaından her halükâr ictinâb olunduğu tekrar arz olunur. Ol babda emr ve ferman hazret-i menlehül emrindir.

Şakir Muzaffer Basri Cevâd

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 15
Gömlek : 90
Belge : 90-1, 90-2, 90-3, 90-4

Belge No : 17

Temize çekilmiştir.
17 Mayıs 1919 Yazışma / İvedi
1 nci Şube 15 Mayıs 1919
1 nci Kısım 1/2827

Adres: Dâhiliye Nezaretine

Devletli Efendim Hazretleri,

Güvenlik Şubesi ifadesiyle yazılmış 608 ve 12 Mayıs 1919 tarihli yazınızın cevabıdır.

Samsun ve civarındaki eşkıyalık, gerektiği derecede incelenmesi, takip edilmesi görüşünüzde de belirttiğiniz gibi kolluk kuvvetlerine ve adliyeye yardımda vakit kaybından meydana gelmektedir. Fakat görüşümüz, eşkıyalığın derhâl yok edilmesi, kötülük edenlerin kesin olarak bastırılması ve kökünün kurutulması olduğundan takip ve harekâtın birleştirilmesi ve bu uğurda yapılan çalışmaların ortak bir amaca yöneltilmesi amacıyla yerel yönetimlerin askerî kanatla gerçek bir bağlantıda bulunmaları yönünde emir verilmesini 2553 sayı ve 29 Nisan 1919 tarihli yazımızla rica ve bu yazıya ilişik olarak sunduğum 3 ncü Kolordunun şifresi suretiyle Fındıklı olayının bir yarışı kapsadığını bildirmiştim. 2420 sayı ve 24 Nisan 1919 tarihli yazı ile daha önceki ilişik evrak ise, Çorum olayının aynı nitelikte olduğunu göstermektedir. Bundan dolayı, güvenlik olaylarının yerinden il merkezlerine ve buradan da yüce katınıza ulaşmasına kadar birçok evreler geçiyor. Yeni durumun değiştirildiği kesindir. Aslında, Samsun dolaylarındaki birlikler kuvvetlendirilmiş ve güvenlik olaylarının yoğunluğundan 5 nci Kafkas Tümeni Niksar, Tokat, Amasya, Merzifon, Havza çevresine konuşlandırılmıştır.

3 ncü Kolordunun eşkıyalık olaylarının yoğunlukta olduğu Samsun dolaylarında 15 nci ve 5 nci Tümen birlikleriyle aldığı düzenin amaca uygun olmadığı, yine 2420 sayı ve 24 Nisan 1919 tarihli yazımız ile yüksek katınıza sunulmuştu. Haydutların Çorum sancağına saldırılarının önlenmesi için şimdi-

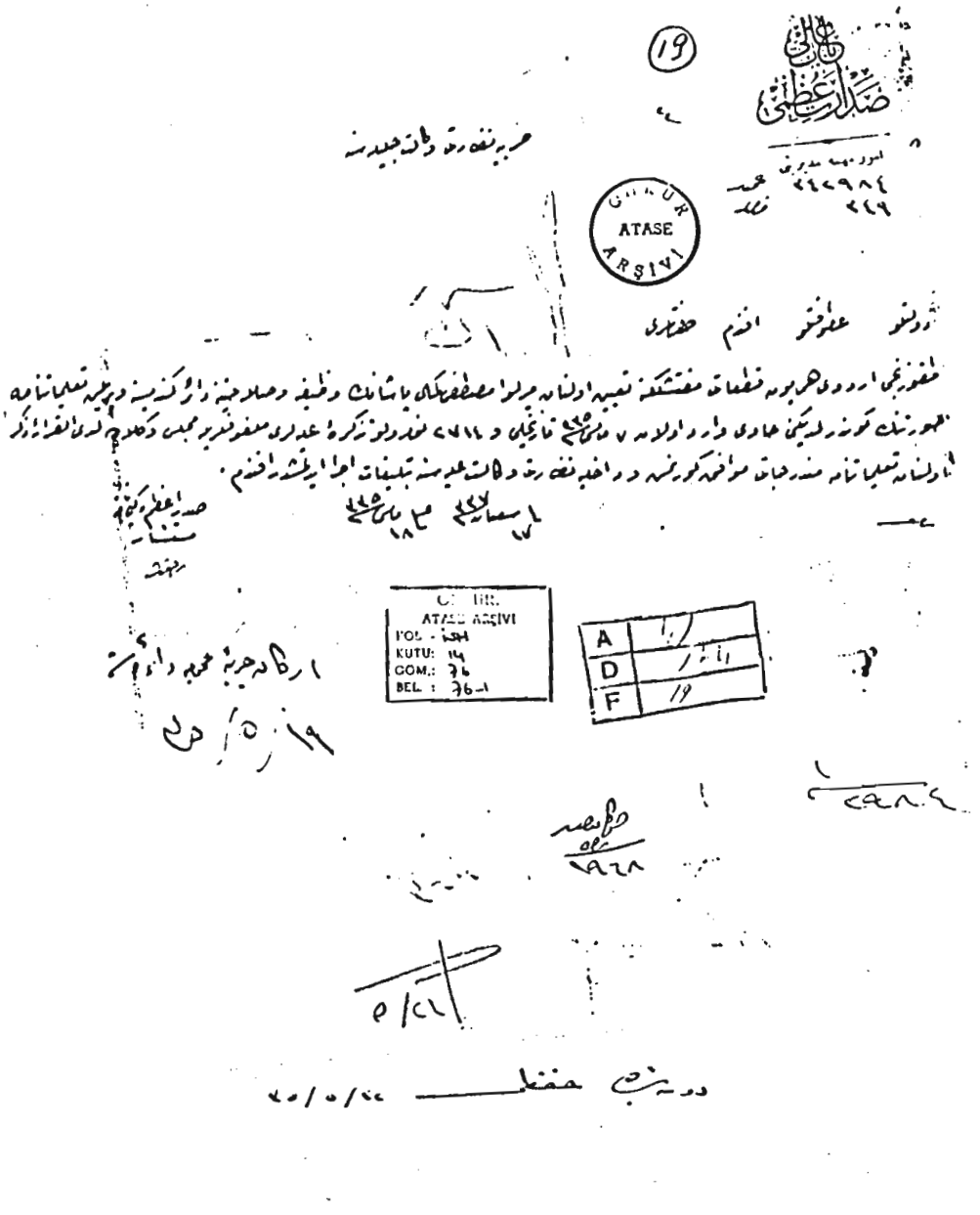
den çareler düşünülmesine imkân bulunmadığı ve o yörede birer karargâhtan meydana gelmiş ve güvenlik emri bile olsun birinin ayrılması bundan başka bakaya ve askerliği ertelenmişlerin çağrılması ve hizmete alınmalarına mütareke gereği üzere başarılı olamayan asker alma örgütünden başka bir kuvvet olmadığı tarafınızdan da bilinmektedir. 20 nci Kolordu karargâhı Ankara'ya ve 24 ncü Tümen birlikleri de bu il çevresine yola çıkarılırsa bu kuvvetlerin gelişiyle mülkî idarenin göstereceği ihtiyaca göre, gerektiğinde kolluk kuvvetlerine yardımda bulunabilecek bir konum alınabilir.

Yazınızda İller Kanunu'nun yirmi altıncı maddesinden söz edilmektedir. Aslında, şimdiye kadar mülkî idareye yardımcı olmuş birliklerin bu madde hükümlerinin dışında bir iş gördükleri düşünülmemektedir. Güvenliğin emrinde kullanılan birlikler ilin göstereceği ihtiyaç çerçevesinde, vakit geçirilmeksizin sevk ve idare olunmaktadır. Bildirilmiş olan olay bir yanlış anlamayı sezdirdiğinden illerden verilen güvenlik raporlarına göre gereken yardımın esirgenmediği ve bu konuda zaman kaybından her zaman kaçınıldığı tekrar arz olunur. Bu konuda emir verme yetkisi bakanlığınızındır.

Şakir Muzaffer Basri Cevat

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 15
Gömlek : 90
Belge : 90-1, 2, 3, 4

Belge No : 18

Belge No : 18

Bab-ı Âli
Sadâret-i Uzma 4
Umur-u Mühimme Müdüriyeti
Umûmî : 342984 - 349

Harbiye Nezareti Vekâlet-i Celîlesine

Devletlü Atüfetlü Efendim Hazretleri,

Dokuzuncu Ordu-yu Hümâyûn Kıtaat-ı Müfettişliğine tayin olunan Mirliva Mustafa Kemal Paşanın vazife ve selâhiyetine dair kendisine verilen talimâtnâme suretinin gönderildiğini havi varîd olan 7 Mayıs 335 tarihli ve 2714 numaralı tezkire-i âlileri melfûflarıyla Meclis-i Vükelâda lede-l-kıraat zikr olunan talimatnâme mündericatı muvafık görünmüş ve Dâhiliye Nezâreti Vekalet-i âliyesine tebligat icra edilmiştir efendim. 27 Şaban 337/18 Mayıs 335

Sadrazam vekili namına
Müsteşar
Rıfat

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Dairesine 19.5.35
1 nci Şube 2984. Dosyasında hıfzı. 22.5.35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 76
Belge : 76-1

Belge No : 18

Babıâli
Sadrazamlık
Mühim İşler
Müdüriyeti
Genel 342984 - 349

Harbiye Nezareti Vekâletine

Saygıdeğer Efendim,

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine atanan Tuğgeneral Mustafa Kemal Paşanın görev ve yetkilerine ilişkin kendisine verilen yönetmelik kopyasının gönderildiğini de kapsayan 7 Mayıs 1919 tarihli ve 2714 numaralı pusulanız ilişikleriyle Bakanlar Kurulunda okunduktan sonra anılan yönetmelik içindeki hususlar uygun görülmüş ve İçişleri Bakanlığı Vekâletine bildirimde bulunulmuştur efendim. 18 Mayıs 1919

Sadrazam vekili namına
Müsteşar
Rıfat

Genelkurmay Dairesine 19.5.1919
1 nci Şube 2984
Dosyasında saklanması 22.5.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 76
Belge : 76-1

Belge No : 19

GNKUR ATASE ARSIVI

(20)

جمهوريت عالي

داخلية نظارتي

حريه نفوس قيدكاتبخانه سنه

GNKUR ATASE ARSIVI

اداره خصوصيه مديريتي

نمره ٢٨٤٤٦

٦٢٥

جواب حضرتلرى

ارکان حربیه عمومیه ریاستی یازی تحریر و تاریخ ۱۷ مایس ۱۹۲۶ نمره ولو تذکره ورقه وجوابیه طوغرى اداره خصوصیه مدیریتی تقدیم بیورلمش اولمغله مصلف کلمات تلخیص و تنظیف وصلاحیتی حقنده کی تنبیاتنامه مبنی اجابه ایله ولایات ذیلیه یه تبلیغات لازمه نک اجراسی تکلیف . انجمن تشکلات حدودیه مجاوره اداره و عربان اداره سیاسیه و سائر مستغل مقرفقلرینه ده بولنمق حالده تنبیاتنامه نک اوچنجی ماده سنه بوایکی اوا ذکر ایدیلمه اداره ینجه تذکره ورقه و جوابیه نک تبلیغات اجراسی لازم کلیکله کیفیت اباید یرلی بابه امر و خاطرلرینه حضرت پادشاهی مقرونکن

سایر اداره و سائر اداره ۱۸ ۱۷

داخلیه ناظر وکیلی

امضا

اداره حربیه عمومیه ریاسته

۲۵/۵/۱۹

ریاست

۱۹۲۶

۲۹۲۶

۱

GNKUR ATASE ARSIVI
KOL : 53
KUTU: 14
COM.: 77
BEL. : 77-1

A	11
D	164
F	20

Belge No : 19

Bab-ı Âli
Dâhiliye Nezâreti 19-5
İdare-i Umûmîye-i Dâhiliye Müdüriyeti
Umumî : 18346
Hususi : 635

Harbiye Nezâreti Vekâlet-i Celîlesine

Devletlü Efendim Hazretleri,

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Dairesi Birinci Şubeden muharrer 7 Mayıs 335 tarihli ve 2714 numrolu tezkere-i devletleri cevabıdır. Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine tayin buyurulmuş olan Mustafa Kemal Paşanın vazife ve salâhiyeti hakkındaki talimatnâme mucibince icab eden vilâyât ve elviyeye tebligât-ı lâzıme icra kılınmıştır. Ancak, müfettişlik hududuna mücavir olan vilâyât ve elviye meyanında Kayseri ve Maraş müstakil mutasarrıflıkları da bulunduğu hâlde talimatnâmenin üçüncü maddesinde bu iki liva zikr edilmemiş olduğundan mezkûr livalara da tebligat icrası lâzım gelip gelmiyeceğinin inba buyurulması babında emr ve ferman hazret-i men leh-ül-emrindir.

17 Şaban 337 ve 18 Mayıs 335

Dâhiliye Nâzır Vekili
Mehmet Ali
I/2961

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye
Dairesine 19.5.35
1 nci Şube 19.5.35

Erkân-ı Harb, 1958

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 77
Belge : 77-1

Belge No : 19

Babıâli
İçişleri Bakanlığı 19-5
İç İdare Genel Müdürlüğü
Genel 18346
Özel 635

Harbiye Nezareti Vekâletine

Saygıdeğer Efendim,

Genelkurmay Dairesi Birinci Şubeden yazılan 7 Mayıs 1919 tarih ve 2714 numaralı yazınızın cevabıdır.

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine atanmış olan Mustafa Kemal Paşanın görev ve yetkileri hakkındaki yönerge gereğince, gereken iller ve sancaklara gerekli bildirimde bulunmuştur. Ancak, müfettişlik sınırlarına yakın olan iller ve sancaklar arasında Kayseri ve Maraş müstakil mutasarrıflıkları da bulunduğu hâlde yönergenin üçüncü maddesinde bu iki sancak anılmamış olduğundan bu sancaklara da tebligatta bulunulmasının gerekli olup olmadığının bildirilmesi konusunda emir verilmesi bakanlığınızın yetkisindedir.

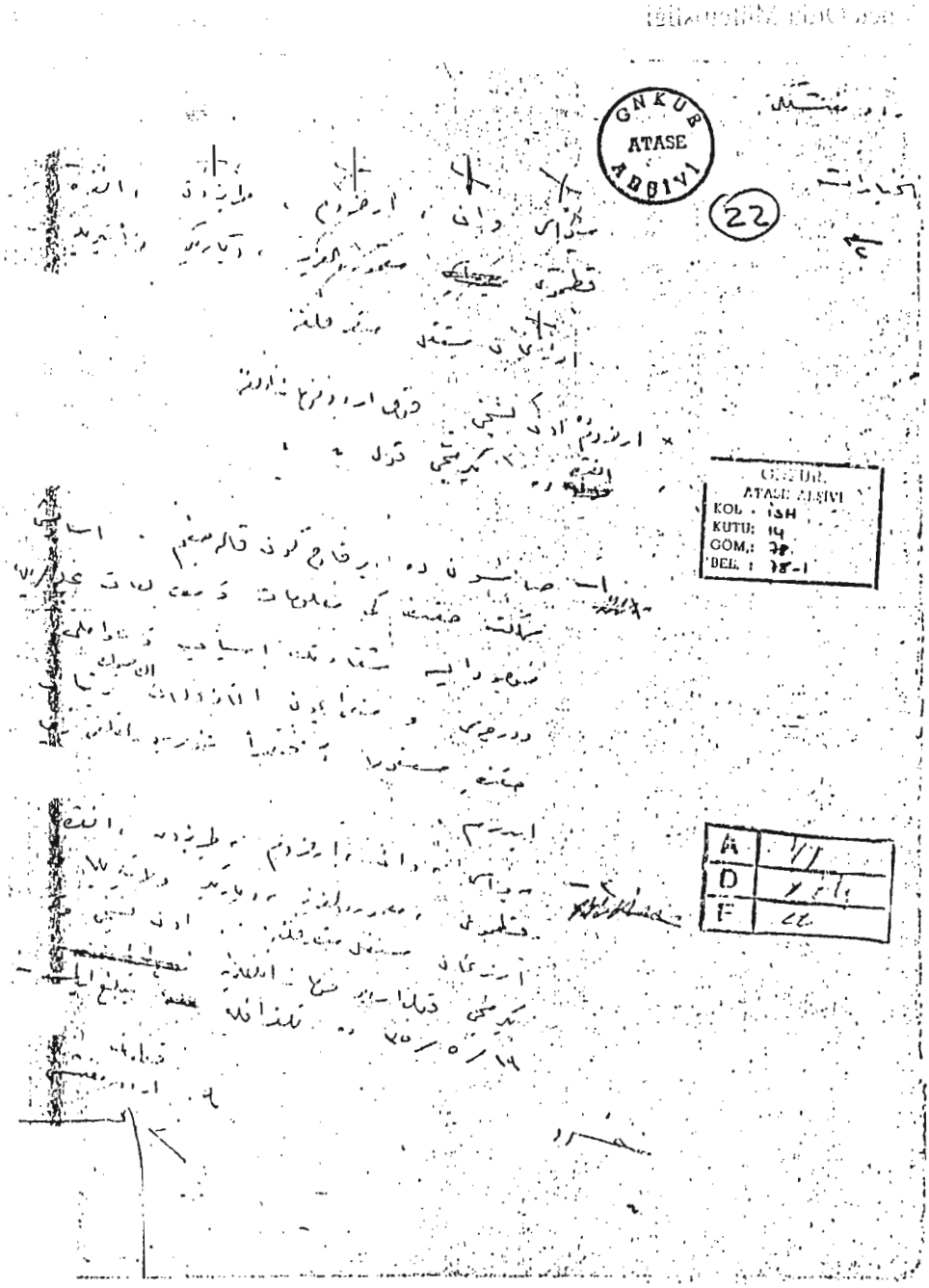
18 Mayıs 1919

Dâhiliye Nazır Vekili
Mehmet Ali
I / 2961
Kurmaylık, 1958

Genelkurmay Dairesine
19.5.1919
1 nci Şube 19.5.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 77
Belge : 77-1

Belge No : 20

GNKUB
ATASE
ARŞİVİ
22
GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 15H
KUTU: 14
GÖM.: 28
BEL. : 18-1
A 11
D
F 22

Belge No : 20

9 ncu Ordu Müfettişliği
2 nci Şube
İstihbarat

Sivas, Van, Erzurum, Trabzon, Ankara, Kastamonu, Mamûretülâziz, Diyarbekir vilâyetleriyle Erzincan müstakil mutasarrıflığına,

Erzurum'da On Beşinci Kolordu Kumandanlığına

Ankara'da Yirminci Kolordu Kumandanlığına

1. Samsun'da birkaç gün kalacağım. Asayiş-i memleket hakkındaki ma'lumât ve mütalâat-ı aliyeleriyle mevcud ise, şekâvetin esbab ve avamili derecesi ve men'i için ittihaz kılınan en son tertibat hakkında müsteacilen ve muhtasaran tenvir buyurulmaklığımı rica ederim.

2. Sivas, Van, Erzurum, Trabzon, Ankara, Kastamonu Mamûretülâziz, Diyarbekir, vilâyetleriyle Erzincan Müstakil Mutasarrıflığına, On Beşinci ve Yirminci Kolordular kumandanlıklarına 19.5.35'de telgrafla tebliğ edilmiştir.

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 78
Belge : 78-1

Belge No : 20

9 ncu Ordu Müfettişliği
2 nci Şube

İstihbarat

Sivas, Van, Erzurum, Trabzon, Ankara, Kastamonu, Mamüretülaziz, Diyarbekir illeriyle Erzincan bağımsız mutasarrıflığına,
Erzurum'da, 15 nci Kolordu Komutanlığına
Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanlığına

1. Samsun'da birkaç gün kalacağım. Ülkenin güvenliği hakkındaki bilgi ve düşüncelerinizle, varsa eşkıyalığın sebep ve etkinlik derecesi ve önlenilmesi için alınan en son hazırlıklar hakkında ivedi ve kısaca aydınlatılmamı rica ederim.

2. Sivas, Van, Erzurum, Trabzon, Ankara, Kastamonu Mamüretülaziz (Elazığ) Diyarbekir illeriyle Erzincan bağımsız mutasarrıflığına, 15 nci ve 20 nci Kolordular komutanlıklarına 19.5.1919'da telgrafla bildirilmiştir.

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 78
Belge : 78-1

Belge No : 21

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 15H
KUTU: 129
GÖM.: 181
BEL. : 121-1

Belge No : 21

Osmanlı Ordu-yu Hümâyûnu
Başkumandanlık Vekâleti
Şube
Numro: 253

Samsun'dan Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Riyâsetine Mevrûd Şifredir

Bugün öğleden evvel saat sekizde Samsun'a muvasalatla vezaif-i mevdua-ı acîzâneme mübaşeret olunduğunu arz eylerim. 19 Mayıs 35

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Yaver-i Fahrî Hazret-i Şehriyari
Mirliva
Mustafa Kemal

Samsun'da Dokuzuncu Ordu Kıtaâtı Müfettişliğine

1. Telgrafname-i acizîlerini aldım.
2. Muvaffakiyetler temenni ederim.
3. Vaziyette tebeddülât yoktur efendim.

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Reisi
Cevad

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 189
Gömlek : 181
Belge : 181-1

Belge No : 21

Osmanlı Ordusu
Başkomutanlık Vekâleti
Şube
Numara 253

Samsun'dan Genelkurmay Başkanlığına Ulaşan Şifredir

Bugün öğleden evvel saat sekizde Samsun'a varmakla tarafıma verilen göreve başlanılmış olunduğunu bilgilerinize sunarım. 19 Mayıs 1919

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Padişah Fahrî Yaveri
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

Samsun'da 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine

1. Telgrafınızı aldım.
2. Başarılar dilerim.
3. Durumda değişiklik yoktur efendim.

Genelkurmay Başkanı
Cevat

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 189
Gömlek : 181
Belge : 181-1

Basri Hatiralarımız
K. Atatürk

Belge No : 22

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 154
KUTU: 346
GÖM.: 103
BEL. : 103-1

Belge No : 22

Mahreci
Nazilli Aydın

Umum Vilâyât Kaza ve Nevahî Belediyelerine

Evvelki telgrafımıza zeyldir. Bugün gelen tren bize güzel İzmir'imizin ma' rûz kaldığı akıbeti bildirdi. İzmir işgâl-i askerî altına alınmak bahanesiyle karaya çıkan Yunan askerleri ve onlara peyrev olan İzmir Rumları tarafından hetk edilen ırzlar bî-had ve hesabdır. Bu meyanda taarruza ma'rûz kalmadık hiçbir Müslüman hanesi soyulub soğana çevrilmedik hiçbir İslâm müessesesi kalmamışdır. Fransız Konsoloshanesinin taarruzdan taarruza ma'rûz kaldığı Amerikan konsolosu da taarruza ma'rûz kaldığı Amerikan konsolosunun oğlunun yaralandığını teb'a-yı ecnebîde birçoklarının dükkân ve evlerinin ve İtalyan teb'asından olan [zioati] biraderlerinin yirmi bin çuval göğüdikenleri yağma edildiği ve ecnebiler de dâhil olduğu hâlde umûma bütün [yaşasun olacak [zito] Venizelos dedirtmek için yapılmadık tekabbüzat kalmadığını söylersek bu hal size Müslümanların ne elim akıbetlerde kalmış olduğunu ilâm eder. Kadın erkek ve genç denilmeyerek şehîd edilen efrâd-ı milletin adedi henüz tesbit edilmemişdir. Cenazeler al kanlar içerisinde ortada yatıyor. Mecrûhlar Amerikan bayrağını çekmek suretiyle taarruzdan kurtarılabilen Gureba-yı Müslimin Hastahanesine taşınıyor ve bir kısım halk da denizden naaşları çıkarılmakla iştigâl ediliyor. Şüheda meyanında yetmiş seksenlik ihtiyarların elinde nakdiye-i yevmiyesini tedarik idüb hanesine avdet ederek çıldırmış Müslümanların ve zavallı çocukların İ'tilâf milletlerinin gözleri önünde irâka edilen hûn-ı masumanelerden adalet-i ilâhiyyenin an-karîb tecelli edeceğine eminiz. Bil-cümle Müslüman köyleri katliama ma'rûz kalmış Çeşme, Foça, Seferihisar havalisinden alınan haberler ise büsbütün tüyleri ürpertecek derecede bulunmuşdur. Binâen-aleyh telgrafımızı alır almaz ve gerek İzmir ve gerek İstanbul'daki İ'tilâf mümessillerine derhal bu ahvâlden bahs-i protesto yazınız ve ale-l devam yazdırmakta devam ediniz. Hükûmet-i Merkezî'nin nezdinde teşebbüsâtı daim el-evkat tecdîd etmek suretiyle sair kazaları işgâlden kurtardığınız gibi işgâl edilen kazalarla güzel İzmir'imizi de tahlise çalışınız ve katil Yunan işgâl-i

Belge No : 22

askeriyesine tevdi' edilmekten kurtarınız. Ahalinin yevm-i işgâlde irtikâb olunan fecayi' ve fekahat ve katl gibi hâdisat karşısında galeyanı teskîn etmek mümkün olamadı. Yunan işgâl-i askeriyesiyle bu hallerin geleceğinin İ'tilâf Hükûmet-i Muazzama'ca bilinmekte olduğuna kâni' ve Yunan işgâli vukuunda istifade ederek kemâl-i sükûnetle sulhün in'ikâdına ve adaletinizden emin olduğumuz İ'tilâf hükûmetlerinin hakkımızdaki karar-ı adilânelerini intizâr ederek mümessillerin gözleri önünde ceryan-ı hâlât karşısında artık sabır ve sebâtımızın kalmadığını ve intizar ettiğimiz adaletden ümidimizi kesmeğe başladığımızı bildiriniz ve bize mesken olacak güzel yurdumuzu Yunan'a vermeyeceğiz. Amerikan, İngiliz ve Fransız kuvvetleri tarafından yapılıp müddeti ta'yin olmayan ve bizden kat kat muhtac-ı sıyânet ve fakir olan Balkan Harbi fecâyiinden ve onu takîb eden senelerde mahiyetlerini büsbütün meydana çıkarmış bulunan hükûmetin ve tahsisi Yunan Hükûmeti'nin işgâl-i askeriyesine değil meyânına bile tahammül edemeyeceğimiz ve bunun hilâfında harekâtı kabul edecek bir Müslüman ve Türk bulunmadığı şimdiye kadar yapılan tedkikât ve tahkikât neticesinde ma'sumiyetimizin İ'tilâf hükûmetleri nezdinde sabit bulunduğu kanaatlerimizin yavaş yavaş tezelzüle ve Müslüman olmakdan başka bir kabahatimiz olmadığı hüsn-ü takviyeye başladığı eğer hakikat böyle değil de Avrupa adalet ve insaniyetimizden emin ve perverde etmekte hakkımız olduğuna kân'i iseler ma'rûz bulunduğumuz bu hâlâta mensûb oldukları hükûmetleri nezdinde sulh konferansına iblâğ ve hiçbir vechle tahammül edemediğimiz ve edemeyeceğimizi Yunan işgâl-i askeriyesinden hemen hayata hatme çekmek daha hayırlıdır. Umûmen İzmir'imizi tahlise vatan-ı mukaddesimizin kurtarılması için Hükûmet-i Merkeziye nezdinde teşebbüsât-ı mütevâliye de bulunmaları istirham ve şu keyfiyetin vesâit-i mümküne ile civar vilâyât ve kazalara tebliği ile harekete getirilmesi selâmet-i vatan namına ricâ ederiz. 19.5.35

Aydın ve Havalisi
Redd-i İlhâk Hey'etleri

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	103
Belge	:	103-1

Belge No : 22

Çıkış yeri
Nazilli Aydın

Bütün Vilâyetler, Kaza ve Bölgeler Belediyelerine

Önceki telgrafımıza ektir. Bugün gelen tren bize güzel İzmir'imizin maruz kaldığı akıbeti bildirdi. İzmir'i askerî işgal altına almak bahanesiyle karaya çıkan Yunan askerleri ve onları izleyen İzmir Rumları tarafından saldırılan ırzlar hadsiz ve hesapsızdır. Bu arada taarruza uğramadık hiçbir Müslüman evi, soyulup soğana çevrilmedik hiçbir İslâm müessesesi kalmamıştır. Fransız Konsoloshanesinin, taarruzdan taarruza uğradığı, Amerikan konsolosunun da taarruza uğradığı, Amerikan konsolosunun oğlunun yaralandığını, ecnebi tebaadan birçoklarının dükkân ve evlerinin ve İtalyan tebaasından [zioti] biraderlerinin 20.000 çuval göğüdikenlerinin yağma edildiği ve ecnebiler de dâhil olmak üzere herkese yaşasın anlamında [zito] Venizelos dedirtmek için yapılmadık zorlamaların kalmadığını söylersek bu durum size Müslümanların ne acıklı akıbetlerde kalmış olduğunu anlatır. Kadın, erkek ve genç denilmeyerek şehit edilenlerin sayısı henüz tespit edilmemiştir. Cenazeler al kanlar içerisinde ortada yatıyor. Yaralılar Amerikan bayrağını çekmek suretiyle saldırıdan kurtarılabilen Gureba-yı Müslimin Hastahanesine taşınıyor ve bir kısım halk da, denizden naaşları çıkarmakla uğraşıyor. Şehitler arasında yetmiş, seksenlik ihtiyarların elinde günlük paralarını tedarik edip evlerine dönerek, çıldırmış Müslümanların ve zavallı çocukların İtilâf milletlerinin gözleri önünde kanları dökülen masum insanlardan ilâhî adaletin yakın zamanda ortaya çıkacağına eminiz. Bütün Müslüman köyleri katliama uğramış; Çeşme, Foça, Seferihisar civarından alınan haberler ise tamamen tüyler ürpertecek derecede bulunmuştur. Bundan dolayı telgrafımızı alır almaz ve gerek İzmir ve gerek İstanbul'daki İtilâf temsilcilerine derhâl bu durumdan bahseden protesto yazınız ve yazdırmakta devam ediniz. Merkezî Hükûmet'in yanında devamlı teşebbüslerde bulunmak suretiyle diğer kazaları işgalden kurtardığınız gibi işgal edilen kazalar ile güzel İzmir'imizi de kurtarmaya çalışınız ve katil Yunan işgal kuvvetlerine bırakılmaktan kurtarınız. Ahalinin işgal gününde yapılan kötülükler ve öldürmek gibi hadiseler karşısın-

Belge No : 22

daki galeyanını yatıştırmak mümkün olamadı. Yunan işgal kuvvetleri ile bu durumların meydana geleceğinin muazzam İtilâf Hükûmeti'nce bilinmekte olduğuna emin ve Yunan işgalinden istifade ederek barışın imzalanmasına ve adaletinizden emin olduğumuzu İtilâf hükûmetlerinin hakkımızdaki doğru kararlarını bekleyerek temsilcilerin gözleri önünde ortaya çıkan durumlar karşısında artık sabrımızın kalmadığını ve beklediğimiz adaletten ümidimizi kesmeye başladığımızı bildiriniz ve bize mesken olacak güzel yurdumuzu Yunan'a vermeyeceğiz. Amerikan, İngiliz, Fransız ve İtalyan kuvvetleri tarafından yapılıp zamanı belli olmayan ve bizden kat kat korunmaya muhtaç ve fakir olan Balkan Harbi'nden ve onu takip eden senelerde iç yüzlerini tamamen ortaya çıkarmış olan hükûmetin ve ayrıca Yunan Hükûmeti'nin işgal kuvvetlerine bırakmaya değil, aracılığına bile tahammül edemeyeceğimiz ve bunun aleyhinde hareketleri kabul edecek bir Müslüman ve Türk bulunmadığı, şimdiye kadar yapılan incelemeler ve araştırmalar neticesinde suçsuzluğumuzun İtilâf hükûmetleri yanında sabit bulunduğu, güvenimizin yavaş yavaş sarsıldığı ve Müslüman olmaktan başka bir kabahatimiz olmadığının kabul edilmeye başlandığı eğer gerçek böyle değil de Avrupa'nın, adalet ve insaniyetimizden emin iseler içinde bulunduğumuz bu durumları mensup oldukları hükûmetleri yanında barış konferansına bildirmeleri, hayatımızın sona ermesi Yunan işgâl kuvvetlerine katlanmaktan daha hayırlıdır. Bütün İzmir'imizin ve kutsal vatanımızın kurtarılması için Merkezî Hükûmet yanında sürekli teşebbüslerde bulunmalarını rica ve bu durumun uygun vasıtalar ile civar vilâyet ve kazalara bildirilmesi ve harekete geçirilmesini vatanın kurtarılması adına rica ederiz. 19.05.1919

Aydın ve Havalisi
Redd-i İlhak Heyetleri

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	103
Belge	:	103-1

Belge No : 23

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - ISH
KUTU: 261
GÖM.: 103
BEL.: 103-1

Belge No : 23

Bâb-ı Ali
Dâhiliye Nezareti
Şifre Kalemi

Şifre Telgrafnâme

Nushâ-yı sânîyeden
Tarih-i keşidesi

Mahreci
Samsun

21 Mayıs 35

Makam-ı Sadâret-i Uzmâya

9 Mart 35 tarihinde Hükûmet-i Mahalliye'nin haberi olmaksızın Samsun'a çıkan iki yüz İngiliz askerine ilâveten 17 Mayıs 35 günü de yüz kadar İngiliz askeri ile bir kısım hayvan malzeme-i harbiye ihrac edilmiş olduğu muvâsalat-ı âcizânem de anlaşılmışdır ve bu bâbda Canik Mutasarrıflığının İngiliz Mümessil-i Siyâsîyesinden vâki olan isti'lâma tahriren cevab vermediği ve bu son askerden bir kısmının Sivas'a gönderileceğinin İngiliz Mümessil-i Siyâsîyesinin ifâde-i şifâhiyesinden anlaşıldığı mutasarrıflıkdan makam-ı âcizîye cevaben bildirildi. Son askerle beraber gelen ve elyevm Samsun'da bulunan Yüzbaşı Rişar ve Yüzbaşı Miles namındaki iki İngiliz zabitinin de Sivas kontrol zabiti oldukları kartvizitlerinden anlaşılıyor.

İngilizler mütarekenâme ahkâmına münâfî bir sûrette istedikleri yere asker ihrac ve be-tahsis müfrezelerini dahilî vilâyetlere de sevk ederlerse Hükûmet-i Osmaniye'nin nüfuz ve (okunamadı) izhâra ve âsâyiş-i memleketi te'mine ma'tuf me'muriyet-i âcizânemin inbâsı bi-t-tâb' müşkül olacağı ve halk üzerinde eserini göstermeğe başlayan sükûn ve i'timâd-ı manevinin de inkisara uğrayacağı tabîîdir. Fî-mâba'd âcizîlerince içinde bulunduğumuz şerâît ve nokta-i nazar-ı fehîmaneleri pîş-i dikkatte tutularak bu gibi ahvâle karşı lüzumu gibi hareket olunacaksa da mütareke ahkâmına ve hukuk-ı milliyemizin münâfî olan bu türlü tecavüzlerin men'-i vukuunun Bâb-ı Âlice te'min ve vaziyet-i siyâsîyeden icâb ettikçe âcizlerinin de haberdar buyurulmaklığımı istirhâm eylerim.

20 Mayıs 35

Harbiye Nezareti Celîlesine arz olunmuşdur.

Dokuzuncu Ordu Kıtaâtı Müfettişi
Mirlivâ
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 267
Gömlek : 103
Belge : 103-1

Belge No : 23

İstanbul Hükûmeti
İçişleri Bakanlığı
Şifre Kalemi

İkinci nüshadan

Şifre Telgrafı

Çekiliş tarihi
21.5.1919

Çıkış yeri
Samsun

Sadaret Makamına

9.3.1919 tarihinde Mahallî Hükûmet'in haberi olmaksızın Samsun'a çıkan 200 İngiliz askerine ilâveten 17.5.1919 günü de 100 kadar İngiliz askeri ile bir kısım hayvan ve harp malzemesinin ihraç edilmiş olduğu gelişimde anlaşılmıştır ve bu konuda Canik Mutasarrıflığının İngiliz Siyasî Temsilciliğinden istenilen bilgiye cevap vermediği ve bu son askerden bir kısmının Sivas'a gönderileceğinin İngiliz Siyasî Temsilciliğinin sözlü ifadesinden anlaşıldığı mutasarrıflıktan bildirildi. Son asker ile beraber gelen ve bugün Samsun'da bulunan Yüzbaşı Rişar ve Yüzbaşı Miles ismindeki iki İngiliz subayının da Sivas kontrol subayı oldukları kartvizitlerinden anlaşılıyor.

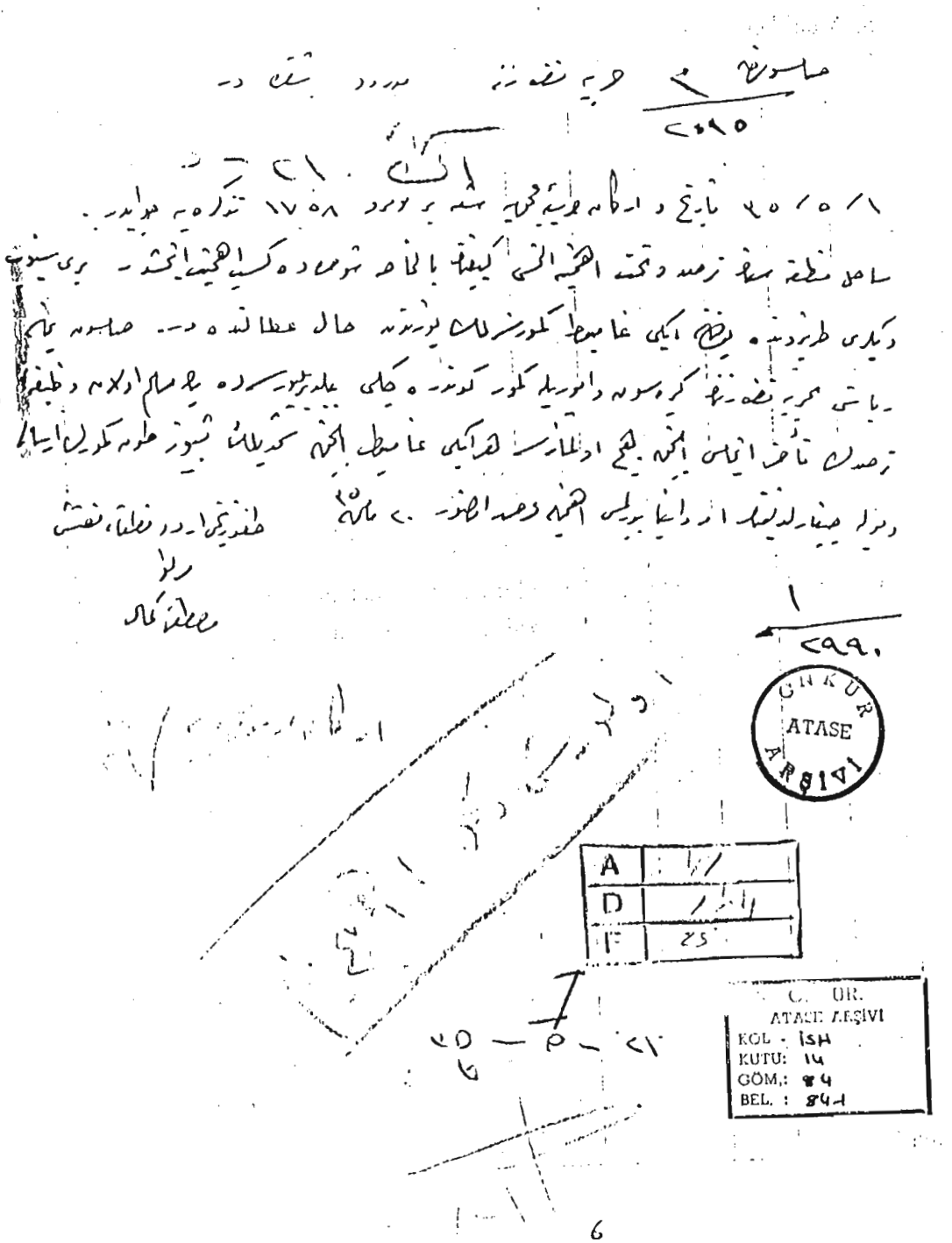
İngilizler mütarekenâme hükümlerine aykırı bir surette istedikleri yere asker ihrac ve özellikle müfrezelerini vilâyet içlerine sevk ederler ise, Osmanlı Hükûmeti'nin nüfuzunu göstermesi ve memleketin asayişini temin için görevlendirildiğim memuriyetin bildirilmesinin zor olacağı ve halk üzerinde etkisini göstermeye başlayan manevî güvenin de kırılacağı doğaldır. Bundan böyle içinde bulunduğumuz şartlar ve görüşleriniz göz önünde tutularak bu gibi durumlara karşı gerektiği gibi hareket olunacaksa da mütareke hükümlerine ve millî hukukumuzun bu türlü tecavüzlere karşı korunmasının İstanbul Hükûmeti'nce temin ve siyasî durumdan gerektikçe haberdar edilmemi rica ederim.
20.5.1919

Harbiye Nezaretine arz edilmiştir.

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 267
Gömlek : 103
Belge : 103-1

Belge No : 24

ATASE ARŞİVİ
KOL : İSH
KUTU: 14
GÖM.: 84
BEL. : 841

Belge No : 24

Samsun'dan
M
2015

Harbiye Nezaretine mevrûd şifredir.

1.5.35 tarih ve Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Şube Bir numro 1758 tezkereye cevabdır.

Sahil mıntıkasının tarassud ve taht-ı ehemmiyete alınması keyfiyyetinin bilhâssa şu sırada kesb-i ehemmiyet etmişdir. Biri Sinob diğeri Trabzon'da bulunan iki gambot kömürsüzlük yüzünden hal-i atâletdedir. Samsun Liman Riyâseti Bahriye Nezaretinin Giresun vapuruyla kömür göndereceği bildiriliyorsa da pek mühim olan vezâif-i tarassudun te'hir etmemesi için hiç olmazsa her iki gambot için şimdilik beş yüz ton kömür irsâli ve yola çıkarıldığının emr-ü inbâ buyurulması ehemmiyetle arz olunur. 20 Mayıs 35

I
2990

Dokuzuncu Ordu Kıtaâtı Müfettişi
Mirlivâ
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	14
Gömlek	:	84
Belge	:	84-1

Belge No : 24

Samsun'dan
M
2015

Harbiye Nezaretine gelen şifredir.

1.5.1919 tarih Genelkurmay 1 nci Şube 1758 numaralı tezkereye cevaptır.

Sahil bölgesinin gözetilmesi ve ehemmiyet altına alınması, niteliğinden dolayı bilhassa şu sırada önem kazanmıştır. Biri Sinop diğeri Trabzon'da bulunan iki gambot kömürsüzlük yüzünden hareketsiz hâldedir. Samsun Liman Başkanlığı Bahriye Nezaretinin Giresun vapuru ile kömür göndereceğini bildiriyorsa da çok önemli olan gözetleme görevinin geciktirilmemesi amacıyla hiç olmazsa her iki gambot için şimdilik 500 ton kömürün gönderilmesi ve yola çıkarılması hususunda emir verilmesi önemle arz edilir.

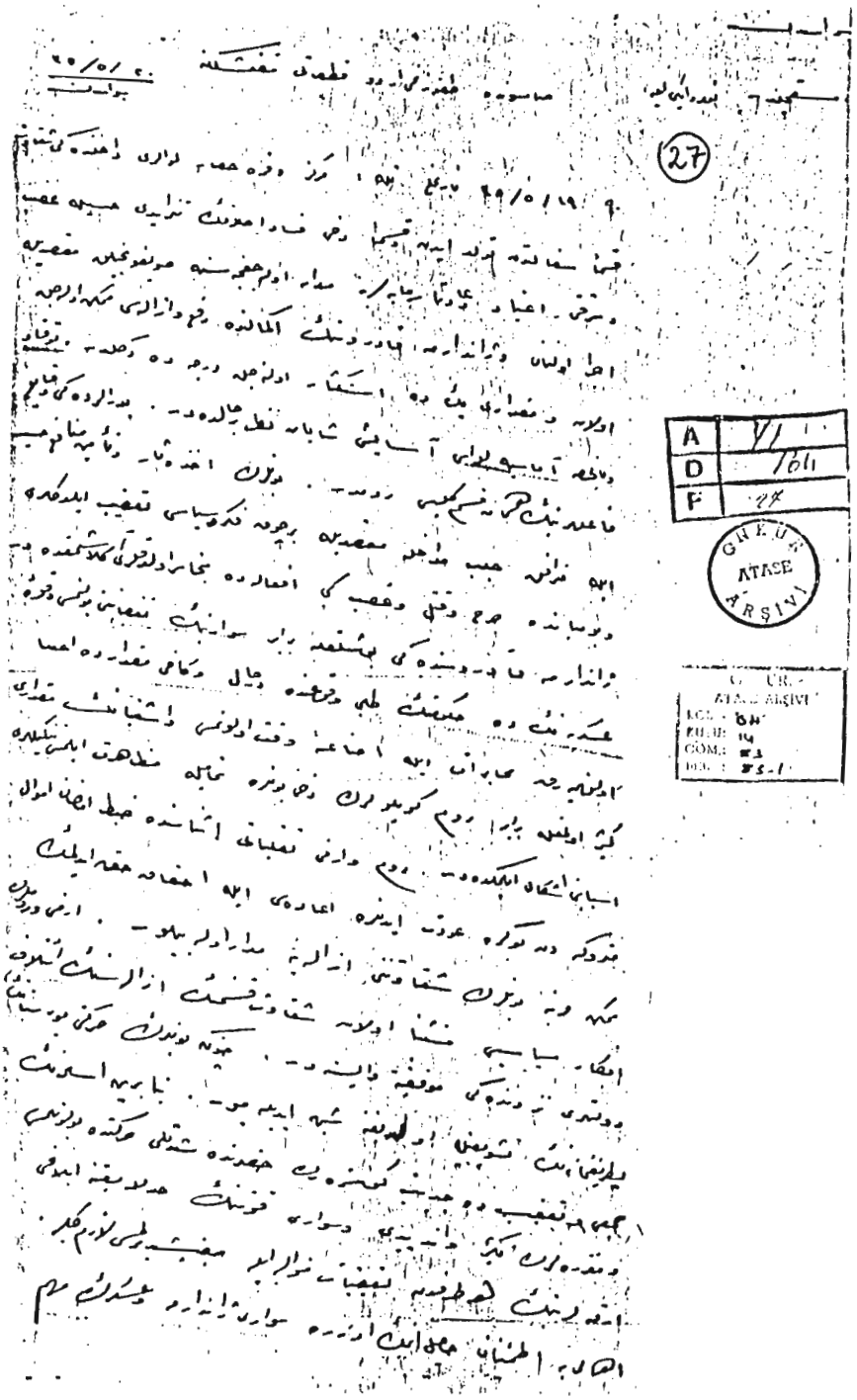
20.5.1919

I
2990

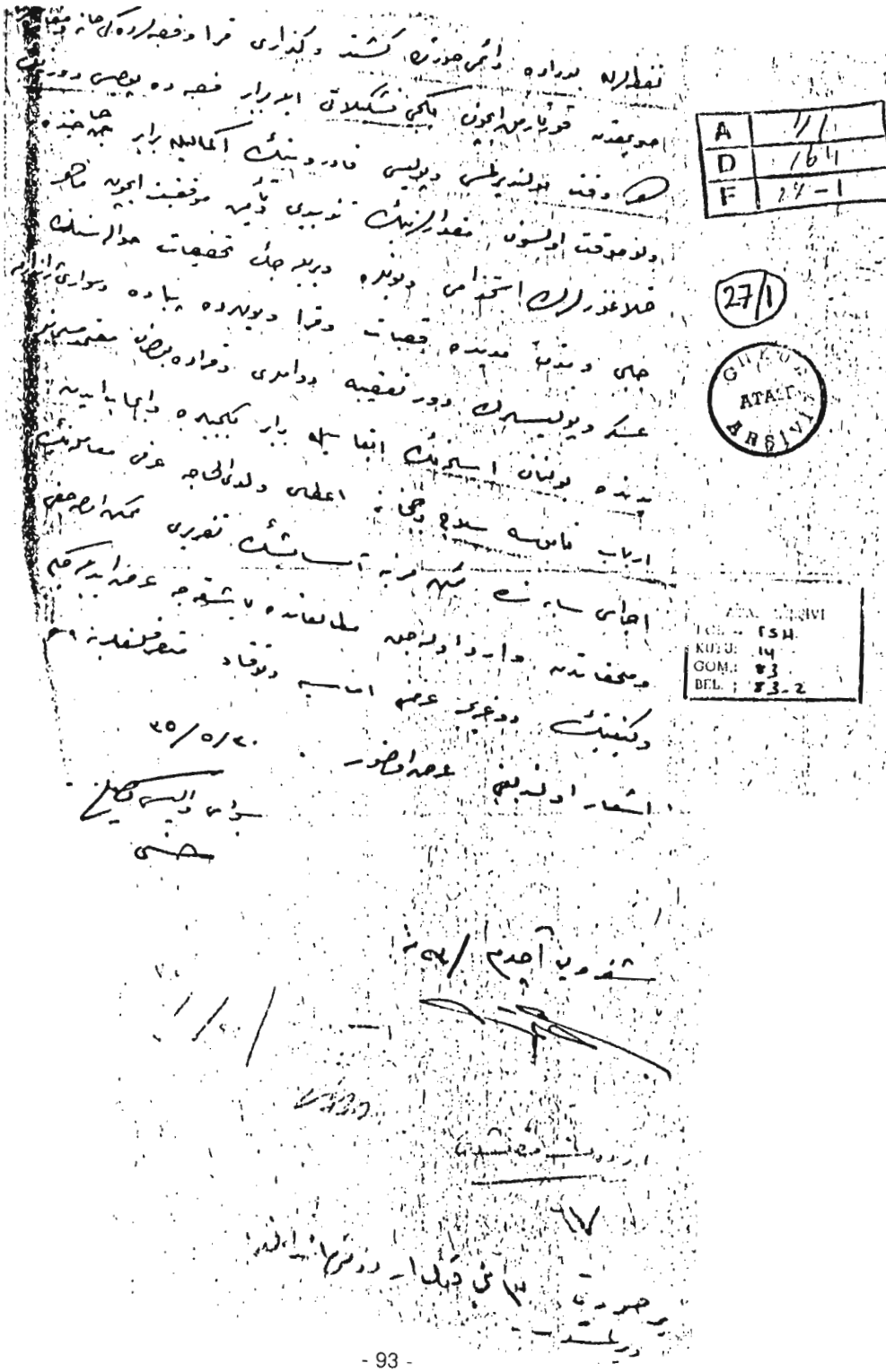
9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 84
Belge : 84-1

Belge No : 25

Belge No : 25

A 11
D 164
F 27-1

27/1

ATATÜRK ARŞİVİ

ATA. ARŞİVİ
TSH.
KUTU: 14
GÖM.: 83
BEL.: 83-2

Belge No : 25

Sivas'dan
Müsta'celdir.

20.5.35
Sivas'dan

Numro iki ile

Samsun'da Dokuzuncu Ordu Kıtaâtı Müfettişliğine

C. 19/5/35 tarihli tele Merkez ve Karahisar livâları dâhilindeki şekâvet kısmen sefâletden tevellüd eden ve kısmen dahi fesâd-ı ahlâkın tezâyüdü hasebiyle gasb ve sirkati i'tiyâd ve adetâ sermâyelerine medâr olacakcasına soygunculuk maksadıyla icrâ olunan ve jandarma kadrosunun ikmâlinde ref'-ü izâlesi mümkün olacak olan ve mikdârı pek de istiksâr olunacak derecede değildir. Tokad ve bil-hâssa Amasya livâsı âsâyişi şâyân-ı nazar bir haldedir. Buralardaki vakâyi'fâillerinin hemen kısm-ı küllîsi Rum'dur. Bunların ahz-i sâr ve te'min-i menâfi' hasise ile frank celb müdâhale maksadıyle birçok fikr-ü siyâsî takîb eyledikleri ve bu meyanda cerh ve kal ve gasb gibi ef'âlede mütecâsir oldukları anlaşılmakdadır. Jandarma kadrosundaki boşlukla beraber süvârinin noksaniyeti bulunması ve kuvve-i askeriyenin de hükûmetin talebi vukuunda derhâl ve kâfî mikdârda i'tâ olunmayarak muhâberat ile izâan vakt olunması eşkiyânın mikdârı kesîr olunmakla beraber Rum köylülerin dahi bunlara tamamıyle müzâheret eylemesi tenkîlleri esbâbını eşkâl eylemekdedir. Rum ve Ermeni nakliyâtı esnasında zabt olunun emvâl-i metrûkeden bu kere avdet edenlere iâdesi ile ihkâk-ı hakk edilmek mümkün ve yine bunların şekâvetini izâleye medâr olabilir. Ermeni ve Rumların efkâr-ı siyâsîsi müstesna olan şekâvet kısmının izâlesinin İ'tilâf devletleri nezdindeki muvaffakiyetine vâ-bestedir. Çünkü bunların hareketi Yunanistan'ın patrikhânenin teşvikiyle olduğuna şübhe edilemiyor. Binâ-berin eslihânın cem'i ve ta'kibde ciddiyet göstererek haklarında şiddetli hareketde bulunulması ve müfrezelerin teksîr ve tezyîdi ve süvâri kuvvetinin hadd-i lâyıkına iblâğı arkalarının her tarafdan ta'kibât-ı mütevâliye ile sıkışdırılması lâzım gelir. Ahâliye itminân hasıl etmek üzere süvâri jandarma ve askerin

Belge No : 25

mühim noktalarla burada dâimi surette gest-ü güzârı kurra ve kasabalardaki hâne ve mağazaları soymakdan kurtarmak için bekçi teşkilâtı ile beraber kasabada polis devriyenin her vakit bulundurulması ve polis kadrosunun ikmâliyle beraber hîn-i hâcetde ve bu muvakkat olsun mikdârlarının tezyîdi ve te'min-i muvaffakiyet için mâhir kılavuzların istihdâmı ve bunlara verilecek tahsisât havalesinin celbi ve müddet-i medîde kasabât kurra ve yollarda piyâde ve süvâri jandarma asker ve polislerin devr-i ta'kîbe devamları ve kurrada bulunan mutemed Müslümânlar yedinde bulunan eslihanın ibgâsıyle beraber bekçilere ve icâb eden erbâb-ı nâmusa silâh ve cephane itâsı ve ledef-hace orfî muâmelenin icrâsı sayesinde mümkün mertebe âsâyişin takriri mümkün olacağı ve mülhakâtdan varid olacak mütâlâat da başkaca arz edileceği ve keyfiyetin doğruca arzını Amasya ve Tokad mutasarrıflıklarına iş'ar olunduğu arz olunur.
20.5.35

Sivas Valisi Vekili
Hüsnü

Şifreyi açdım

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 83
Belge : 83-1, 2

Belge No : 25

Sivas'tan
Aceledir
Numara 2 ile

20.5.1919
Sivas'tan

Samsun'da 9 ncu Ordu Müfettişliğine

Cevap 19.5.1919 tarihli tele Merkez ve Karahisar sancakları dâhilindeki eşkıyalık, kısmen yoksulluktan doğan ve kısmen de ahlâk bozukluğunun artması nedeniyle ortaya çıkan gasp ve soygunculuk, jandarma kadrosunun arttırılmasını gerektirecek derecede değildir. Tokat ve özellikle Amasya sancağı asayişi dikkate değer bir hâldedir. Buralarda olayları meydana getirenlerin büyük kısmı Rum'dur. Bunların öc almak, kötü çıkarlar sağlamak amacıyla birçok siyasî fikir takip ettikleri ve bu arada yaralama, öldürme ve zorla alma gibi olaylara da kalkıştıkları anlaşılmaktadır. Jandarma kadrosundaki boşlukla beraber süvarinin noksanlarının bulunması ve askerî kuvvetlerin de hükûmetin talebi üzerine derhâl ve yeterli miktarda verilmeyerek, haberleşip vakit kaybedilmemesi, eşkıyanın miktarının artması ve Rum köylülerin de bunlara yardım etmesi uzaklaştırılmaları sebeplerini meydana getirmektedir. Rum ve Ermeni nakliyatı esnasında el konulan terk edilmiş malların bu defa geri dönenlere iade edilmesi ile hakkın yerine getirilmesi mümkün ve yine bunların eşkıyalıklarını önlemeye sebep olabilir. Ermeni ve Rumların siyasî düşünceleri, istisna edilen eşkıyalığın önlenmesi İtilâf devletleri yanındaki başarılarına bağlıdır. Çünkü bunların bu hareketinin Yunanistan'ın ve patrikhanenin teşvikiyle olduğuna şüphe edilemiyor. Bundan dolayı silâhların toplattırılması ve ciddî bir takipte bulunularak haklarında şiddetli harekette bulunulması ve müfrezelerin arttırılması ve süvari kuvvetinin istenilen miktara çıkarılması, arkalarının her taraftan yapılan takipler ile sıkıştırılması lâzım gelir. Ahalinin güvenini sağlamak üzere süvari jandarma ve askerin önemli noktalarla burada devamlı biçimde dolaşması köy ve kasabalardaki ev ve mağazaları soyulmaktan kurtarmak için bekçi teşkilâtı ile birlikte kasabada polis devriyelerinin her zaman bulundurulması ve polis kadrosunun tamamlanması ile birlikte gerektiği zaman ve geçici de olsa miktarlarının art-

Belge No : 25

tırılması ve başarılarının sağlanması için becerikli kılavuzların görevlendirilmesi ve bunlara verilecek ödenek havalesinin celbi kasaba, köy ve yollarda piyade ve süvari jandarma asker ve polislerin takibe devamları ve köylerde güvenilir Müslümanların elinde bulunan silâhların kendilerinde bırakılması ile beraber bekçilere ve namuslu kimselere silâh ve cephane verilmesi ve ihtiyaç duyulduğu zaman askerî muamelenin uygulanması sayesinde asayişin sağlanmasının mümkün olacağı bağlı yerlerden gelecek görüşlerde bildirileceği ve durumun Amasya ve Tokat mutasarrıflıklarına bildirildiği arz edilir. 20.05.1919

Şifreyi açtım

Sivas Vali Vekili
Hüsnü

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 83
Belge : 83-1, 2

Belge No : 26

حربیه نظارتی

جمهوریت اردوی حربیه

1194

حربیه ناظریه یکنجی فرقه‌سنه بحر سیاه اردوسنه بالمقابله: جنرال
سیمه مرقسنه ولد دارالحربه ۱۹ مایس ۱۹۲۶ تاریخ و ۸۰۹۷/۲۲ نمره‌لی
مربوط انکلیزجه تحریراتکز ترجمه‌سی:

[illegible]

افندم حضرتلری،

[illegible] مقدونیه جبهه‌سنده ایجابات اولدیغی وجهله [illegible] مقدونیه جبهه‌سنده عمومی و مقدونیه جبهه‌سی اردوسی کومه‌سی قوماندانلغنه بر مفتش عمومی و مقدونیه جبهه‌سی اردوسی کومه‌سی قوماندانلغنه بر مفتش عمومی تعیینی ایچون حربیه هیئتنجه [illegible] اولان [illegible] اعزام اولنمقده اولدیغنی اعلان شیله‌سنی ذات عالیکزه استعلا ایلمکله شرفیابم.

بو مناسبتله ذاتکزه وظائف عالیه‌کزده موفقیتلر و مقصود تنسیقاتکزده مساعدتلر دیلرم.

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
EGL. : 1511
KUTU: 14
GGM.: 85
BEL. : 85-1

2014

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

جمع سیاه اردوی بالمقابله قوماندانلغنه

[illegible]

ترجمه‌سی اصلی مطابقدر ۲۵/۹/۱۱

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Belge No : 26

Harbiye Nezareti
1114

Harbiye Nazırı Celilî Paşa hazretlerine Bahr-i Siyâh Ordusu Başkumandanı General Milne tarafından vârid olan 19 Mayıs 1919 tarihli ve 8097/33 numrolu merbut İngilizce tahriratın tercümesi:

Devletlü Efendim Hazretleri,

Dokuzuncu Ordunun bir teşkilât icabı olarak lâğv edildiği anlaşılmış iken Dokuzuncu Ordu Kıtaâtına bir müfettiş-i umûmî ve Dokuzuncu Ordu için dahi bir erkân-ı harbiye reisi ile büyük bir erkân-ı harbiye hey'etinin neden dolayı Sivas'a i'zâm olunmakta olduğunun anlaşılamadığını zât-ı âlinize iş'ar eylemekle mübâhîyim.

Bu zâbitânın ne gibi vezâif ifâ edeceklerinin ve mezkûr tensikât mahiyetinin neden ibaret olduğunun lütfen izâh buyurulmasını istirhâm eylerim.

Bahr-i Siyâh Ordusu Başkumandanı
namına
İmza :

Tercümesi aslına mutabıktır. 21.5.35

Erkân-ı Harbiye Dairesine/21 Mayıs 35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 85
Belge : 85-1

Belge No : 26

Harbiye Nezareti
1114

Harbiye nazırına Karadeniz Ordusu Başkomutanı Milne tarafından gelen 19.5.1919 tarihli ve 8097/33 numaralı ekli İngilizce mektubun tercümesi :

Saygıdeğer Efendim

9 ncu Ordunun bir teşkilât gereği olarak lâğvedildiği anlaşılmış iken 9 ncu Ordu Kıtaatına bir genel müfettiş ve 9 ncu Ordu içinde bir kurmay başkanı ile büyük bir kurmay heyetinin, neden dolayı Sivas'a gönderilmekte olduğunun anlaşılamadığını size bildirmekle gurur duymaktayım.

Bu subayların ne gibi görevler yapacaklarının ve bildirilen düzenlemeler esasının neden ibaret olduğunun açıklanmasını rica ederim.

Karadeniz Ordusu Başkomutanı
namına
İmza:

Çevirisi aslına uygundur. 21.5.1919

Kurmay Dairesine/21.5.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 85
Belge : 85-1

Belge No : 27

A	1/3
D	1011
F	38

عساکر شاهانه

(1/3) شعبه

نومرو

1- انفیلرك هرك دفعه جیقاجاقی وقتده ایدیلمك یولنده پیاده عسكریله برابر كامله اوطوروب سواری نالی اوله نوبتی یوردم كتمه لرینه. منصب اولدقلری شایانه اعتماد بر نجی طرفه بیلدیرلدی

2- دوده بر امریقا وابویله مأموره جیقاجاق وانفیلر قطعاتی نفتیشه مأموره بر انفیلر میرالای بایه ۲۵/۵/۲۲ براه حربیه عسكری مراقبه مأموریله برابر مرزیفونه كیده جك برقاچ كوله عسكر مأمونه محوطه نك وابویله درسعادته عودت ایده جكلرندن

2- سواحل عسكری مراقبه ضابطلرندن اولوب كیده جك اولان یوزباشی رفیع وبیل اسكنده كی ایكی انفیلر ضابطی بولكوباشی حركت ایده جكلرندن بولكوباشی مفرزه عسكریسی كوتوره بالاده اماسیه وتوقاده ده بر انفیلر ضابطی كوندیریله جك ایمش.

4- مأمونه انفیلرك طرفه یولك برتمز تعرفه مركزی تعیینه تاسیس ایدیله جكدن بولكباشی واردات برقاچ كون اول كلمشدر.

5- یوقده یازیلی معلوماتم حرف انفیلر ضابطی نشانه آكتای افندینك مخصوص بر مكتوبیله معلوماتم مستندر. انفیلر مأمورلرك اخلاق حركات وضابطیه قطعاً بیلك اوتوریسی سوقی حقنده زیاده نه ده مقام عالیكزه سكا برش بیلدیرمه مدیلر وبیلدیرمكده مخیر

10

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : ESH
KUTU: 14
GÖM.: 96
BEL. : 96-1

ATASE ARŞİVİ

Belge No : 27

GNKÜR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - İSH
KUTU: 14
GÖM.: 96
BEL. : 96-2

A	1/1
D	1/54
F	38 — 1

عثمانلی دیوان همایونی
شعبه
نومرو

اولدقدہ صورت مناسبہ کنیلرک طرفنہ اخاذہ ایدلمش
۶ — بالاده کی مواد نظر دقتہ یاپلہ رق بر نقطہ دعوت ایدہ
انفلیزلر بوحرکاتدہ رکنی معاہدات دیہ مدکلری جہتلہ بولنمایہ
کنہ بلدیہ وقتندہ حدیدہ یہ کیدہ رک هرهانکی بر معاملہ یہ توسل امکان
لیدہ اجرا آتلری وقتہ حالنہ کلہ کدہ حکومت ایدہ اولدی
یاپدقلرنہ رجعت مجبور ایدہ بیلمک بابلغ شکل بر مسئلہ در حدود
مناسبہ بلدیہ نائبات طرفیہ ایلہ الہ بلدیہ معاملہ اتنا
برکونا تشدد بولنمہ ایہ جاذ کوسترمیہ رک برمناسبتلہ وضعیتلہ
ایتمیلر نقطہ نظرندن موجود یتمزہ اهمیت ویرمیہ رک عادتا
محلکتزی آچیقہ بر محاکمی تلقی ایدرلر توتدقلری تعصبانہ خطہ
ومحرمانہ ایجابانہ کوره تقسیم واقسام ایدیہ رک تدریجا مسلک
اولدقلرنہ بوحرکاتہ تدریجا وعن اصول لزوم تمیز وتوسع ایدلمکدہ
برکونہ هرطرفندہ جریان امر واقعہ قارشو سنده فائدہ سز یہ زیاده تحمل
اولدیغنہ کمال جرئت ومعصوم دکنلہ عرض ایدرم .

۲۲ مایس ۲۲

مدعی العموم کمال

GNKÜR
ATASE
ARŞİVİ

Belge No : 27

Osmanlı Ordu-yı Hûmâyûn-u
Başkumandanlığı Vekâleti
Şube
Numro

Samsun'dan

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Riyâsetine Mevrud Şifre

1- İngilizlerin son defa çıkardıklarını arz eylediğim yüz kadar piyâde askeriyle beraber gelen on bir süvârinin on neferi Rum unsuruna mensûb oldukları şâyân-ı itimâd bir muhbir tarafından bildirildi.

2- Dün bir Amerika vapuruyla Samsun'a çıkan ve İngiliz kıtaâtını teftişe me'mur bir İngiliz mirâlayı yarın 22.5.35 buradaki (okunamadı) askerî murâkabe me'muruyla beraber Merzifon'a gidecek birkaç gün sonra Samsun'a avdetle aynı vapurla Dersaadet'e avdet edecekdir.

3- Sivas'a askerî murâkabe zâbiti olarak gidecek olan Yüzbaşı Rih ve Mil isimlerindeki iki İngiliz zâbiti bu günlerde hareket edecekler ve maiyetlerinde bir de İngiliz müfreze-i askeriyesi götüreceklerdir ve bilâhare Amasya ve Tokad'a da bir İngiliz zâbiti gönderilecek imiş.

4- Samsun'da İngilizler tarafından büyük bir telsiz telgraf merkezi yakında te'sîs edilecekdir. Buna ait levâzım ve edevat birkaç gün evvel gelmişdir.

5- Ber-vech-i bâlâ ma'rûzâtım sırf İngiliz zâbıtanından istihsâl olunmuş husûsî bir sûretle malûmata müsteniddir. İngiliz me'murları ihrac harekâtı ve zâbitleriyle kıt'alarının öteye beriye sevki hakkında ne hükûmete ne de makam-ı âcizîye resmen bir şey bildirmediler ve bildirmekde memnû oldukları da sûreti münasebede kendileri tarafından ifâde edilmişdir.

6- Bâlâdaki mevâd nazar-ı dikkati pek mühim bir noktaya dâvet ediyor. İngilizler bu harekâtdan resmen ma'lûmat vermedikleri cihetle bu bâbda kendilerine vaktinde sûret-i resmiyede herhangi bir muameleye tevessül imkânı olmuyor. İcraatları vak'a haline geldikden sonra ise onları yapdıklarından ric'âte

Belge No : 27

mecbûr edebilmek bi-t-tab'i müşkül bir mes'eledir. Sûret-i münâsebede yapılan te'sirât-ı husûsiye ile alınabilen ma'lûmata istinaden bir gûna teşebbüsde bulunmağı ise câiz görmüyorum. Bu münasebetle arz etmek istediğim nokta şudur. Mevcûdiyetimize ehemmiyet vermiyorlar. Âdeta memleketimizi açık bir sahra gibi telâkki ederek kuvvetlerini tasmimat-ı mahsûsa ve mahremâneleri icâbâtına göre taksim ve ikâme ediyorlar. Tedricen başlamış olan bu harekât yine tedricen ve aynı usûllerle tezyîd ve tevsi edilmekdedir. Bir gün her tarafda emr-ü vâkiler karşısında kalınmak pek ziyade muhtemel olduğunu kemâl-i hürmet ve mutavaatla arz eylerim. 22 Mayıs 335

24.5.35

Dokuzuncu Ordu Kıtaâtı Müfettişi

Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	14
Gömlek	:	96
Belge	:	96-1, 2

Belge No : 27

Osmanlı Ordusu
Başkomutanlığı Vekâleti

Şube
Numara
Samsun'dan

Genelkurmay Başkanlığına Gelen Şifre

1- İngilizlerin son defa çıkardıklarını bildirdiğim 100 kadar piyade askeri ile beraber gelen 11 süvariden 10 erin Rum oldukları güvenilir bir haberci tarafından bildirildi.

2- Dün bir Amerika vapuru ile Samsun'a çıkan ve İngiliz birliklerini teftiş için görevlendirilen bir İngiliz albayı, yarın 22.5.1919 buradaki (okunamadı) askerî kontrol memuru ile birlikte Merzifon'a gidecek, birkaç gün sonra Samsun'a geri gelerek aynı vapur ile İstanbul'a dönecektir.

3- Sivas'a askerî kontrol subayı olarak gidecek olan Yüzbaşı Rih ve Mil isimdeki iki İngiliz subayı bugünlerde hareket edecekler ve yanlarında bir de İngiliz askerî müfrezesi götüreceklerdir. Daha sonra Amasya ve Tokat'a da bir İngiliz subayı gönderilecekmiş.

4- Samsun'da İngilizler tarafından büyük bir telsiz telgraf merkezi tesis edilecektir. Buna ait levazım ve aletler birkaç gün evvel gelmiştir.

5- Yukarıda olduğu gibi arz ettiklerim sırf İngiliz subaylarından elde edilmiş bilgiye dayanmaktadır. İngiliz memurları ihraç hareketleri ve subayları ile birlikierinin öteye beriye sevki hakkında ne hükûmete ne de bana resmen bir şey bildirmediler ve bildirmelerinin yasak olduğu da uygun bir biçimde kendileri tarafından ifade edilmiştir.

6- Yukarıdaki maddeler dikkatleri çok önemli bir noktaya çekiyor. İngilizler bu hareketlerden resmen bilgi vermediklerinden dolayı bu konuda kendileri ile zamanında resmî bir biçimde herhangi bir muameleye girişme imkânı olmuyor.

Belge No : 27

İcraatlarını gerçekleştirdikten sonra ise onları yaptıklarından geri dönmeye mecbur edebilmek tabiî olarak zor bir meseledir. Uygun bir biçimde yapılan tesirler ile alınabilen bilgiye dayanarak bir çeşit teşebbüste bulunmayı ise doğru bulmuyorum. Bu münasebet ile bildirmek istediğim nokta şudur. Varlığımıza önem vermiyorlar. Âdeta memleketimizi açık bir sahra gibi kabul ederek kuvvetlerini gizli tasarılarına uygun olarak taksim ve ikame ediyorlar. Yavaş yavaş başlamış olan bu hareketler yine yavaş yavaş ve aynı usullerle artmakta ve genişlemektedir. Bir gün her tarafta emrivakiler karşısında kalmak ihtimali bulunduğunu saygılarımla arz ederim. 22.5.1919

9 ncu Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

1

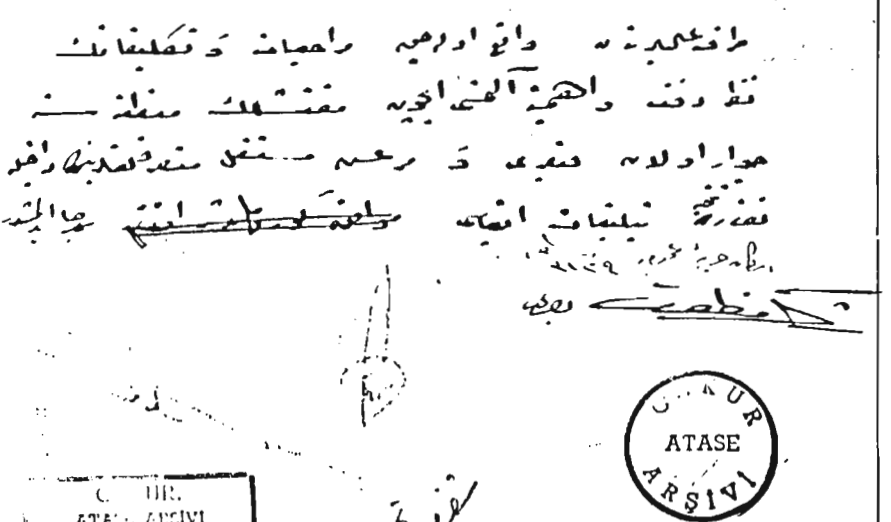
24.5.1919

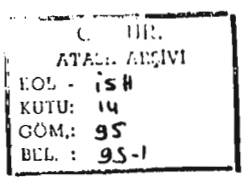
Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 96
Belge : 96-1, 2

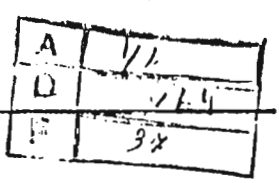
Belge No : 28

كوندرن :	نجي رابور	محل :	تاريخ	دقيقه : ساعت
	كوندرلمشدر	// شيف // محمد		
	واصل اولمشدر	٣٥ / مايس / ٢٢		

آدرس : طوغو تخبار ده قطعات منتشره

Belge No : 28

"Şifre" aceledir.
22 Mayıs 35

Samsun'da : Dokuzuncu Ordu Kıtaâtı Müfettişliğine

Tarafı âlilerinden vakı' olacak müracaat ve teklifatın nazar-ı dikkate ve ehemmiyete alınması için müfettişlik mıntıkasına civar olan Kayseri ve Maraş müstakil mutasarrıflıklarına Dâhiliye Nezaretince teblîgât i'fâsı ricâ edilmişdir.

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye 1
3129

Basri

İmza

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 95
Belge : 95-1

Belge No : 28

"Şifre" aceledir.
22 Mayıs 1919

Samsunda : 9 ncu Ordu Müfettişliğine

Tarafınızdan yapılacak müracaat ve tekliflerin dikkate alınması için müfettişlik bölgesine yakın olan Kayseri ve Maraş müstakil mutasarrıflıklarına İçişleri Bakanlığınca tebliğlerde bulunulması rica edilmiştir.

Genelkurmay 1
3129

Basri

Kâzım Karabekir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 95
Belge : 95-1

Belge No : 29

كوندرن :	نجي رابور	محل : (39)	تاريخ	دقيقه : ساعت
	كوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

آدرس .....

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : ISH
KUTU: 14
GÖM.: 97
BEL. : 89-1

GNKUR ATASE ARŞİVİ

A	11
D	1611
F	39

Belge No : 29

Şifre edildi.
24.5.35

Vasıl olmuşdur. 24.5.335

Adres : Hâriciye Nezareti Celîlesine

Dokuzuncu Ordu Kıtaâtı Müfettişliğinden alınan telgrafname sûreti aynen takdim-i huzur-u fehîmaneleri kılındı. Fi-l-hakika şimdiye kadar İngilizler yapacakları şeyler hakkında evvelden hiçbir ma'lûmat vermeyüp yapmağa başladıkdan sonra emr-i vâki bildirmekte ve bundan da kendilerini geri döndürmek mümkün olamamakdadır. Ne yapacaklar ise daha evvel ma'lûmat itâsının usûl ittihazı Nezaret-i âcizîce General Milne karargâhından ricâ edilmiş ise de bir fâide hasıl olmamışdır. Taraf-ı fehîmanelerinden bu hususda teşebbüsât-ı müessire-i mümkinede bulunulmasını istirhâm eylerim.

Basri

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 97
Belge : 97-1

Belge No : 29

Şifre edildi.
24.5.1919

Gelişi 24.5.1919

Adres : Dışişleri Bakanlığına

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinden alınan telgrafname sureti aynen sunuldu. Gerçekten şimdiye kadar İngilizler yapacakları şeyler hakkında önceden hiçbir bilgi vermeyip yapmaya başladıktan sonra emri vaki yapmakta ve bundan da kendilerini geri döndürmek mümkün olamamaktadır. Ne yapacaklar ise daha önceden haber verilmesi usul gereği nezaretçe General Milne karargâhından rica edilmiş ise de bir fayda sağlamamıştır. Tarafınızdan bu hususta mümkün olan teşebbüslerde bulunulmasını rica ederim.

Basri

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 97
Belge : 97-1

Belge No : 30

صلوتا ارکانه بوزغمیه یاشنه مورد سفی ده

[illegible] اوجیوز ارنیاه اوچ سانولی نقطه دیرهیوقه بویایی طاماغ فاصله ایشروماه
سنال ترفیسنج هدود اوزنده قوصور موقعه کلدکاری آنکیاه ایدلری ارنیارک آمال
سیاسیاری نفاذ آنکماک وآسایش امنیاه کوسترمک مقصدیله دلویاید شرقه راخلاغیه کوچه کماری
وتمارکه نایمدنبری ایلک اداره سعادیه موسمه یواجاغاری تسهیل ایده جکلی یا محمول عید
ایدیورم. بوافتتاح نامنه اوبه بنجی قول اردوجه تبایرلانه رم بوصه توسل ایدلشدر. قطعاردوغه مشاورجاه
ایدیورم. انقلابرجه دوجیا. نوقطه اولرقی خاطرلیورم. بومناسبتله سی یالطیم حضوری اولدقه بیشقه
بلکده ایماء حال آرتیرلمسی ده استدعا ایده جکلی معروضدر.

ظفرنجی اردو قطعات مفتشی
ومولا
عطفی کماک

۲۵ مایس ۲۲

GNKUR ATASE ARŞİVİ

۲۰۸۲

GNKUR.
ATATÜRK ARŞİVİ
FON : İstİ
LUTU: 14
GÖMA: 103-3
BEL. : 103-2

قرن تقدیم محرسی عطوفلو
دقتلو افندیم حضرتلرینه

A	11
D	1.11
F	47 -1

Belge No : 30

Samsun'dan

Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyâsetine Mevrûd Şifredir.

Silâhlı üç yûz Ermeni'nin üç makineli tüfenk ve birçok bombayı hâmilen Kars'dan Erzurum'un şimâl-i şarkiyesinden hudûd üzerinde Kosur mevkiine geldikleri istihbâr edildi. Ermenilerin âmâl-i siyâsîlerini fiilen istihsâl ve âsâyişi muhtell göstermek maksadıyla vilâyât-ı şarkiye dâhiline çeteler geçireceklerini ve mütâreke tarihinden beri ilk olarak müsâid bulunan mevsimin bu icraatlerini teshîl edeceğini pek muhtemel addediyorum. Bu ihtimâle karşı On Beşinci Kolorduca tedâbir-i lâzımeye tevessül edilmişdir. Kolordunun mevcud-ı hâzırasının İngilizlerce dûçar-ı taarruz olduğunu hatırlıyorum. Bu mevcudun muhafazası bi-t-tabi zarûri oldukdan başka belki de icâb-ı hâl arttırılmasını da is-ti'zâm edeceği ma'rûzdur.

24 Mayıs 35

Dokuzuncu Ordu Kıtaâtı Müfettişi
Mirlivâ
Mustafa Kemal

Kuvvetin nakline mecburiyet hasıl olsa bile fazla efradın jandarmaya nakli muvafıkdır.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 103
Belge : 103-2

Belge No : 30

Samsun'dan

Genelkurmay Başkanlığına Gelen Şifredir.

Silâhlı 300 Ermeni'nin 3 makineli tüfek ve birçok bomba ile Kars'tan Erzurum'un kuzeydoğusundan hudut üzerinde Kosur bölgesine geldikleri haber edildi. Ermenilerin siyasî emellerini fiilen elde etmek ve asayişi bozuk göstermek maksadıyla doğu vilâyetleri içlerine çeteler geçireceklerini ve ateşkes tarihinden beri ilk olarak elverişli bulunan mevsimin bu işlerini kolaylaştıracağını olabilir görüyorum. Bu ihtimale karşı 15 nci Kolorduca gerekli tedbirlere girişilmiştir. Kolordunun hazır mevcudunun İngilizlerce saldırıya uğratıldığını hatırlıyorum. Bu mevcudun korunması zorunlu olduğu gibi belki de arttırılmasının da gerekebileceği arz edilir. 24 Mayıs 1919

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

Kuvvetin nakline mecburiyet gerekse bile fazla efradın jandarmaya nakli uygundur.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 103
Belge : 103-2

Belge No : 31

Samsun'dan

Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyâsetine Mevrûd Şifre

Makâm-ı Sadâret-i uzmâya vukubulan ma'rûzatın bir sûretini aynen takdim ediyorum. Mütarekenâmenin beşinci maddesi Devlet-i Âliyye-i Osmaniye'nin jandarma ve nizâmiye kuvvetlerini takyîd ederken âsâyiş-i dâhiliyenin ve hududların muhafazasına kâfî gelmesi kaydını göstermişdir ki buna istinâden ıttılâ-ı âcizâneme göre devletce yetmişbeşbin askere lüzûm gösterilmiş ise de İ'tilâfiyûn bunu kabul etmeyerek kırküçbine tenzil etmişdir. Şimdiye kadar geçen vekâyi-i dâhiliye ve tecârib-i fiiliye hükûmetin mütareke maddesine istinâd eden teklif ve takdir vaktinin doğru olub İ'tilâfın bu kuvveti kasr ve tahdîd etmesi âsâyiş-i dâhiliyenin muhafazasında hükûmeti imkânsızlık karşısında bırakmışdır. Ezcümle Canik livasıyla Sivas vilâyetinin Amasya ve havalisindeki jandarma ve nizâmiye kuvvetlerinin âsâyişi te'min ve idâme için hiçbir vechle kâfi olamaması halkın huzur ve emniyetine pek çok suî te'sîr göstermişdir. Binâen-aleyh bu husus İ'tilâf mümesssillerinin nazar-ı dikkatine vaz' olunarak kuvvetin te'min-i âsâyiş gayesine kâfi gelecek dereceye iblâğa muvafakatlarının istihsâli ve bil-hâssa Canik livası ile havali-i cenuvbiyesindeki jandarma ve nizamiye kıtaâtını takviye etmek üzere birkaç bin neferin taht-ı silâha alınması ve bunlar meyanında jandarmaya sâlih bir kısım kuvvetinde tefrîki pek ziyâde mühimdir. İ'tilâf devletleri fi-l-hakika Hükûmet-i Osmaniye'nin idâme-i âsâyiş etmesini arzu ediyorlarsa bu bâbdaki teklifi hüsn-i telâkkî ve kabul etmeleri tabii görülür.

Memâlik-i Osmaniye'nin bu havaliye mukayyes ve âsâyiş ve emniyete muhtaç diğer mıntıkalarda olduğuna göre bu zarûret-i fevk-al-âdenin istikmâline müsâade-i fehâmetpenâhîlerini istirhâm eylerim. 24 Mayıs 35

Dokuzuncu Ordu Kıtaâtı Müfettişi
Mirlivâ
Mustafa Kemal

Ş.1
3096

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 104
Belge : 104-2

Belge No : 31

Samsun'dan

Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyâsetine Mevrûd Şifre

Makâm-ı Sadâret-i uzmâya vukubulan ma'rûzatın bir sûretini aynen takdim ediyorum. Mütarekenâmenin beşinci maddesi Devlet-i Âliyye-i Osmaniye'nin jandarma ve nizâmiye kuvvetlerini takyîd ederken âsâyiş-i dâhiliyenin ve hududların muhafazasına kâfî gelmesi kaydını göstermişdir ki buna istinâden ıttılâ-ı âcizâneme göre devletce yetmişbeşbin askere lüzûm gösterilmiş ise de İ'tilâfiyûn bunu kabul etmeyerek kırküçbine tenzil etmişdir. Şimdiye kadar geçen vekâyi-i dâhiliye ve tecârib-i fiiliye hükûmetin mütareke maddesine istinâd eden teklif ve takdir vaktinin doğru olub İ'tilâfın bu kuvveti kasr ve tahdîd etmesi âsâyiş-i dâhiliyenin muhafazasında hükûmeti imkânsızlık karşısında bırakmışdır. Ezcümle Canik livasıyla Sivas vilâyetinin Amasya ve havalisindeki jandarma ve nizâmiye kuvvetlerinin âsâyişi te'min ve idâme için hiçbir vechle kâfi olamaması halkın huzur ve emniyetine pek çok suî te'sîr göstermişdir. Binâen-aleyh bu husus İ'tilâf mümesssillerinin nazar-ı dikkatine vaz' olunarak kuvvetin te'min-i âsâyiş gayesine kâfi gelecek dereceye iblâğa muvafakatlarının istihsâli ve bil-hâssa Canik livası ile havali-i cenuvbiyesindeki jandarma ve nizamiye kıtaâtını takviye etmek üzere birkaç bin neferin taht-ı silâha alınması ve bunlar meyanında jandarmaya sâlih bir kısım kuvvetinde tefrîki pek ziyâde mühimdir. İ'tilâf devletleri fi-l-hakika Hükûmet-i Osmaniye'nin idâme-i âsâyiş etmesini arzu ediyorlarsa bu bâbdaki teklifi hüsn-i telâkkî ve kabul etmeleri tabii görülür.

Memâlik-i Osmaniye'nin bu havaliye mukayyes ve âsâyiş ve emniyete muhtaç diğer mıntıkalarda olduğuna göre bu zarûret-i fevk-al-âdenin istikmâline müsâade-i fehâmetpenâhîlerini istirhâm eylerim. 24 Mayıs 35

Dokuzuncu Ordu Kıtaâtı Müfettişi
Mirlivâ
Mustafa Kemal

Ş.1
3096

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 104
Belge : 104-2

Belge No : 31

Samsun'dan

Genelkurmay Başkanlığına Gelen Şifre

Sadaret makamına yapılan maruzatın bir suretini aynen sunuyorum. Mütarekenamenin 5'inci maddesi Osmanlı Devleti'nin jandarma ve nizamiye kuvvetlerini ilgilendirirken iç asayişin ve hudutların korunmasına yeterli gelmesi şartını da göstermiştir ki buna istinaden benim düşünceme göre devletçe 75.000 askere gerek duyulmuş ise de İtilâf devletleri bunu kabul etmeyerek 43.000'e indirmiştir. Şimdiye kadar geçen iç olaylar ve tecrübeler, hükûmetin mütareke maddesine istinat eden teklif ve takdir zamanının doğru olup İtilâf devletlerinin bu kuvveti azaltması ve sınırlandırması iç asayişin korunmasında hükûmeti imkânsızlık karşısında bırakmıştır. Bu cümleden, Canik sancağı ile Sivas vilâyetinin Amasya ve civarındaki jandarma ve nizamiye kuvvetlerinin asayişi sağlamak ve devam ettirmek için hiçbir biçimde yeterli olmaması halkın huzur ve emniyetini çok kötü etkilemiştir. Bundan dolayı, bu husus İtilâf temsilcilerinin nazarı dikkatine sunularak kuvvetin âsâyişi sağlamak gayesine yetecek dereceye çıkartılmasına rıza göstermelerinin sağlanması ve bilhassa Canik sancağı ile güneyindeki jandarma ve nizamiye birliklerini takviye etmek üzere birkaç bin erin silâh altına alınması ve bunlar arasında jandarmaya yarar bir kısım kuvvetin ayrılması da çok önemlidir. İtilâf devletleri gerçekten Osmanlı Hükûmeti'nin asayişinin devam etmesini istiyorlar ise bu konudaki teklifi iyi kabul etmeleri tabiî görülür.

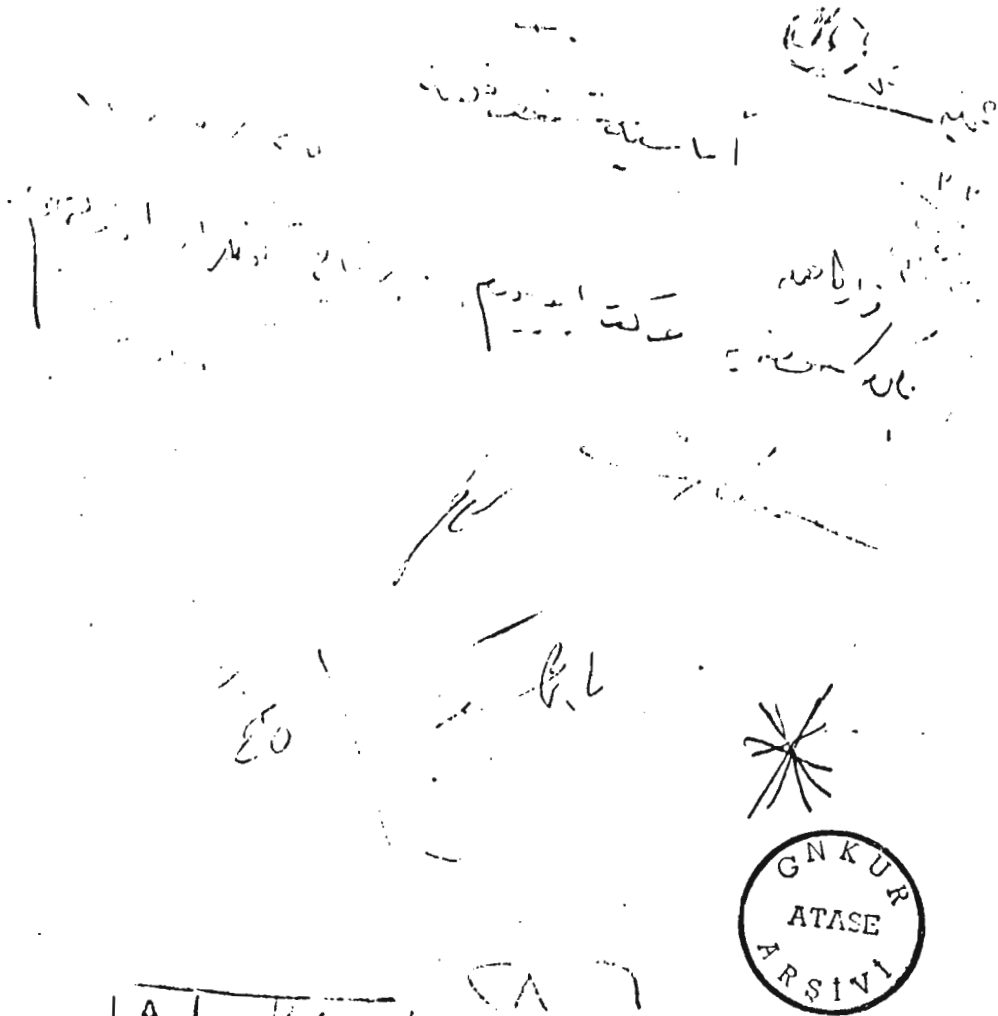
Osmanlı memleketlerinin bu bölgeye kıyasla asayiş emniyete muhtaç diğer bölgelerde olduğu gibi bu olağanüstü zaruretin giderilmesine müsaade etmenizi rica ederim.

24 Mayıs 1919
1 nci Şube
3096

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 104
Belge : 104-2

Belge No : 32

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

A	
D	
F	

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - ISH
KUTU: 14
CÖM.: 107
BEL. : 107-1.

Belge No : 32

Acele Tel

Amasya Mutasarrıflığına

25.5.1919

Bugün karargâhımla Havza'ya hareket ediyorum. Birkaç gün orada kalacağım.

9 ncu Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	14
Gömlek	:	107
Belge	:	107-1

Belge No : 32

Acele Tel

Amasya Mutasarrıflığına

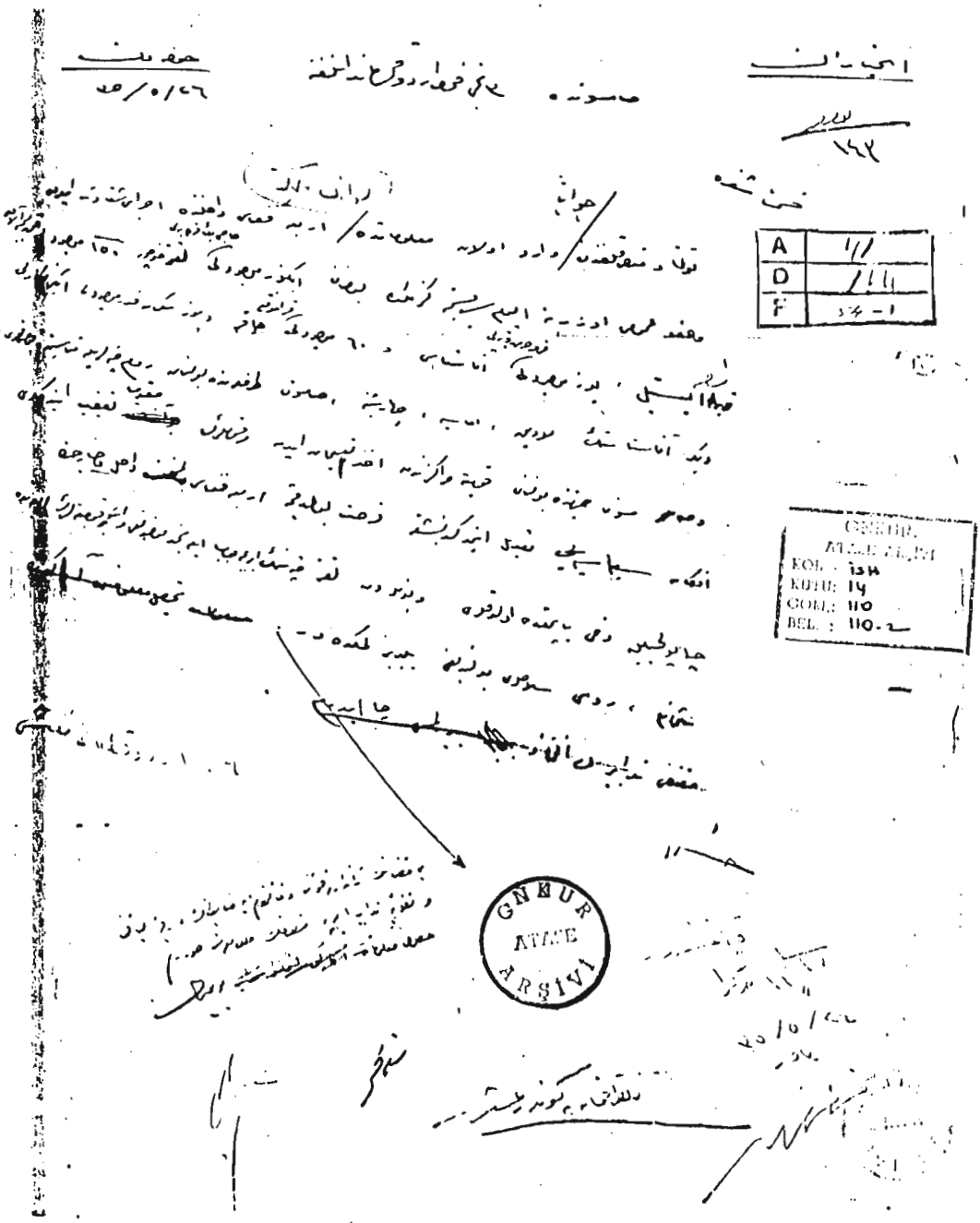
25.5.1919

Bugün karargâhımla Havza'ya hareket ediyorum. Birkaç gün orada kalacağım.

9 ncu Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	14
Gömlek	:	107
Belge	:	107-1

Belge No : 33

Belge No : 33

İstihbarat
Numro
143
Kısmen şifre

Havza'dan
26.5.35

Samsun'da 3 ncü Kolordu Kumandanlığına

Tokad Mutasarrıflığından cevaben vârid olan ma'lûmatta livanın yalnız Erbaa kazası dâhilinde icra-yı şekavet eden ve afv-ı umumî üzerine elyevm serbestçe gezmekte bulunan 200 mevcutlu Hacıbey Karyeli Lenger Hoçor, 150 mevcudlu Kozlucaalan karyesinden İstepil, 100 mevcudlu Kırkharman Karyeli Anastas ve 60 mevcudlu Karamuklu Çakır ve 180 kadar mevcudlu İkinigârlı diğer Anastas'ın Lâdik, Amasya, Çeharşenbe, Samsun taraflarında bulunan Rum çeteleriyle münasebette bulundukları ve Samsun cihetinde bulunan komite merakizinden ahz-ı talimat iden merkûmların mukaddema takip ettikleri efkâr-ı siyasiyeyi ta'dil etmediğinden başka fırsat buldukça Erbaa kazası dahil ve haricinde çapulculuk dahi yapmakta oldukları ve bunlardan Lenger çetesinin ayrıca bomba ile mücehhez bulunduğu ve iş bu komitelerin ellerinde Osmanlı, Rus silahları bulunduğu bildirilmektedir. Bu kazanın jandarma kuvveti ve kaimmakam ile zabitinin derece-i liyakat ve takviye-i tedabir içün mutasarrıfın mütalâasını sordum.

Husus-ı ma'lûmat buyrulması
Kapanmıştır
Saat 17.11 sonra
26.5.35
Yaver

9. Ordu Kıtaatı Müfettişi

Telgrafhaneye gönderilmiştir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 110
Belge : 110-2

Belge No : 33

İstihbarat
Numara
143
Kısmen şifre

Havza'dan
26.5.1919

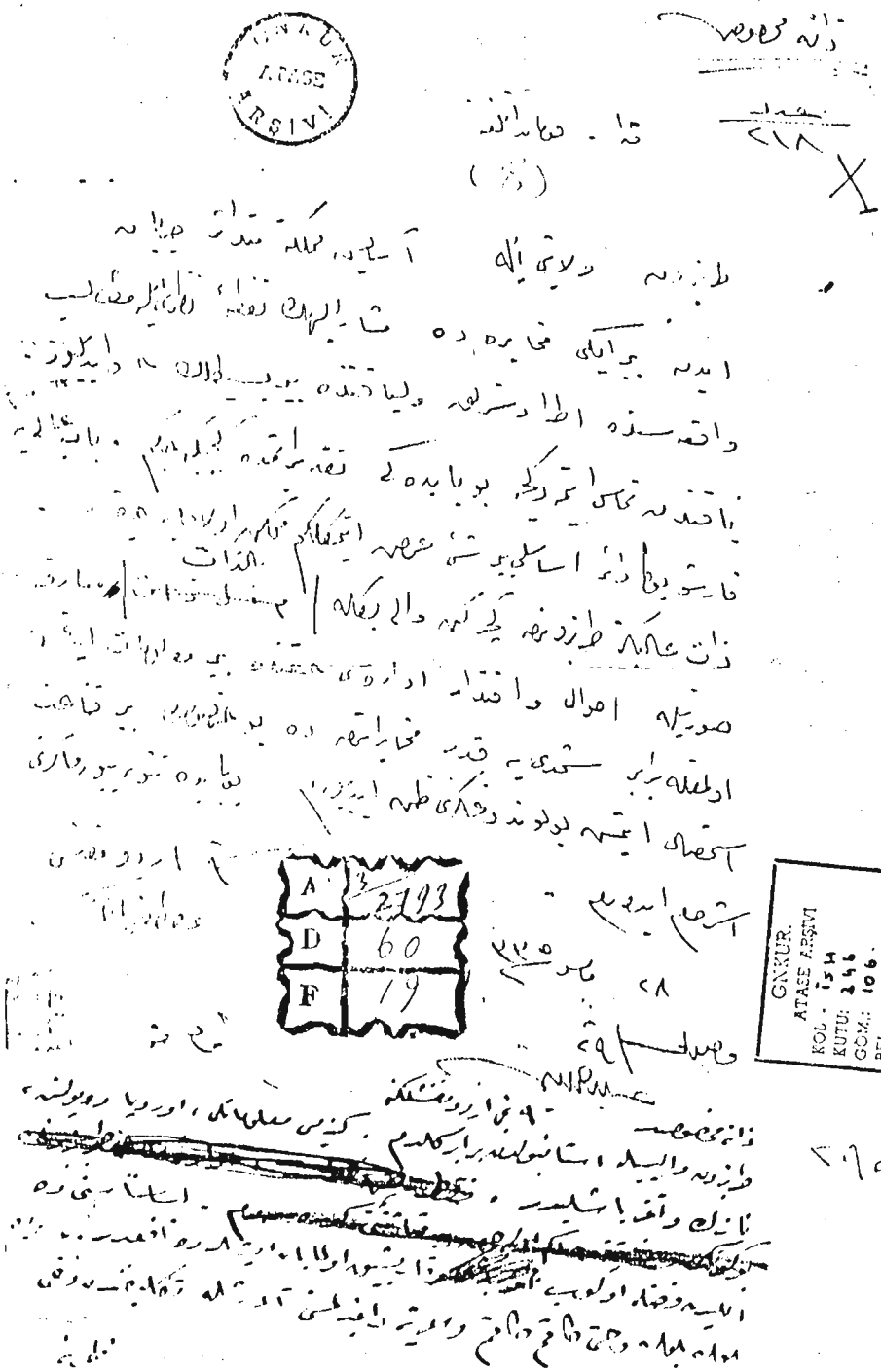
Samsun'da 3 ncü Kolordu Komutanlığına

Tokat Mutasarıflığından cevap olarak gelen malûmatta livanın yalnız Erbaa kazası dahilinde eşkıyalık yapan ve genel af üzerine hâlâ serbestçe gezmekte olan 200 mevcutlu Hacıbey Karyeli Lenger Hoçor, 150 mevcutlu Kozlucaalan karyesinden İstepil, 100 mevcutlu Kırkharman Karyeli Anastas ve 60 mevcutlu Karamuklu Çakır ve 180 kadar mevcutlu İkinigârlı diğer Anastas'ın Lâdik, Amasya, Çarşamba, Samsun taraflarında bulunan Rum çeteleriyle münasebette bulundukları ve Samsun cihetinde bulunan komite merkezlerinden talimat alan adı geçen şahısların eskiden takip ettikleri siyasî düşünceyi değiştirmediğinden başka fırsat buldukça Erbaa kazası içinde ve dışında çapulculuk dahi yapmakta oldukları ve bunlardan Lenger çetesinin ayrıca bomba ile donanmış bulunduğu ve işbu komitelerin ellerinde Osmanlı, Rus silâhları bulunduğu bildirilmektedir. Bu kazanın jandarma kuvveti ve kaymakam ile subaylarının iktidarı ve alınan tedbirlerin takviyesi için mutassarrıfın görüşünü sordum.

Bu konuda bilgi verilmesi
Kapanmıştır — 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Saat 17.11 26.5.1919
Yaver
Telgrafhaneye gönderilmiştir.

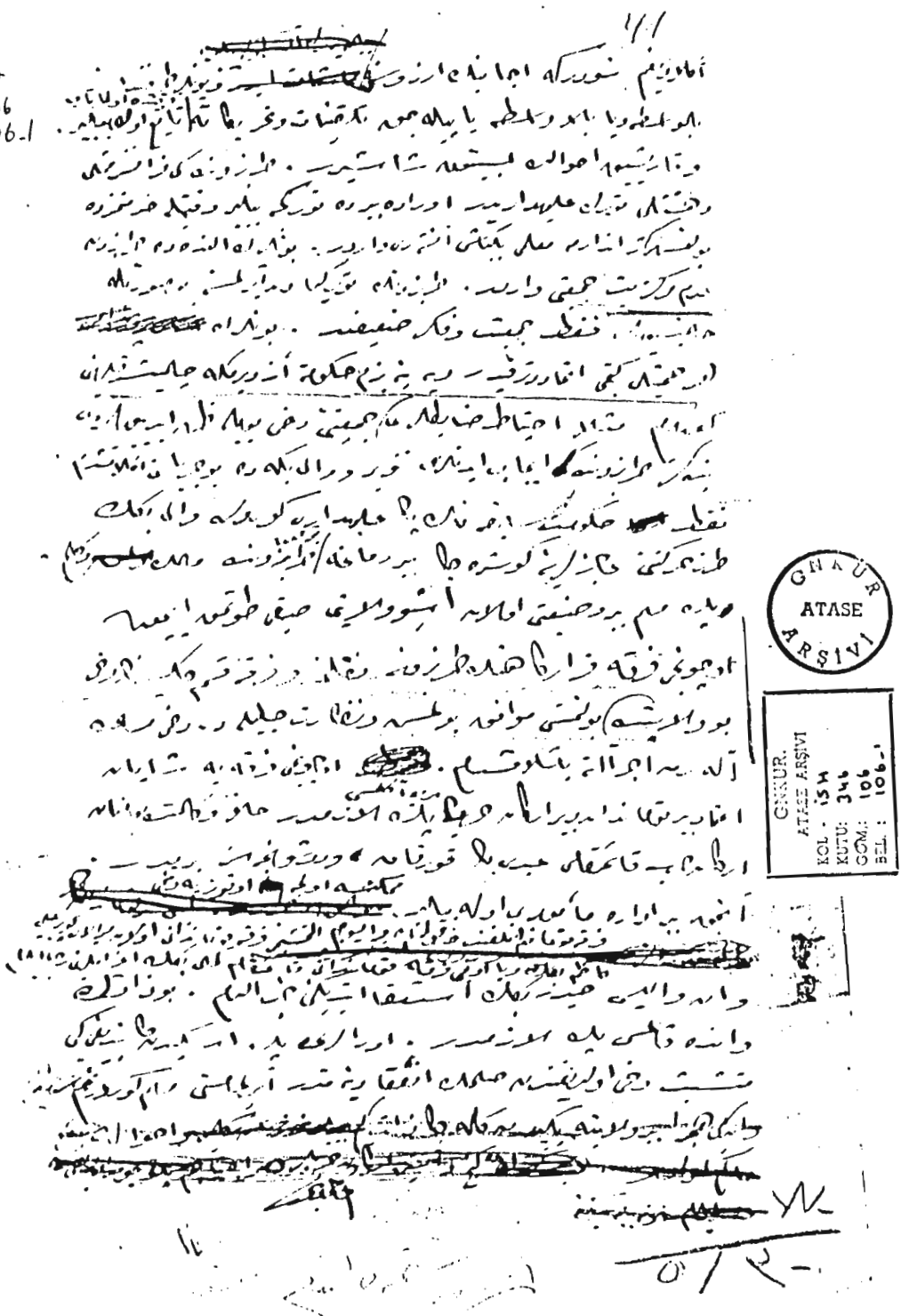
Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 110
Belge : 110-2

Belge No : 34

A 2113
D 60
F 19
GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 154
KUTU: 246
GÖM.: 106
BEL. : 1064

Belge No : 34

ISH-7
K:346
B:106-1

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 134
KUTU: 346
GÖM.: 106
BEL : 106-1

Belge No : 34

Zâta mahsus
Aded
218

15 K. Kumandanlığına

Trabzon vilâyeti ile asayiş-i memlekete mütedair cereyan iden bir iki muhaberede müşârün-ileyhin nokta-i nazarı ile metalib vakıasında ıttıradsızlık ve liyâkatında bir basitlik hissediliyor. Yakından temas etmedikçe bu bâbdaki takdiratımda gecikeceğim ve Bâb-ı Âlîye karşu buna dair esaslı bir şey arz etmekliğim mümkün olamayacaktır. Zât-ı âlîniz Trabzon'dan geçerken vali beyle bizzat muarefe suretiyle ahval ve iktidar idaresi hakkında bir ma'lûmat edinmiş olmakla beraber şimdiye kadar muhaberatta da bu hususda bir kanaat istihsal etmiş bulunduğunuzu zannediyorum. Bu bâbda tenvir buyurmanızı istirhâm ederim.

28 Mayıs 335
Vusûlü 29

9. Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

Zâta mahsus — 9 uncu Ordu Müfettişliğine — 30 minh

Trabzon valisiyle İstanbul'dan beraber geldim. Kendisi ma'lûmatlı, Avrupa'da bulunmuş, nazik ve ağırbaşlıdır. Esasen sinni de elliden fazla olup karışık olmayan işlerde nafi'dir. Askerin bölük bölük ve hatta takım takım vilâyete dağıtılmasını telâşla teklifinden dahi anladığım şudur ki ecanibin arzu ve bunlar tarafından bi'l-vasıta veya bilâ-vasıta yapılacak telkinât ve tahrikata farkında olmayarak tâbi' olabilirler. Ve karışık ahvâlde büsbütün şaşırır. Trabzon'daki Fransız mümessili dehşetli Türk aleyhtarıdır. Orada bir de Türkçe bilir dikkatli hidmetimizde bulunmuş Jandarma Muallimi Binbaşı Aneşeri vardır. Bunların elinde de Trabzon Hedm-i Merkeziyet Cemiyeti vardır. Trabzon'un Türkiye'den ayrılmasına bu suretle çalışıyorlar fakat cemiyet ve fikir zaifdir. Bunların her

Belge No : 34

hamiyetli genci ittihad ve terakkidir diye yine bizim hükûmete ezdirmeye çalıştıklarını gördüm. Mesela İhtiyat Zabitleri Cemiyetini dahi böyle zannediyorlardı. Bendeniz Trabzon'da icab edenleri tenvir ve Merâli Beye de bu cereyanı anlatmışdım. Fakat Hükûmet-i Sabıka'nın pek aleyhtarı görülse Merâli Beyin tarz-ı hareketini acizlerine gösterecek bir dimağa bugün Trabzon'da mâlik değilim. Pek mühim bir vaziyeti olan iş bu vilâyeti sıkı tutmak için Üçüncü Fırka karargâhının Trabzon'a naklini ve fırka kısm-ı küllisinin dahi bu vilâyette bulunmasını muvafık bulmuş ve nezâret-i celîleden dahi müsaade alarak icraata başlamışdım. Üçüncü Fırkaya şâyân-ı i'timâd bir kumandan birer erkân-ı harbin pek serian gelmesi lâzımdır. Halen vekâlette bulunan Erkân-ı Harb Kaimmakamı Abdi Bey korkak ve düşüncesiz biridir. Ancak bir idare memuru olabilir. Mümkünse evvelce Otuz Yedinci Fırka Kumandanlığında bulunan mîr elyvem Altmışıncı Fırka kumandanı olan Miralay Köprülülü Kâzım Beyin veya Onuncu Fırka Kumandanı Kaim-makam Kemal Beyin i'zâmlarını rica eylerim. Van Valisi Haydar Beyin istifa ettiğini haber aldım. Bu zâtın Van'da kalması pek lâzımdır. Oraları pek eskiden tanıdığı gibi müteşebbis dahi olduğundan sulhun in'ıkadına kadar ayrılmamasını mühim görürüm arz eylerim.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 106
Belge : 106-1

Belge No : 34

Kişiye özel
Adet
218

15 nci Kolordu Komutanlığına

Trabzon vilâyeti ile memleketin asayişi ile ilgili cereyan eden bir iki haberleşmede adı geçenin görüşü ile istekleri hususunda takipsizlik ve iktidarında bir basitlik hissediliyor. Yakından temas etmedikçe bu konudaki takdirlerimde gecikeceğim ve İstanbul Hükûmeti'ne karşı buna dair esaslı bir şey arz etmem mümkün olamayacaktır. Zatı âliniz Trabzon'dan geçerken vali beyle bizzat tanışma suretiyle durum ve iktidar idaresi hakkında bir bilgi edinmiş olmakla beraber şimdiye kadar haberleşmelerde de bu hususta bir görüş elde etmiş olduğunuzu zannediyorum. Bu konuda aydınlatmanızı istirham ederim.

28 Mayıs 1919
Gelişi 29

9 ncu Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

İmza

Kişiye özel 9 ncu Ordu Müfettişliğine 30'da

Trabzon valisi ile İstanbul'dan beraber geldim. Kendisi bilgili, Avrupa'da bulunmuş nazik ve ağırbaşlıdır. Esasen yaşı da 50'den fazla olup basit işlerde faydalıdır. Askerin bölük bölük ve hatta takım takım vilâyete dağıtılmasını telâşla teklifinden dahi anladığım şudur ki yabancıların arzularına ve bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı yapılacak saldırılara ve kışkırtmaya farkında olmayarak tâbi olabilirler. Ve karışık durumda büsbütün şaşırır. Trabzon'daki Fransız temsilcisi dehşetli Türk aleyhtarıdır. Orada bir de Türkçe bilir, dikkatli hizmetimizde bulunmuş Öğretmen Jandarma Binbaşı Aneşeri vardır. Bunların elinde de Trabzon Merkeziyeti Yıkma Cemiyeti vardır. Trabzon'un Türkiye'den

Belge No : 34

ayrılmasına bu suretle çalışıyorlar fakat cemiyet ve fikir zayıftır. Bunların her vatansever genci ittihat ve terakkidir diye yine bizim hükûmete ezdirmeye çalıştıklarını gördüm. Meselâ Yedek Subaylar Cemiyetini dahi böyle zannediyorlardı. Ben Trabzon'da gerekli kişiler aydınlattım ve Merâli Beye de bu cereyanı anlatmıştım. Fakat eski hükûmetin çok karşıtı görülürse de Merâli Beyin hareket şeklini size gösterecek bir şuura bugün Trabzon'da sahip değilim. Çok önemli bir durumu olan bu vilâyeti sıkı tutmak için 3 ncü Tümen karargâhının Trabzon'a naklini ve tümenin büyük çoğunluğunun dahi bu vilâyette bulunmasını uygun bulmuş ve bakanlıktan dahi izin alarak işlere başlamıştım. 3 ncü Tümene güvenilir bir komutan ve birer subayın çok süratle gelmesi gereklidir. Halen vekâlette bulunan Kurmay Yarbay Abdi Bey korkak ve düşüncesiz biridir. Ancak bir idare memuru olabilir. Mümkünse evvelce 37 nci Tümen Komutanlığında bulunan şimdiki 60 ncı Tümen komutanı olan Köprülülü Kâzım Beyin veya 10 ncu Tümen Komutanı Yarbay Kemal Bey'in gönderilmelerini rica eylerim. Van Valisi Haydar Beyin istifa ettiğini haber aldım. Bu kişinin Van'da kalması çok gereklidir. Oraları çok eskiden tanıdığı gibi müteşebbis dahi olduğundan barışın sağlanmasına kadar ayrılmamasını önemli görürüm arz eylerim.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 106
Belge : 106-1

Belge No : 35

A	11
D	164
F	X3-4

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - ISH
KUTU: 14
GÖM.: 134
BEL. : 134-5

GNKUR ATASE ARŞİVİ

Belge No : 35

2

2149

Havza'dan Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Riyâsetine Mevrûd Şifredir

Dâhil-i memlekette olan şûrâdan günlük irtibat ve münasebât gösteriyorki bazı merakiz-i mühimmeye bizzat gitmek zarûret-i mahsusa icâbıdır. Kolordudan emir ve ıslah suretiyle üç otomobil tedarik edilebildi. Fakat benzin katiyyen mevcud değildir. Onbeşinci Kolordudan Sivas havalisine benzin getirtmek ihtimali olmadığı gibi kat'iyyen adem-i kifâyetten bahsle cevaplarda bulundular. Acizleri ve faaliyet-i atiyeyi mahkûm, atalet kılan benzinin hiç olmazsa Erzurum noktasına girinceye kadar Dersaadet'ten gönderilmek mecburiyeti vardır. Bu takdirde Altay vapuruyla yetiştirilemeyen benzin maksada asla vefa edemeyecektir. Hiç olmazsa daha bin kilo benzinin Harbiye Nezâret-i celîlesince mübayaa ettirilerek Samsun'a sevk olunması debboyunda fazlaca tahmil ettirilmesinin işin takibine emir ve müsaade buyrulmasını hassaten rica ederim.

28 Mayıs 35
Vürûdu 30 minh
31.5.35

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal

1

3249

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 134
Belge : 134-5

Belge No : 35

2

2149

Havza'dan Genelkurmay Başkanlığına Gelen Şifredir

Memleket içerisinde yapılan toplantıdan günlük bağlantı ve ilişkiler gösteriyor ki bazı önemli merkezlere bizzat gitmek özellikle zorunluluk gereğidir. Kolordudan emir ve iyileştirme suretiyle üç otomobil hazırlanabildi. Fakat benzin kesinlikle yoktur. 15 nci Kolordudan Sivas civarına benzin getirtmek mümkün olmadığı gibi kesin olarak yetmediği cevabını verdiler. Bizleri ve gelecekteki faaliyetleri engelleyen benzinin hiç olmazsa Erzurum noktasına girinceye kadar İstanbul'dan gönderilme zorunluluğu vardır. Bu takdirde Altay vapuruyla yetiştirilemeyen benzin amaca asla hizmet etmeyecektir. Hiç olmazsa daha bin kilo benzinin Harbiye Nezaretince satın aldırılarak Samsun'a gönderilmesi ve deposunun da fazlaca yüklenmesi işin takibine emir ve müsaade buyrulmasını özellikle rica ederim. 28 Mayıs 1919

Gelişi 30'da
31.5.1919

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal

1

3249

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 134
Belge : 134-5

Belge No : 36

گوندرن :	غیر رابطه	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	گوندرلمش تاریخ			
20 91	واصل اولندی تاریخ			

آدرس .....

GNKUR ATASE ARSIVI

GNKUR
ATASE ARSIVI
EOL : 154
EUTU : 12
GOBL : 154
BEL : 154-1

Belge No : 36

1 — 29.5.35
3215

Diyarbekir'de On Üçüncü Kolordu Kumandanlığına Şifre

Şifreye tahvil edildi
29 Mayıs 35

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin vezaifine ait mezkûr müfettişliğe verilen talimatın bir maddesi şudur: "Müfettişlik hududuna mücavir vilâyât ve elviye-i müstakille (Diyarbekir, Bitlis, Mamuretülaziz, Ankara, Kastamonu vilâyetleri) ile kolordu kumandanlıkları da müfettişliğin ifâ-yı vazife sırasında re'sen vâki' olacak müracaatlarını nazar-ı dikkate alacaklardır." Dokuzuncu Ordu Müfettişliğinin bu madde ahkâmı dâhilinde vâki' olacak müracaatlarının nazar-ı itibara alınması mercudur.

Basri

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 12
Gömlek : 154
Belge : 154-1

Belge No : 36

1 29.05.1919

3215

Diyarbakır'da 13 ncü Kolordu Komutanlığına Şifre

Şifreye dönüştürüldü

29 Mayıs 1919

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğinin görevlerine ait bu müfettişliğe verilen talimatın bir maddesi şudur: "Müfettişlik hududuna komşu vilâyetler ve bağımsız Vilayetler (Diyarbakır, Bitlis, Mamuretülaziz, Ankara, Kastamonu vilâyetleri) ile kolordu komutanlıkları da müfettişliğin vazifesini yapması sırasında kendilerine yapılacak başvurularını dikkate alacaklardır." 9 ncu Ordu Müfettişliğinin bu madde hükümleri içerisinde yapılacak başvurularının gözönüne alınması rica olunur.

Basri

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 12
Gömlek : 154
Belge : 154-1

ATASE ARŞİVİ

A 2793
D 60
F 24

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 1a 14
KUTU: 346
GÖM.: 111
DEL. : 111-J

Belge No : 37

GNKUR.
ATAŞE ARŞİVİ
KOL : İSH
KUTU: 346
GÖM.: 111
BEL. : 111-2

Belge No : 37

Aded	On Beşinci Kolordu Kumandanlığına	Havza
35		31.05.35

C:30.5.35

Trabzon valisi hakkındaki izahat ve kanaatte tamamıyla müşterekim. Trabzon vilâyeti gibi vatanımız bi'n-nisbe daha cevval olan bir halkın hissiyat-ı milliyesini hüsn-i tedkik ve idarede ve istiklâl-i milliyeyi tahlis etmek gaye-i müştereke doğru hüsn-i isti'mâlinden aciz olan bu zât İzmir ve Manisa hadise-i vakı'aları üzerine birçok vesveselere düşerek miting bile akdettirmekten korkuyor. Kendisine bu gece ehemmiyetle tebligât ve vesayada bulundum. Birdenbire bu aralık kendisi aleyhinde tevessülü de münâsib görmedim. Ma'haza o zaruret-i tâmme hasıl olursa o da ifâ olunacaktır. Ma'haza müzaherât-ı milliyenin Trabzon havalisinde de mitingler şeklinde zuhuru fevkalâde elzem olduğu cihetle bu ceryanın sür'at-i husulü içün ne derece kâbilse askerî kanallardan da te'sirat yaptırılmasını ve Trabzon'da müsait bir vaziyet-i hakime-i askeriye te'sisine kadar icab ederse (şifre) buyurduğunuz bir zâtı oraya göndermenizi rica ederim. Miralay Köprülülü Kâzım ve Kaim-makam Kemal beylerin her ikisi de kıymetli birer erkân-ı harb zabitiyle beraber ve haleflerinin vürûduna intizâr etmeyerek Trabzon'a gönderilmesini ehemmiyetle istedim. Zaten dün dokuz erkân-ı harbiye zabitiyle iki fırka ve dört piyade kumandanı istemiş idim. Van Valisi Haydar Bey hakkındaki takdiratınızda aynı düşüncelerim gibidir. Müsteşar Hamid Bey Samsun'a gelip işe başladı. Van'a yeni tayin olunan zâtın gönderilmeyeceğini öğrendim. Haydar Beyin bu aralık Van havalisinden ayrılması caiz olmayacağı cihetle kemâkân kalmasını ve vazife-i vatanperveranelerine müşterek bir gaye etrafında devam etmelerini müşârün-ileyhe dün tebliğ ettiğim gibi Makam-ı Sâdâret-i 'uzmâya dünden böyle istifalarının kabul edilmemesini istirham ettim. 31.5.35

9. Ordu Müfettişi
Mirliva
Mustafa Kemal

1.6.35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 111
Belge : 111-1,2

Belge No : 37

Adet	15 nci Kolordu Komutanlığına	Havza
35		31.5.1919

Cevap: 30.5.1919

Trabzon valisi hakkındaki açıklamalara ve görüşe tamamıyla katılıyorum. Trabzon vilâyeti gibi vatanımız nispeten daha hareketli olan bir halkın millî duygularını iyi araştırmak ve idarede millî bağımsızlığı kurtarma müşterek gayesi doğrultusunda kullanmadan aciz olan bu şahıs İzmir ve Manisa olayları üzerine birçok şüphelere düşerek miting bile yaptırmaktan korkuyor. Kendisine bu gece özellikle tebliğlerde ve vasiyetlerde bulundum. Birdenbire bu aralık kendisine karşı itimadı da uygun görmedim. Bununla beraber tamamen çaresizlik meydana gelirse o da yerine getirilecektir. Bununla birlikte millî yardımlaşmanın Trabzon havalisinde de mitingler şeklinde görülmesi çok lüzumlu olduğundan dolayı bu hareketin hızla yayılması için ne derece mümkünse askerî yoldan da tesirler yaptırılmasını ve Trabzon'da uygun bir hâkimiyet oluşuncaya kadar gerekirse (şifre) buyurduğunuz bir kişiyi oraya göndermenizi rica ederim. Albay Köprülülü Kâzım ve Yarbay Kemal beylerin her ikisi de kıymetli birer kurmay subay ile beraber ve yerlerine birinin gelmesini beklemeyerek Trabzon'a gönderilmesini özellikle istedim. Zaten dün dokuz kurmay subay ile iki tümen ve dört piyade komutanı istemiştim. Van Valisi Haydar Bey hakkındaki takdirleriniz de aynı düşüncelerim gibidir. Müsteşar Hamid Bey Samsun'a gelip işe başladı. Van'a yeni tayin olunan kişinin gönderilmeyeceğini öğrendim. Haydar Beyin şimdilik Van havalisinden ayrılması uygun olmayacağından eskiden olduğu gibi kalmasını ve vatanperver vazifelerine ortak bir amaç etrafında devam etmelerini adı geçen şahsa dün tebliğ ettiğim gibi Sâdâret makamından da dünden itibaren istifalarının kabul edilmemesini istirham ettim.

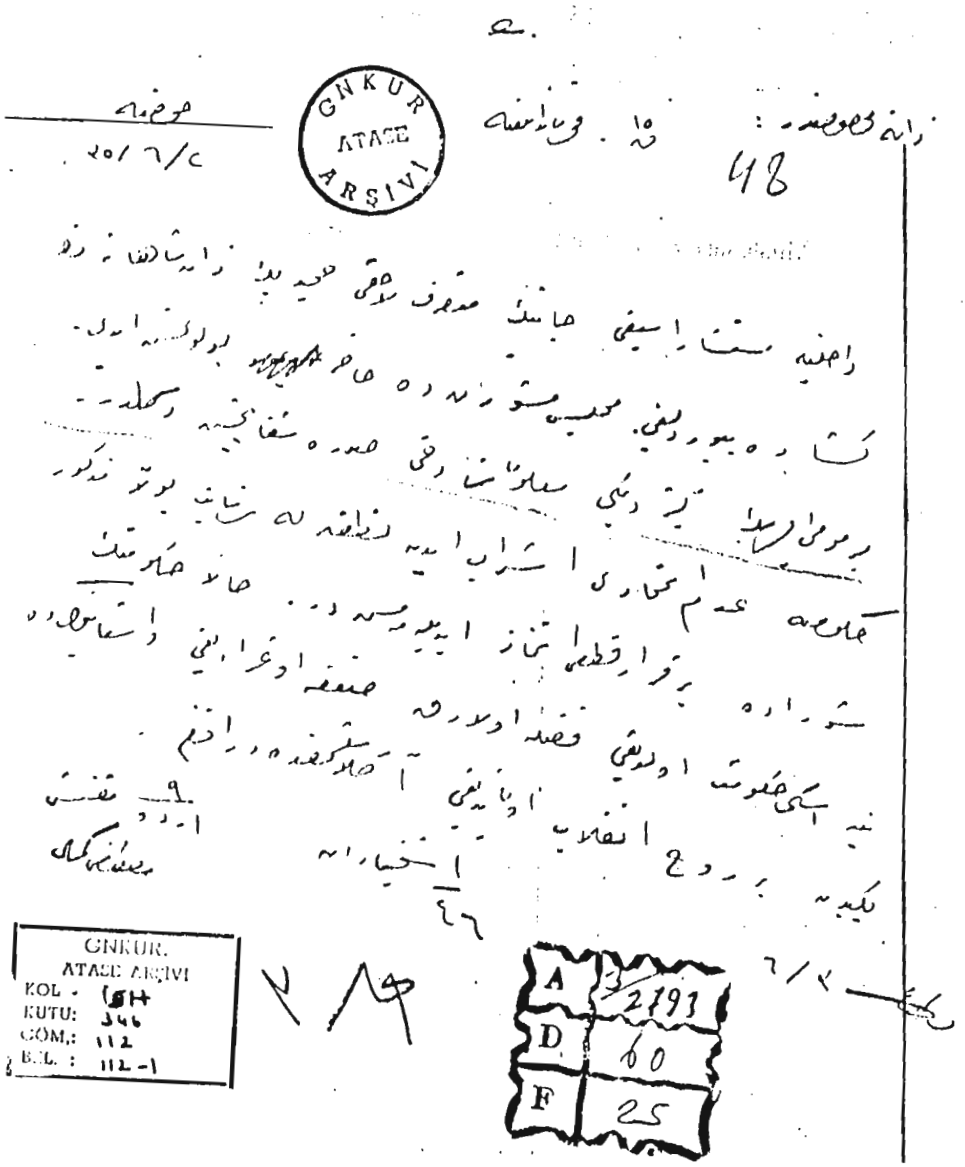
31.5.1919

1.6.1919

9 ncu Ordu Müfettişi
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 111
Belge : 111-1,2

Belge No : 38

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ
GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : GH
KUTU: 346
CÖM.: 112
BÖL. : 112-1
A 2191
D 60
F 25

Belge No : 38

Zâta mahsusdur: 15 K. Kumandanlığına Havza 2.6.35

Dâhiliye Müsteşarı Seyfi, Canik Mutasarrıf-ı Lâhiki Hamid Bey zât-ı şâhânenin güşâda buyurduğu Meclis-i Meşveretde hazır bulunmuş idi. Mîr-i mûmâileyhanın getirdiği ma'lûmat dahi suret-i şifa-bahş değildir. Hükûmete adem-i i'timâdı işrab eden nutuklarla nihayet bulan mezkûr şûrâda bir karar-ı kat'i ittihaz edilememiştir. Hâlen hükûmetin yine eski hükûmet olduğu fazla olarak zaafa uğradığı ve İstanbul'da yeniden bir ruh-ı inkılâb uyandığı anlaşılmaktadır efendim.

3/6 İstihbarat 46

9. Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 112
Belge : 112-1

Belge No : 39

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - 154
KUTU: 346
GÖM.: 116
BEL. : 116-1

Belge No : 39

Adet	15 nci Kolordu Komutanlığına	Havza
54		4.6.1919

3.6.1919 İstihbarat: Bir numaralı kişiye özel şifreye ektir:

Millî cemiyetlerin Avrupa'ya gidecek heyetin programını istemeleri konusundaki girişmelerine dair görüşlerimi Trabzon vilâyetine bildirdim. Erzurum Müdâfaa-i Hukuk Cemiyetinin Trabzon'daki millî cemiyetlere bu konudaki girişimlerini haber vermeleri ve onları aynı zamanda Batı Anadolu vilâyetlerindeki cemiyetleri de aynı vatan vazifesine çağırmaları yerinde olur.

4.6.1919 Mustafa Kemal
Gelişi 5'te

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 114
Belge : 114-1

Belge No : 40

(73/1)

A	1/1
D	1/1/1
F	1-2-2

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : ISH
KUTU: 14
GÖM.: 134
BEL. : 134-2

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

Belge No : 40

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Riyâseti 4.6.35
Şube
1
Numara
3249

Harbiye Dairesi Riyâset-i Âlîyesine Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Reisi Cevad Paşa tarafından

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliği için mübayaa edilüp Samsun'a sevk edilecek olan bin kilo benzinin sevk edilmediği bi't-tahkik anlaşılmıştır. Vazifesi icabı vâsi' bir mıntıkada daima seyyar bulunmak mecburiyetinde bulunan müfettişlik benzin olmaması yüzünden hareketsiz, atıl kalmaktadır. Binâenaleyh mebhus bin kilo benzinin ilk vasıta ile Samsun'a sevkiyle inbası ehemmiyetle mercudur.

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Reisi
Ferik

Harbiye
5499

H.D. Riyaseti
331

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Riyâset-i Celîlesine

Sevkiyata derhal te'kid-i keyfiyyet olunmuş ve pazartesi günü (9 Haziran) hareket eden Altay vapuruyla sevk olunacağı anlaşılmış olmağla arz ve takdim.

5.6.35 Harbiye Dairesi Reisi

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 134
Belge : 134-2

Belge No : 40

Genelkurmay Başkanlığı 4.6.1919
Şube
1
Numara
3249

Harbiye Dairesi Başkanlığına Genelkurmay Başkanı
Cevat Paşa tarafından

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliği için satın alınıp Samsun'a gönderilecek olan bin kilo benzinin gönderilmediği tahkikat neticesi anlaşılmıştır. Görevi gereği geniş bir mıntıkada daima dolaşmak zorunda olan müfettişlik benzin olmaması yüzünden hareketsiz, boş kalmaktadır. Bundan dolayı bahsedilen bin kilo benzinin ilk vasıta ile Samsun'a gönderilmesiyle haber verilmesi önemle rica olunur.

Genelkurmay Başkanı
Korgeneral

Harbiye
5499

Harbiye Dairesi Riyaseti
331

Genelkurmay Başkanlığına

Sevkıyata derhâl başlanması hususu tekrar yazılmış olup ve pazartesi günü (9 Haziran) hareket eden Altay vapuruyla gönderileceğinin anlaşılmış olduğu arz ve takdim.

5.6.1919

Harbiye Dairesi Başkanı
İmza

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 134
Belge : 134-2

Belge No : 41

کوندرن :	نجی راپور	محل : (49)	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر	[illegible]	۲۵/۴/۱۴	
	واصل اولمشدر	شفق		

آدرس [illegible]

GNKUR ATASE ARŞİVİ

A 111
D 1172
F 49

۱ — حاسوده ذکر یری جوارنده اجرای شقاوت ایتمکده اولدیغم
هیئت ترتیبیله ایجرا ایتمکده اولدیغم تحقیقات نتیجه سنده بونک کشفیله مفرزه
عسکریه ایله وقوع بولدیغم مصادمه ده بیکیکی ، بر بوزباشیله یکدیگر بسه
نفرات شهید ایدلدیکی واشتیاقات جوردوم لواسی واخذ کیوم لری مشعر
اولدوغندن آیلی یونکشیلی برمفرزهٔ عسکریه نک جوردوم سوقی لزومی
جوردوم منصرفلغنه تلغرافه عطفاً واخبار نفوذ ایتدیرلکده در .

۲ — شمدی یه قدر تحلیل اولونه موجود راپورلردن بولنیان خصوصاتی
دائر برخلاصه تصادف ایدلمشدر . بونک درجه صحتینه بیکمیش
قدر جرأت ایدیله وقایعک نفس شقاوتک مرکز تقلنغنه دیکی اولدوغنه
واشبو شقاوتکارانه حرکاتک آتیاً نه کبی برشکل آلمسی محتمل اولدوغنه
توحیه اولونه جه اقدام ایدیله جکی تبلیغ اینکله جیا اطلاعلرینه .

۱۴/۴/۱۳۳۶ (۱۹۲۰)

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : İSH
KUTU: 10
GÖM.: 135
BEL. : 135-1

Belge No : 41

Harbiye Nezareti
Merkez Dairesi
Tahrîrat-ı Ecnebiye ve Tercüme Şubesi
1175

Harbiye Nazır-ı Celîli Paşa hazretlerine Karadeniz Ordusu Başkumandanı General Milne tarafından vârid olan 6 Haziran 1919 tarih ve 33/2097 numrolu merbût İngilizce tahrîratın tercümesi

Devletlü Efendim Hazretleri,

Kemal Paşa ile maiyyet-i erkânının vilâyetlerde isbat-ı vücûd etmelerinin arzu olunmadığını zât-ı sâmîlerine arz ile kesb-i mübahat eylerim.

Hâl-i hazır i'tibariyle kesb-i temeyyüz etmiş bir paşanın maiyyet-i erkânıyla beraber memleket dahilinde dolaşması efkâr-ı umûmîyeyi ta'ciz edeceği gibi askerlik nokta-i nazarından dahi kendi mesaisine bence bir lüzum görülmemektedir.

Kemal Paşa ile maiyyet-i erkânının derhâl İstanbul'a avdeti içün emir buyurmalarını taleb eylerim.

Tercüme aslına mutabıktır.
7.6.35

Karadeniz Ordusu Başkumandanı
General (Milne)

1
3431

Erkân-ı Harbiye Dairesine 7.6.35

Koleksiyon Adı	: İstiklâl Harbi
Kutu	: 10
Gömlek	: 135
Belge	: 135-1

Belge No : 41

Harbiye Nezareti
Merkez Dairesi
Yabancı Yazılar ve Tercüme Şubesi
1175

Harbiye Nazırı Celili Paşa hazretlerine Karadeniz Ordusu Başkomutanı General Milne tarafından gönderilen 6 Haziran 1919 tarih ve 33/2097 numaralı ekli İngilizce yazının tercümesi

Saygıdeğer Efendim,

Kemal Paşa ile emrindeki üstsubaylar vilâyetlerde kendilerini göstermelerinin arzu olunmadığını şahsınıza arz etmekle iftihar eylerim.

Mevcut durum itibarıyla seçilmiş bir paşanın emrindeki üstsubaylarıyla beraber memleket içerisinde dolaşması kamuoyunu rahatsız edeceği gibi askerlik yönünden dahi kendi çalışmasına bence lüzum görülmemektedir.

Kemal Paşa ile emrindeki üstsubayların derhâl İstanbul'a dönmeleri için emir buyurmalarını isterim.

Tercüme aslına uygundur.
7.6.1919
Mühür

Karadeniz Ordusu Başkomutanı
General (Milne)

1

3431

Genelkurmay Dairesine 7.6.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 10
Gömlek : 135
Belge : 135-1

Belge No : 42

GNKUR
ATAT... ARŞİVİ

GNKUR.
ATATÜRK ARŞİVİ
KOL : İSH
KUTU: 190
GÖM.: 113
BEL. : 113-1

Belge No : 42

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal Paşaya Telgraf
Şifre

Maiyyet-i aliyyelerindeki istimbotlardan biriyle hemen buraya teşrifiniz rica olunur.

Harbiye Nazırı
Şevket Turgut

Şifreye tahvil edildi. /8 Haziran 335

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	190
Gömlek	:	113
Belge	:	113-1

Belge No : 42

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal Paşaya Telgraf
Şifre

Emrinizdeki istimbotlardan biriyle hemen buraya gelmeniz rica olunur.

Harbiye Nazırı
Şevket Turgut

Şifreye dönüştürüldü. /8 Haziran 1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 190
Gömlek : 113
Belge : 113-1

Belge No : 43

کو...رن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
۱	کوندرلشدر	(76) ۲۵/۲/۸		۱۳۱۷
۲۲۲۱	واصل اولشدر			

آدرس

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A	11
D	164
F	76

GNKUR ATASE ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 151H
KUTU: 14
GÖM.: 137
BEL. : 137-1

Belge No : 43

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر	GNKUR ATASE ARŞİVİ		
	واصل اولمشدر			

آدرس .....

GNKUR
ATASE ARŞİVİ
KOL : İSH
KUTU: 14
GÖM.: 137
BEL. : 137-2

A	111
D	141
F	276-1

Belge No : 43

کوندرن :	نحی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
۳	کوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

GNKUR ATASE ARŞIVI

آدرس .....

(۴)

A	111
D	1641
F	111-2

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - 153
KUTU: 14
CÖM.: 137
BEL. : 137-3

Belge No : 43

1
Şube
3431

Tebyiz edildi.
8.6.35

Adres : Harbiye Mektebinde İngiliz Kıtaatı Başkumandanı General Milne caniblerine

6 Haziran 335 tarih ve 33/2097 numrolu tezkereleri cevabıdır

Mustafa Kemal Paşanın Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine tayinine en müessir esbabdan biri İngiltere Devlet-i fehimesi mümessilinin Bâb-ı Âlîye verdiği bir nota olmuştur. [Notanın sureti merbuttur.]

İşbu nota üzerine Sadrâzam Paşa mümessil-i siyasî ile görüşmüş ve bir müfettiş göndereceğini söylemiş ve bir gûnâ i'tiraza da maruz kalmamışdır. Hususuyla o sıralarda karargâh-ı devletlerinin dahi eslihanın toplanmadığı veya nakledilmediği hakkında birçok şikâyetleri de var idi.

Binaen-âleyh hem bi'l-cümle şikâyâtın önünü almak ve hem de hükûmetin mütarekename mucebince me'sul bulunduğu asayiş ve inzibat-ı memleketi temin etmiş olmak içün Heyet-i Vükelâca bi't-tezekkür memleket üç asayiş mıntıkasına taksim edilmiş ve her mıntıkaya bir de müfettiş tayin edilmişdir ki Mustafa Kemal Paşa da işbu müfettişlerden biridir ya'ni tarih ve numrolu tezkerenizde de taleb ve tasvib buyurduğunuz vechle Ya'kub Şevki Paşanın yerine tayin edilmişdir. Ancak hazarî teşkilât olduğu içün ordu kumandanı değil ordu müfettişi ünvanını ha'izdir.

Böyle bir müfettişin vilâyeti dolaşmasının efkâr-ı umûmîyeyi rahatsız mı veyahud bil'akis teskin mi edip etmeyeceğinin takdirini memleketin tecrübekâr bir askeri ve bir evlâdı ve hususuyla bu işde mes'ul bir nazırı olduğum içün acizlerine terk buyurmasını kemal-i ihtirâm ile zât-ı asilanelerinden rica eder ve sekiz aydan beri devam eden bir mütarekeden sonra artık biraz da Türkler ve Müslümanları lütfen i'timadınıza lâyık görmenizi pek rica ederim.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 137
Belge : 137-1, 2, 3

Belge No : 43

1
Şube
3431

Temize çekildi.
8.6.1919

Adres : Harbiye Mektebinde İngiliz Kıtaatı Başkomutanı General Milne'ye

6 Haziran 1919 tarih ve 33/2097 numaralı yazının cevabıdır

Mustafa Kemal Paşanın 9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişliğine tayinine en etkili sebeplerden biri İngiltere Devleti temsilcisinin İstanbul Hükûmeti'ne verdiği bir nota olmuştur. [Notanın sureti eklidir.]

İşbu nota üzerine Sadrazam Paşa siyasî temsilci ile görüşmüş ve bir müfettiş göndereceğini söylemiş ve birçok itiraza da maruz kalmamıştır. Özellikle o sıralarda karargâhınızın dahi silâhların toplanamadığı veya nakledilmediği hakkında birçok şikâyetleri de var idi.

Bundan dolayı bütün şikâyetlerin önünü almak ve hem de hükûmetin mütarekename gereğince sorumlu bulunduğu memleketin asayiş ve inzibatını sağlamış olmak için vekiller heyetince görüşülerek memleket üç asayiş mıntıkasına ayrılmış ve her mıntıkaya bir müfettiş tayin edilmiştir ki Mustafa Kemal Paşa da bu müfettişlerden biridir yani... tarih ve numaralı yazımızda da isteyip ve uygun gördüğünüz şekilde Yakup Şevki Paşanın yerine tayin edilmiştir. Ancak barış teşkilâtı olduğu için ordu komutanı değil ordu müfettişi unvanına sahiptir.

Böyle bir müfettişin vilâyeti dolaşmasının kamuoyunu rahatsız mı ya da aksine sakinleştireceğinin mi değerini memleketin tecrübeli bir askeri ve bir evlâdı ve özellikle bu işte sorumlu bir kişisi olduğum için bana bırakılmasını hürmetle sizden rica eder ve sekiz aydan beri devam eden bir mütarekeden sonra artık biraz da Türkler ve Müslümanları lütfen güveninize lâyık görmenizi hürmetle şahsınızdan rica ederim.

İmza

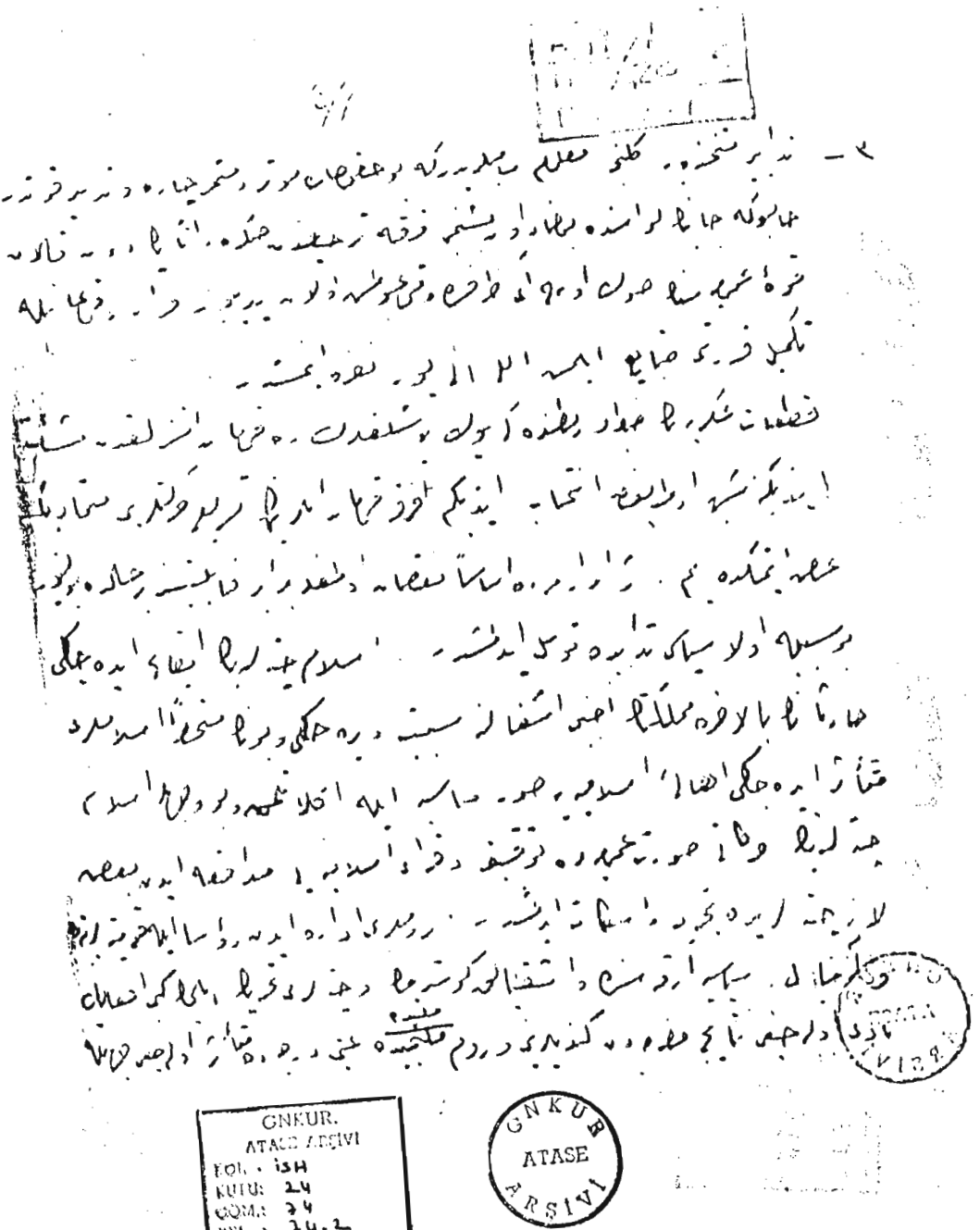
Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 14
Gömlek : 137
Belge : 137-1, 2, 3

Belge No : 44

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 15H
KUTU: 24
GÖM.: 24
BEL. : 74-1

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

Belge No : 44

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
FON : İSH
KUTU: 24
GÖMA: 34
BEL : 74-2

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

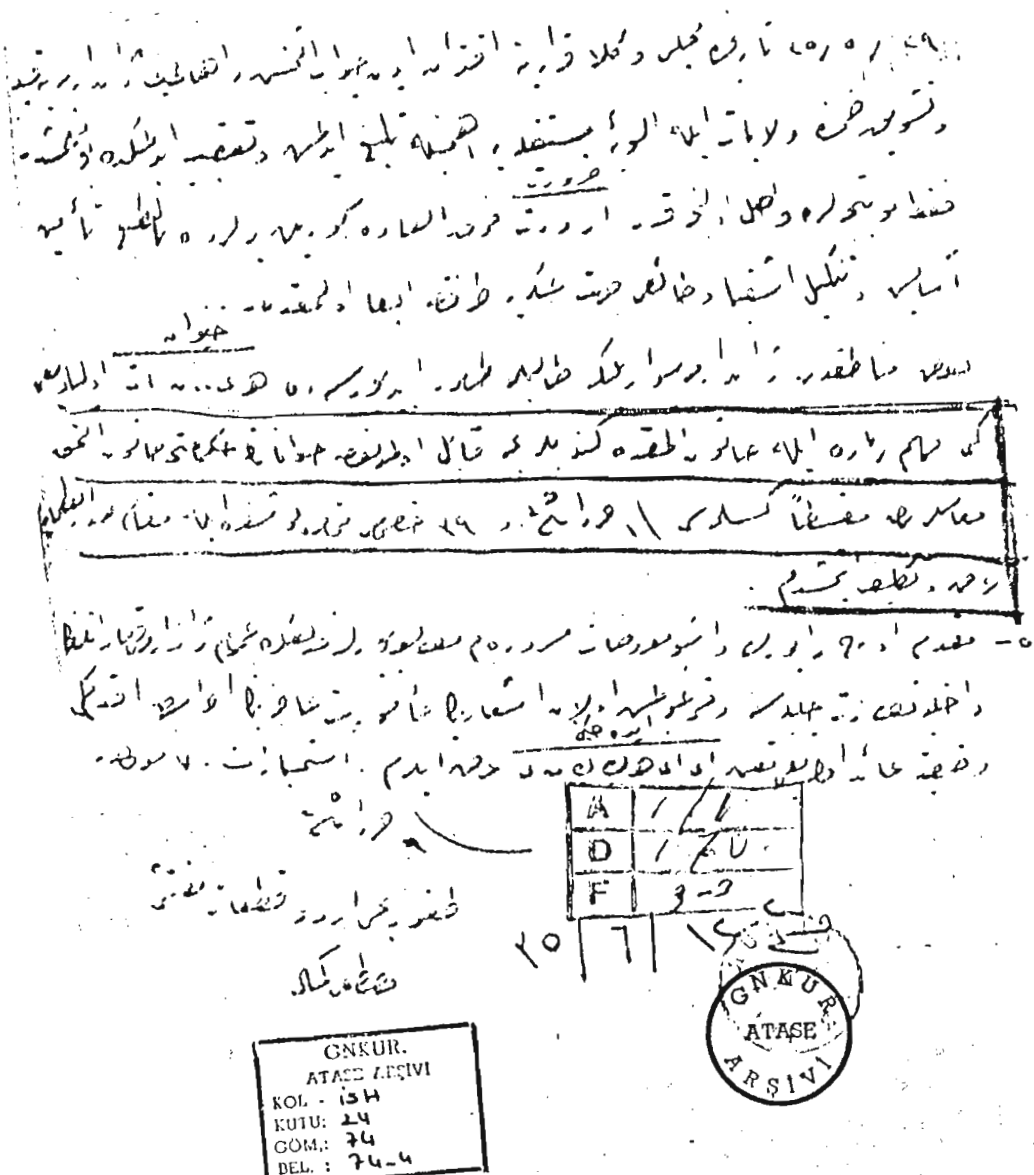
Belge No : 44

A	1/1
D	1/10
F	3-2

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 154
KUTU: 24
GÖM.: 74
BEL. : 74-3

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

Belge No : 44

GNKUR.
ATASE ARŞIVI
KOL - 154
KUTU: 24
GÖM.: 74
BEL. : 74-4

Belge No : 44

Harbiye Nezaretinden Mevrûd Şifredir

11.6.35

C. 3.6.35 ve 330 şifreye

1- Hamdi Efendi 17/335'de mevkiini terk ettikten sonra edilen nesâyih üzerine vazifesi başına avdet etmiş ve bu harekâtdan dolayı Divân-ı Harbice isticvabı neticesinde Dersaadet'e i'zâmına karar verilmiş ve bu ihbarı alan mûmâ-ileyh 16.5.35 tarihinde tekrar firara muvaffak olmuş bunu Samsun'a muvasalatımda anlamışdım. Bu vakı'a eskidir. Mûmâ-ileyhin son firarından bu güne kadar hiçbir taraftan bir gûnâ faaliyeti görülmemiş ve nerede bulunduğuna dair de henüz bir emareye destr-res olamamışdır.

2- Canik livasının asayişi hakkında ilk raporumu 21 Mayıs/35 tarih ve 53 numrolu ile makam-ı celîl-i Sâdâret-i 'uzmâ'ya ve Erkân-ı Harbiye-i Umûmîye Riyâsetine takdim etmiştim. İkinci raporum istikrar-ı asayişine me'mur bulunduğum tekmil mıntıkadaki vilâyât ahvaline mütedair olub 24.2.35 ve 140 numro ile makam-ı Sâdâret-i 'uzmâ'ya mufassalan arz olunmuştu. Bi't-tedkik bu raporun nezaret-i celîlelerine takdim edilmemiş olduğu anlaşılıyor. Asayişin umûmî hal ve vaziyeti 5 Haziran 35 tarihinde nezaret-i celîlelerine ve makam-ı celîl-i Sâdârete takdim edilmiştir. Bu raporlar vaziyet-i umumîye-i asayişi tafsil ve tespit edebilir zannederim.

3- Tedâbir-i müttehazaya gelince ma'lûm-ı sâmileridir ki bu hususda müessir ve müstemirr çare ve tedbir kuvvetdir. Hâlbuki Canik livasında bulunan On Beşinci Fırka terhisden sonra zaten pek dûn kalan kuvve-i umumiyesinin son üç ay zarfında vuku' bulmuş olan yediyüz firar vukuatıyla tekmil kudretini zayi eylemiş elli ilâ yüz nefere inmiştir.

Kıtaât-ı askeriyenin zabt ü rabtındaki büyük boşlukların da fermansızlıktan neş'et ettiğine şüphe olmadığından intihâb ettiğim fırka kumandanlarının tesri'-

i hareketlerini mütemadiyen arz etmekteyim. Jandarma esasen noksan olmakla beraber kabiliyetsiz bir halde bulunuyor. Bu sebeple evvelâ siyasî tedâbire tevessül edilmişdir. İslâm çetelerinin ifâ edeceği hadisâtın bilâhare memleketin ecnebi işgaline sebebiyet vereceği ve bunun münhasıran İslâmları müteessir edeceği ahali-i İslâmiyeye suver-i münasebe ile anlatılmış ve bu vechle İslâm çetelerinin harekâtı suret-i umumiyede tevkif ve kurâ-yı İslâmiyeyi müdafaa eden bazı Laz çeteleri de tecrîd ve iskât edilmişdir. Rumları idare eden rü'esâ ile komitelerinden ve amâl-i siyasiye arkasında ve eşkiyalık göstermek ve çeteleri tahrik eylemek gibi ef'alin bâdî olacağı netayic-i muzırradan kendilerini Rum milleti de aynı derecede mü'esser olacağı cihetle buna mahal verilmemesi ihsas olunmuş ve bu noktalar Samsun'daki İngiliz ve Fransız ecnebi zabitlerine de sarahaten anlatılarak onların da te'sirinden istifade edilmiştir. Gerek bu İslâmlar ve gerekse Hristiyanlar nazarında pek ziyade zaaf-ı idaresi takarrür eden mutasarrıf ve liva derhal Dersaadet'e me'zunen gönderilmiş ve yerine muktedir valilerden Dahiliye Müsteşar-ı Esbakı Hamid Bey gibi bir zâtın fedakârlık suretiyle mutasarrıflığa gelmesi te'min edilmiş ve Miralay Ref'et Bey gibi güzide bir zât da şimdilik orada tavzif olunmuşdur. Bi'l-cümle jandarma polisi ve kıtaât-ı nizamiye bi'z-zat teftiş edilerek cümlesine vazifelerinin ciddiyet ve nezaketi anlaşılmışdır.

Diğer taraftan askerî vazü'l-ceyş ta'dil ve daha toplu ve kuvvetli bir vaziyet ihdas ve Samsun jandarması da yüz kişi ile takviye edilmişdir. İşte bu tedbir neticesi olarak liva dahilinde bugün bariz bir sükûnet husûl bulmuştur. Şimdi de Sivas vilâyeti ve bi'l-hassa Canik livasına hudud olmak itibariyle hemen aynı şerâit-i siyasiye merbut Amasya livasıyla bi'z-zat meşgul oluyorum.

4- Jandarma kadrosunun tekmil vilâyet mıntıkasındaki noksanı ve icraatının şifre yakinen takdir olunarak bunun tezyîdi 24.5.35 tarihinde makam-ı Sâdâret-i 'uzmâ'dan istirham edilerek 29.5.35 tarihinde Meclis-i Vükelâ kararına iktiran eden cevap alınmış ve ahaliyi jandarmaya kayd ve teşvik zımnında vilâyât ile elviye-i müstakille'ye ehemmiyetle tebliğ edilmiş ve ta'kib edilmekte bulunmuşdur. Fakat bu neticelere vasıl olana kadar zarûret-i fevkalâde görülen yerlerde bi't-tâbi' temin-i asayiş ve tenkil-i eşkiya vezâifi hidmet-i askeriye tarafından ifâ olunmaktadır.

Belge No : 44

Bazı menâtıkdan jandarma süvariliğine talebler zuhur ediyorsa da hayvan olmadığı gibi mühim bir para ile satın almakta kendilerince kâbil olmadığından hayvanatın hükûmetçe satın alınmak maaşlarının mukassatan kesilmesi /1 Haziran 35 ve 39 hususî numrolu şifre ile makam-ı sâdâret-i 'uzmâ'ya arz ve teklif etmişdim.

5- Mukaddem üç raporun ve iş bu marûzât-ı mesrurem mütalâa buyurulduktan sonra Umum Jandarma Kumandanlığının Dâhiliye Nezâret-i celîlesine vuku' bulmuş olan işa'rının me'muriyet-i acizinin idaresinden ikdam-ı vazifeye ait olduğunu tayin edeceğini arz eylerim.

İstihbarat 7 numro

9 Haziran 35
Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal

2. Kısım 12.6.35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 74
Belge : 74-1, 2, 3, 4

Belge No : 44

Harbiye Nezaretinden Gelen Şifredir

11.6.1919

Cevap.3.6.1919 ve 330 şifreye

1- Hamdi Efendi 17/18/1919'da mevkiini terk ettikten sonra yapılan nasihatlar üzerine görevi başına dönmüş ve bu hareketlerinden dolayı Divan-ı Harpçe sorgulanması sonucunda İstanbul'a gönderilmesine karar verilmiş ve bu haberi alan adı geçen şahıs 16.5.1919 tarihinde tekrar kaçmayı başarmış ve bunu Samsun'a vardığımda anlamıştım. Bu olay eskidir. Bu şahsın son kaçışından bu güne kadar hiçbir taraftan hiçbir hareketi görülmemiş ve nerede bulunduğuna dair de henüz bir ipucu ele geçirilememiştir.

2- Canik livasının asayişi hakkındaki ilk raporumu 21 Mayıs 1919 tarih ve 53 numara ile Sadaret makamına ve Genelkurmay Başkanlığına sunmuştum. İkinci raporum asayişin sağlanması ile görevli bulunduğum bütün mıntıkadaki vilâyetlerin durumları ile ilgili olup 24.2.1919 ve 140 numara ile Sadaret makamına ayrıntılı olarak arz olunmuştu. Araştırma neticesinde bu raporun nezarete sunulmamış olduğu anlaşılıyor. Asayişin genel durumu 5 Haziran 1919 tarihinde nezarete ve Sadaret makamına sunulmuştur. Bu raporlar asayişin genel durumunu açıklar ve gösterir zannederim.

3- Alınan tedbirlere gelince; Sadaret makamınca da bilindiği gibi, bu hususta tesirli ve devamlı çare kuvvettir. Hâlbuki Canik livasında bulunan 15 nci Tümen terhisten sonra zaten çok az kalan genel kuvvetinin son üç ay zarfında meydana gelen yedi yüz firar olayıyla bütün kuvvetini kaybetmiş elli ilâ yüz nefere inmiştir.

Askerî birliklerinin disiplinindeki büyük boşlukların da yazılı emirlere uyulmadığından ileri geldiğine şüphe olmadığından seçtiğim tümen komutan-

larının hareketlerinin etkisini devamlı arz etmekteyim. Jandarma aslında noksan olmakla birlikte kabiliyetsiz bir hâlde bulunuyor. Bu sebeple öncelikle siyasî tedbirlere başlanmıştır. İslâm çetelerinin meydana getireceği olayların sonradan memleketin yabancı işgaline sebep olacağı ve bunun sadece İslâmları etkileyeceği, İslâm halkına uygun şekillerde anlatılmış ve bu sebeple, İslâm çetelerinin hareketlerini genel olarak durdurmuş ve İslâm köylerini savunan bazı Laz çeteleri de susturulmuştur. Rumları idare eden reisler ile komitelerinden ve siyasî emeller arkasında ve eşkıyalık göstermek ve çeteleri harekete geçirmek gibi işlerin sebep olacağı zararlı sonuçlardan kendilerini Rum milleti de aynı derecede etkileyeceği buna meydan verilmemesi duyurulmuş ve bu hususlar Samsun'daki İngiliz ve Fransız yabancı subaylarına da açıkça anlatılarak onlardan da yararlanılmıştır. Gerek bu İslâmlar ve gerekse Hristiyanlar gözünde idarede kuvvetsizlikleri görülen mutasarrıf ve liva derhal İstanbul'a izinli olarak gönderilmiş ve yerine kudretli valilerden eski Dâhiliye Müsteşarı Hamit Bey gibi bir şahsın fedakârlık suretiyle mutasarrıflığa gelmesi sağlanmış ve Albay Refet Bey gibi seçkin bir şahıs da şimdilik orada görevlendirilmiştir. Bütün jandarma polisi ve nizamiye birlikleri bizzat teftiş edilerek hepsinin vazifelerinin ciddiyet ve nezaketi anlaşılmıştır.

Diğer taraftan askerî konuş değiştirilmiş ve daha toplu ve kuvvetli bir durum meydana getirilmiş ve Samsun jandarması da yüz kişi ile kuvvetlendirilmiştir. İşte bu tedbir neticesi olarak liva dâhilinde bugün görülür bir rahatlık sağlanmıştır. Şimdi de Sivas vilâyeti ve özellikle Canik livasına hudut olması itibarıyla hemen aynı siyasî şartlara bağlı Amasya livasıyla bizzat meşgul oluyorum.

4- Jandarma kadrosunun bütün vilâyet mıntıkasındaki eksikliği ve yapılan işlerin şifre yakınen değerlendirilerek arttırılması 24.5.1919 tarihinde Sadaret makamından istenilerek 29.5.1919 tarihinde Vekiller Meclisi kararına yakın cevap alınmış ve ahaliyi jandarmaya kayıt ve teşvik maksadı vilâyetler ile bağımsız vilâyetlere önemle tebliğ edilerek takip edilmiştir. Fakat bu sonuçlara gelinceye kadar olağanüstü zorunluluk görülen yerlerde tabiî olarak asayişi temin ve eşkıyanın uzaklaştırılması vazifeleri askeriye tarafından yerine getirilmektedir.

Belge No : 44

Bazı mıntıkalardan jandarma süvariliğine istekler oluyorsa da hayvan olmadığı gibi önemli bir parayla satın almak da kendilerince mümkün olmadığından hayvanların hükûmetçe satın alınmak ve maaşlarının taksitle kesilmesini 1 Haziran 1919 ve 39 özel numaralı şifre ile Sâdâret makamına arz ve teklif etmiştim.

5- Takdim edilen üç raporun işbu sevindirici maruzatım okunduktan sonra Jandarma Genel Komutanlığının İçişleri Bakanlığına yazı ile bildirilmesinin acizlerinin görevi idare ile vazifeye devama tayin edeceğini arz eylerim. İstihbarat 7 numara

9 Haziran 1919
9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal

2 Kısım 12.6.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 74
Belge : 74-1, 2, 3, 4

Belge No : 45

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 14
KUTU: 24
GÖM.: 79
BEL. : 79-1

A	1
D	170
F	8

GNKUR ATASE ARŞİVİ

Belge No : 45

Havza'dan Harbiye Nezaretine mevrûd şifredir
Gayet müsta'celdir

C. 8.6.35 şifreye: Hareketimin kömür ve benzin fıkdanından dolayı te'hir ettiğini bugünkü telgrafnamemle arz ve esbâbının izâlesini istirham eylemiştim. Ancak suret-i hareketimi ona göre tanzim eylemek üzere sebeb-i da'vetin lütfen izah buyurulmasını rica eylerim.

11 Haziran 35
Gelişi 13 minh
14

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 79
Belge : 79-1

Belge No : 45

Havza'dan Harbiye Nezaretine gelen şifredir

Gayet aceledir

Cevap: 8.6.1919 şifreye: Hareketimin kömür ve benzin yokluğundan dolayı geciktiğini bugünkü telgrafımla arz ve sebeplerinin giderilmesini rica etmiştim. Ancak hareket şeklimi ona göre düzenlemek üzere çağrılma sebebinin lütfen açıklanmasını rica ederim.

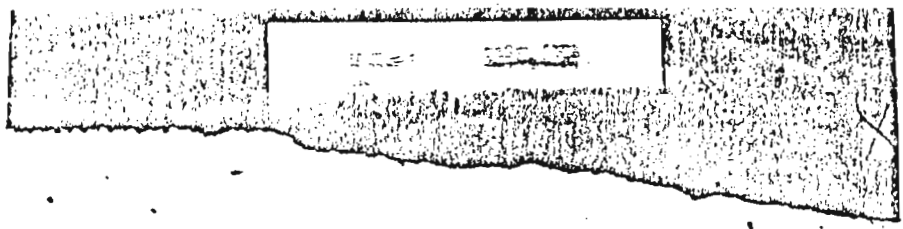
11 Haziran 1919
Gelişi 13'te
14

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 79
Belge : 79-1

Belge No : 46

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

A	1
D	120
F	11

(11)

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : İSH
KUTU: 24
GÖM.: 81
BEL. : 81-1

Belge No : 46

1
Şube
3594

Mustafa Kemal Paşaya

11 Haziran 35 tarihli telgrafnamelerine cevabdır. İstanbul'a da'vetiniz Hükûmet-i Seniyye'nin kararı neticesidir.

1
Şube
3594

Şevket Turgut

15.6.35
Şifreye tahvil ettim. 15.6.35

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	24
Gömlek	:	81
Belge	:	81-1

Belge No : 46

1
Şube
3594

Mustafa Kemal Paşaya

11 Haziran 1919 tarihli telgrafnamelerine cevaptır. İstanbul'a çağrılmanız İstanbul Hükûmeti'nin kararı sonucudur.

1
Şube
3594

Şevket Turgut

15.6.1919
Şifreye dönüştürdüm. 15.6.1919

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	24
Gömlek	:	81
Belge	:	81-1

Belge No : 47

کوندرن :	عبی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر	(13)		
۱۵/۶/۱۹۴۵	وامل اولمشدر			

مستعجل — آدرس ..... صاموندن واصل اولان ۱۲ نومرولی تلغراف رمز کتابیک حاویسی.

" ویزاه مطه تاریخی تلغرافنامه یه جوابدر .

فعالیت ترکیه یه سلم ویلسون ذاتنه عائد بولنان او مظفریه کی ماهیتینی حسد تلقی ایدیه انکلیز ادبیاتی شهیدک حقنی ضبط ایده بولنیور . مکتب یرینده بولنانلرک وجیبه تلقی ایدیه انکلیز ادبیاتی ایله اجرا ایجون ایدیکی عملیه یه

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
LOG. : ۱۱۱
KUTU : ۲۴
GÖM. : ۸۳
BEL. : ۸۳-۱

A	1
D	120
F	13

GNKUR ATASE ARŞİVİ

Belge No : 47

15.6.335
Müsta'celdir

Adres : Samsun vasıtasıyla Üçüncü Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

11 Haziran 335 tarihli telgrafnamelerine cevabtır.

Faaliyeti kendilerince mülhem bulunan zât-ı âlîlerinin o mıntıkadaki me'-muriyetlerini hüsn-i telâkki etmeyen İngilizler Dersaadet'e celbiniz hakkında talebde bulundular. Memleketin geçirmekte bulunduğu vaziyet Nezâreti bu İngiliz talebini icraya mecbur eylediğini arz ederim.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 83
Belge : 83-1

Belge No : 47

15.6.1919
Aceledir

Adres : Samsun vasıtasıyla 3 ncü Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

11 Haziran 1919 tarihli telgrafnamelerine cevaptır.

Faaliyeti kendilerince bilinen şahsınızın o bölgedeki vazifelerini iyi görmeyen İngilizler İstanbul'a çağrılmanız hakkında istekte bulundular. Memleketin içinde bulunduğu durumun nezareti bu İngiliz isteğini yerine getirmeye zorladığını arz ederim.

İmza

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 83
Belge : 83-1

Belge No : 48

Belge No : 48

Şifre halli

Suret

On Beşinci Kolordu Kumandanlığının 14.6.35 tarih ve 1047 numrolu emr-i telgraflarıyla mübelliğ Üçüncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin emirleri bervech-i âtî tebliğ olunur.

1-Milletin hukuk-u istiklâlini müdafaa gayesiyle vicdan-ı milliden kopan tezahürattan bahisle acizlerinin îfâ-yı teşebbüsâttâ bulunmaklığım için bazı vilâyât valileriyle kazaların birçok müdafaa-yı hukuk-u milliye ve redd-i ilhak cihetiyle ale-d-devam telgraflarını almaktayım. Geçirdiğimiz şu hayat memat günlerinde umum milletçe her taraftaki âmâl ve tezahürat ile teminine azmedilen istiklâl-i millimiz uğrunda milletle beraber nihayete kadar çalışacağımada söz veriyorum. Bu telgrafnâme-i âcizanemin tekmil kazalardaki müdafaa-yı hukuk ve redd-i ilhak cemiyetleriyle belediye rüesasına kadar serian iblâğ buyurulmasını rica ederim.

2- 16 Haziran 35 tarih ve 1/1328 numro ile 1,2,3 ncü Tabur Kumandanlıklarına ma'lûmât husûlü zımnında tamamen tebliğ olunur.

35.A.K.

Hasan Tahsin

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	453
Gömlek	:	46
Belge	:	46-1

Belge No : 48

Şifre çözümü

Suret

15 nci Kolordu Komutanlığının 14.6.1919 tarih ve 1047 numaralı telgraf emri ile gelen 3 ncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşanın emirleri aşağıda tebliğ olunur.

1- Milletin bağımsızlığını savunma amacıyla millî vicdandan kopan gösterilerden söz ederek benim teşebbüslerde bulunmam için bazı vilâyet valileriyle kazaların birçok millî hukukun savunulması ve ilhakın reddi yönünde sürekli telgraflarını almaktayım. Geçirdiğimiz şu hayat memat günlerinde bütün milletçe her taraftaki gösterilerle teminine azmedilen millî bağımsızlığımız uğrunda milletle beraber sonuna kadar çalışacağıma da söz veriyorum. Bu telgrafımın bütün kazalardaki müdafaa-yı hukuk ve redd-i ilhak cemiyetleriyle belediye başkanlarına kadar acele olarak duyurulmasını rica ederim.

2- 16 Haziran 1919 tarih ve 1/1328 numara ile 1,2,3 ncü Tabur komutanlıklarına bilgi verilmesi maksadıyla tamamen tebliğ olunur.

35 nci Alay Komutanı Binbaşı
Hasan Tahsin

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	453
Gömlek	:	46
Belge	:	46-1

Belge No : 49

آلتنجی برنجی فرقهٔ همایون

کلیدی محل	تلفراف خانه نمره سیدی	تلفراف نمره سیدی	مورده نمره سیدی	دوسیه‌نك اسمی	تلفرافنامه‌نك تاریخی	تلفرافنامه‌نك تاریخ وردی	شیفره‌نی حل ایدنك اسمی
آنقره	۱۵۲	۲۰۰		شعبه	۲۵/۶/۳۷	۲۵/۶/۳۷	

GNKUR ATASE ARŞIVI

قیادت . ه . یوکسك ذات پاشا حضرتلرینه :

۱ - بوکونه دیکر تلفراخانه عاجزیده عرضه ایتدیکم موقعده یا انتخاب بیوریلمیه جهه ذوات ملخبه یه قدر عاجز اینه التحاقه اجبه اولدیغه بوندن بویله توه‌ی متصرف سابقی ثریا بکك موقتاً توکیلیه‌سی عالیلرینه بوصلنه توه‌ی متصرف سابقی ثریا بکك موقتاً توکیلیه‌سی عالیلرینه منوطدر . کوزلنده اوزره مرخص آلمقده طریقه افندیده منوطدر . کوزلنده اوزره مرخص آلمقده طریقه کمال قبول ایدوقولاندانی علی فواد پاشایه وصاسوه طریقه کمال قبول ایدوقولاندانی یرالای نعمت بکه مراجعت ایتدیرلمش تعرف حیبك وقبول ایدوقولاندانی یرالای نعمت بکه مراجعت ایتدیرلمش اوچونجی اردنتشی

۲۵/۶/۳۷ - جا ایدم

یرلوا

مصطفی کمال

A	5/25-48
D.	9
F	2

GNKUR.
ATASE ARŞIVI
KOL. : ISH
KUTU: 345
GÖM.: 2
BEL. : 2-1

Belge No : 49

Altmış Birinci Fırka-yı Hümâyûn 22.6.35

Amasya Tarih Vürudu : 24.6.35

14.K.K Yusuf İzzet Paşa Hazretlerine

1- Bugün diğer telgrafnâme-yi acizîde arz ettiğim kongreye intihâb buyrulacak zevât gelinceye kadar acizlerine iltihak etmiş olan burada bulunan Karesi Mutasarrıf Sabıkı Süreyya Beyin muvakkaten tevkîli ra'yu âlîlerine menuttur. Gözlerinden öperim. Murahhaslar Ankara tarîkiyle, Ankara'da Kolordu Kumandanı Ali Fuad Paşaya ve Samsun tarîkiyle gelirlerse Mutasarrıf Hamid Bey ve Kolordu Kumandanı Miralay Rafet Beye müracaat ettirilmesini rica ederim. 22.6.35

Üçüncü Ordu Müfettişi
Fahrîyaver Hazreti
Şehriyârî Mirliva
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 345
Gömlek : 2
Belge : 2-1

Belge No : 49

61 nci Tümen 22.6.1919

Amasya Gelişi 24.6.1919

14 ncü Kolordu Komutanı Yusuf İzzet Paşaya

1- Bugün diğer telgrafımda arz ettiğim kongreye seçilecek şahıslar gelinceye kadar, bana iltihak etmiş olan ve burada bulunan Karesi Eski Mutasarrıfı Süreyya Beyin geçici olarak vekil bırakılması görüşlerimize bırakılmıştır. Gözlerinden öperim. Delegeler eğer Ankara yoluyla gelirlerse Ankara'da Kolordu Komutanı Ali Fuat Paşaya, Samsun yoluyla gelirlerse Mutasarrıf Hamit Beye ve Kolordu Komutanı Albay Rafet Beye müracaat ettirilmesini rica ederim. 22.6.1919

3 ncü Ordu Müfettişi
Fahrî Yaver
Tuğgeneral
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 345
Gömlek : 2
Belge : 2-1

Belge No : 50

64
8

آماسیه

۲۵/۶/۲۲

قاضی قره بکر پاشا حضرتلرینه

۲۵/۶/۲۲ : ۴۰ ویلا فوردن ذات مخصوص شیفره یه :

حول اشعار اتمز ده آکلاشیلدیغی وجهله اساسات ده تماماً مطابقت موجوددر.
بالذات ارضروم ده متوفی اولمامزی بیه ده جمله اهیت واشتیاقدار زوایبوروم
فقط داها بدایتده قره دکز طریقی انکلیز لره قاپاتی شهلکه لی عد ایتدیره جک اماره لر
وار ایدی. قره طریقندن ده بزیه سنه لک مؤتر اولدیور. شمدی آلدیغمز ایدیه
بیر مقدار بزیه ایله سیواسه واوردن بکلدیکمز نجاته قادار کیلک تحمله اولاجقدر.
هرحالده ارضروم دن اوطومبیل کلنجه یه ایده جک قادار بزینلک ازنجانه
کونده یلمسی ایجاب ایلکده در. بو تقدیرده خودالعاده بیر حال ظهور اتمز سه
سیواسه قدهه ارضروم حرکت ایده جکم ۲۵/۶/۲۵۰ ده آماسیه دن
اوتومبیل ایله سیواسه عزیمت اولونا جقدر. افندم.

اوردو یاور منشی
مصطفی کمال

نمره
۲۱۶

اوردو قومندانی وزیر کره پاشا حضرتلرینه

فورده
۲۸

۲۵/۶/۲۲ : ۴۰ : ۲۱۸ فوردیه :

۲۵ کیلو بزینلک ۲۵/۶/۲۰ ده ارضروم دن نجاته یول چیقاریلدیغی
عرضه ایلرم.

قره بکر
قاضم

GNKUR.
ATAÇ ARŞİVİ
KOL - 15H
KUTU: 346
GÖM.: 6
BEL. : 6-1

Belge No : 50

Amasya
24.6.35

15.K.K. Kâzım Karabekir Paşa Hazretlerine

C: 22.6.35 ve bi-lâ numro zâta mahsus şifreye:

Son iş'ârâtımızdan da anlaşılacağı vechile esasâtta tamamen mutâbakat mevcuttur. Bizzat Erzurum'da müşerref olmamızı ben de çok ehemmiyet ve iştiyakla arzu ediyorum. Fakat daha bidâyetten Karadeniz tarîkini İngilizlere karşı tehlikeli addettirecek emâreler var idi. Kara tarîkindende benzinsizlik müessir oluyor. Şimdi elde edilen bir miktar benzin ile Sivas'a ve oradan belki Erzincan'a kadar gitmek mümkün olacaktır. Herhalde Erzurum'dan dört otomobile kifâyet edecek kadar benzinin Erzincan'a gönderilmesi icab etmekdedir. Bu takdirde fevkalâde bir hal zuhûr etmezse Sivas'dan hemen Erzurum'a hareket edeceğim. 25.6.35 de Amasya'dan otomobil ile Sivas'a azîmet olunacaktır. Efendim

Numro
218

3. Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

3 ncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

C: 24.6.35, 218 numaraya:

350 kilo benzinin 25.6.35'de Erzurum'dan Erzincan'a yola çıkarıldığını arz eylerim.

15.K.K.
Kâzım Karabekir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 4
Belge : 4-1

Belge No : 50

Amasya
24.6.1919

15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir Paşaya

Cevap : 22.6.1919 ve numarasız kişiye özel şifreye:

Son bildirimizden anlaşılacağı üzere esaslarda tamamen anlaşma sağlanmıştır. Bizzat Erzurum'da karşılaşmamızı ben de çok önem ve özlemle arzu ediyorum. Fakat daha başlangıçdan Karadeniz yolunu İngilizlere karşı tehlikeli gösterecek işaretler vardı. Kara yolunda da benzinsizlik tesirli oluyor. Şimdi elde edilen bir miktar benzin ile Sivas'a ve oradan belki Erzincan'a kadar gitmek mümkün olacaktır. Herhalde Erzurum'dan dört otomobile yetecek kadar benzinin Erzincan'a gönderilmesi gerekmektedir. Bu takdirde olağanüstü bir durum ortaya çıkmazsa Sivas'tan hemen Erzurum'a hareket edeceğim. 25.6.1919'da Amasya'dan otomobil ile Sivas'a dönülecektir. Efendim.

Numro
218

3 ncü Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

3 ncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşaya

Cevap: 24.6.1919 tarih ve 218 numaralı yazıya :

350 kilo benzinin 25.6.1919'da Erzurum'dan Erzincan'a yola çıkarıldığını arz ederim.

15 nci Kolordu Komutanı
Kâzım Karabekir.

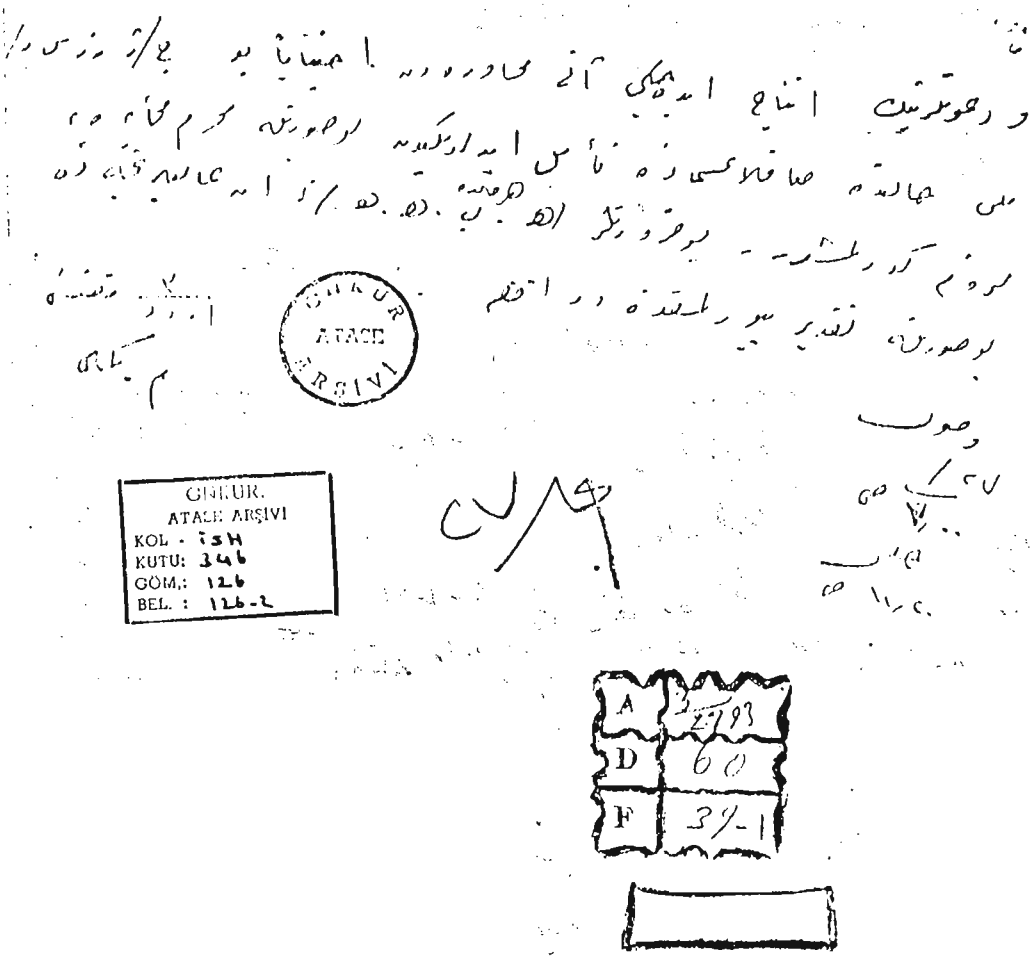
Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 4
Belge : 4-1

Belge No : 51

GNKUR.
ATATÜRK ARŞİVİ
KOL - 15
KUTU: 346
GOM.: 126
BEL. : 126-4

A 2793
I. 60
F 29

Belge No : 51

GİHUR
ATAÇE
ARŞİVİ
GİHUR.
ATAÇE ARŞİVİ
KOL. : İSH
KUTU: 346
GÖM.: 126
BEL. : 126-2
A
D
F
60

Belge No : 51

15.K. Kumandanlığına

Tokat
26.6.35

C: 24.6.35

Vilâyât-ı şarkiye namına yapılacak Erzurum Kongresi'nin azaları için hiçbir tesir ve müdahaleye hacet kalmaksızın ve sırf millî bir tarzda kendi aralarında yapılması pek kolay ve husûlü maksatta tamamiyle kâfidir. Yalnız bir kerede Hüdavendigâr, Edirne, Aydın, Karesi, Çanakkale gibi ceryân-ı millî tamamiyle takviye olunmamış bizce lüzumu kadar teyid etmemiş uzak mahallerde itimat ve emniyete mazhar zevat tarafından ve el altından delalet olunmasına ihtiyaç vardır. Aksi takdirde livâ-yı millîyi müfrez bulundurmak mahzuru karşısında kalınacağı âşikârdır. Bunun için bu gayede emniyet-i mahsûsaya henüz mazhar olmayan Edirne vilâyeti ile Hüdavendigâr vilâyetine ve Karesi, Biga sancaklarına, Aydın vilâyeti için Cemal Paşa, Yusuf İzzet Paşaya ve Cafer Tayyar ve Bekir Sami beylere yazılmış İstanbul içinde keza bazı zevât-ı mühimme tevsît edilmiştir. Bu mekasitledirki taraf-ı acizîden Trabzon valisine yazılmakla beraber henüz arzu edildiği derecede itmi'nân gösterilemediği cihetle taraf-ı âlînizden de fırka vasıtasıyla yine el altından iykâ-ı tesir lüzumunu arz etmişdim. Nitekim şimdiye kadar her tarafdan cevab geldiği halde Trabzon vilâyetinden bir cevab alınmamıştır. Bundan mâdâ Müdafaa-yı Hukuk-u Milliye ve İlhak heyetlerinin alenî muhabere ve davetlerinin intac edeceği ânî muhâvereden ictinaben bu (şifre) millî halinde saklamasıda teemmül edildiğinden bu suretle mahrem muhabereye lüzum görülmüşdür. Bu zaruretler herhalde zât-ı âlîlerincede bu suretle takdir (şifre) buyrulmakdadır. Efendim.

3. Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

Vusulü
27/
7 : 00
Halli
11/20 S

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 126
Belge : 126-1,2

Belge No : 51

15 nci Kolordu Komutanlığına

Tokat
26.6.1919

Cevap : 24.6.1919

Doğu vilâyetleri namına yapılacak Erzurum Kongresi'nin azaları için hiçbir tesir ve müdahaleye ihtiyaç olmadan sırf millî bir tarzda kendi aralarında yapılması çok kolay ve amaca ulaşmak için yeterlidir. Yalnız bir kerede Hüdavendigâr, Edirne, Aydın, Karesi, Çanakkale gibi millî ceryan tamamiyle takviye olunmamış; bizce gereği kadar desteklenmemiş uzak yerlerde güven ve emniyete mazhar şahıslar tarafından ve el altından kılavuzluk yapılmasına ihtiyaç vardır. Aksi takdirde millî livayı hazır bulundurmak mahzuru karşısında kalınacağı aşikârdır. Bunun için bu gaye de özel emniyete henüz mazhar olmayan Edirne vilâyeti ile Hüdavendigâr vilâyetine ve Karesi, Biga sancaklarına Aydın vilâyeti için Cemal Paşa ile Yusuf İzzet Paşaya, Cafer Tayyar ve Bekir Sami beylere yazılmış, İstanbul içinde bazı önemli şahıslar aracılık etmiştir. Bu maksatlardır ki benim tarafımdan Trabzon valisine yazılmakla beraber henüz arzu edildiği derecede güven gösterilemediği cihetle tarafınızdan da tümen vasıtasıyla yine el altından gerekli tesirin yapılması lüzumunu arz etmiştim. Nitekim şimdiye kadar her taraftan cevap geldiği hâlde Trabzon vilâyetinden bir cevap alınmamıştır. Bundan başka Müdafaa-yı Hukuk-u Millîye ve İlhak heyetlerinin açık muhabere ve davetlerinin doğuracağı anî sonuçlardan (şifre) düşünüldüğünden bu suretle gizli muhabereye lüzum görülmüştür. Bu zaruretler her hâlde sizce de takdir edilmektedir efendim.

3 ncü Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

Gelişi
27/
Saat : 19.00
Çözümü
23 20
24

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 126
Belge : 126-1,2

Belge No : 52

(53)

A	11
B	170
F	53

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 15
KUTU: 2
GGM.: 15
Bel. : 115-1

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

Belge No : 52

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
İdâre-yi Umumiye
Dahiliye Müdüriyeti
Umumî
Hususî

Suret

Mübarek vatan ve milleti parçalanmak tehlikesinden kurtarmak ve Yunan Ermeni âmâline serfurû etmemek için açılan mücâhede-yi milliye uğrunda milletle beraber serbest surette çalışmağa sıfat-ı resmiye ve askeriyem artık mani olmağa başladı. Bu gâye-i mukaddese için milletle beraber nihayete kadar çalışmağa mukaddesatım namına söz vermiş olduğum cihetle âşıkı olduğum silk-i celîl-i askerîye bugün veda' ve isti'fâ ettim. Bundan gaye-i mukaddese-i milliyemiz için her türlü fedakarlıkla çalışmak üzere sîne-yi millette bir ferd sıfatı ile bulunmakda olduğumu arz ve ilân ederim

Mustafa Kemal

Suret

Vatan ve milletimizin inkıraz ve inkisam-ı kat'îsini tamamiyle hazırlamakda olan bugünkü düşman harekâtı ve bütün eli bağlı kalan Dersaadet'deki Hükümet-i Merkeziye'mizin nâ-çârı yüzünden vâkî mümâşâatı karşısında hakkını ve toprağını ve istiklâlini müdafaa ve fedaya azm edilen ceryan ve irâde-yi milliye uğrunda bir ferd-i aciz olarak çalışmak için Dersaadet'ten çıktım. Aydın tarîki ile gelerek Mustafa Kemal Paşa hazretleriyle bütün rüfekasının cihad-ı milliyesine iştirak ettim. İstanbul'un solgun mahsur sîmasi altında kanayan dindar ve namuskâr ve hareketli bir kan vardır. Pâyitahtın bütün namuskâr ricali alesseviye bil-fiil temasında bulunduğum Hüdavendigâr ve Karesi ve Ankara ve

Belge No : 52

Sivas vilâyetlerinin tabakât-ı milliyesi tamamiyle bu gaye ile mütesellî olup mübarek milletin kudret-i milliyesine rabt-ı ümîd ve âmâl eylemiştir. Vatan ve milletin halâsı ve istiklâli makam-ı saltanat ve hilâfetin masuniyeti bil-fiil temin olununcaya kadar Mustafa Kemal Paşa ile çalışmağa mukaddesatımız namına ahd-ü mîsâk eylediğimizi arz ve ilân eylerim.

Bahriye Nazırı Esbakı
Rauf

Üçüncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin askerlikden istifasına dair ve Esbak Bahriye Nazırı Rauf Beyin Üçüncü Ordu Müfettişliği Erkân-ı Harbiyesinden tebliğ edilen ve daname ve beyannamelerinin birer sureti bâlâya çıkarılmıştır. Bunların mıntıkanız dahilinde vatanın en ucrâ köşelerinde bilcümle evlâd-ı vatana aynen tebliğ ve ifhâmı hâssaten mütemennâdır.

Dahiliye Nezaretinin 3. sıradaki yazısının ekidir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 115
Belge : 115-1

Belge No : 52

İstanbul Hükûmeti
İçişleri Bakanlığı
Genel İdare
İçişleri Müdürlüğü
Genel
Özel

Suret

Mübarek vatan ve milleti parçalanmak tehlikesinden kurtarmak, Yunan ve Ermeni emellerine baş eğmemek için açılan millî mücadele uğrunda milletle beraber serbest olarak çalışmaya resmî ve askerî sıfatım artık engel olmaya başladı. Bu kutsal amaç için milletle beraber sonuna kadar çalışmaya mukaddesatım namına söz vermiş olduğum cihetle çok sevdiğim askerlik mesleğine bugün veda ederek istifa ettim. Bundan sonra kutsal millî amacımız için her türlü fedakârlıkla çalışmak üzere milletin bağrında bir fert sıfatı ile bulunmakta olduğumu arz ve ilân ederim.

Mustafa Kemal

Suret

Vatan ve milletimizin tükenme ve bölünmesini tamamıyla hazırlamakta olan bugünkü düşman harekâtı ve İstanbul'daki bütün eli bağlı kalan merkezî hükûmetin çaresizliği ve göz yumması yüzünden hakkını, toprağını ve istiklâlini korumak için her türlü fedakârlığa ve millî irade uğrunda bir fert olarak çalışmak için İstanbul'dan çıktım. Aydın yolu ile Mustafa Kemal Paşa ve bütün arkadaşlarının millî mücadelesine katıldım. İstanbul'un solgun, mahsur siması altında kanayan dindar, namuskâr ve hareketli bir kan vardır. Başkentin bütün namuslu adamları bil-fiil temasta bulunduğum Hüdavendigâr, Karesi, Ankara ve Sivas vilâyetlerinin millî tabakaları tamamıyla bu amaç ile teselli olup mübarek

Belge No : 52

milletin millî kudretine ümit bağlamıştır. Vatan ve milletin istiklâli, saltanat ve hilâfetin korunması tamamen temin olununcaya kadar Mustafa Kemal Paşa ile çalışmaya mukadderatımız adına söz verdiğimizi arz ve ilân ederim.

Eski Bahriye Nazırı
Rauf

3 ncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşanın askerlikten istifasına dair ve eski Bahriye Nazırı Rauf Beyin 3 ncü Ordu Müfettişliği Kurmay Başkanlığından tebliğ edilen vedaname ve beyannamelerinin birer sureti yukarıya çıkarılmıştır. Bunların bölgeniz dâhilinde vatanın en ucra köşelerinde bütün vatan evlâdına aynen tebliğ edilmesinin özellikle temenni edildiği.

İçişleri Bakanlığının 3'üncü sıradaki yazısının ekidir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 115
Belge : 115-1

Belge No : 53

GNKÜR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - 154
KUTU: 206
GÖM.: 68
BEL. : 68-1

GNKÜR ATASE ARŞİVİ

Belge No : 53

15.K ve 3.K.K.

3. Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşanın hizmetine bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî nihayet verildiğinden yerine diğer bir münasibi tayin ve i'zâm kılınıncaya değin kolordular tarafından doğruca nezaretle temasda bulunulacaktır. 9 Temmuz 335

Harbiye Nazırı
Ferid

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	206
Gömlek	:	68
Belge	:	68-1

Belge No : 53

15 nci Kolordu ve 3 ncü Kolordu Komutanlıklarına

3 ncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşanın hizmetine padişahın emri gereğince son verildiğinden yerine diğer uygun bir şahıs tayin ve gönderilinceye kadar kolordular tarafından doğruca bakanlıkla temasda bulunulacaktır. 9 Temmuz 1919

Harbiye Nazırı
Ferid

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	206
Gömlek	:	68
Belge	:	68-1

Belge No : 54

نظارت شعبه‌ی
شفره قلمی

GNKUR
ATASE
ARŞIVI

۹۳
۴

موضوعه :

وزیر نظارت جلیله‌سنه موردد شیفره‌در.

صاموه مرزیفونده‌کی عسکری
صاموه حیتیه انگلز طابورنك
تبدیل اتمك اوزره اخراج ایدلدیکی دیرده‌مز پولوکك مرزیفونه‌سوده
ادلی خفی دیکشدیریلرك پلوکلرده خفه‌سز انحاله اتمك اوزره بحرا
اعاله ادلی خفی اکلاشدیغی وجهله دعاوی وصعبیه سابقه‌ده پرشبدل
ادلیه‌نین عهده‌سنه ایلام.

۲۵ کانون ثانی ۹۲۵

رافت

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 1514
KUTU: 36
GÖM.: 24
BEL. : 21-1

Belge No : 54

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi

Havza'dan:
Harbiye Nezâreti Celîlesine Mevrûd Şifredir

Samsun'a çıkan İngiliz taburunun Samsun ve Merzifon'daki askeri tebdil etmek üzere ihraç edildiği viremez bu bölüğün Merzifon'a sevk olunacağı ve değiştirilen bölüklerinde kıtasına iltihak etmek üzere bahren iâde olunacağı anlaşıldığı ve binâen aleyh vaziyet-i sâbıkada bir tebeddül olmadığını arz eylerim.
10 Temmuz 35

3. K.K.
Refet

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 36
Gömlek : 21
Belge : 21-1

Belge No : 54

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi

Havza'dan
Harbiye Nezaretine Gelen Şifredir.

Samsun'a çıkan İngiliz taburunun Samsun ve Merzifon'daki askeri değiştirmek üzere ihraç edildiği, bu bölüğün Merzifon'a sevk olunacağı ve değiştirilen bölüklerin de birliğine iltihak etmek üzere deniz yolu ile iade olunacağının anlaşıldığı ve durumda bir değişiklik olmadığını arz ederim. 10 Temmuz 1919

3 ncü Kolordu Komutanı
Refet

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	36
Gömlek	:	21
Belge	:	21-1

Belge No : 55

کوندرن :	نحی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
GNKUR ATASE ARSIVI	کوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

آدرس .....

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - İSH
KUTU: 100
GÖM.: 110
BEL. : 110-1

A 1 2
D 222
I 50

Belge No : 55

Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Dairesine

Üçüncü Ordu Müfettişi Mirliva Mustafa Kemal Paşanın memuriyetine hitam verilmesi hususunda bil-istîzân 8 Temmuz 35 tarihinde irade-i seniye-i mülükâne-i şerefsudu olduğu ba-tezkire-i samiye-i sadâret penâhi tebliğ buyrulmuş ve keyfiyet-i müşârun-ileyh hazretlerine tebliğ edilmiştir. Takdim.

12 Temmuz 35

Muamelât-ı Zatiye
Dairesi Riyâseti

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	100
Gömlek	:	110
Belge	:	110-1

Belge No : 55

Genelkurmay Dairesine

3 ncü Ordu Müfettişi Tuğgeneral Mustafa Kemal Paşanın görevine son verilmesi konusunda 8 Temmuz 1919 tarihli padişah iradesi, sadrazamlık makamının yazısıyla tebliğ olmuş ve durum kendilerine tebliğ edilmiştir. Takdim / 12 Temmuz 1919

Personel İşleri Başkanlığı

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 100
Gömlek : 110
Belge : 110-1

Belge No : 56

بالذات آجيله جقدر

شيره قولى

حربيه

٣٠ - كا - ٣٥

اسفرده اوله‌جق قرارداد موجبنجه

مصطفى كمال پاشا ايله ذاتى بطله مقدرات حكومتنه مخالف افعال وحركاتدن دولايى حمله

دوسيه‌سيله دوسماده‌نه اعزالدى بابه عاليجه بالتنسيب محل مأموريته اعادلرينه ديدكلرينه

قولاى وجهله ده جدى معاونتده بولونلمى وتيجه‌سنده معلومات اعطاسى جا اولمغله ،

٣٠ - كا - ٣٥ مركز داوه‌سى ٢٧٢٢

حربيه نظارتى

نائم

A	1/1
D	1-20
F	35

(35)

GNKUR. ATASE ARŞİVİ

جواب :

سفره

زانه قومودى

اسفرده

ايكنجى

حربيه نظارتنه

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 134
KUTU: 24
GÖL.: 101
BEL. : 101-1

مركز داوه‌سى ٢٧٢٢ شيره‌يه : ٢٠/٧/٢٠ 2.

مصطفى كمال پاشا ايله ذاتى بطله مقدرات حكومتنه مخالف افعال وحركاتدن دولايى حمله

دوسيه‌سيله دوسماده‌نه اعزالدى مقتضى محل مأموريته اعادلرينه ديدكلرينه بحسنده قولاى وجهله

جدى معاونتده بولونلمى امر بيورولمشدر .

حكومتك مقدرات سياسيه‌سنه اولدوقى جهتله مشار اليه اسفرده بولونديغى

مصطفى كمال پاشانك افعال وحركاتنده دخيه حكومتك مقصد ومنافعنه توغايرى

مسلكده بولونديغى ايضاح وتبيين كوريلمشدر ؛

مشاراليه حكومتك سعادت وسلامتى ايجون عدة قه‌دار كسر فرد وطنه‌پرور كبى

پاشا مقدم دن پرستيش حدودى تكميل خيلى سيلر طبيعتده وصاميه حوالسنده

Belge No : 56

A 1
D 220
F 75-1

صاحب صفحیله آفیه آفیه صلح دوم چارلی چیچینی دانیمارک بوروک استانه میدانی
بلدکده کی مصدوملرمزه قارشی هر دولو فجاعت و شقاوتی یاپمقده دیوانه دیه قرارده
دوام ایلمکده در. بو اثناده منسوبلیکه ده بولنمقده اولدیغمز جهتله هر دولو معاونت و مظاهرتده
بولونمقدن فارغ اولمدیغمز معلوم در. بوحال استانبول قونسولیکه بیله تأثیرات نامناسبه نی
حائز اولمقله حکومتله مرجع تلقی اولمسنه حاضر اولمادیغندن بو مدهش فعلکارده بی خبر و ضیعه
قالمقده ملته بیچ بر فائده امید و توقعیه دیومه سی در. بالعکس الده موجود قیمتدار
اسناد و قوماندانلرك بر صورت و جهانه ایلم مقدما استانبوله تجرید و تجسس و توقیفلرینی
برطرفندن ده اسلوب و ساده بر آلتی یاقاسه فعلکارلرینه یاپه یاجقلرینی کوره قوماندانلرمز
وجدانلرینی سیر چیقارمه یه برمنطقه ملحقده یاپه مقلی اولدیغندن ده دولتلرك
ایجرکی ناکهانی اولدیغندن ده استانبولده جکی دیپلوماتیك مسلمانلرك آیلقلرینه
چیکنه جکی فنالقلر حالی اینجه مشکلاتی دوشونده دوغری ده مقتضی کوردیغمز استانبول
ایله بو احتمالاتی حکومت جلیله یه اشاعه دیپلوماتیك ایچون هر قدر اقدامات یاپمغه
دهر امیدده بولونمغه مجبور اولدیغمز حالده ناموسکار ایچی کوره رك و بالطبع آلتنده
اولدقلرینه ناموسکارانه مقاومه یه قرار ویرمسیله دقتلری اولجه جلب ایتمکده :
کیندیلرینه مخصوص کمیلرله سوکه قرار قوماندانلرك سوقتله مالی اولدیغمز بوینم
قوماندانلرك بیچه سی اولدیغنه شبهه یوقدر .

اوچونجی فرقه قوماندانی فائقام خالد بیچ بیکمقرلغنه سوقتله افغانستانه کیدرکن
یولده قتل اولنمشدر . بوکیفیت ده فرقه سنك صداقت کوستردیکی تعصباتی اتلاع ایتمکدن
عبارت اولمسیله ، مصطفی کمال پاشا کی مکتسب ناموسیله توصیف کیزیده قلمه آلینمسنه
سبب اولمیوردیسه ده بو یولده حکمدار ده بیلیاره حرمتکارلرینی قانلرینه
تر و طلیق دیانه سیله طاشینه کیدیلدیکی ده بیلیاره حرمتکارلرینی قانلرینه
تر و طلیق دیانه سیله طاشینه کیدیلدیکی ده بیلیاره حرمتکارلرینی قانلرینه

صحیفه ۳

GNKUR ATASE ARŞİVİ
GNKUR. ATASE ARŞİVİ
KOL. 153
KUTU: 24
GÖM.: 101
BEL.: 101-2

Belge No : 56

صحیفه - ۳

A 1/1/170
D
F

منافع وطنیه و ملیه به مغایر جمیع بیش حسس و شهوات دنیایه بر وقت فرقتمه
بر سبب نافذ اولمامق جنی تربالده عصر اتیم اولاد و اولادجه غایه بلده
نظر نده ده ایی بر مرکز اولمه ده تلقی ایدیه جکی جهتله عسی الله فرقتمه
توفیق اوجه ده بولنه ایچیه معاونته برلنلسنه حال تدضیقه نظیناً عرض
اولنادیغی عرض ایدم .

باصفوص که مکتبی هدیه و انعامه فقه سنده خرنا ایچه بطانه جاروبه
توکس دکل آنچه مثله هنه وسوسی عاله نایش اظهار تنابیه قناعتده اولدیغی
سوچه ده تعهد ایتی سوکلو و بالطبع بله آدم ناموس شکنانه بی اولمقدن
بر نله انسانه و بیچ نله خاننه بولنایانه بو صحیفه بو یله بر شیئله اجرای توکل
اصلاً یله بر یله فنالقدی اتاج ایدر .

اساساً کوندیکونه دهایانه دیله واقع بر شکل آلمقده اولدیغی مشاهده
نظیه ایده جله نظایر صحیح تر و اتقانه نله اتحاذ و بیعه بالخاصه ذات سامیلری
کی بیناء دوله ناموسکار فاتحه بر جل قهرمانلرك اعمال مقتدر و استادیه لری
یله مقایسه و تقابلی اولور . ۱۵۵ده بوالهوالله استانبولده مقدس تلقی ایدیکمز
نله ایچیم ! هکذا نله الهه معاونه و مرتضاه بر جزئی اولدیغنه قطعیا شبهه یوق
اولیانه عاجزانه آنا طرف وجه ده سعادتنه بولنه باکلیه مخلصانه تقدیرله
با خاصه دیه جکم بو تقدیر تایجنله یله ایم تر نلنه آورادم جنی قناعتی بالطبیعه
تکرار ده ایتکلی بر وجیبه عجیب و بر فریضه ناموس عدایدر . تر بکله عاجزانه دعی
شکله تر جمه لطوفه ایچیسنه برلنه تعهده سیاسته محبوبه مزدیه . هکذلك شخصیه ایچون
مقاصد تر مقاسانده فیضاب ایلکلکی استدعا ایدم .

اوشبو خطاده دن نافی

GNKUR ATASE ARŞIVI

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 1&H
KUTU: 24
ODA: 101
BEL : 101-1

Belge No : 56

اون بشنجی قول اردو

قوماندانلغنی اون بشنجی قول اردو قوماندانی میرلوا کاظم کره بکر پاشا مارفتدن

عدد

ارضروم

۳۳۵ /۸/۷

ذاته مخصوص .

خصوصی

عمومی

اوچونجی اردو نفتشکانه

GNKUR ATASE ARŞİVİ

لفی

عدد

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینك دستیله دستعادته احرازلرینه مأموریه مکلیه به تبلیغ ایدلمکله تو قول اردوجه ده معامله جدیه ده بولونمقده اولدیغنه مبنی نظارتنده موجود شعبه ایله بوقابینه جواب عودتی برمجه آنی عرض ایلرم .

اون بشنجی قول اردوقوماندانی میرلوا

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - İSH
KUTU: 24
GÖM.: 101
BEL. : 101-6

A	1
D	1710
F	36

اخطار :

ویریلمجك جوابلر هانکی تاریخ ونومرولی وهانکی شعبه طرفندن وادینك تصریح ایدلمسی مرجودر . .

Belge No : 56

Bizzat açılacaktır. Harbiye

Şifre mahlülü 30 Temmuz 35

Erzurum'da On Beşinci Kolordu Kumandanlığına

Mustafa Kemal Paşa ile Refet Beyin mukarrerât-ı hükûmete muhâlif efâl ve hareketlerinden dolayı hemen derdestleriyle Dersaadet'e i'zâmları Bâb-ı Âlîce bit-tensib mahal-i me'mûriyetine evâmir-i lâzime verildiğinden kolorduca da ciddî muavenette bulunulması ve neticesinden ma'lûmât îtâsı rica olunur.

30 Temmuz 35 Merkez Dairesi 2733

Harbiye Nâzırı

Nâzım

Erzurum

1 Ağustos 35

Cevab:

Şifre

Zâta mahsusdur.

Harbiye Nezaretine

C. 30.7.35 Merkez Dairesi şifreye:

2733

Mustafa Kemal Paşa ile Refet Beyin mukarrerât-ı hükûmete muhâlif efâl ve hareketlerinden dolayı derdestleriyle Dersaadet'e i'zâmları hakkında mahal-i me'mûriyetine emir verildiği cihetle kolorduca da ciddî muavenette bulunulması emir buyruluyor.

Belge No : 56

Hükûmetin mukarrerât ve siyaseti ne olduğunu bilemiyorsamda Erzurum'-da bulunan Mustafa Kemal Paşanın efâl ve harekâtında vatan ve milletin maksat ve menâfiine ve kavânîn-i mevcûdeye muhâlif telâkkî edilecek hiçbir hâl ve hareketi olmadığını görüyorum. Müşarun-ileyh mülk ve milletin saadet ve selâmeti ile alâkadar her ferd-i vatanperver gibi yaşamaktadır. Pontus hükûmeti teşkîli hülyasıyla Trabzon ve Samsun havalisine muhacir sıfatiyle akın akın müsellâh Rum çeteleri çıktığı ve Ermenilerin büyük Ermenistan hayalini besledikleri ve hududlarımıza kadar her türlü fecâat ve şenâati yapmakta ve Sivas'a diye feryadda devam eyledikleri ve İtilâf mensûbîninin de bunlara hafî ve celî her türlü muavenet ve müzaheretde bulundukları herkesçe malum ve bu hal İstanbul gazetelerinin bile neşriyatıyla sabit olduğu halde hükûmetin mevcudiyetimiz aleyhine hazırlanan bu müthiş tehlikeden bî-haber vaziyette kalarak millete hiçbir nefha-i ümid ve tatmin vermemesi ve bilakis elde münevver ve kıymetdar zevât ve kumandanların birer suret ve bahane ile millet arasından tecrid ve haps ve tevkif edilmesi bir tarafdan da esliha vesairenin alınması bilhassa tehlikeyi pek yakın gören ve muhafaza-yı namus ve hayat endişesiyle çırpınan bu mıntıka halkında pek haklı olarak Ermeni ve Rumların İzmir gibi nâgehânı olarak buralarıda işgal edeceği ve bütün Müslümanların ayaklar altında çiğneneceği kanaatini hasıl ettirmişdir. Ve bundan dolayı da millet kendi kuvvetine istinad ederek bu ihtisâsâtını hükümet-i celîleye ismâa ve bunun için her fedakârlığı yapmağa ve her ümidden mahrum bir halde namussuzca Ermeni ve Rumların süngü ve baltaları altında ölmektense namuskârâne müdafaaya karar vermiş olduklarını evvelce arz etmişdim. Geçenlerde vukua gelen sürgü kolu ve kamaların sevkine mani olan ahvalde böyle bir azim ve kararın neticesi olduğuna şüphe yoktur.

Üçüncü Fırka Kumandanı Kaymakam Halid Beyin bile mahfuzen sevkinin efkâr-ı umumiye üzerinde pek fenâ tesirler yapacağını ve belki de fırkasının mümânâat göstermesini ve isyanını intaç edeceğini arz etmişdim. Mustafa Kemal Paşa gibi memlekette namusuyla ve hidemât-ı güzîde-i askeriye ve vatanperveranesiyle tanınmış ve bütün askerlerinde pek ziyade hürmet-i mahsûsasını kazanmış ve bâ-husus henüz yirmi gün evvel memleketin nısfına kumanda etmiş olan ve hal ve hareketinde menâfi-i vataniye ve milliyeye mugâyir hiçbir şey mahsus ve meşhûd olmayan bir zâtın tevkifine bir sebeb-i kânunî olamayacağı ve bâlâda arz ettiğim ahval dolayısıyla halk ve ordu nazarında da iyi bir hareket

Belge No : 56

olarak telâkkî edilemeyeceği cihetle müşârun ileyhin tevkîfine ve kolorduca da bunun için muavenette bulunulmasına hal ve vaziyetin katiyen müsaid olmadığını arz ederim.

Bahusus ki memleketi helâk ve inkıraz tehlikesinden kurtaracak yegâne çârenin tevekkül değil ancak milletin hak ve ruhunu âleme karşı izhâr ve teyid kanaatinde olan ve vilâyât-ı şarkiyede ve henüz Ermeni süngü ve baltalarının âlâm-ı namusşikenanesini unutmuş bir tek insan ve bir tek hânüman bulunmayan bu muhitte böyle bir teşebbüsün icrası değil ihsası bile büyük fenalıkları intac eder.

Esasen günden güne daha bariz ve pek vâsi bir şekil almakda olan endişeyi millîyi tatmin edecek tedâbîr-i sahîha ve vâkıfanenin ittihazı ve buna bilhassa zât-ı sâmîleri gibi dindar ve pek namuskâr tanınmış bir racül-ü kıymetdarın âmâl-i nüfuz ve irşâd buyurması pek ulvî ve tarihî olur. Herhalde bura ahvalinin İstanbul'da mâküs telâkki edildiğini zannediyorum; hükûmetin en sadık ve hürmetkâr bir cüzü olduğuna katiyen şüphe caiz olmayan âcizleri Anadolu'ya Dersaadet'ten bu kadar yanlış ve hatalı nazarlarla bakılmamasını ve çünkü bu nazar netayicinin pek elim ve nedâmetaver olacağı kanaatini bil-münasebe tekrar arz etmeği bir vecibe-i hamiyyet ve bir farîza-i namus addeder ve bugün âcizleri dahi şek ve meçhuliyet içerisinde bulunduğumdan siyaset-i umumiyemizden hükümetin takip ettiği mekâsıt ve mukarrerattan haberdar edilmekliğimi istirham eylerim.

On Beşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva
Kâzım Karabekir

Belge No : 56

On Beşinci Kolordu
Kumandanlığı
On Beşinci Kolordu Kumandanı Mirliva Kâzım Karabekir Paşa tarafından

Aded
Zâtâ mahsusdur.
Hususî
Umumî

Erzurum
2.8.335

Üçüncü Ordu Müfettişliğine

Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin derdestiyle Dersaadet'e i'zâmının memurîn-i mülkiyeye tebliğ edildiği ve kolorducada muavenet-i ciddiyede bulunulması hakkında Harbiye Nezaretinden mevrûd şifre ile buna yazdığım cevab suretini bervechi âtî arz eylerim.

On Beşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva
Kâzım Karabekir

İstihbarat
3.8.335

İhtar:

Verilecek cevablar hangi tarih ve numaralı ve hangi şube tarafından vardığının tasrih edilmesi mercûdur.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 101
Belge : 101-1, 2, 3, 4

Belge No : 56

Bizzat açılacaktır. Harbiye
Şifre çözümü 30 Temmuz1919

Erzurum'da 15 nci Kolordu Komutanlığına

Mustafa Kemal Paşa ile Refet Beyin hükûmet kararlarına aykırı faaliyetlerden dolayı hemen yakalanarak İstanbul'a gönderilmeleri, İstanbul Hükûmeti'nce uygun görülerek görev bölgesine gereken emirler verildiğinden, kolorduca da ciddî bir yardımda bulunulması ve sonucundan bilgi verilmesi rica olunur.

30 Temmuz 1919 Merkez Dairesi 2733 Harbiye Nazırı
Nâzım

Cevap Erzurum
Şifre 1 Ağustos 1919
Kişiye özeldir.

Harbiye Nezaretine

Cevap: 30.7.1919 Merkez Dairesi şifreye
2733

Mustafa Kemal Paşa ile Refet Beyin hükûmet kararlarına aykırı faaliyetlerden dolayı yakalanarak İstanbul'a gönderilmeleri hakkında görev bölgesine emir verildiğinden, kolorduca da ciddî bir yardımda bulunulması emrediliyor.

Hükûmetin karar ve siyasetinin ne olduğunu bilemiyorsam da, Erzurum'da bulunan Mustafa Kemal Paşanın iş ve hareketlerinden vatan ve milletin amaç ve menfaatlerine ve mevcut kanunlara aykırı sayılacak hiçbir hal ve hareketi olmadığını görüyorum. Bu şahıs mülk ve milletin saadet ve selâmeti ile ilgili her vatanperver fert gibi yaşamaktadır. Pontus hükûmeti teşkili hülyasıyla Trabzon ve Samsun havalisine muhacir sıfatıyla akın akın silâhlı Rum çeteleri çıktığı ve

Belge No : 56

Ermenilerin büyük Ermenistan hayalini besledikleri ve hududlarımıza kadar her türlü kötülüğü yapmakta ve Sivas'a diye feryada devam ettikleri ve İtilâf mensuplarının da bunlara gizli ve açık her türlü yardımda bulundukları herkesçe bilinmekte ve bu hâl İstanbul gazetelerinin bile yayınıyla sabit olduğu hâlde, hükûmetin varlığımız aleyhine hazırlanan bu müthiş tehlikeden habersiz durumda kalarak millete hiçbir ümit ve tatmin vermemesi ve bilâkis aydın, kıymetli şahıs ve komutanların birer bahane ile millet arasından ayrılarak hapis ve tutuklanması, bir taraftan da silâh vesairenin alınması bilhassa tehlikeyi pek yakın gören ve namus ile hayatın korunması endişesiyle çırpınan bu mıntıka halkında pek haklı olarak Ermeni ve Rumların, İzmir gibi buraları da işgal edeceği ve bütün Müslümanların ayaklar altında çiğneneceği kanaatini oluşturmuştur. Bundan dolayı da millet kendi kuvvetine dayanarak bu hislerini hükûmete duyurmaya ve bunun için her fedakârlığı yapmaya ve her ümitten mahrum bir halde namussuzca Ermeni ve Rumların süngü ve baltaları altında ölmektense, namusluca savunmaya karar vermiş olduklarını önceden arz etmiştim. Geçenlerde meydana gelen sürgü kolu ve kamaların sevkine engel olan durumda böyle bir azim ve kararın sonucu olduğuna şüphe yoktur. 3 ncü Tümen Komutanı Yarbay Halid Beyin bile gizli olarak sevkinin genel düşünce üzerinde kötü etki yapacağını ve belkide tümeninin engel olmasını ve isyanına sebep olacağını arz etmiştim. Mustafa Kemal Paşa gibi memlekette namusuyla ve askerî hizmetleri ve vatanperverliği ile tanınmış ve bütün askerlerin de pek çok özel hürmetini kazanmış ve özellikle henüz yirmi gün evvel memleketin yarısına komuta etmiş olan, hâl ve hareketinde vatanın ve milletin menfaatlerine aykırı hiçbir şeyi görülmeyen bir şahsın tutuklanmasına bir kanunî sebep olamayacağı ve yukarıda arz ettiğim durum dolayısı ile halk ve ordu nazarında da iyi bir hareket olarak telâkki edilemeyeceği cihetle bu şahsın tutuklanmasına ve kolorduca da bunun için yardımda bulunulmasına durumun kesinlikle müsait olmadığını arz ederim. Bu konu ile memleketi helâk ve çökme tehlikesinden kurtaracak tek çarenin kadere boyun eğmek değil, ancak milletin hak ve ruhunu dünyaya karşı göstermek ve doğrulamak kanaatinde olan ve doğu vilâyetlerinde henüz Ermeni süngü ve baltalarının namus acısını unutmuş bir tek insan ve bir tek ev bulunmayan bu çevrede böyle bir teşebbüsün yapılması değil hissedilmesi bile büyük fenalıkları doğurur.

Belge No : 56

Esasen günden güne daha bariz ve pek geniş bir şekil almakta olan millî endişeyi tatmin edecek doğru tedbirlerin alınması ve buna bilhassa sizin şahsınız gibi dindar ve pek namuslu olarak tanınmış kıymetli bir adamın nüfuzunu göstermesi pek yüce ve tarihî olur. Her hâlde buranın durumunun İstanbul'da ters olarak telâkki edildiğini zannediyorum. Ben hükûmetin en sadık ve hürmetkâr bir parçası olduğuna kesinlikle şüphe olmayan Anadolu'ya İstanbul'dan bu kadar yanlış ve hatalı nazarlarla bakılmamasını ve çünkü bu nazar sonucunun pek elim olacağı kanaatini tekrar arz etmeyi bir onur ve namus görevi sayarım ve bugün ben dahi şüphe ve bilinmezlik içerisinde bulunduğumdan, genel politikamızdan hükûmetin takip ettiği maksatlar ve kararlardan haberdar edilmemi istirham ederim.

15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Belge No : 56

15 nci Kolordu
Komutanlığı

15 nci Kolordu Komutanı Tuğgeneral Kâzım Karabekir Paşa tarafından

Sayı
Kişiye özeldir
Özel
Genel

Erzurum
2.8.1919

3 ncü Ordu Müfettişliğine

Mustafa Kemal Paşanın yakalanarak İstanbul'a gönderilmesinin mülkî memurlara tebliğ edildiği ve kolorduca da ciddî bir yardımda bulunulması hakkında Harbiye Nezaretinden gelen şifre ile buna yazdığım cevap suretini aşağıda arz ederim. 3.8.1919

İstihbarat

15 nci Kolordu
Komutanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

İhtar

Verilecek cevapların hangi tarih ve numara ile hangi şube tarafından gönderildiğinin bildirilmesi rica edilmektedir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 101
Belge : 101-1, 2, 3, 4

Belge No : 57

مذکره

شرقی آناطولی مدافعهٔ حقوق جمعیتی

ارضروم

۷ـ آغستوس ـ ۱۳۳۵

افاضیلو دوستلق مقام عالیسنه

(41)

شرقی آناطولی ولایتلك ارضروم قونغرسی بیاننامه سیدر .

متارکه نك عقدینی متعاقب کثید کجه آرتان عهد شکنانه معاملات وازمیر، آنطالیه، آتلمه وحوالیسی کبی اقسام مهمهٔ ممالکمزك فعلاً اشغالی و آیدین ولایتنده ایقاع ایدیلان تحمل وزیونان فجایعی وارمنیارك ققاسیه داخلنده حدود ارمزه قدر دایانان قتل عام وامحای اسلام سیاستیله استیلاحاضرلقلری وقرمدکز ساحلنده یونتوس خرانی تحقق ایتدیرمك غایه سیله حاضرلقلر یاپیلمسی وصرف بومقصدله روسیه ساحللرندن آقین آقین مهاجر نامی آلتنده کان یانجی رومارك و بومیانده مسلح اشقیا چتهلرینك سوق وجلب ایدلمسی کبی حادثات فارشوسنده مقدس وطنك اقسام وانحلال تهلکه سنی کورمکده ملتمز هیچ برارادهٔ ملیه یه استناد ایتمیان حکومت مرکزیه مزك بو آلام وفجایعه چاره سازلرامه یه جغنه امثال مشئومه سیاه قانع وبرچوق مؤثرات تحتنده احتمال که دهشتلیم وغیرقابل هضم وقبول مقرراتنده سرفرو ایده جکندن تماسیله اندیشناك بولنیور . بناً علیه کندینی الك یقین والك خوئین تهلکه لرفارشوسنده کورن شرقی آناطولی ولایتلك مقدساتی بالذات محافظه غایه سیله هر طرفدن وجدان ملیدن طاوغمش جمعیتلرك اشتراکیله اخیراً منعقد اولان ارضروم قونغرسی ۷ ـ آغستوس سنه ۳۵ تاریخنده مساعیسنه ختام ویرمك بلطفه تعالی بروجه آتی مقرراتی اتخاذایلدی .

۱ ـ طرزون ولایتی وجانبك سنجاغیله ولایات شرقیه نامنی طاشیان ارضروم ، سیواس ، دیاربکر ، معمورة العزیز ، وان ، بتلیس ولایاتی وبوساحه داخلنده کی الویهٔ مستقله هیچ برسبب وبهانه ایله یکدیکرندن وجامعهٔ عثمانیه دن آیرلمق امکانی تصور ایدلمیان برکادر .

سعادت وفلاکتده اشتراك تامی قبول ومقدراتی حقنده عین مقصدی هدف اتخاذ ایلر . بوساحه ده یاشایان بالجمله عناصر اسلامیه یکدیکرینه فارشی منه بل بر حس قدا کاری ایله مشحون ووضعیت عرقیه واجتماعیه لرینه رعایتکار اولز قارداشدرلر .

۲ ـ عثمانلی وطنك تمامیتی واستقلال ملیمزك تأمینی ومقام سلطنت وخلافتك مصونیتی ایچون قوای ملیه یی عامل وارادهٔ ملیه یی حاکم قیلمق اساسدر .

۳ ـ هر درلو اشغال ومداخله ، روملق وارمنیلك تشکیلی غایه سنه معطوف تلقی ایدیله جکندن متحداً مدافعه ومقاومت اساسی قبول ایدلمشدر . حاکمیت سیاسیه وموازنهٔ اجتماعیه یی مخل اولاجق صورتده عناصر خرستیانیه یه یکی برطاقم امتیازات اعطاسی قبول ایدلمیه جکدر .

٤ ـ حکومت مرکزیه نك برتضییق دولی قارشوسنده بورالری ترك واهمال اضطرارنده قالماسی احتمالنه کوره مقام خلافت وسلطنته مربوط ملی وموجودیت وحقوق ملیه یی کامل تدابیر ومقررات اتخاذ اولنمشدر .

٥ ـ وطنمزده اوتدن بری برادده یشادیغمز عناصر غیرمسلمه نك قوانین دولت عثمانیه ایله مؤید حقوق مکتسبه لرینه تماسیله رعایتکارز . مال وجان وعرض لرینك مصونیتی ذاتاً مقتضیات دینیه عثمانیه وملیه واساسات قانونیه یه مستند اولمقله بولرك [illegible] تأیید اولنمشدر .

Belge No : 57

ISH-1
K: 21
B: 105-1

٦ ــ دول ائتلافیه‌جه متارکه‌نك امضا اولندیغی ۳۰ تشرین اول سنه ۳٤ تاریخنده کی حدودمز داخلنده قالان وهر منطقه‌سنده اولدیغی گبی شرقی اناطولی ولایتلرنده‌ده اکثریت قاهره‌یی اسلاملر تشکیل ایدن وحربی ،اقتصادی تفوقی مسلماناره عائد بولنان ویکدیگرندن غیر قابل انفکاك اوزه قارداش اولان دین وعرقداشلرمزاه مسلون ممالکمزك مقاومه‌سی نظریه‌سنن بالکلیه صرف نظرله موجودیتمزه ،حقوق تاریخیه ،عرقیه ودینیه‌مزه رعایت ایدلمه‌سندن بوناره مغایر تشبثاتك ترویج اولونمه‌سنه وبو صورتله تمامیله حق وعدله مستند برفراره انتظار اولونور .

۷ ــ ملتمزك انسانی ،عصری غایه‌لری تبجیل وفنی ،صناعی واقتصادی حال واحتیاجمزی تقدیر ایدن بناًعلیه دولت وملتمزك داخلی وخارجی استقلالی ووطنمزك تمامیسی محفوظ قالمق شرطیله آلتنجی ماده‌ده مصرح حدوددا خلنده ملیت اساسلرینه رعایتکار ومملکتمزه قارشی امنیت اساسی بیله میان هر هانگی دولتك فنی ،صناعی ،اقتصادی معاونتی ممنونیتله قارشیلارز وبو شرائط عادله وانسانیه‌یی محتوی بر طلحك‌ده عاجلا تقرری بسلامت بشر وسکون عالم نامنه اخلص آمال ملیه‌مزدر .

۸ ــ ملتمزك کندی مقدراتنی بالذات تعیین ایتدیکی بو تاریخی دورده حکومت مرکزیه‌مزك ارادهٔ ملیه‌یه تابع اولماسی ضروریدر . چونکه ارادهٔ ملیه‌یه تمامیله مستند هر هانگی برهیئت حکومتك عندی وشخصی مقرراتی ملتجه مطاع اولمه‌دقدن بشقه خارجاً ده معتبر اولامه‌دیغی واولمه‌یه جغی شدیدی به قدر مسبوق افعال وتابع ایله ثابت اولمشدر . بناًعلیه ملتك ایچنده بولندیغی حال ضجرت واندیشه‌دن فورتولمق چارلرینه الذات توسلنه حاجت قالمادن حکومت مرکزیه‌مزك مجلس ملی‌یی همان بلاتاخیر آنطولیا سی و بو صورتله مقدرات ملت ومملکت حقنده اتخاذ ایله‌یه‌جکی بالجمله مقرراتی مجلس ملیناك مرافقه منه عرض ایتمه‌سی مجبوریدر .

۹ ــ وطنمزك معروض قالدیغی آلام وحادثات ایله وتماًعین مقصدلو وجدان ملیدن دوغان جمعیتلرك اتحاد ویوانفاقدن حاصل اولان کتلهٔ عمومیه بو کره (شرقی آناطولی مدافعهٔ حقوق جمعیتی) عنوانیله توسیم اولنمشدر . اشبو جمعیت هر دراو فرقه جیلق جریانلرندن کلیاً عاریدر . بالجمله اسلام وطمدلشلر جمعیتك اعضای طبیعیه سندندر .

۱۰ ــ قونغره طرفندن منتخب بر (هیئت ممثلیه) قبول وکویلردن بالاعتبار ولایات مراکزینه قدر موجود تشکیلات ملیه توحید وتأیید اولونمشدر .

قونغره هیئتی

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : ISH
KÜTÜ: 26
GÖM.: 105
BEL. : 105-1

A 1/1
D 720
F 10

GNKUR ATASE ARSIVI

Belge No : 57

Erzurum
7 Ağustos 1335

Şarkî Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
Üçüncü Ordu Müfettişlik Makâm-ı Alisine

Şarkî Anadolu Vilâyâtının Erzurum Kongresi Beyannâmesidir.

Mütarekenin akdini müteakib gittikçe artan akd-ı şikenâne mu'amelât ve İzmir, Antalya, Adana ve havalisi gibi aksâm-ı mühimme-i memâlikimizin fi'ilen işgali ve Aydın vilayetinde ika' edilen tahammülsüz Yunan fecayii ve Ermenilerin Kafkasya dahilinde hududlarımıza kadar dayanan katli'am ve imha-ı İslâm siyasetiyle istilâ hazırlıkları ve Karadeniz sahilinde Pontus hayâlini tahkik ettirmek gayesiyle hazırlıklar yapılması ve sırf bu maksatla Rusya sahillerinden akın akın muhâcir nâmı altında gelen yabancı Rumların ve bu meyanda da müsellah eşkiya çetelerinin sevk ve celb edilmesi gibi hadisât karşısında mukaddes vatanın inkisâm ve inhilal tehlikesini gören milletimiz, hiç bir irâde-i milliyeye istinâd etmeyen Hükümet-i Merkeziye'mizin bu alâm ve fecaiye çaresaz olamayacağına emsal meş'umesiyle kâni ve bir çok müessirât tahtında ihtimal ki daha elim ve gayrıkabil hazım ve kabul mukarrerâta serfürû, edeceğinden tamamıyla endişenâk bulunuyor. Binaen-aleyh kendisini en yakın ve en hunin tehlikeler karşısında gören Şarkî Anadolu vilayâtının mukaddesatını bizzat muhafaza gayesiyle her taraftan vicdân-ı milliden doğmuş cem'iyetlerin iştirakıyla ahiren münakid olan Erzurum Kongresi 7 Ağustos sene 35 tarihinde mes'aisine hitâm vererek bi-lutfihi teala ber vech-i âti mukarrerâtı ithâz etti:

1. Trabzon vilayeti ve Canık sancağıyla vilayat-ı şarkiye nâmını taşıyan Erzurum, Sivas, Diyarbakır, Mâmuretülaziz, Van, Bitlis vilayâtı bu saha dahilindeki elviye-i müstakile hiçbir sebeb ve bahane ile yekdiğerinden ve câmia-i Osmaniye'den ayrılmak imkanı tasavvur edilmeyen bir küldür. Saadet ve felaketde iştirak tâmı kabul ve mukadderâtı hakkında aynı maksadı hedef ittihâz eyler. Bu

sahada yaşayan bil-cümle anâsır-ı İslamiye yekdiğerine karşı mütekâbil bir fedakârî ile meşhûn ve vaz'iyet-i ırkiye ve içtimâiyelerine ri'ayetkâr öz kardaşdırlar.

2. Osmanlı vatanının tamamiyeti ve istiklal-i milliyemizin temini ve makâm-ı saltanat ve hilâfetin ma'sûniyeti için kuvayı milliyeyi 'âmil ve irâde-i milliyeyi hakim kılmak esasdır.

3. Her türlü işgal ve müdahele, Rumluk ve Ermenilik teşkili gayesine ma'tuf telakki edileceğinden müttehiden müdafaa ve mukâvemet esası kabul edilmiştir. Hakimiyet-i siyasiye ve muvazane-i içtima'iyeyi mühil olacak suretde anâsır-ı Hıristiyaniyeye yeni bir takım imtiyazat i'tası kabul edilmeyecekdir.

4. Hükümet-i Merkeziye'nin bir tazyiki düveli karşısında buraları terk ve ihmal ıztırarında kalması ihtimaline göre makâm-ı hilafet ve saltanâta merbutiyeti ve mevcudiyet ve hukuk-u milliyeyi kafil tedâbir ve mukarrerat ittihaz olunmuşdur.

5. Vatanımızda öteden beri birlikte yaşadığımız anâsır-ı gayrı müslimenin kavanin-i Devlet-i Osmaniye ile müeyyed hukuk muktesebelerine tamamıyla ri'ayetkârız Mal ve can ve ırzlarının masuniyeti zaten mukteziyat-ı diniye an'anat-ı milliye ve esasat-ı kanuniyemizden olmakla bu esas kongremizin kanaat-ı umumiyesiyle'de te'yid olunmuşdur.

6. Düvel-i İtilafiyece mütarekenin imza olunduğu 30 Teşrin evvel sene 34 tarihindeki hududumuz dahilinde kalan ve her mıntıkasında olduğu gibi Şarkî Anadolu vilayetlerinde de ekseriyet-i kâhireyi İslamlar teşkil eden ve harsî iktisadî tefevvuku Müslümanlara aid bulunan ve yekdiğerinden gayrikâbil infikak öz kardaş olan din ve ırkdaşlarımızla meskûn memâlikimizin mukâsemesi nazariyesinden bi'l-külliye sarf-ı nazarla mevcudiyetimize, hukuk-u tarihiye, ırkıye ve diniyemize riayet edilmesine ve bunlara mugâyir teşebbüslerin terviç olunmamasına ve bu suretle tamamiyle hak ve adle müstenid bu karara intizâr olunur.

7. Milletimiz insanı, asri gayeleri tebcil ve fennî, sınaî ve iktisadî hal ve ihtiyacımızı takdir eder. Binaen-aleyh devlet ve milletimizin dahilî ve haricî istiklâli ve vatanımızın tamamîsi muhfuz kalmak şartıyla altıncı maddede musar-

Belge No : 57

rah hudud dahilinde milliyet esaslarına riayetkâr ve memleketimize karşı istila emeli beslemeyen her hangi devletin fennî, sınaî, iktisadî, muavenetini memnuniyetle karşılarız ve bu şerâit-i adile ve insaniyeyi muhtevi bir sulhunda acilen takarruru selamet-i beşer ve sukun-u 'âlem nâmına ahass-ı amâl-ı milliyemizdir.

8. Milletlerin kendi mukadderatını bizzat tayin ettiği bu tarihi devirde Hükümet-i Merkeziye'mizin de irade'-i milliyeye tabi' olması zaruridir. Çünkü: İrade-i milliyeye gayri müstenid herhangi bir heyet-i hükümetin indi ve şahsi mukarrerâtı milletçe muta' olmadıktan başka haricende muteber olmadığı ve olamayacağı şimdiye kadar mesbûk ef'al ve netâyic ile sâbit olmuştur. Binaenaleyh milletin içinde bulunduğu hal-i zücret ve endişeden kurtulmak çarelerine bizzat tevessülüne hacet kalmadan Hükümet-i Merkeziye'mizin meclis-i milliyi hemen bilâ ifate-i an toplaması ve bu suretle mukadderât-ı millet ve memleket hakkında ittihâz eyleyeceği bi'lcümle mukarrerâtı meclis-i millinin murakebesine arz etmesi mecburidir.

9. Vatanımızın ma'ruz kaldığı alâm ve hadisat ile ve tamamen aynı maksadla vicdan-ı milliden doğan cemiyetlerin ittihad ve ittifakından hâsıl olan kitle-i umumiye bu kere (Şarkî Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti) ünvânıyla tevsim olunmuşdur. İşbu cem'iyet her türlü fırkacılık cereyanlarından külliyen arîdir. Bi'l-cümle İslam vatandaşlar, cemiyetin azâ-ı tabi'yesindendir.

10. Kongre tarafından müntehab bir (Heyet-i Temsiliye) kabul ve köylerden bi'l-itibâr vilayât merâkizine kadar mevcud teşkilat-ı milliye tevcid ve te'yid olunmuşdur.

Erzurum Kongre Heyeti

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 105
Belge : 105-1

Belge No : 57

Erzurum
7 Ağustos 1919

Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
3 ncü Ordu Müfettişlik Makamına
Doğu Anadolu Vilâyetlerinin Erzurum Kongresi Beyannamesidir.

Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasından sonraki günlerde gittikçe artan anlaşmayı bozucu hareketler ve İzmir, Antalya, Adana bölgeleri gibi memleketimizin en önemli parçalarının işgali ve Aydın ilinde yapılan dayanılmaz Yunan kötülükleri ve Ermenilerin Kafkasya'da sınırlarımıza kadar dayanan öldürme ve İslâmı yok etmek siyasetiyle istilâ hazırlıkları ve Karadeniz kıyılarında Pontos devleti hayalini gerçekleştirme amacıyla hazırlıklar yapılması ve sadece bu amaçla Rusya kıyılarından akın akın göçmen adı altında yabancı Rumların, bu arada silâhlı eşkıya çetelerinin getirilmesi karşısında, kutsal vatanın parçalanma ve yok olma tehlikesini gören milletimiz, millî iradeye dayanmayan hiçbir hükûmetin bu acılar ve kötülüklere çare olamayacağına korkunç örnekleriyle kanaat getirmiş ve birçok etkiler altında daha acıklı ve dayanılmaz kararlara boyun eğeceğinden kuşkuya düşmüş bulunmaktadır. Bundan dolayı, kendini son derece yakın ve haince tehlikeler karşısında gören Doğu Anadolu illerinin kutsal varlıklarını korumak amacı ile, millî vicdandan doğmuş derneklerin katılmasıyla yapılan Erzurum Kongresi 1919 yılının 7 Ağustos'unda çalışmalarına son vererek Allah'ın inayetiyle aşağıdaki kararları aldı.

1. Trabzon ili ve Samsun sancağı ile Doğu Anadolu illeri adını taşıyan Erzurum, Sivas, Diyarbakır, Elazığ, Van, Bitlis illeri ve bu bölgedeki bağımsız livalar, hiçbir sebep ve bahane ile birbirlerinden ve Osmanlı topluluğundan ayrılması mümkün olmayan bir bütündür. Mutlulukta ve felâkette ortaklığı kabul eder ve aynı amacı hedef edinirler. Bu bölgede yaşayan bütün Müslümanlar birbirlerine karşı fedakârlık duygusu ile doludurlar, ırksal ve sosyal durumlarına saygılı öz kardeştirler.

Belge No : 57

2. Osmanlı vatanının bütünlüğü ve milletin bağımsızlığının sağlanması, saltanat ve hilâfet makamlarının korunması için millî kuvvetleri yapıcı duruma getirmek ve millî iradeyi egemen kılmak esastır.

3. Her türlü işgal ve müdahale, Rumluk ve Ermenilik teşkili amacına yönelme sayılacağından, birlikte savunma ve karşı koyma esası kabul edilmiştir. Siyasî egemenliği ve sosyal dengeyi bozacak suretle, Hristiyanlara yeni bir takım imtiyazlar verilmesi kabul edilmeyecektir.

4. İstanbul Hükûmeti'nin devletlerin baskısı karşısında buraları bırakmak veya buralarla ilişiğini kesmek zorunda kalması ihtimaline karşı saltanat ve hilâfete bağlılığı, varlığı ve millî hakları koruyucu tedbirler ve kararlar alınmıştır.

5. Vatanımızda öteden beri birlikte yaşadığımız Müslüman olmayan kimselerin Osmanlı Devleti kanunlarıyla pekiştirilmiş muktesep haklarına tamamıyla uyarız. Mal, can ve ırzlarının korunması esasen dinimizin, millî geleneklerimizin ve yasalarımızın gereği olduğundan, bu esas kongremizin genel kanısı ile de sağlamlaştırılmıştır.

6. İtilâf devletlerinden, Mondros Mütarekesi'nin imzalandığı 30 Ekim 1918 tarihindeki sınırlarımız içinde kalan ve her bölgesinde olduğu gibi, Doğu Anadolu illerinde de büyük çoğunluğu İslâm olan ve kültürel, ekonomik üstünlüğü Müslümanlara ait bulunan, birbirlerinden ayrılması imkânsız öz kardeş, dindaş ve soydaşlarımızın oturduğu memleketimizin bölünmesi düşüncesinden tamamıyla vazgeçerek, varlığımıza, tarihî, ırkî ve dinî haklarımıza saygı gösterilmesi ve bunlara aykırı teşebbüslerin desteklenmemesi ve bu suretle hak ve adalete dayanan bir karar verilmesi beklenir.

7. Milletimiz, insanî ve asrî amaçları yüceltir. Fen, sanayi ve ekonomik durum ve ihtiyaçlarımızı takdir eder. Bundan dolayı devlet ve milletimizin iç ve dış bağımsızlığı, vatanımızın bütünlüğü saklı kalmak şartıyla altıncı maddede açıklanmış olan sınırlar içinde, milliyet esaslarına uygun ve memleketimize karşı istilâ isteği olmayan herhangi devletin fenne, sanayie, ekonomiye ait yardımlarını memnuniyetle karşılarız. İnsanlığın esenliği ve umumun huzuru adına böyle âdil ve insancıl kuralları kapsayan bir barışın acilen kararlaştırılması en büyük millî arzumuzdur.

Belge No : 57

8. Milletlerin kaderlerini kendilerinin çizdiği bu tarihî devirde İstanbul Hükûmeti'nin de millî iradeye boyun eğmesi zorunludur. Çünkü millî iradeye dayanmayan herhangi bir hükûmetin kendi başına verdiği kararlara milletçe uyulmadığı gibi, bu kararların dışta da itibarı olmadığı ve olamayacağı şimdiye kadarki olaylar ve sonuçlarıyla ispatlanmıştır. Bundan dolayı, milletin içinde bulunduğu korkulu durumdan ve kuşkudan kurtulma çarelerine başvurmasına gerek kalmadan İstanbul Hükûmeti'nin hemen millî meclisi toplaması ve bu suretle milletin ve memleketin kaderi hakkında alacağı bütün kararları millî meclisin denetiminden geçirmesi zorunludur.

9. Vatanımızın karşılaştığı üzücü olaylar ve tamamen aynı amaçla millî vicdandan doğan derneklerin anlaşma ve birleşmeleri ile meydana gelen kitle bu kere (Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti) adında bir topluluk hâline getirilmiştir. Cemiyet her türlü particilik akımlarının dışındadır. Bütün Müslüman vatandaşlar cemiyetin tabiî üyesidir.

10. Kongre tarafından seçilen bır Heyet-i Temsiliye kabul edilmiş ve köylerden il merkezlerine kadar olan millî teşkilâtlar birleştirilmiş ve sağlamlaştırılmıştır.

Erzurum Kongre Heyeti

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 24
Gömlek : 105
Belge : 105-1

Belge No : 58

GNKUR
ATASE
ARSIVI

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 134
KUTU: 346
GÖM.: 150
BEL. : 150-1

A 2793
D 60
F 63

Belge No : 58

15. K. Kumandanlığına

Mevadd-ı atiye hakkında tenvirat-ı aliyelerine muntazırım:

1. Erzurum Kongresi intihabata müessir olduktan ve İstanbul bu hususta esasen karar verdikten ve mukarrerat neşr edildikten sonra yeni bir Sivas Kongresinin mevzu' bahs edeceği zemin ne olabilecekdir.

2. Acaba her tarafda vilâyet ve liva kongreleri yapılarak intihabat hazırlıkları yürütülse ve teşkilât kökleştirilse daha iyi olmaz mı? ve Bekir Sami Beyle Refet Beyin Sivas'da bu cihet-i idaresi kafi görülmez mi?

3. Daha iki ay köylü sabanından ayrılamayacağına ve meyveler ham olduğuna nazaran İstanbul'u korkutmamak ve intilabat neticesinde ve kendisinin iskat olunmayacağına icab ederse teminat (vererek) siyaset-i aliye makamını bir derece başkalarının kucağından kurtarmak mümkün ve hayırlı olmaz mı? Bu noktada uyuşmak karışmaktan hayırlı bulunmaz mı?

3. K. Kumandanı Selahaddin

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 150
Belge : 150-1

Belge No : 58

15. K. Komutanlığına

Aşağıdaki maddeler hakkında açıklamalarınızı beklerim.

1. Erzurum Kongresi seçimlere etkili olduktan ve İstanbul bu hususta esasen karar verdikten ve kararları yayınlandıktan sonra yeni bir Sivas Kongresi'nin söz konusu edileceği zemin ne olabilecektir?

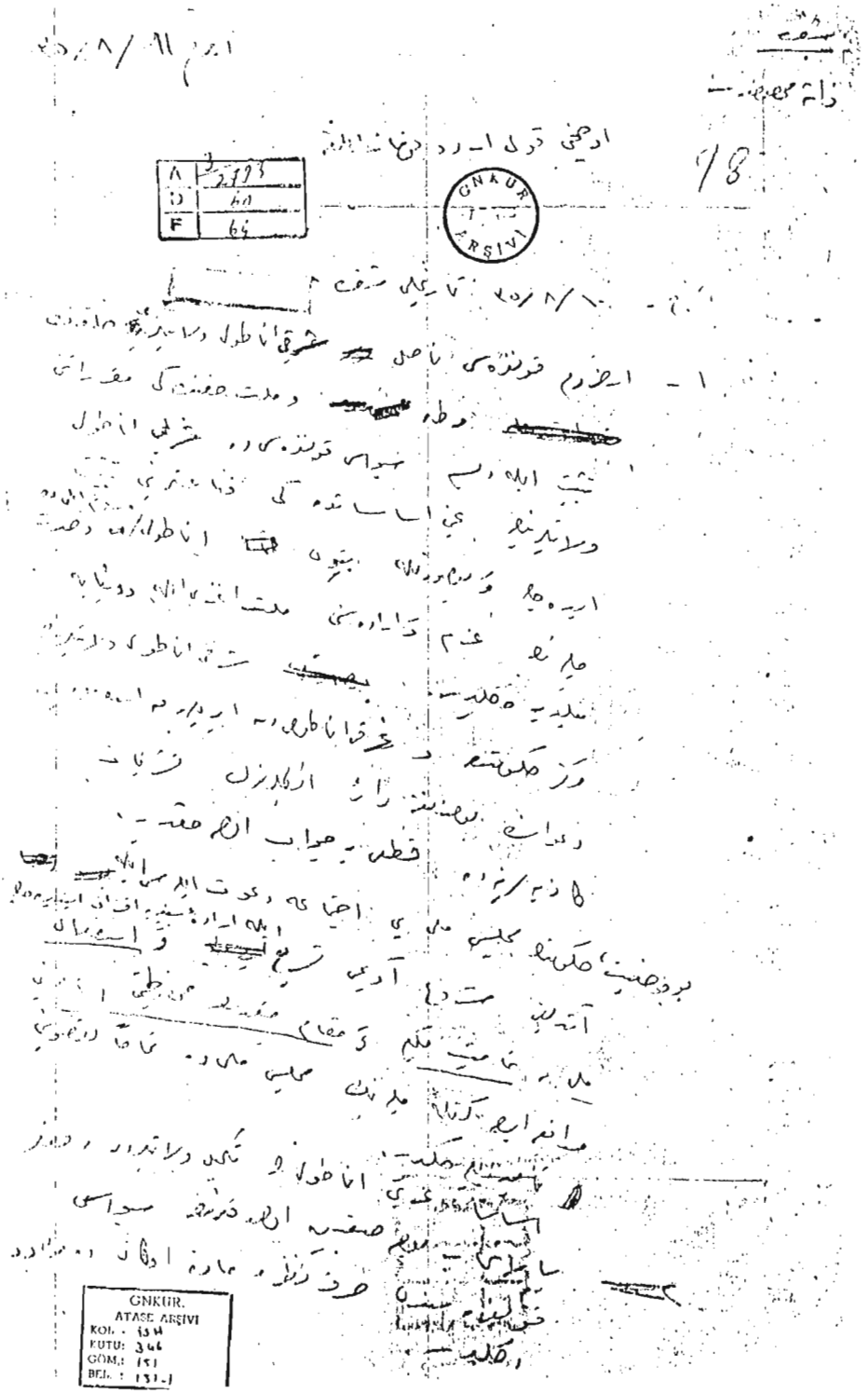
2. Acaba her tarafta vilâyet ve sancak kongreleri yapılarak seçimlerin hazırlıkları yürütülse ve teşkilât kökleştirilse daha iyi olmaz mı ve Bekir Sami Beyle, Refet Beyin Sivas'ta bu idare şekli yeterli görülmez mi?

3. Daha iki ay köylü sabanından ayrılamayacağına ve meyveler ham olduğuna göre İstanbul'u korkutmamak ve seçim neticesinde kendisinin de düşürülemeyeceğini, gerekirse güvence vererek yüce siyasî makamı bir de-rece de olsa başkalarının kucağından kurtarmak mümkün ve hayırlı olmaz mı? Bu noktada birleşmek karışıklıktan daha hayırlı olmaz mı?

3 ncü Kolordu Komutanı
Selahaddin

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 150
Belge : 150-1

Belge No : 59

Belge No : 59

Belge No : 59

Şifre — Erzurum
Zata mahsusdur. — 11.8.35

Üçüncü Kolordu Kumandanlığına

C.10.8.35 tarihli şifre

1. Erzurum Kongresi nasıl Şark-î Anadolu vilâyetleri halkının vatan ve millet hakkındaki mukârrerâtını tesbit eylediyse, Sivas Kongresi de Garb-i Anadolu vilâyetlerinin aynı esasdaki kanaatlerini tesbit edecek ve mevcudiyetiyle bütün Anadolu ve Rumeli'de vahdet-î milliyenin azim ve iradesini millet ağzıy ile dünyaya bildirecektir. Şark-î Anadolu vilâyetlerinin merkezi hükûmetten ve Garb-î Anadolu'dan ayrılarak istiklâliyet davasında bulunduğuna dair İngilizlerin neşriyat-ı kazibelerinede kat'î bir cevap olacaktır. Bu vaziyet hükûmetin meclis-i milliyi içtimağa davet eylemesiyle attığı meşru adımı tesrî ile irade-i seniyeye iktirân ettirecek ve istiklâl-i milliyi, tamamiyet-i mülkiyet-i ve makam-ı mukadesin mahfûziyeti esaslarını müdafaa eden kitle-i milliyenin meclisi millide tamamen tasvibini temin eyleyecektir. Esasen Garb-i Anadolu'nun tekmil vilâyetlerden murahaslar bil-intihab yola çıkmış olduklarından Sivas Kongresi'nden sarf-ı nazar maddeten imkân dahi mevcud değildir.

2. İkinci maddedeki mütaalâları pek doğrudur. Ancak kökleştirilmesi şayan-ı arzu olan teşkilât Erzurum Kongresi'nce takarrür ettirilen esasat ve teşkilâtın Sivas Kongresi'nde muvâcehe ve tasdik edilmesinden sonra olması zaruridir. Mebus intihabı hususunda müesser olan asayiş en mühim bir hususdur ki bu da ancak heyet-i umumiyyede takarrür ettirilecek esaslarla müyesser olacaktır.

3. Mümkün olduğu kadar hükûmet tedhîş etmemek ve hukuk-u teşrileye ve murâfaasını emniyetle isti'mâle kadir bir meclis-i mebusan vücuda gelinceye kadar heyeti hükûmeti ıskâtdan millet ve memleket için bir faride me'mul olamayacakdır. Bu cihetle uğraşmamak esasen bunun hukuk-u mezkurun Sivas Kongresi'nce de nazar-ı dikkate alınmasına sarf-ı misaha edilecektir.

Belge No : 59

4. Abdullah Paşa hakkındaki beyanat-ı ailelerinin tamamiyle haklı olduğu tezahür eyledi. Müşârün-ileyh takibi buralarda şayi olunca İzmir vakay-ı faciyasında Ali Nadir Paşanın millet ve ordu için mûcib olduğu avâkıb-i elimeden haberdar olan halk ve ordu mensubini son derece dûçar-ı endişe oldu. Bu sebeple hem kendisine gelmemesi ve hemde Harbiye Nezaretine müşârün-ileyh ve bu vekil-i zevatın tayin edilmemesi hakkında tafsîlen iş'artda bulunduğunu arz ederim.

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	151
Belge	:	151-1

Belge No : 59

Şifre — Erzurum
Kişiye özeldir. — 11.8.1919

3 ncü Kolordu Komutanlığına

Cevap : 10.8.1919 tarihli şifre

1. Erzurum Kongresi nasıl Doğu Anadolu vilâyetleri halkının vatan ve millet hakkındaki kararlarını tespit ettiyse, Sivas Kongresi de Batı Anadolu vilâyetlerinin aynı esaslardaki kanaatlerini tesbit edecek ve varlığıyla bütün Anadolu ve Rumeli'de millî birliğin azim ve iradesini millet ağzıyla dünyaya bildirecektir. Doğu Anadolu vilâyetlerinin Hükûmetinden ve Batı Anadolu'dan ayrılarak bağımsızlık davasında bulunduğuna dair İngilizlerin kötü yayınlarına da kesin bir cevap olacaktır. Bu durum hükûmetin Millî Meclisi toplantıya davet etmesiyle attığı mesru adımı çabuklaştırmasıyla padişah emrine dayandırılacak ve millî istiklâli, vatanın bütünlüğünü ve kutsal makamın korunması esaslarını savunan halk kitlesinin millî mecliste tamamen onaylanmasını sağlayacaktır.

Esasen Batı Anadolu'nun bütün vilâyetlerinden üyeler seçim ile yola çıkmış olduklarından Sivas Kongresi'nden kaçınmak imkânı yoktur.

2. İkinci maddedeki düşünceleriniz pek doğrudur. Ancak kökleştirilmesi arzu olunan teşkilât, Erzurum Kongresi'nce kararlaştırılan esaslar ve teşkilâtın Sivas Kongresi'nde bir araya gelerek tasdik etmesinden sonra olması zaruridir. Mebus seçimi konusunda etkili bir güvenlik en önemli husustur ki bu da ancak genel heyette alınacak kararlarla kolaylaştırılacaktır.

3. Mümkün olduğu kadar hükûmeti dehşete düşürmemek ve yasal haklarını emniyetle kullanmaya yetkili bir millî meclis vücuda gelinceye kadar hükûmeti düşürmek vatan ve millet için bir fayda sağlamayacaktır. Bu yönler uğraşmamak esasen bu yasal hakların Sivas Kongresi'nce de dikkate alınmasına çalışılacaktır.

4. Abdullah Paşa hakkındaki söylediklerinizin tamamıyla haklı olduğu ortaya çıktı.

Belge No : 59

Kendisinin takibi buralarda duyulunca İzmir faciasından Ali Nadir Paşanın millet ve ordu için sebep olduğu kötü sonuçdan haberdar olan halk ve ordu mensupları son derece endişe içindedirler. Bu sebeple hem kendisine ve hem de Harbiye Nezaretine kendisi ve halkın vekilinin tayin edilmemesi hakkında uzun uzadıya yazışmalarda bulunduğumu arz ederim.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 151
Belge : 151-1

Belge No : 60

نجی اردوی همایون مفتشلکی

GNKUR ATASE ARSIVI
A 3-2793
D
F

GNKUR ATASE ARSIVI
KOL: 1514
KUTU: 1961
DOS: 161
BEL: 1161-1

Belge No : 60

اردوی همایون مفتشلکی

۲۳۵ - -

نومرو
خصوصی
عمومی

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : İSA
KUTU: 346
GÖM.: 161
BEL. : 161-2

A 3 2193
D 60
F 74-1

Belge No : 60

Erzurum
18.8.35

...ncu Ordu-yu Hümayun Müfettişliği

Sivas'da Üçüncü Kolordu Kumandanı Selâhaddin Beyefendiye [Şifre olarak Refet Beye de]

Ankara'da Yirminci Kolordu Kumandanı Fuad Paşa hazretlerine [Aynen 12. K. Selâhaddin Beye] Samsun'da Mutassarıf Cahid Beye Kastamonu'da Jandarma Kumandanıyla [Şifre dahilinde yol mutassarrıfına aynen verilecekdir]

Diyarbakır'da On Üçüncü Kolordu Erkân-ı Harbiye Reisi Halid Beyefendiye Van Valisi Haydar Beyefendiye Trabzon'da Fırka Kumandan Vekili Ali Rıza Beye [Şifre dahilinde İzzet ve Servet Beylere mahsusdur.]

Erzurum Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Merkeziyesine

1. Hükûmet-i Merkeziye millî teşebbüslere mani olmak için ittihaz-ı tedabirde ısrar ediyor. Bu ısrarın kendi menfaatlerini tezyid etmekte bulunduğuna şüphe yoktur. Ancak Posta ve Telgraf Başmüdürü Refik Halid Beyin öteden beri millî cemiyetlerimiz merakizi beynindeki muhabereyi kat için telgraf müdürlerine emirler verdiği malûmdur. Son zamanlarda bu hususda kat'i bir takım talimat ita' ve bazı me'murları azil suretiyle tehdid eylemiş müessir olmağa başlamışdır.

Yalnız telgraf muhaberâtı değil posta mürâselâtı dahi kontrol altına alınmışdır. Ordunun dahi muhaberâtı da muaveneti his olunduğundan onunda tasgir-i muhaberâtı için Harbiye Nezaretince müdâhalâtı vuku' bulmuştur.

Millî cemiyetlerimizin muhaberâtı ve bu suretle heyet-i muhtelife beynindeki irtibat münkat' olmuşdur. Bu hâl devam ederse teşkilât-ı millîyemizin taazzuvi mekânı selb edilmiş olacak ve zamanında cemiyet vazife-i milliye ve vataniyesi ifaya mukdedir olmayacakdır. Bu sebeble telgraf ve posta muhaberâtını temin etmek cemiyetimiz için hayat ve memat meselesidir. Bu maksadın istihsali için bilâ-tereddüd en müessir çareye tevessül lâzımdır.

Belge No : 60

2. Bu hususda vârid-i hatır olan cihat bil cümle telgraf merâkizi bil-hassa büyük tevzi' merkezleri cihet-i askeriyenin gayr-ı muhavvel müzâheretiyle ahali tarafından işgal olunarak Refik Halid Beyin harekât vakıası cinayet olduğundan divan-ı harbe verilmek üzere derhâl azlini ve kongre beyannamesini çekdiği için azl edilen Sivas başmüdürü ile merkez müdürünün iade-i memuriyetlerini ve müdafaa-i hukuk cemiyetlerinin ücreti mukabilinde çekdikleri telgraflarından ve posta ile olan muhaberelerinin en mukaddes ve mübrem vazife telâkki edilmesi lüzumunun telgraf müdürlerine tebliğini Hükûmet-i Merkeziyeden taleb etmekdir. Ve taleb edilen hususatın temin edildiğine maddeten kanaat hasıl olununcaya kadar bilcümle muhaberâtı tatil eylemekdir. Bu halde yalnız Heyet-i Temsiliyenin ye's görmeyeceği makâmâtla muhabereye müsaade olunur.

3. İkinci maddede zikr olunan hareket ki millet tarafından bir görev mahiyetindedir.

Oraca teshil-i mütalaa buyurulur. İmkân-ı tatbiki ne derecededir. Bu babda daha ma'kul ve fakat maksadı temin edebilecek müessir başka bir tedbir vâ-rid-i hatır mıdır. Bu hususda Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti heyet-i merkeziye ve idarelerinin dahi re'y-i mütalaası alınarak seri'an cevab i'ta buyurulmasını rica ederim.

4. İşbu telgrafname bilcümle merâkize yazılmıştır. Vûrud edecek re'y-i mütala'alara göre ittihaz olunacak tedbir takarrûr ettirilecektir.

5. Bu telgrafın vusulünün hemen ve cevabının yirmi dört saat zarfında irsâline himmet buyrulmasını hassaten rica ederim.

Heyet-i Temsiliye
15. K. Kumandanı
Kâzım Karabekir

Raif, M. Kemal, Hüseyin Rauf

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 161
Belge : 161-1, 2

Belge No : 60

Erzurum
18.8.1919

...ncu Ordu Müfettişliği

Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanı Selâhattin Beyefendiye (şifre olarak Refet Beye de)

Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanı Fuad Paşaya (aynen 12 nci Kolordu Komutanı Selâhattin Beye) Samsun'da Mutassarıf Cahid Beye.

Kastamonu'da jandarma komutanıyla (şifre dâhilinde yol mutassarrıfına aynen verilecektir.)

Diyarbakır'da 13 ncü Kolordu Kurmay Başkanı Halid Beyefendiye

Van Valisi Haydar Beyefendiye

Trabzon'da Tümen Komutan Vekili Ali Rıza Beye (şifre dâhilinde İzzet ve Servet beylere aittir.)

Erzurum Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Merkez Heyetine

1. İstanbul Hükûmeti millî teşebbüslere engel olmak için tedbir almakta ısrar ediyor.

Bu ısrarın kendi menfaatlerini artırmakta bulunduğuna şüphe yoktur. Ancak posta ve telgraf başmüdürü Refik Halid Beyin öteden beri millî cemiyetlerimiz merkezleri arasında haberleşmemizi kesmek için telgraf müdürlerine emirler verdiği bilinmektedir. Son zamanlarda bu konuda kesin birtakım talimat verilmiş ve bazı memurları azil suretiyle tehdit ederek etkili olmaya başlamıştır.

Yalnız telgraf haberleşmesi değil posta mektuplaşmaları da kontrol altına alınmıştır. Ordunun da haberleşmeye yardımı hissedildiğinden onun da küçük haberleşmelerine Harbiye Nezaretince müdahale edilmiştir.

Millî cemiyetlerimizin haberleşmesi ve bu suretle çeşitli heyetler arasında irtibat kesilmiştir. Bu hâl devam ederse millî teşkilâtımızın oluşumu bitmiş olacak ve zamanında cemiyet millî ve vatanî görevini yapamayacaktır. Bu sebeple telgraf ve posta haberleşmesini sağlamak cemiyetimiz için hayat ve memat meselesidir. Bu maksadın gerçekleştirmesi için tereddütsüz en önemli çareye sarılmak lâzımdır.

Belge No : 60

2. Bu hususta akılda tutulacak olan yön, bütün telgraf merkezlerini bilhassa büyük dağıtım merkezlerini askerî yardım gönderilmeden halk tarafından işgal olunarak, Refik Halid Beyin yaptığı harekâtı cinayet olduğundan divan-ı harbe verilmek üzere derhâl azlini ve kongre beyannamesini çektiği için azledilen Sivas başmüdürü ile merkez müdürünün memuriyetlerine iade edilmelerini ve müdafaa-i hukuk cemiyetlerinin ücreti karşılığında çektikleri telgraflarından ve posta ile olan haberleşmelerinin en mukkades ve vazgeçilmez görev bilinmesi gereğinin telgraf müdürlerine tebliğini İstanbul Hükûmeti'nden talep etmektir. Ve talep edilen hususların temin edildiğine somut olarak kanaat getirilinceye kadar tamamen haberleşmeyi kesmektir.

Bu durumda Heyet-i Temsiliyenin yalnız inanabileceği makamlarla haberleşmesine müsaade olunur.

3. İkinci maddede bahsolunan hareket ki millet tarafından bir görev mahiyetindedir.

Oraca kolaylık sağlanması buyurulur. Uygulama imkânı ne derecededir? Bu konuda daha makul ve maksadı temin edebilecek etkili başka bir tedbir düşünüyor musunuz? Bu konuda Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti merkez heyetlerinin ve idarelerinin dahi görüşleri alınarak hemen cevap verilmesini rica ederim.

4. Bu telgraf bütün merkezlere yazılmıştır. Gelecek görüşlere göre alınacak tedbir kararlaştırılacaktır.

5. Bu telgrafın alındıktan sonra cevabının yirmi dört saat içinde gönderilmesini özellikle rica ederim.

Heyet-i Temsiliye
15 nci Kolordu Komutanı
Kâzım Karabekir

Raif, M. Kemal, Hüseyin Rauf

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 161
Belge : 161-1, 2

Belge No : 61

GNKUR
ATAŞE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATAŞE ARŞİVİ
KOL. : İSH
KUTU: 346
GÖM.: 164
BEL. : 164-1

A 2793
D 60
F 77

Belge No : 61

Erzurum
20 Ağustos 35

Ankara'da Yirminci Kolordu Kumandanı
Ali Fuad Paşa Hazretlerine

Telgrafhanelerin işgal-i askerî altına alınarak vazife-i vataniye ve askeriyenin hüsn-ü cereyanının temini şayan-ı takdirdir. On Beşinci Kolordu mıntıkasında aynı tedâbir-i lâzime daha bir müddet evvel alınmış olduğundan sekte yapılmamışdı. Sadarete ve nezarete yazdığım açık cevapları kolordulara dahi tamim etmişdim. Hangi tarihde alındı. Diyarbakır'daki kolordularca dahi nezaretin emri red edilmişdir. Size mücavir diğer kolordular ne yapmışlarsa iş'arını rica ederim. Ankara telgraf başmüdürünün mühtedi bir Ermeni olduğu ve size yazdığım şifreli telgrafları Sivas'a red ile kabul etmemişdir.

On Beşinci Kolordu
Kumandanı
Kâzım Karabekir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 164
Belge : 164-1

Belge No : 61

Erzurum
20 Ağustos 1919

Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanı
Ali Fuat Paşaya

Telgrafhanelerin askerî işgal altına alınarak vatanî ve askerî görevlerin iyi bir şekilde yapılması takdire değerdir. 15 nci Kolordu bölgesinde aynı tedbirler bir süre önce alınmış olduğundan kesintiye uğratılmamıştı. Sadrazamlığa ve bakanlığa yazdığım açık cevapları kolordulara da yayınlamıştım. Hangi tarihte alındı? Diyarbakır'daki kolordularca da bakanlığın emri reddedilmiştir. Size yakın diğer kolordular ne yapmışlarsa bildirilmesini rica ederim. Ankara telgraf başmüdürünün İslâmiyeti kabul eden bir Ermeni olduğu ve size yazdığım şifreli telgrafları Sivas'a red ile kabul etmemiştir.

15 nci Kolordu Komutanı
Kâzım Karabekir

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	164
Belge	:	164-1

Belge No : 62

GNKUR.
ATATÜRK ARŞİVİ
KOL : 13H
KUTU: 346
GÖM.: 165
BEL. : 165-1

Belge No : 62

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

موقعه اولان رسم آنقره - بوغاز - متقاطع قطعه سنی اشغال
ایدوب تدویم - سرده دیگر مرکزی اشغال ادره بیله سرکز
مخابره لرنی تامیه ایدیه بیلمکده ایدوکم - اوده محکم
اولان رسم ایکی موتوسیکلت اوغلنی ایشه بورم - کوندرلمه آنقره سیواس
آره سنده ربط تامیه ایدیلمکده ایدوکم -

۸- برنجی فرقه بیلدیرلسی -

قره فریادی
علی فوات

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - 35 11
KUTU: 346
GÖM.: 165
BEL. : 165-2

A 2793
D 60
F 78-1

Belge No : 62

Asayişe müte'allikdir. Ankara
Aceledir. 20 Ağustos

Mustafa Kemal Paşaya:
Erzurum'da 15. K. Kumandanlığına

C: 14-8-35 tarih ve 306 şifreye:

1. Kongre beyannamelerinin hiçbir yere vasıl olamadığı Dahiliye Nezaretinin tedabir-i neticesi olduğu anlaşılmışdır.

2. ... hisar, Alaşehir, Ankara murahhasları Ankara'dan, Yozgat, Kırşehir, Çorum murahhasları da mahallerinden Sivas'a müteveccihen ve Kütahya, Denizli mahallerinden hareket etmişlerdir. Konya, Niğde, Balıkesir, Adana derdest-i i'zam'dır. Ankara'dan hareket edenlerin isimleri bildirilmişdir. Kütahya'dan Şeyh Seyfi Efendi tayin edilmişdir. Dersaadet namına pederle İsmail Hami yarın Ankara'dan hareket edeceklerdir.

3. Amerika mandasına dair bana yazmış olduklarınızın hepsi mahalline gönderilmiş cevapları da takdim edilmişdir.

4. Osman Bey İstanbul'dan beş bin lira getirmiş iki binini size (Mustafa Kemal Paşaya) vermiş mütebâkisini ne yaptığı henüz tahkik edilememiş. Şimdilik Dersâadet'in elli bin lira tedarik edebileceğini zân etmiyorum.

5. Ankara'dan ilk posta olarak beş yüz kilo benzin Sivas'a gönderilebilecekdir.

6. Buraya da karakol talimatnameleri geldi. Fakat tevzi'ini münâsib görmediğim için saklıyorum.

7. Harbiye Nezaretinin şifre ile muhabereyi men ettiğinden resmen malûmatdar olmuşsunuzdur Buna karşı ne düşünülüyor. Israr ettim. Muvvaffak ola-

Belge No : 62

mazsam Ankara Yozgat telgraf hatlarını işgal tasavvurundayım. Siz de diğer merkezleri işgal edebilirseniz muhaberenin temin edilebileceğini zan ediyorum. O da mümkün olamazsa iki motorsiklet ihzar ettiriyorum. Bunlarla Ankara, Sivas arasını diğer mahaller arasında ise şimendüfer ile temin edilebilecekdir.

8. Bu telgrafımın alındığının bildirilmesi.

20. K. Kumandanı
Ali Fuad

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	165
Belge	:	165-1, 2

Belge No : 62

Asayişle ilgilidir. Ankara
Aceledir. 20 Ağustos

Mustafa Kemal Paşaya
Erzurum'da 15 nci Kolordu Komutanlığına

Cevap : 14.8.1919 tarih ve 306 şifreye

1. Kongre beyannamelerinin İçişleri Bakanlığının aldığı tedbirler neticesinde hiçbir yere ulaşmadığı anlaşılmıştır.

2. ... hisar, Alaşehir, Ankara delegeleri Ankara'dan, Yozgat, Kırşehir, Çorum delegeleri de bölgelerinden Sivas'a yönelerek ve Kütahya, Denizli bölgelerinden hareket etmişlerdir. Konya, Niğde, Balıkesir, Adana delegeleri de gönderilmektedir. Ankara'dan hareket edenlerin isimleri bildirilmişdir. Kütahya'dan Şeyh Seyfi Efendi tayin edilmiştir. İstanbul Hükûmeti adına pederle İsmail Hami yarın Ankara'dan hareket edeceklerdir.

3. Amerika mandasına dair bana yazmış olduklarınızın hepsi bölgelerine gönderilmiş, cevapları da takdim edilmiştir.

4. Osman Bey İstanbul'dan 5000 lira getirmiş, 2000'ini size (Mustafa Kemal Paşaya) vermiş, kalanını ne yaptığı henüz araştırılamamıştır. Şimdilik İstanbul'un 50.000 lira tedarik edebileceğini zannetmiyorum.

5. Ankara'dan ilk posta olarak 500 kilo benzin Sivas'a gönderilebilecektir.

6. Buraya da karakol talimatnameleri geldi. Fakat dağıtılmasını uygun görmediğim için saklıyorum.

7. Harbiye Nezaretinin şifre ile haberleşmeyi yasakladığından resmen haberdar olmuşsunuzdur.

Belge No : 62

Buna karşı ne düşünülüyor? Israr ettim. Başarılı olamazsam Ankara-Yozgat telgraf hatlarını işgal düşüncesindeyim. Siz de diğer merkezleri işgal edebilirseniz, haberleşmenin sağlanabileceğini sanıyorum. O da mümkün olamazsa iki motosiklet hazırlatıyorum. Bunlarla Ankara- Sivas arası, diğer bölgeler arasıda demir yolu ile temin edilebilecektir.

8. Bu telgrafın alındığının bildirilmesi.

20 nci Kolordu Komutanı

Ali Fuad

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 165
Belge : 165-1, 2

Belge No : 63

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

A 2791
D 60
F 76

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : İSH
FUTUR 546
DOSYA 163
FİHRİST 193-7

Belge No : 63

Torul
20.8.35

15. K. Kumandanlığına
Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Mahsusdur.

Beyannamenin dokuzuncu maddesinde Şarki Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cem'iyeti fırka-i siyasiyenin fevkinde bir fırka-i milli olduğu beyan buyuruluyor. Ve bu suretle bütün milletten iktibâs-ı kuvvet edilmek gibi gâyet mantıkî ve ilmi hareket ediliyorsa da ordunun ve milletin zadesi olan Müdafaa-i Hukuk-u Milliye Cem'iyeti kâfi derecede mesnedlere sahip olduğundan artık kanâatini değiştirmeyerek kendisine siyasi bir renk ve teşri'i bir şekil vermesi ve vaz'iyet-i umumiyeye hakim olması lazımdır. Osmanlılığın vahdet-i siyasiye ve istiklâliyet gayesini her türlü hissin fevkinde tutan ilmen ve ahlâken yüksek ve kongremiz ruhuyla meşbu' idealist zevatın meb'us namzedi olarak ta'yin edilmeleri ve Meclis-i Millide ekseriyet kazanılarak mütecanis ve aynı zamanda mefkureli bir hükümetin milletin res-i kârına geçirilmesi düşünülmeli. Ve bu suretle behemehâl şerefli bir sulhün akdi te'min olunmalıdır. Eğer bu türlü hareket edilmezse Meclis-i Milli ve bi-n-netice hükümet kozmopolitlerin eline geçecek; kongremiz nokta-i nazarını kabul ettirmek için daima ihtilâlci bir vaziyetde kalmaya mecbur olacak, bütün bunlardan bi-t-tab' nef'îne uğraştığımız vatan zarar görecektir. Binaen-aleyh memlekette sükûneti tes'is etmek ve siyasi ve içtima'î buhranlara bir nihayet verilmek üzere Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin siyasi bir fırka haline inkılâbı ve intihabata iştirakî arz ve teklif olunur. (Kaim-makam Halid)

20.8.35

3. F. Vekili
Atıf

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 163
Belge : 163-1

Belge No : 63

Torul
20.8.1919

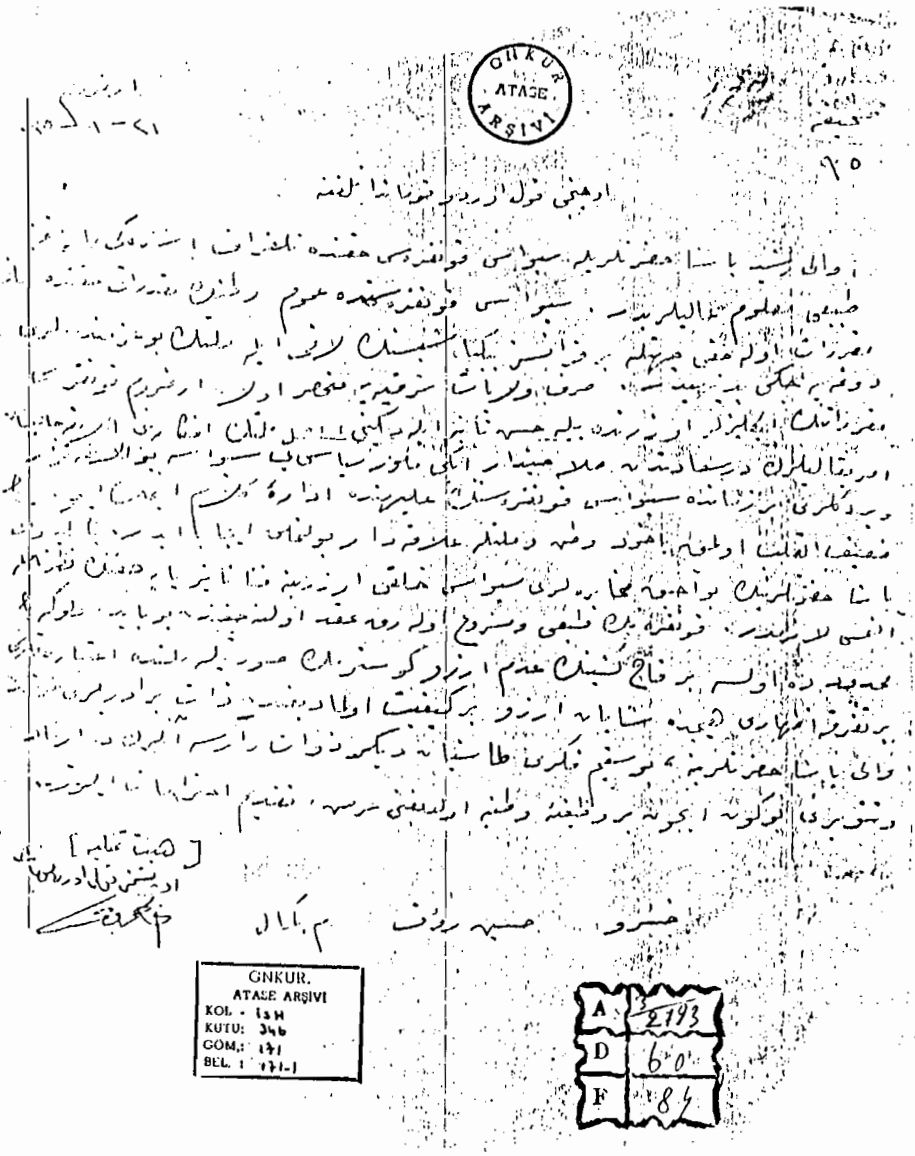
15 nci Kolordu Komutanlığına
Mustafa Kemal Paşaya Özel

Beyannamenin 9'uncu maddesinde Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin siyasî partinin üstünde bir millî parti olduğu açıklanıyor. Ve bu şekilde bütün milletten kuvvet alabilmek gibi gayet mantıklı ve ilmî hareket ediliyorsa da ordunun ve milletin içinden çıkan Müdafaa-i Hukuk-u Millîye Cemiyeti yeterli derecede dayanaklara sahip olduğundan artık kanaatini değiştirmeyerek kendisine siyasî bir renk ve kanunî bir şekil vermesi ve genel duruma hâkim olması gereklidir. Osmanlılığın istiklâl ve siyasî birliği amacını her türlü hissin üstünde tutan ilmen ve ahlâken yüksek ve kongremiz ruhuyla dolu idealist kişilerin milletvekili adayı olarak belirlenmeleri ve Meclis-i Millîde çoğunluk elde edilerek ve hem fikir, aynı zamanda amaçları olan bir hükûmetin milletin başına geçirilmesi düşünülmeli. Ve bu şekilde mutlaka şerefli bir barışın yapılması sağlanmalıdır. Eğer bu şekilde hareket edilmezse Meclis-i Millî ve sonuçta hükûmet kozmopolitlerin eline geçecek; kongremizi kabul ettirmek için daima ihtilâlci bir durumda kalmaya mecbur olacak, bütün bunlardan doğal olarak menfaati için çalıştığımız vatan zarar görecektir. Bundan dolayı memlekette asayişi sağlamak ve siyasî ve sosyal karışıklıklara son vermek üzere Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin siyasî bir parti hâline dönüştürülmesi ve seçimlere katılması arz ve teklif olunur. (Yarbay Halit)

20.8.1919 — 3 ncü Tümen Komutan Vekili
Atıf

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 163
Belge : 163-1

Belge No : 64

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. 13H
KUTU: 346
GÖM.: 171
BEL.: 171-1

A 2793
D 6'0'
F 84

Belge No : 64

Erzurum
21.8.335

Üçüncü Kolordu Kumandanlığına

Vali Reşid Paşa hazretleriyle Sivas Kongresi hakkında telgraf başındaki muhaberâtımız tab'ii ma'lumu âlileridir. Sivas Kongresi'nde umum-u vatanın mukadderâtı hakkında ittihaz-ı mukarrerat olacağı cihetle bir Fransız binbaşının lafı ile milletin bu azminden geri dönmeyeceği bedihidir. Sırf vilayat-ı şarkiyeye münhasır olan Erzurum Kongresi mukarrerâtının İngilizler üzerinde bile hüsn-ü tesir eylediğini, asıl milletin efkârını anlamaya çalışan Amerikalıların Dersa'adet'den selahiyetdâr iki memur-u siyasiyi Sivas'a yollamaya karar verdikleri bir zamanda Sivas Kongresi'nin aleyhinde idare-i kelâm etmek için ya pek yazıf ül kalb olmak yahud vatan ve milletle alakadar bulunmamak icab ederse binaenaleyh Vali Paşa hazretlerinin bu açık muhabereleri Sivas halkı üzerine fena tesir yapacağının nazar-ı teemmül alınması lazımdır. Kongre pek tabii ve meşru olarak akd olunacağından bu babda velevki pek mahdud da olsa bir kaç kişinin adem-i arzu göstermek suretiyle millette itibara karşı bir teferruka izharı hiç de şayan-ı arzu bir keyfiyet olmadığından zat-ı biraderileri tarafından Vali Paşa hazretlerine, bu sakim fikri taşıyan diğer zevat varsa onların da irşâd-ı tenviri bugün için bir vazife-i vataniye olduğunu arz, takdim-i ihtiramat eyleriz.

[Heyet-i Temsiliye]
On Beşinci Kolordu Kumandanı
Kâzım Karabekir

Hüsrev, Hüseyin Rauf, M. Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 171
Belge : 171-1

Belge No : 64

Erzurum
21.8.1919

Üçüncü Kolordu Komutanlığına

Vali Reşid Paşa ile Sivas Kongresi hakkında telgraf başındaki haberleşmemizi biliyorsunuz.

Sivas Kongresi'nde bütün vatanın geleceği hakkında kararlar alınacağı yönüyle bir Fransız binbaşısının lâfı ile milletin bu kararından geri dönmeyeceği açıktır. Sırf doğu illerine ait olan Erzurum Kongresi kararlarının İngilizler üzerinde bile iyi etki bıraktığını, asıl milletin düşüncelerini anlamaya çalışan Amerikalıların İstanbul'dan görevlendirilen iki siyasî memuru Sivas'a yollamaya karar verdikleri bir zamanda Sivas Kongresi'nin aleyhinde konuşmak için ya pek vicdansız olmak ya da vatan ve milletle alâkadar bulunmamak gerekirse bununla birlikte Vali Paşanın bu açık haberleşmeleri Sivas halkı üzerinde kötü etki yapacağının düşünülmesi lâzımdır.

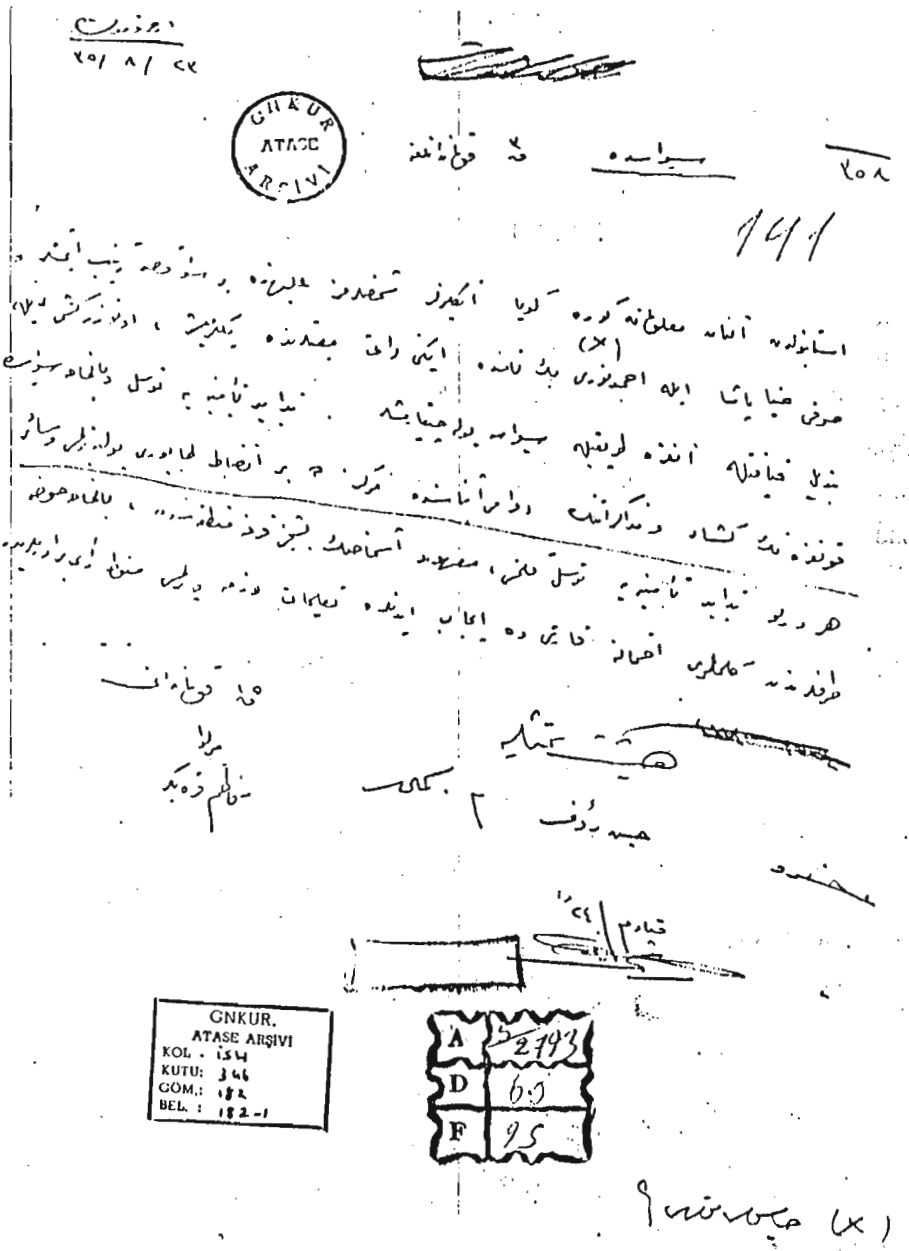
Kongre tabiî ve meşru olarak yapılacağından bu konuda pek sınırlı olsa bile birkaç kişinin isteksizliğini göstermek suretiyle millette kongrenin itibarına karşı ayrılığın ortaya çıkması hiç de arzu edilen bir durum olmadığından sizin tarafınızdan vali paşaya, bu yanlış düşünceyi taşıyan diğer kişiler varsa onların da aydınlatılması bugün için vatan vazifesi olduğunu arz ederiz.

[Heyet-i Temsiliye]
15 nci Kolordu Kumandanı
Kâzım Karabekir

Hüsrev, Hüseyin Rauf, Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 171
Belge : 171-1

Belge No : 65

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. 154
KUTU: 346
GÖM.: 182
BEL. : 182-1

A 2793
D 69
F 25

Belge No : 65

358

Erzurum'dan
23.8.35

Sivas'da 3. K. Kumandanlığına

İstanbul'dan alınan ma'lumata göre güya İngilizler şahıslarımız aleyhinde bir suikast tertip etmişler ve Sofi Ziya Paşa ile Ahmed Nuri Bey namında iki zat maiyetlerinde yirmişer otuzar kişi ile tebdil-i kıyafetle Ankara tarikiyle Sivas'a yola çıkarmışlar. Tedâbir-i teminiyeye tevessül ve bilhassa Sivas'da kongrenin küşad ve müzâkerâtının devamı esnasında merkezde bir inzibat taburu bulundurulması vesair her türlü tedabir-i teminiyeye tevessül kalınması ma'hud eşhasın Beşinci Fırka mıntıkasından bilhassa Havza taraflarından gelmeleri ihtimaline karşı da icab edenlere ta'limat-ı lazıme verilmesi men'ût-u re'y-i biraderileridir.

15. K. Kumandanı
Mirliva
Kâzım Karabekir

Heyet-i Temsiliye
Hüseyin Rauf Mustafa Kemal
Kapadım. 24 minh

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 182
Belge : 182-1

Belge No : 65

358 Erzurum'dan
23.8.1919

Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanlığına

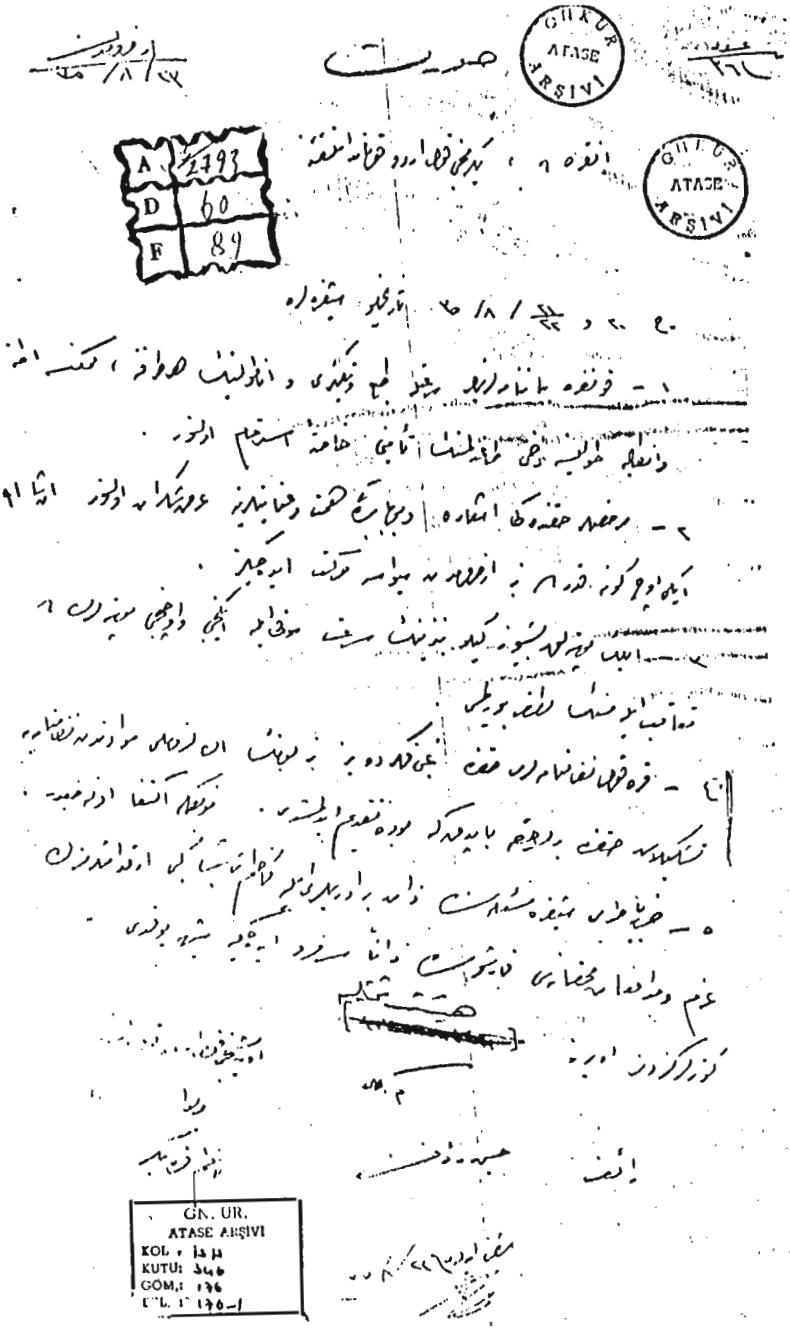
İstanbul'dan alınan bilgiye göre, güya İngilizler bizler aleyhine bir suikast düzenlemişler Sofu Ziya Paşa ile Ahmet Nuri Bey adında iki kişi yanlarında yirmişer otuzar kişi ile kılık değiştirerek, Ankara yoluyla Sivas'a doğru yola çıkmışlardır. Güvenlik tedbirlerinin alınması ve bilhassa, Sivas'ta kongrenin açılması ve görüşmelerinin devamı sırasında merkezde bir inzibat taburu bulundurulması ve her türlü güvenlik tedbirlerinin alınması, söz konusu kişilerin 5 nci Tümen bölgesinden özellikle Havza taraflarından gelmeleri ihtimaline karşı gerekli yerlere talimat verilmesi size bağlıdır.

15 nci Kolordu Komutanı
Kâzım Karabekir

Heyet-i Temsiliye
Hüseyin Rauf Mustafa Kemal
Kapadım. 24'te

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 182
Belge : 182-1

Belge No : 66

Belge No : 66

Aded
361

Erzurum'dan
23.8.35

Suret

Ankara'da: Yirminci Kolordu Kumandanlığına

C. 20 ve 21/22/8/35 tarihli şifrelere

1. Kongre beyannâmelerinin sür'atle tab' ve teksiri ve Anadolu'nun her tarafına, mümkünse Adana ve Antalya havalisine dahi dağıtılmasının te'mini hassaten istirham olunur.

2. Murahhaslar hakkındaki iş'ara ve bu babdaki himmet ve inayetlerine arz-ı şükrân olunur. İnşallah iki üç güne kadar da biz Erzurum'dan Sivas'a hareket edeceğiz.

3. İlk postalık beş yüz kilo benzinin sür'at-i sevki ile ikinci ve üçüncü postaların da ta'kib eylemesinin lütuf buyurulması.

4. Karakol nizamnâmeleri hakkında aynı fikirdeyiz. Biz bunun en lüzumlu mevadından nizamnameye teşkilât hakkında bir lahika yaptık ki bu da takdim edilmiştir. Bununla iktifa olunacaktır.

5. Harbiye nazırı şifre meselesinin zat-ı biraderileri ile Kâzım Paşa gibi arkadaşlarımızın azim ve müdafaat-ı muhikkanesi karşısında zaten serfüru edeceğine şüphe yoktu. Gözlerinizden öperiz. Heyet-i Temsiliye

Mustafa Kemal

On Beşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva
Kâzım Karabekir

Refet, Hüseyin Rauf
Şifre edildi. 24.8.35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 176
Belge : 176-1

Belge No : 66

Adet
361

Erzurum'dan
23.8.1919

Suret

Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanlığına

Cevap : 20 ve 21.22.8.1919 tarihli şifrelere

1. Kongre beyannamelerinin sür'atle çoğaltılarak basılıp Anadolu'nun her tarafına, mümkünse Adana ve Antalya havalisine de dağıtılması özellikle rica olunur.

2. Üyeler hakkındaki yazıya ve bu konudaki yardımlarınıza teşekkür ederiz. İnşallah iki üç güne kadar da biz Erzurum'dan Sivas'a hareket edeceğiz.

3. İlk postalık 500 litrelik benzinin sür'atle gönderilmesi ile 2'nci ve 3'üncü postaların da gönderilmesini sağlamanız.

4. Karakol nizamnameleri hakkında aynı fikirdeyiz. Biz bunun en lüzumlu maddelerinden nizamnameye teşkilât hakkında bir ek yaptık ki bu da takdim edilmiştir. Bununla yetinilecektir.

5. Harbiye nazırının şifre meselesinin sizin ile Kâzım Paşa gibi arkadaşlarımızın azim ve haklı savunmaları karşısında zaten baş eğeceğine şüphe yoktur. Gözlerinizden öperiz. Heyet-i Temsiliye

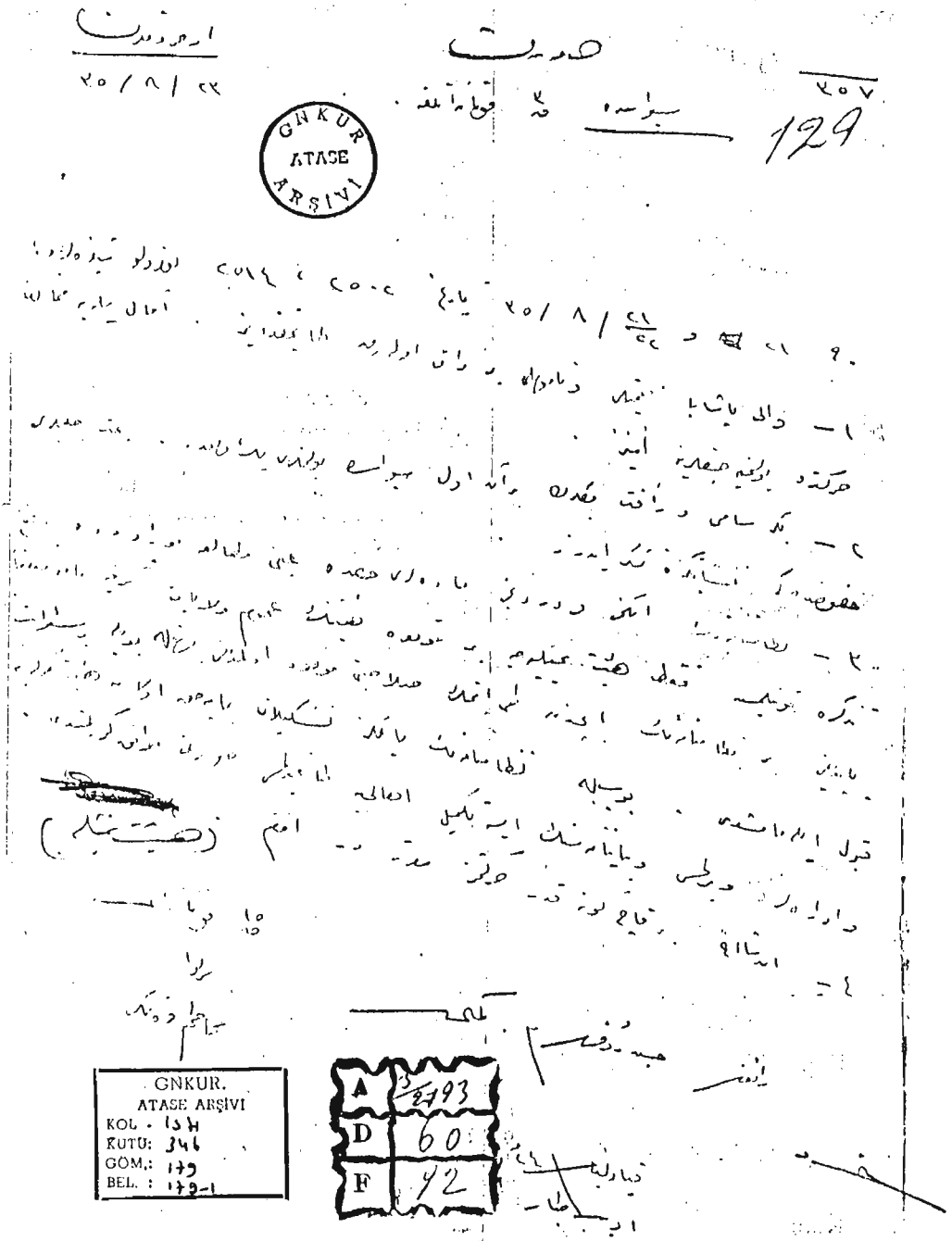
Mustafa Kemal

15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral Kâzım Karabekir

Refet, Hüseyin Rauf
Şifre edildi. 24.8.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 176
Belge : 176-1

Belge No : 67

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ
GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 154
KUTU: 346
GÖM.: 179
BEL. : 179-1
A 3/2193
D 60
F 42

Belge No : 67

357

Erzurum'dan
23.8.35

Suret

Sivas'da 3. K. Kumandanlığına

C. 21 ve 21/22.8.35 tarih 2502, 2514 numrolu şifrelere:

1. Vali Paşayı hamiyetli ve namuslu bir zat olarak tanımaktayız. Âmâl-i milliyeye muhalif hareketde bulunmayacaklarına eminiz.

2. Bekir Sami ve Refet beylerin bir an evvel Sivas'da bulunmaları pek mühimdir. Sür'atı celbleri hususundaki teşebbüsâtınıza teşekkir ederiz.

3. Nizamnamenin ikinci ve dördüncü maddeleri hakkında aynı mütalaa buradada mevki-i tezkire konulmuş fakat Heyet-i Temsiliyece bir kongre heyetinin umum vilayat-ı şarkiye namına müttefikan yaptığı bir nizamnamenin içinden tayy etmek selâhiyeti mevcud olmadığı cihetle böyle bir mesuliyet kabul eylememişdi. Bu sebeple nizamnamenin yalnız teşkilât yapacak olan heyeti merkeziye ve idarelere verilmesi ve beyannamenin ise tekmil ahaliye dağıtılması sureti muvafık görülmüşdü.

4. İnşallah birkaç güne kadar hareketimiz mukarrerdir efendim.

(Heyet-i Temsiliye)
15. K. Kumandanı
Mirliva
Kâzım Karabekir

Refet, Hüseyin Rauf, M. Kemal
Kapadıldı/24 minh
Edip Tayyar

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 179
Belge : 179-1

Belge No : 67

357

Erzurum'dan
23.8.1919

Suret

Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanlığına

Cevap : 21 ve 21/22.8.1919 tarih 2502, 2514 numaralı şifrelere:

1. Vali Paşayı vatansever ve namuslu bir kişi olarak tanımaktayız. Millî amaçlarımıza aykırı harekette bulunmayacaklarına eminiz.

2. Bekir Sami ve Refet beylerin bir an önce Sivas'ta bulunmaları çok önemlidir. Sür'atle çağrılmaları konusundaki girişimlerinize teşekkür ederiz.

3. Nizamnamenin 2'nci ve 4'üncü maddeleri hakkında aynı görüş burada da yürürlüğe konmuş. Fakat Heyet-i Temsiliyece bir kongre heyetinin bütün doğu vilâyetleri adına birlikte yaptığı bir nizamnamenin içinden çıkarmak yetkisi mevcut olmadığı için böyle bir sorumluluğu kabul etmemiştir. Bu sebeple nizamnamenin yalnız teşkilât yapacak olan merkez heyetine ve idarelere verilmesi beyannamenin ise bütün ahaliye dağıtılması uygun görülmüştür.

4. İnşallah birkaç güne kadar hareketimiz kararlaştırılır efendim.

(Heyet-i Temsiliye)
15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral Kâzım Karabekir

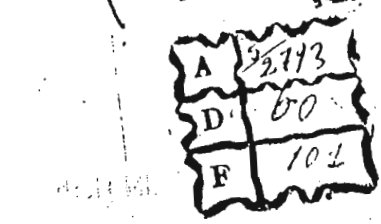
Refet, Hüseyin Rauf, Mustafa Kemal
Kapatıldı/24'te
Edip Tayyar

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 179
Belge : 179-1

Belge No : 68

Belge No : 68

354

Erzurum'dan
24.8.35

Suret

Trabzon Mevki Kumandanlığına

Âtideki telgrafnamenin İzzet ve Servet beylere okunması rica olunur.

"21 Ağustos 35 tarihli ajans Trabzon Valisi Galib Beyin Entanet gazetesi muharririne bir beyanâtını neşrediyor. Vali bey bu beyanâtda Trabzon ahalisinin Mustafa Kemal Paşa teşkilâtıyla alakadâr bulunmadığı gibi bir cümle sarf etmiştir. Vilâyet heyet-i merkeziyesinin buna cevaben Şarkî Anadolu'nun bir cüz-i la-yenfenki olan Trabzon'da yegâne teşkilât olarak Şarkî Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti bulunduğu ve tekmil halkın bu cemiyetin azası olduğu Mustafa Kemal Paşa da bu cemiyetin bir uzvu bulunduğu tarzında beyanâtda bulunması ve mahallî gazetelerle bu babda neşriyat yapılması muvafık mutalaa kılınmakdadır.

Oraca tensib edildiği takdirde icâbının icrasını rica ederim.

Heyet-i Temsiliye
15. K. Kumandanı
Mirliva
Kâzım Karabekir

M. Kemal

Kapadım. 24 minh

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 188
Belge : 188-1

Belge No : 68

Erzurum'dan
354 24.8.1919

Suret

Trabzon Mevkî Komutanlığına

Aşağıdaki telgrafın İzzet ve Servet beylere okunması rica olunur.

21 Ağustos 1919 tarihli ajans Trabzon Valisi Galip Beyin Entanet gazetesi yazarına verdiği bir demecini yayınlıyor. Vali bey bu demeçte Trabzon halkının Mustafa Kemal Paşa teşkilâtıyla ilgilenmediği gibi bir cümle sarf etmiştir. Vilâyet merkez heyetinin buna cevaben Doğu Anadolu'nun küçük bölünmez bir parçası olan Trabzon'da asıl teşkilât olarak Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti olduğu ve bütün halkın bu cemiyetin üyesi olduğu, Mustafa Kemal Paşanın da bu cemiyetin bir parçası olduğu tarzında, beyanda bulunması ve yerel gazetelerle bu konuda yayın yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Oraca uygun görüldüğü takdirde gereğinin yapılmasını rica ederim.

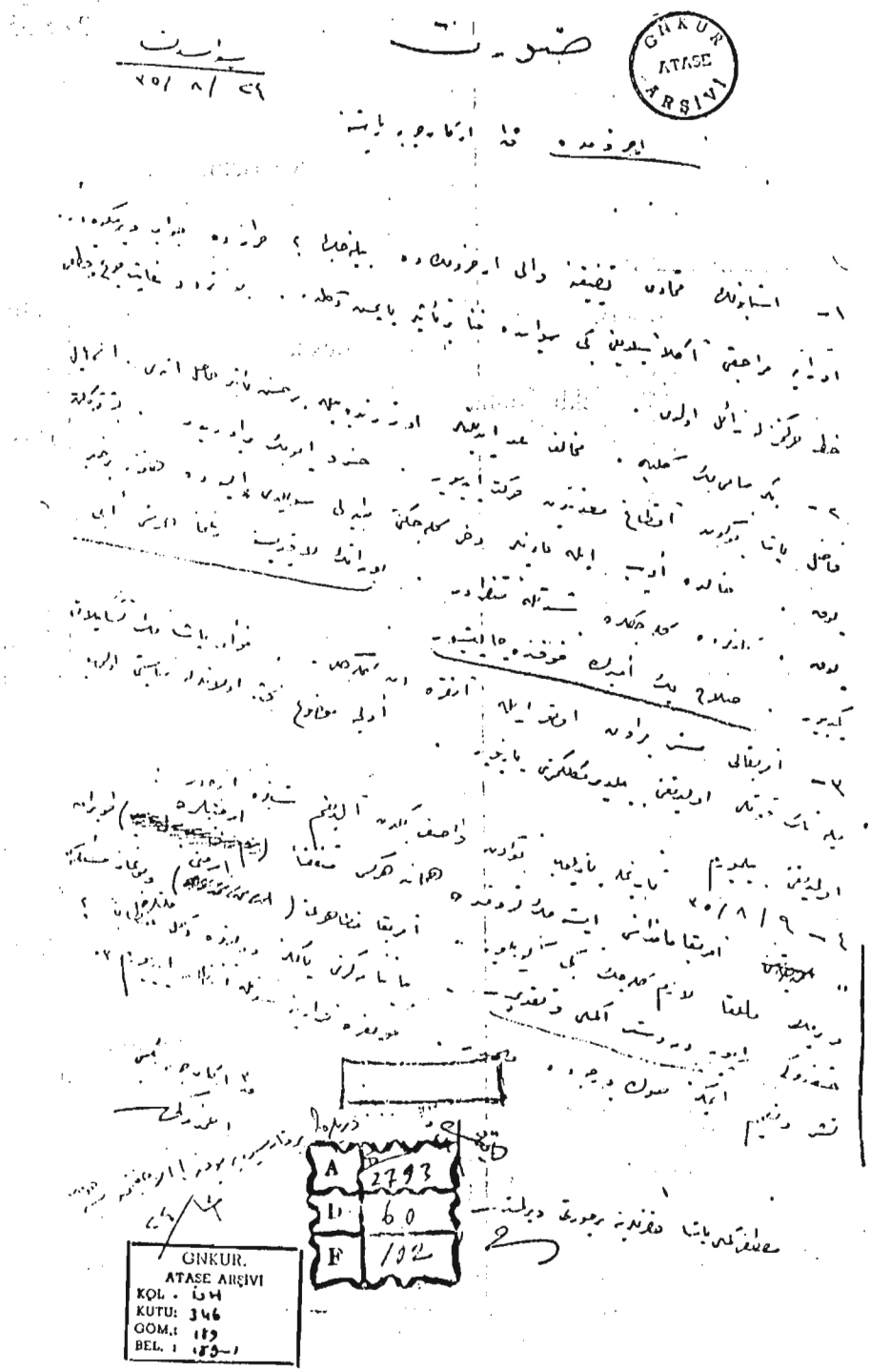
Heyet-i Temsiliye
15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral Kâzım Karabekir

M. Kemal

Kapadım. 24'te

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 188
Belge : 188-1

Belge No : 69

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ
A 2793
D 60
F 102
GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. 65
KUTU: 346
GÖM.: 189
BEL.: 1

Belge No : 69

Sivas'dan
24.8.35

Erzurum'da 15. K. Erkân-ı Harbiye Riyâsetine

1. İstanbul'un mütemâdî tazyikine vali Erzurum'da, bilinecek tarzda cevab vermektedir. Oraya müracaatı anlaşıldığı gibi Sivas'da fena bir te'sir yapmış değildir. Bu tereddüd gayet sarîh ve kat'î hat-ı hareketimizle zâil oldu.

2. Bekir Sami Bey geldi. Muhalif addedilenler üzerinde bile bir hüsn-ü tesir hasıl etti. İsmail Fazıl Paşa bugün Akdağ madeninden hareket ediyor. Hüsrev Eyüb'ün biraderidir. Başka gelen yok. Halide Edib ile kadınlar dahi geleceğini Tayeli söyledi ise de henüz bir haber yok. Gelenler de, geleceklere şiddetle muntazırdır. Buranın lâkayidisine ramen herşey iyi gidiyor. Salah Bey emrin fevkinde çalışıyor.

3. Amerikalı Mıster Braun oto ile Ankara'dan gelecektir. Fuad Paşanın teşkilât-ı milliyenin kuvvetli olduğunu bildirmekliğimizi yazıyor. Evelce mevzu bahis olanlarla münasebeti olup olmadığını bilmiyorum.

4. 9.8.35 tarihle yazılıp bugün Vasıf Beyden aldığım şifre âtidedir.

"Amerika mandası istemek, lüzumunda hemen herkes müttefikan (Ermenilere) toprak vermek mutlaka lâzım gelecek gibi görüyor. Amerika müzâhereti Ermeni ve boğaz meselesi hakkındaki rapor der-dest-i ikmali ve tekdimdir. Beyannamenizi yalnız devletlere değil milletlere hitaben neşr ve tamim etmeniz son derece mühimdir. Kongre kararlarına şiddetle intizar ediyorum."

3. K. Erkân-ı Harbiye
Reyisi Ahmet Zeki

Mustafa Kemal Paşa hazretlerine bir sureti verilmiştir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 189
Belge : 189-1

Belge No : 69

Sivas'tan
24.8.1919

Erzurum'da 15 nci Kolordu Kurmay Başkanlığına

1. İstanbul'un sürekli baskısına, vali Erzurum'da bilinecek tarzda cevap vermektedir. Oraya müracaatı anlaşıldığı gibi Sivas'ta kötü bir etki yapmış değildir. Bu tereddüt gayet açık ve kesin hareketimizle sona erer.

2. Bekir Sami Bey geldi. Muhalif sayılanlar üzerinde bile iyi bir etki bıraktı. İsmail Fazıl Paşa bugün Akdağ madeninden hareket ediyor. Hüsrev Eyüb'ün kardeşidir. Başka gelen yok. Halide Edip ile kadınların geleceğini Tayeli söyledi ise de henüz bir haber yok. Gelenler de, gelecekleri şiddetle beklemektedir. Buranın sözlerine rağmen herşey iyi gidiyor. Salih Bey emrin üzerinde çalışıyor.

3. Amerikalı Mıster Braun otomobille Ankara'dan gelecektir. Fuad Paşa millî teşkilâtımızın kuvvetli olduğunu bildirmemizi yazıyor. Evvelce söz konusu olanlarla ilişkisi olup olmadığını bilmiyorum.

4. 9.8.1919 tarihli bugün Vasıf Beyden aldığım şifre aşağıdadır:

"Amerika mandası istemek lüzumunda hemen herkes hemfikir olarak (Ermenilere) toprak verilmesi mutlaka gerekecek gibi düşünüyor. Amerika desteği Ermeni ve boğaz meselesi hakkındaki raporlar elde edilerek takdim edilmiştir. Beyannamenizi yalnız devletlere değil milletlere hitaben" yayınlamanız son derece önemlidir. Kongre kararlarına şiddetle katılıyorum."

3 ncü Kolordu Kurmay
Başkanı Ahmet Zeki

Mustafa Kemal Paşaya bir sureti verilmiştir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 189
Belge : 189-1

Belge No : 70

انقره ۲۵/۸/۲۲۵

صورت

اوده یکمی قول اردو قوماندانلغنه

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

برادرلی تلغرافی ۱۰ ناشه مدیری بك نامونسز برادرم اولدیغی معلوم ایدی . ۱۰ ناشه واصله
تاری دیوسه تلغراف مدیریله بك حائلدار اولری برادرلی تلغراف نامونسزلرین خرابکاریسه تحکیمات
عائله سی وبلده سی تلغرافی آلمه اولدقلری تعطیلاته بجهه کلیبولردی . ذیعه تکمیل
بوحوال تلغرافی زل انتظار ایدرك زل اولمه باشلادی . ۱۸ اغستوس
شیشه کزده بولنه بیرینی غوده تلغراف ایدرك بیانه خانلغنه دوام ایدیلدی
اولمه تلغراف نامونسزلرینك غلطی ایدیلدی .

حسن فوقاندانی

عاطی فوا

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - 1534
KUTU: 346
GÖM.: 190
BEL. : 19-1

A 2793
D 60
F 107

Belge No : 70

Ankara'dan
25.8.335

Suret

On Beşinci Kolordu Kumandanlığına

C. Buradaki telgrafhane başmüdürü pek namussuz bir adam olduğu ma'lûm idi. Esasen dâhiliye nazırı ve posta telgraf müdirinin pek hainane emirleri buradaki telgraf me'murlarını korkutmuş ve teşkilâta aid resmî ve gayriresmî telgrafları almış oldukları talimat mucibince gizliyorlardı.

Fakat tekmil bu usul telgrafhanelerin işgali ile zail olmağa başlamışdır. 18 Ağustos 35 tarihli şifrenizde beyan buyrulan görev tatbik edildiği zaman hainliklerinde devam edecek olan telgraf me'murlarının azli taleb edilecektir.

20 K. Kumandanı
Ali Fuad

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 190
Belge : 190-1

Belge No : 70

Ankara'dan
25.8.1919

Suret

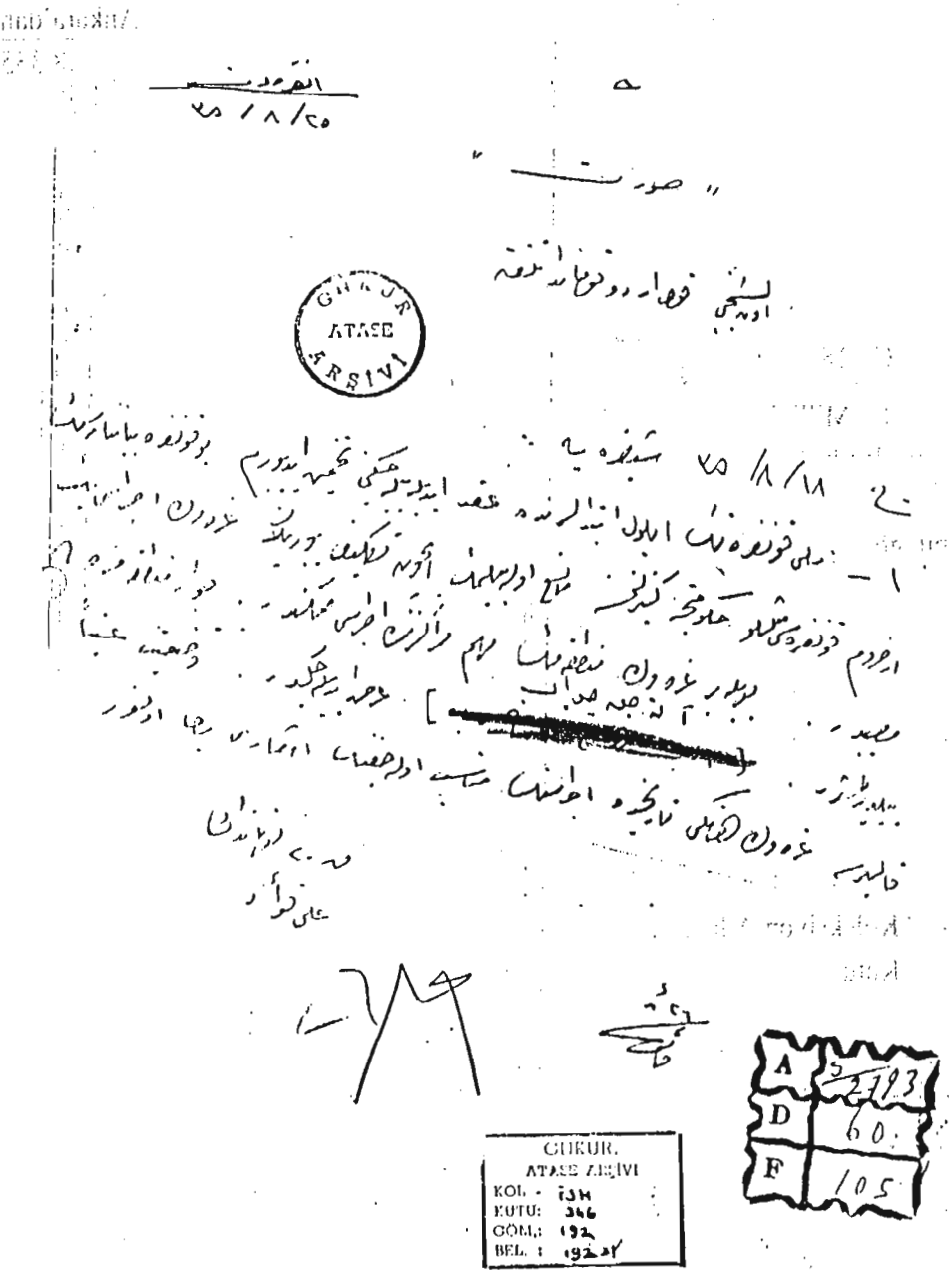
15 nci Kolordu Komutanlığına

Cevap: Buradaki telgrafhane başmüdürünün pek namussuz bir adam olduğu bilinmekte idi. Aslında içişleri bakanı ve posta telgraf müdürünün haince emirleri buradaki telgraf memurlarını korkutmuş ve teşkilâta ait resmî ve gayriresmî telgrafları almış olduklarını talimat gereğince gizliyorlardı. Fakat bütün bu usul, telgrafhanelerin ele geçirilmesiyle son bulmuştur. 18 Ağustos 1919 tarihli şifrenizde belirtilen görev uygulandığı zaman hainliklerinde devam edecek olan telgraf memurlarının azli talep edilecektir.

20 nci Kolordu Komutanı
Ali Fuad

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	190
Belge	:	190-1

Belge No : 71

Belge No : 71

Ankara'dan
25.8.335

Suret

On Beşinci Kolordu Kumandanlığına

C : 18.8.35 şifreye

1. Millî kongrenin eylül ibdidalarında akdedilebileceğini tahmin ediyorum. Bu kongre beyannamesinin Erzurum Kongresi misillü hükûmetce gizlenmesine mani olabilmek için teklif buyrulan görevin icrası pek musibdir. Böyle bir görevin mıntıkamızın mühim merâkizinde icrası mümkündür. Civar mıntıkamıza da bildirilmişdir. Alınacak cevap arz edilecekdir. Vaziyet aynen kalırsa görevin hangi tarihde icrasının münasib olacağının işarı rica olunur.

20 K. Kumandanı
Ali Fuad

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 192
Belge : 192-1

Belge No : 71

Ankara'dan
25.8.1919

Suret

15 nci Kolordu Komutanlığına

Cevap : 18.8.1919 şifreye

1. Millî kongrenin eylül başlarında toplanacağını tahmin ediyorum. Bu kongre beyannamesinin Erzurum Kongresi'ne benzer bir şekilde hükûmetce gizlenmesini engellemek için teklif edilen görevlerin yapılması çok uygundur. Böyle bir görevin mıntıkamızın önemli merkezlerinde yapılması mümkündür. Civar mıntıkamıza da bildirilmiştir. Alınacak cevap arz edilecekdir. Durum aynen kalırsa görevin hangi tarihte yapılmasının uygun olacağının yazılması rica olunur.

20 nci Kolordu Komutanı
Ali Fuad

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 192
Belge : 192-1

Belge No : 72

GNKUR.
ATAÇE ARŞİVİ
KOL - 142
KUTU: 346
GÖM.: 198
BEL. : 198-1

A 5/2793
I 60
K 111

Belge No : 72

Sivas'dan
747 26.8.35

Erzurum'da 15 K.Kumandanlığına

C. 24.8.35 ve 353 şifreye:

Kongre dolayısıyla Sivas'da ittihâz edilen tedâbir-i ihtiyâtîye ve inzibâtîye bervech-i âtîdir. Süvari ve ester süvari müfrezeleri ikmâl ve takviye ve Sivas'da cem' ve Amasya'daki istihkâm taburuyla kolordu topçu alayı Sivas'a tahrik edilmişlerdir. Topçu alayından bir takım Sivas'a muvâsalat etmişdir. İnzibât bölüğüne şâyân-ı i'timâd zâbitân verildiği gibi münâsib polislerle emin bazı jandarma efrâdı da tebdil-i elbise ile kongre hidmetinde istihdâm edilecekdir. Kasabanın belli başlı mahreclerine postalar ve kongrenin ictimâ' edeceği mekteb binasının karşısındaki binaya da bi'l-i' zâm hidmet noktası ikâme edilmişdir. Halkın kuvve-i maneviye ve milliyesinin her türlü tezelzü-lıden masûn bulundurulmasına çalışıldığı gibi bu maksadla bir de gazete çıkarılmak üzeredir efendim.

3 K.K
Selahaddin

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 198
Belge : 198-1

Belge No : 72

Sivas'tan

747 26.8.1919

Erzurum'da 15 nci Kolordu Komutanlığına

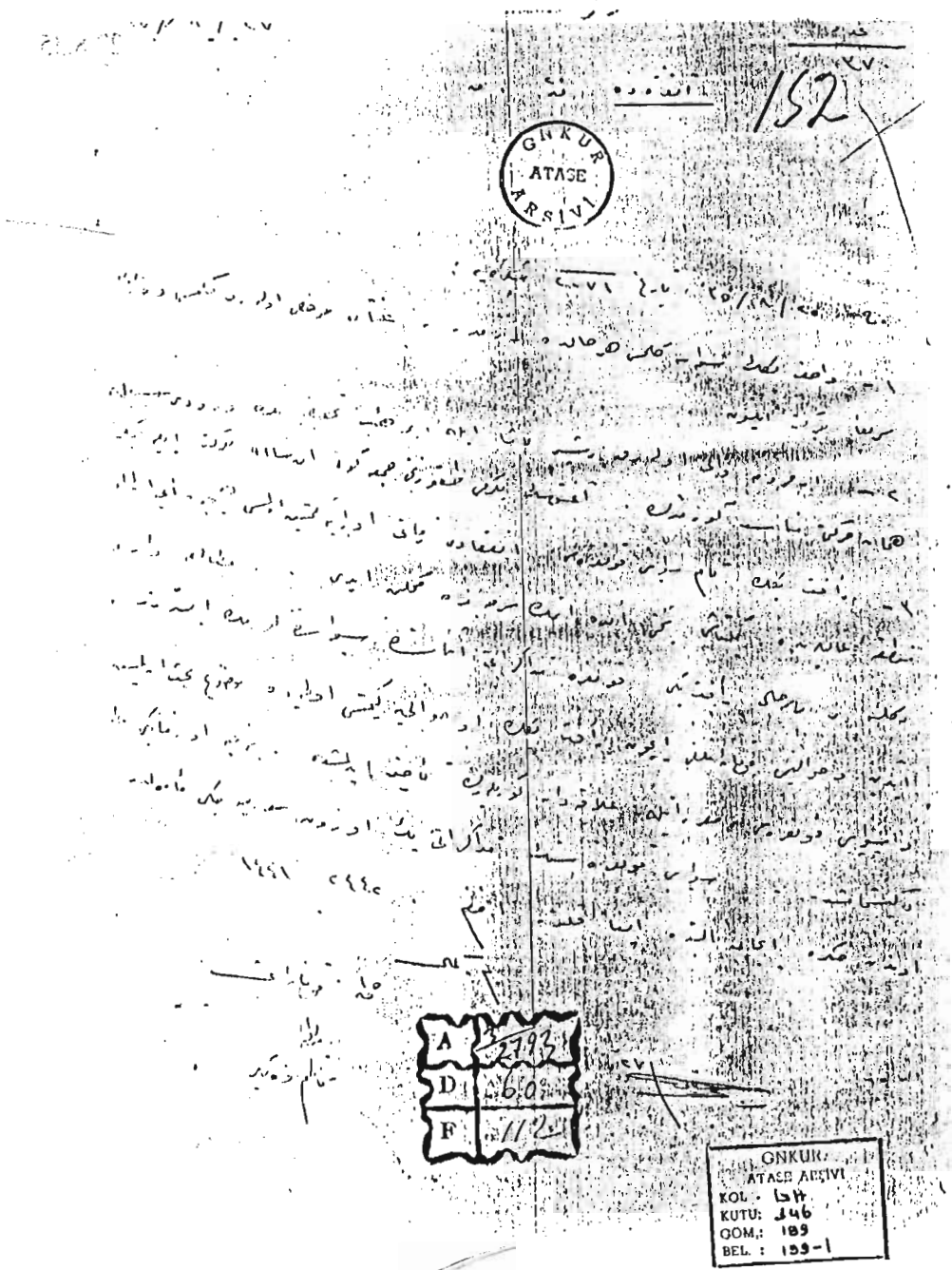
Cevap: 24.8.1919 ve 353 şifreye

Kongre dolayısıyla Sivas'ta emniyet için alınan tedbirler aşağıdadır. Süvari ve katır süvari müfrezeleri ikmal ve takviye olunarak Sivas'ta toplanmış ve Amasya'daki istihkâm taburuyla kolordu topçu alayı Sivas'a hareket etmişlerdir. Topçu alayından bir takım Sivas'a ulaşmıştır. İnzibat bölüğüne itimat olunan subaylar verildiği gibi münasip polislerle emin bazı jandarma erleri de elbise değiştirerek kongre hizmetinde görevlendirilecektir. Kasabanın belli başlı çıkışlarına postalar ve kongrenin toplanacağı mektep binasının karşısındaki binaya da gönderilerek hizmet noktası oluşturulmuştur. Halkın millî ve manevî kuvvetinin her türlü sarsıntıdan korunmasına çalışıldığı gibi bu maksatla bir de gazete çıkarılmak üzeredir efendim.

3 ncü Kolordu Komutanı
Selahaddin

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 198
Belge : 198-1

Belge No : 73

GNKUR
ATASE
ARSIVI
152
A
D
F
GNKUR
ATASE ARŞİVİ
KOL. 14
KUTU: 146
DOM.: 189
BEL. : 189-1

Belge No : 73

Aded
370

27.8.35

Ankara'da 20 K.K

C. 25.8.1335 tarih 2071 şifreye:

1- Vâsıf Beyin Sivas'a gelmesi her hâlde lâzımdır. Ayntab Murahhası olarak gelmesi de pek münâsibdir. Seriân hareket eylesin.

2- Erzurum'a vali olarak Reşid Paşa ile bir heyet-i tahkikiyenin vürûdu hasebiyle hemen hareketi münâsib görmedik. Ağustosun yirmi dokuzuncu Cuma günü inşâllah hareket eyleyeceğiz.

3- Ref'et Beyin tam Sivas Kongresi in'ıkâdı zamanı oraya gitmiş olması hiç de iyi olmadı. Mıntıka-i âlîlerinde Bektaşî şeyhini elde etmek sizce de mümkün idi. Bir mütâlaa vârid değilse biz behemehâl Re'fet Beyi kongre müzâkerâtı esnâsında Sivas'da görmek isteriz. Aydın ve havalisi kumandanlığı için Re'fet Beyin o havaliye gitmesi evvelce de mevzû-î bahsedilmiş ve Sivas Kongresi takarrürâtıyla alâkadar görülerek te'hir edilmişdi. Bizce o zamanki mütâlaa değişmemiştir. Sivas Kongresi'nin müzâkerâtı pek uzun sürmeyeceği me'mûldur. Ondan sonra icâbı elbette ifâ kılınır efendim. 2442 1441

Mustafa Kemal
15 K. Kumandanı
Mirliva
Kâzım Karabekir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 199
Belge : 199-1

Belge No : 73

Adet
370 27.8.1919

Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanlığı

Cevap. 25.8.1919 tarih 2071 şifreye

1- Vâsıf Beyin Sivas'a gelmesi her hâlde gereklidir. Antep delegesi olarak gelmesi de pek uygundur. Sür'atle hareket etsin.

2- Erzurum'a vali olarak Reşid Paşa ile bir inceleme heyetinin gelmesi nedeniyle hemen hareketi uygun görmedik. Ağustosun yirmi dokuzuncu Cuma günü inşallah hareket edeceğiz.

3- Refet Beyin tam Sivas Kongresi toplanma zamanı oraya gitmiş olması hiç de iyi olmadı. Mıntıkadaki Bektaşî şeyhini elde etmek sizce de mümkün idi. Bir mütalâa gelmedi ise biz mutlaka Refet Beyi kongre müzakereleri sırasında Sivas'ta görmek isteriz. Aydın ve havalisi komutanlığı için Refet Beyin o havaliye gitmesi evvelce de bahis konusu edilmiş ve Sivas Kongresi kararlarıyla ilgili görülerek ertelenmişti. Bizce o zamanki düşünce değişmemiştir. Sivas Kongresi müzakerelerinin pek uzun sürmeyeceği umulmaktadır. Ondan sonra gereği elbette yapılır efendim. 2442 1441

Mustafa Kemal
15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 199
Belge : 199-1

Belge No : 74

CNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. - 151
KUTU: 246
GÖM.: 202
BEL. : 2024

A 2793
D 60
F 175

Belge No : 74

Aded		Erzurum'dan
372	Sûret	28.8.35

Diyarbekir'de 13 K. Erkân-ı Harbiye Reisi Halid Beye

Kongreyi ihzâr ve güşâd etmek üzere yarın Sivas'a hareket edilecekdir. Husûsât-ı müsta'celede doğrudan doğruya temin-i muhâbere edilmek üzere Elaziz'de bulunan Süvari Alay Kumandanı İlyas Beyle zât-ı âlîleri aranızda isti'mâl edilen şifre miftâhının Sivas'da Üçüncü Kolordu Kumandanı Selahaddin Bey vasıtasıyla şifre olarak namıma gönderilmesini rica ederim.

Mustafa Kemal
15 K. Erkân-ı Harbiye Reisi
Binbaşı
Mustafa Sabri

28.8.35
Muzaffer

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 202
Belge : 202-1

Belge No : 74

Adet	Suret	Erzurum'dan
372		28.8.1919

Diyarbakır'da 13 ncü Kolordu Kurmay Başkanı Halid Beye

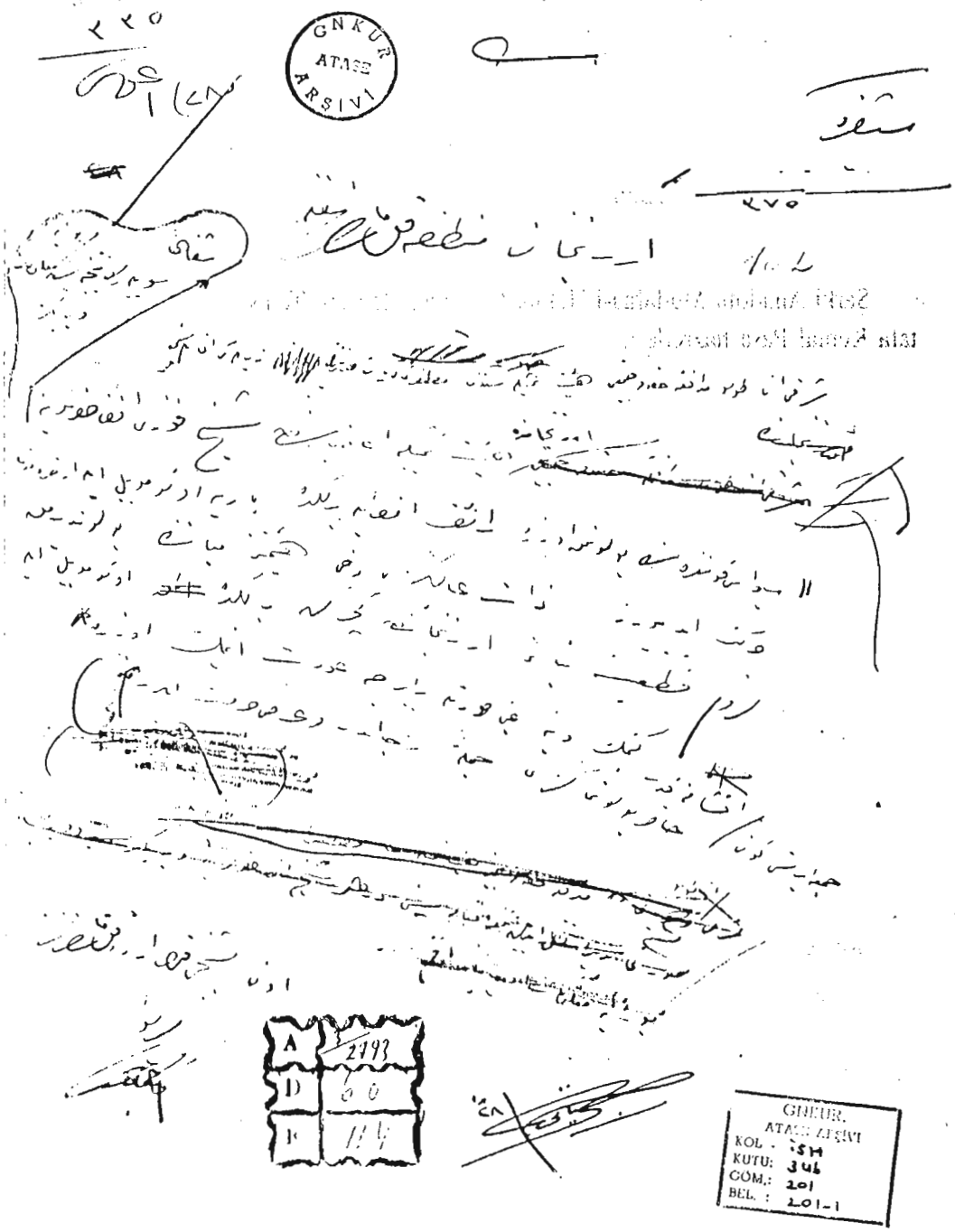
Kongreyi hazırlamak ve açmak üzere yarın Sivas'a hareket edilecektir. Acil hususların doğrudan doğruya muhaberesi temin edilmek üzere Elaziz'de bulunan Süvari Alay Komutanı İlyas Beyle şahsınız arasında kullanılan şifre anahtarının Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanı Selahaddin Bey vasıtasıyla şifre olarak adıma gönderilmesini rica ederim.

Mustafa Kemal
15 nci Kolordu Kurmay Başkanı
Binbaşı
Mustafa Sabri

28.8.1919
Muzaffer

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 202
Belge : 202-1

Belge No : 75

GNKUR
ATASE
ARSIVI
A
D
2793
GNKUR
ATASE ARSIVI
KOL. : 15H
KUTU: 346
GÖM.: 201
BEL. : 201-1

Belge No : 75

Şifre
375

28 Ağustos 35

Erzincan Mıntıka Kumandanlığı

Şarkî Anadolu Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti Hey'et-i Temsiliyesinden Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin zîrdeki ifâdesini Erzincan'da Heyet-i Temsiliye azâsından Şeyh Fevzi Efendi hazretlerine şifâhen söyleyerek neticesinden buraya ma'lûmât veriniz. Sivas Kongresi'nde bulunmak üzere Raif Efendi ile birlikte barya otomobil ile Erzurum'dan hareket ediyoruz. Zât-ı âlînizi dahi heyetimiz meyânında bulundurmak lüzum-ı kati'yesine binâen Erzincan'dan geçerken birlikte otomobil ile gitmek ve yine aynı sûretle beraberce avdet etmek üzere cumartesi günü akşamına kadar hazır bulunmanızı cümleten rica eder ve arz-ı hürmet eylerim.

On Beşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 201
Belge : 201-1

Belge No : 75

Şifre
375

28 Ağustos 1919

Erzincan Mıntıka Komutanlığı

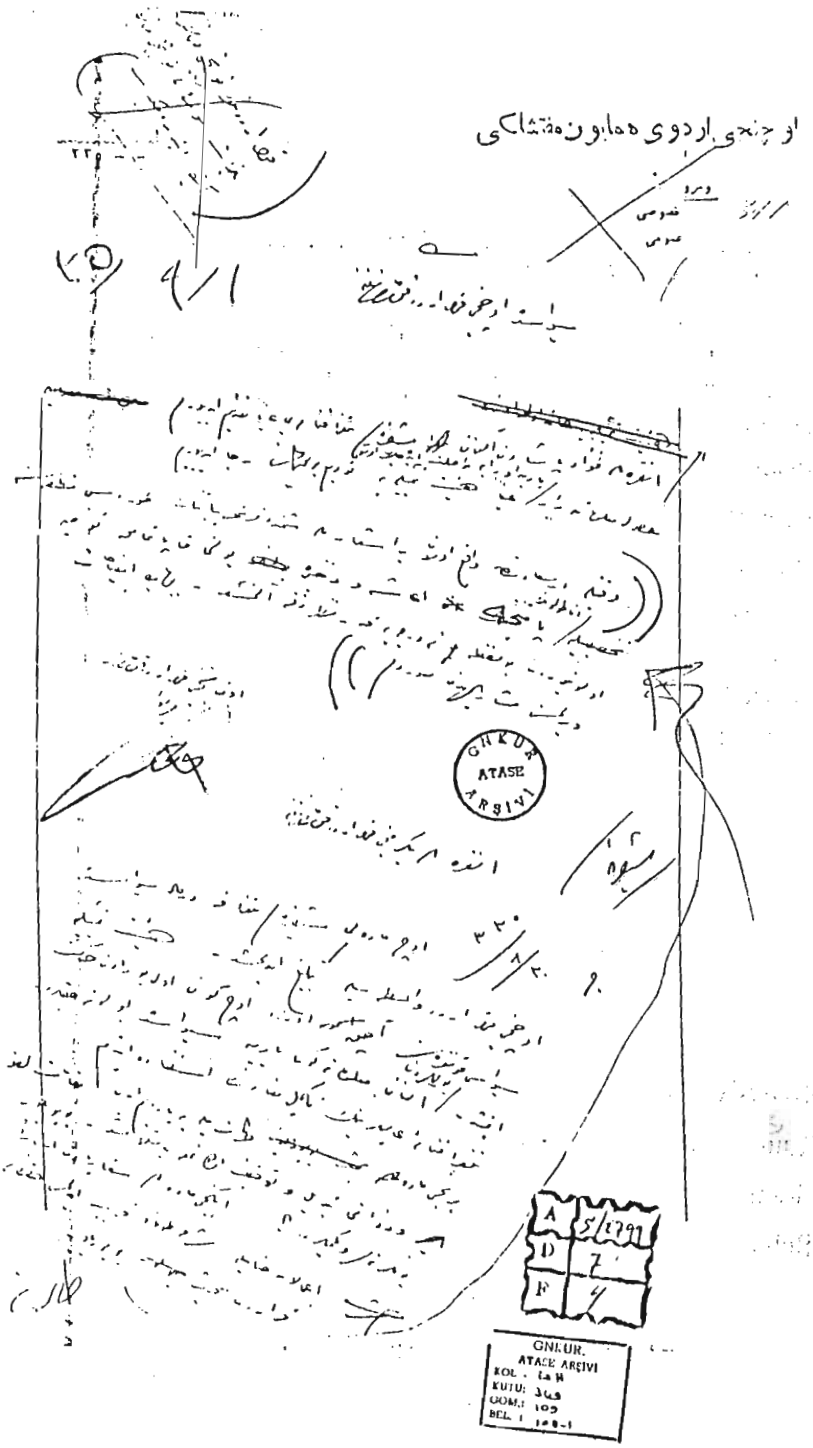
Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesinden Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin aşağıdaki ifadesini Erzincan'da Heyet-i Temsiliye azasından Şeyh Fevzi Efendi hazretlerine sözlü olarak söyleyerek neticesinden buraya bilgi veriniz.

Sivas Kongresi'nde bulunmak üzere Raif Efendi ile birlikte barya otomobil ile Erzurum'dan hareket ediyoruz. Şahsınızı dahi heyetimizde bulundurmak gerektiğinden dolayı Erzincan'dan geçerken birlikte otomobil ile gitmek ve yine aynı şekilde beraberce dönmek üzere Cumartesi günü akşamına kadar hazır bulunmanızı rica eder ve saygılarımı sunarım.

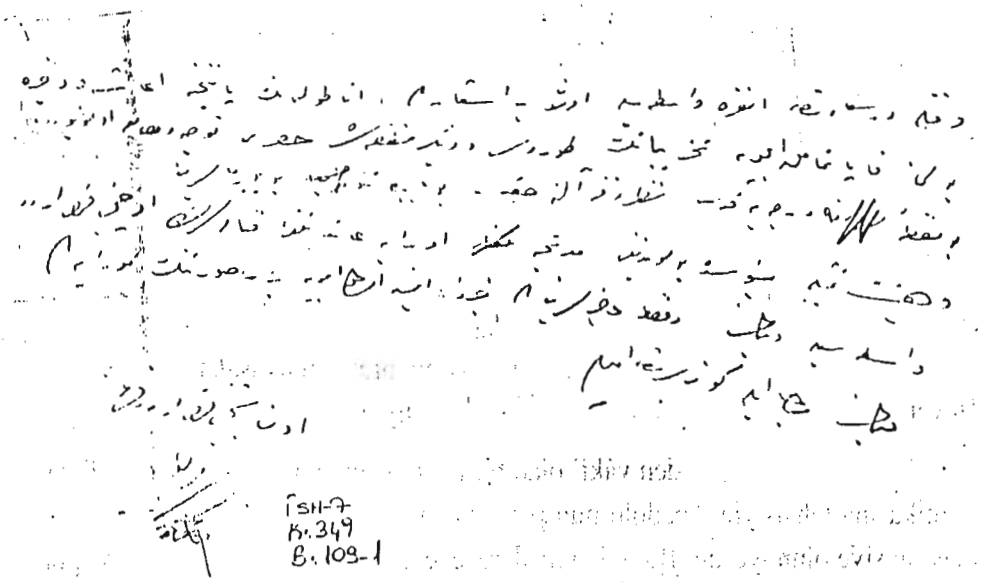
15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	201
Belge	:	201-1

Belge No : 76

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ
A
D
F
GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 14 H
KUTU: 363
DOS.: 103
BEL. : 1-8-1

Belge No : 76

TSH-7
K.349
B.109-1

Belge No : 76

1.9.35

Sivas'da Üçüncü Kolordu Kumandanlığına

Ankara'da Fuad Paşadan alınan şifreli telgrafnameyi aynen takdim ediyorum. Husûl-i ma'lûmâtla beraber aynen yarın oraya muvâsalat edecek olan Heyet-i Temsiliyeye tevdi buyurulmasını rica ediyorum.

(Vaktiyle Dersaadet'den vâki' olan bir iş'ârda şimendifer tahribatının Toros mıntıkasına tahsisiyle Anadolu'nun pây-ı tahta iâşe ve zahire yolunu kapatmamak tavsiye olunuyordu. Bu nokta ne dereceye kadar nazar-ı dikkate alınmışdır. Bu bâbda izâhât verilmesini müşârün-ileyhden sordum.)

On Beşinci Kolordu Kumandanı
Mirliva

Şifre Ankara'da Yirminci Kolordu Kumandanlığına

C. 30.8.335 üç maddeli şifreli telgraf derhâl Sivas'da Üçüncü Kolordu vasıtasıyla tebliğ edilmiştir. Heyet-i Temsiliye Sivas Kongresi'ni açmak üzere üç gün evvel buradan hareket etmişdir. Bunlardan alınan malûmâta göre yarın Sivas'da bulunacaklardır. Telgrafname-i âlîlerinin tekmil müfâdından istifâde ettim.

Birinci maddede harekât-ı millîyeye yardım eden makamât lağv ve zevâtı tebdil ve tevkif olunmağa başlamışdır buyruluyor. Bunlar neler ve kimlerdir? İkinci maddede Sakarya'dan itibaren imâlât-ı sınâiyye şarka doğru karîb edilmesi hakkındaki karardan bahs buyruluyor.

Belge No : 76

Vaktiyle Dersaadet'den Ankara vasıtasıyla olan bir iş'ârda Anadolu'nun pây-ı tahta iâşe ve zahire yolunu kapatmamak için tahribâtın Toros ve diğer mıntıkalara hasrı tavsiye ve mütâlaa olunuyordu. Bu nokta ne dereceye kadar nazar-ı dikkate alınacakdır. Bu bâbda tenvir buyurmalarını ve Heyet-i Temsiliye Sivas'da bulunduğu müddetçe oraya aid telgrafnamelerin Üçüncü Kolordu vasıtasıyla verilmesini ve fakat acizlerini de haberdar etmiş olmak için birer sûretinin buraya da verilmesini rica ile gözlerinden öperim.

On Beşinci Kolordu Kumandanı

Mirliva

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 109
Belge : 109-1

Belge No : 76

1.9.1919

Sivas'ta 3 ncü Kolordu Komutanlığına

Ankara'da Fuad Paşadan alınan şifreli telgrafı aynen takdim ediyorum. Alınan malûmatla beraber, aynen yarın oraya gelecek olan Heyet-i Temsiliyeye verilmesini rica ediyorum.

(Vaktiyle Dersaadet'ten yapılan bir bildirimde şimendifer tahribatının Toros mıntıkasına tahsisiyle Anadolunun pây-ı tahta iaşe ve zahire yolunu kapatmamak tavsiye olunuyordu. Bu nokta ne dereceye kadar dikkate alınmıştır? Bu konuda gerekli açıklamanın yapılmasını adı geçenden sordum.)

15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Şifre Ankara'da 20 nci Kolordu Komutanlığına

Cevap: 30.8.1919'da üç maddeli şifreli telgraf derhâl Sivas'ta 3 ncü Kolordu vasıtasıyla tebliğ edilmiştir. Heyet-i Temsiliye Sivas Kongresi'ni açmak üzere üç gün evvel buradan hareket etmiştir. Bunlardan alınan malûmata göre yarın Sivas'ta bulunacaklardır. Telgrafınızdan bütünüyle istifade ettim.

Birinci maddede millî harekâta yardım eden makamların kaldırıldığı, buradaki kimselerin değiştirilerek tutuklanmaya başlandığı bildiriliyor. Bunlar neler ve kimlerdir? İkinci maddede Sakarya'dan itibaren sanayi imalâtının doğuya doğru yaklaştırılması hakkındaki karardan bahsediliyor.

Belge No : 76

Vaktiyle Dersaadet'ten Ankara vasıtasıyla olan bir bildirimde Anadolu'nun pây-ı tahta iaşe ve zahire yolunu kapatmamak için tahribatın Toros ve diğer mıntıkalara mahsus kılınması tavsiye olunuyordu. Bu nokta ne dereceye kadar dikkate alınacaktır? Bu konuda aydınlatmalarını ve Heyet-i Temsiliye Sivas'ta bulunduğu müddetçe oraya ait telgrafların 3 ncü Kolordu vasıtasıyla verilmesini ve fakat zatımı da haberdar etmiş olmak için birer suretinin buraya da verilmesini rica ile gözlerinden öperim.

15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 109
Belge : 109-1

Belge No : 77

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

ATASE ARŞİVİ
LOL. : 134
FOTU: 349
GOM.: 116
BEL. : 116-1

Belge No : 77

Aded	Ankara'dan
2114	2.9.335
Aceledir	

15 nci Kolordu Kumandanlığına

Balıkesir Hareket-i Millîye ve Redd-i İlhâk Heyet-i Merkeziyesi Balıkesir ve Alaşehir kongreleri reisi Hacı Muhiddin Beyden alınan telgrafname ber vech-i zîrdir.

Şarkî Anadolu Heyet-i Temsiliyesine! Kardaşlar Şarkî Anadolu Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesinin Balıkesir ve Alaşehir kongrelerine gösterilen samimî teveccühden son derece memnun kaldık. Her iki kongrenin aciz-i reisi bulunmaklığım hasebiyle bi'l-vekâle arz-ı teşekkür ederim. Şarktan garba tevessü' eden teşkilât-ı vatanperveraneleriyle garbdan şarka tevessü' edecek teşkilât-ı nacizanemizin birleştiği kongrelerin istihlâs-ı vataniyeye ma'tuf teşebbusât-ı vatanperveranemizin en büyük bayramı olacaktır. İhramatımızın kabulünü istirhâm eylerim.

20 K. Kumandan Vekili
Ali Fuad

Şifre edildi 6.9.35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 116
Belge : 116-1

Belge No : 77

Adet
2114
Aceledir

Ankara'dan
2.9.1919

15 nci Kolordu Komutanlığına

Balıkesir Hareket-i Millîye ve Redd-i İlhâk Heyet-i Merkeziyesi Balıkesir ve Alaşehir kongreleri reisi Hacı Muhiddin Beyden alınan telgraf aşağıdadır:

Doğu Anadolu Heyet-i Temsiliyesine! Kardaşlar, Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesinin Balıkesir ve Alaşehir kongrelerine gösterilen samimî yaklaşımdan son derece memnun kaldık. Her iki kongrenin reisi bulunmam nedeniyle teşekkürümü arz ederim. Doğudan batıya genişleyen vatanperverane teşkilâtlarıyla batıdan doğuya genişleyecek teşkilâtımızın birleştiği kongrelerin vatanın kurtuluşuna yönelik teşebbüslerimizin en büyük bayramı olacaktır. Saygılarımızın kabulünü rica eylerim.

20 nci Kolordu Kumandan Vekili
Ali Fuad

Şifre edildi 6.9.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 116
Belge : 116-1

Belge No : 78

GİNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GİNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 1SH
KUTU: 52
GÖM.: 28
BEL. : 28-3

Belge No : 78

7687
133 (Mahremâne)

Harbiye Nezaret-i Celilesine

Devletlü Efendim Hazretleri

Millî teşkîlâta nihayet verilmesi ve her gûnâ harekât-ı tecavüzkârânenin men olunması hakkındaki General Milne'nin beyannâmesi üzerine taraf-ı âlîlerinden ordu kumandanlıklarına vukû' bulan tebligata karşı Onuncu Kolordu kumandanının Kuva-yı Millîye rüesâsına yazdığı şifreli telgrafnâmede beyânât-ı mezkûreye ehemmiyet verilmemesi ve teşkîlâtın daha ziyâde takviyesine çalışılması tavsiye olunduğuna ve Nuri Paşanın yaverlerinden Nâzım Beyin Çeçenlerden teşkîlât icrâ ve ahaliye silâh tevzi' etmekde olduğuna dair Konya vilâyetinden alınan şifre-i telgrafnamenin sûreti leffen makam-ı âlî-i nezaretpenâhilerine irsâl kılındı. Sûret-i iş'âra nazaran muktezâ-yı hal ve maslahatın ifâsı mütevakkıf himem-i aliyye-i nezaretpenâhileridir. Ol bâbda em rü fermân hazret-i menlehül-emrindir. 7 Zilhicee 1337 ve 3 Eylül 35

Dâhiliye Nazırı
Âdil

Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Dairesine
4.9.1335

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 52
Gömlek : 28
Belge : 28-3

Belge No : 78

7687
133

Harbiye Nezaretine (Gizli)

Saygıdeğer Efendim

Millî teşkilâta nihayet verilmesi ve her türlü taarruz hareketinin önlenmesi hakkındaki General Milne'nin beyannamesi üzerine tarafınızdan ordu komutanlıklarına yapılan tebligata karşı 10 ncu Kolordu komutanının Kuva-yı Millîye reislerine yazdığı şifreli telgrafta söz konusu beyanata önem verilmemesi ve teşkilâtın daha ziyade takviyesine çalışılması tavsiye olunduğuna ve Nuri Paşanın yaverlerinden Nâzım Beyin, Çeçenlerden teşkilât icra ve ahaliye silâh vermekte olduğuna dair Konya vilayetinden alınan şifreli telgrafın sureti yüce makamınıza gönderildi. Suretde bildirildiğine göre bu durum ve görevin yapılması Harbiye Nezaretinin iradesine bağlıdır. Bu konuda karar sizindir.

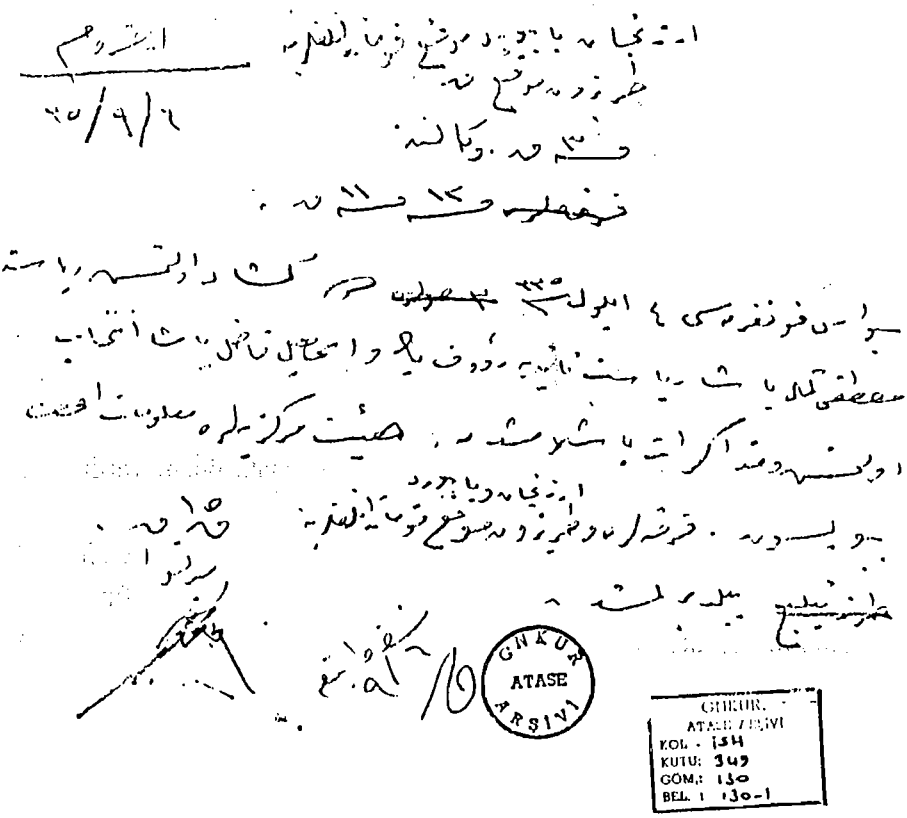
3 Eylül 1919

İçişleri Bakanı
Adil

Genelkurmay Dairesi
4.9.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 52
Gömlek : 28
Belge : 28-3

Belge No : 79

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 154
KUTU: 349
GÖM: 130
BEL : 130-1

Belge No : 79

Erzurum
6.9.35

Erzincan Bayburd Mevki' Kumandanlıklarına
Trabzon Mevki K.
3 F.K.Vekâletine
12 F. 11.F. K.

Sivas Kongresi 4 Eylül 1335'de güşâd olunmuş riyâsete Mustafa Kemal Paşa riyâset-i sâniyeye Rauf Bey ve İsmail Fazıl Paşa intihâb olunmuş ve müzâkerât başlamışdır. Heyet-i merkeziyelere ma'lûmât i'tâ buyurulsun. Fırkalara Erzincan ve Bayburd ve Trabzon Mevki' kumandanlıklarına bildirilmişdir.

15 K.K
Mirliva

Şifre etdim.
9/6

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	349
Gömlek	:	130
Belge	:	130-1

Belge No : 79

Erzurum
6.9.1919

Erzincan Bayburd Mevki Komutanlıklarına
Trabzon Mevki Komutanlığı
3 ncü Tümen Komutanlık Vekâletine
12 nci Tümen 11 nci Tümen Komutanlıkları

Sivas Kongresi 4 Eylül 1919'da açılmış başkanlığına Mustafa Kemal Paşa, ikinci başkanlığına Rauf Bey ve İsmail Fazıl Paşa seçilmiş ve müzakereler başlamıştır. Heyet-i merkeziyelere bilgi verilsin. Tümenlere Erzincan ve Bayburt ve Trabzon Mevki komutanlıklarına bildirilmiştir.

Şifre ettim.
9/6

15 nci Kolordu Kumandanı
Tuğgeneral
Kâzım Karabekir

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 130
Belge : 130-1

Belge No : 80

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دایفه : ساعت
	کوندرلمشدر	A 1/1		
	واصل اولمشدر	D 61 F 10-1		

GNKUR ATASE ARŞİVİ

آدرس .....

قونیه ده اولان قوای اداره و قوای تأمینه ـ شعبه

[redacted] ملی تشکیلاتی و قواعد ملیه نك تحدیدی حقنده تعلیم اولنان تعلیمات ملیه حقنده جناب سفیر تبلیغاتی نه تجه بیلدیریلمش ایسه شعبه مزك اوده اولان قوای تأمینه و اداریه رؤسا سنه بیلدیرمش شعبه مز ده تبلیغات مذکوره یی اهالی و تشکیلاتك وصایه تعلیمات جاریه سنه توفیقاً اجرا ایتدیرمکده اولدیغی قوای تأمینه و [redacted] یکشدیرمکده سوء تأثیرات قوای تأمینه نك اداره ایتدیکی اولدیغی و [redacted] یکشدیرمکده سوء تأثیرات قوای تأمینه نك اداره ایتدیکی اولدیغی جهتدن تشکیلات اجرا و اهالیه سلوك تلقین ایتمکده اولدیغی قونیه و دوائر اتباعیه سنك مطمئن و راحت نفس بولندیغی و [redacted] مذکوره حقنده تدقیقات اجراسیله تجسسات [redacted] سلوك تلقین حضرتك ره منحصر بولندیغی

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - 151
KUTU: 52
GÖM.: 28
BEL. : 28-2

Belge No : 80

8.9.35

Konya'da On İkinci Kolordu Kumandanlığına Şifre

Millî teşkîlâta ve Kuva-yı Millîyenin tecavüzî harekâtına nihayet verilmesi hakkında General Milne'nin teblîgatı sebebiyle nezâretçe yapılan ta'mim üzerine On İkinci Kolorduca Kuva-yı Millîye rüesâsına yazılan şifrelerde teblîgat-ı mezkûreye ehemmiyet verilmemesi ve teşkîlâtın daha ziyade takviyesine calışılması tavsiye edilmiş olduğu ve Beyşehir'de Süvari Alayı Kumandanı Nâzım Beyin Çeçenlerden teşkîlât icrâ ve ahaliye silâh tevzi' etmekde olduğu Konya vilâyetinin iş'ârına atfen Dâhiliye Nezaretinden bildirilmektedir. Hususât-ı mezkûre hakkında tedkikât icrâsıyla neticesinin iş'ârı ve ahaliye silâh tevzi' hususunun da men'i ve neticesinin iş'ârı mercûdur.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 52
Gömlek : 28
Belge : 28-2

Belge No : 80

8.9.1919

Konya'da 12 nci Kolordu Komutanlığına Şifre

Millî teşkilâta ve Kuva-yı Millîyenin taarruzlarına son verilmesi hakkında General Milne'nin tebligatı sebebiyle nezaretçe yapılan tamim üzerine 10 ncu Kolorduca Kuva-yı Millîye reislerine yazılan şifrelerde söz konusu tebligata önem verilmemesi ve teşkilâtın daha ziyade takviyesine çalışılmasının tavsiye edilmiş olduğu ve Beyşehir'de Süvari Alayı Komutanı Nâzım Beyin, Çeçenlerden teşkilât icra ve ahaliye silâh vermekte olduğu Konya vilayetinin verdiği bilgiye atfen İçişleri Bakanlığından bildirilmektedir. Söz konusu hususlar hakkında inceleme yapılması ve ahaliye silâh verilmesinin önlenerek neticesinin bildirilmesi beklenmektedir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 52
Gömlek : 28
Belge : 28-2

Belge No : 81

ATASE ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - 151
KUTU: 52
GÖM.: 28
BEL. : 28-1

Belge No : 81

Konya'dan Harbiye Nezaret-i Celilesine mevrûd şifredir.

Tarafeyn tahdîd edilen hududun General Milne tarafından yapılan teblîgata rağmen Yunanlıların Kuva-yı Millîyeye taarruz ettikleri arz edilmişdi. Keyfiyyet Burdur Kalem Riyasetinden de istifsâr olunmuş ve Burdur'daki İtalyan müfreze kumandanına protesto ettirilerek esbâbı suâl olunmuşdu. Alınan cevabda Bahr-i Sefid muvâzenesinde İtalya'ya karşı Yunan Hükûmetinin tevessü'ü Fransa'ca arzu edildiği ve taarruza teşvik edildiğinin muhtemel olduğunun bildirildiği ma'rûzdur.

9 Eylül 335

On İkinci Kolordu K.
Ferik
Said

Birinci Şube
5372

Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Dairesi
10.9.35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 52
Gömlek : 28
Belge : 28-1

Belge No : 81

Konya'dan Harbiye Nezaretine gönderilen şifredir.

İki taraf arasında belirlenen hududun General Milne tarafından yapılan tebligata rağmen Yunanların Kuva-yı Millîyeye taarruz ettikleri arz edilmişti. Durum Burdur Askerlik Dairesi Başkanlığından da sorulmuş ve Burdur'daki İtalyan müfreze komutanına protesto ettirilerek sebebi sorulmuştu. Alınan cevapta, Akdeniz'de dengenin sağlanması için İtalya'ya karşı Yunan Hükûmetinin genişlemesinin Fransa tarafından da arzu edildiği ve taarruza teşvik edildiğinin muhtemel olduğunun bildirildiği arz olunmuştur. 9 Eylül 1919

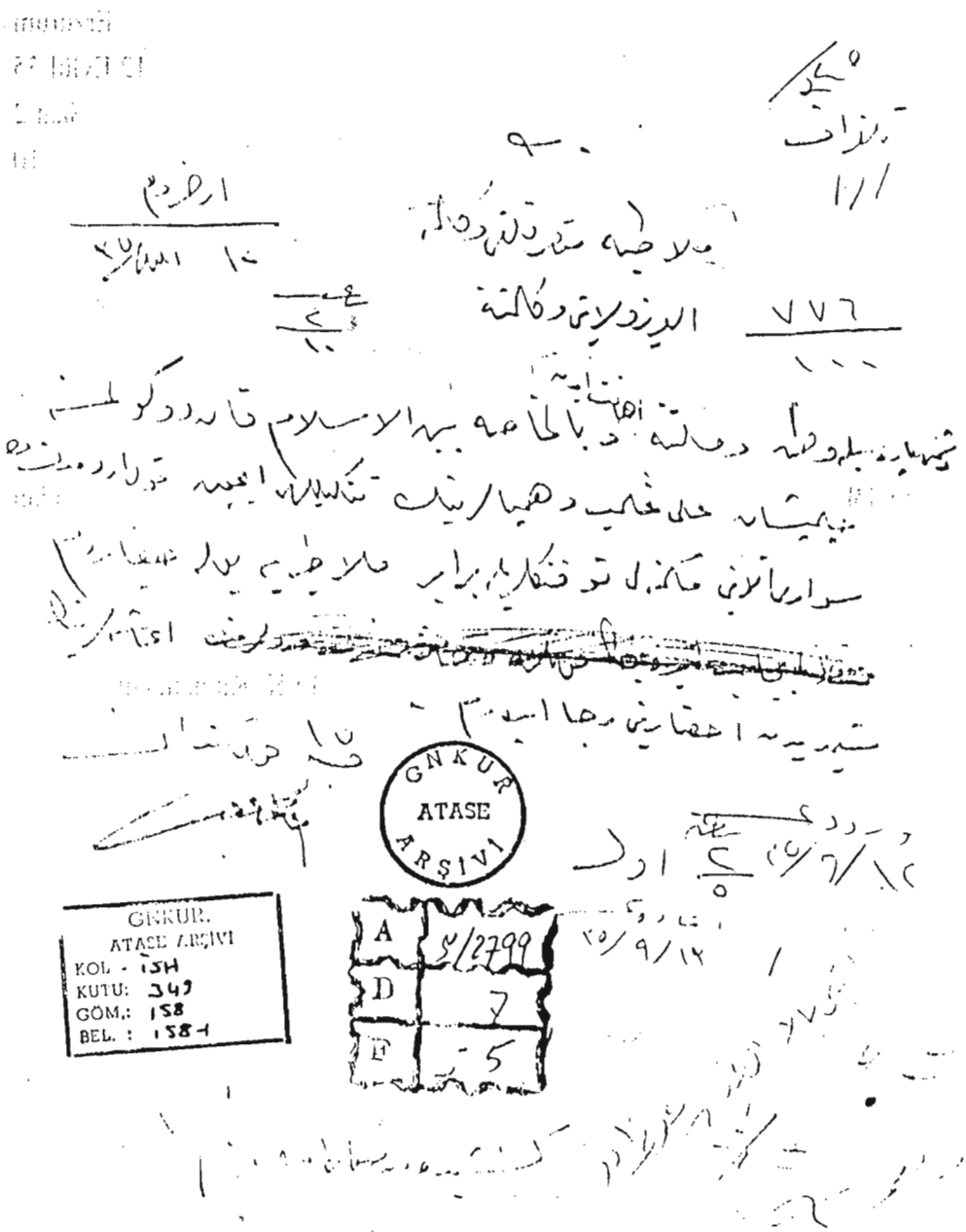
Birinci Şube
5372

12 nci Kolordu Komutanı
Tümgeneral
Said

Genelkurmay Dairesi
10.9.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 52
Gömlek : 28
Belge : 28-1

Belge No : 82

GNKUR
ATASE
ARŞIVI
GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - 15H
KUTU: 349
GÖM.: 158
BEL. : 158-1
A
D
F
5/2799
7
5

Belge No : 82

345
Telgraf

Erzurum
12 Eylül 35
Saat 2
10

Malatya Mutasarrıflığı Vekâletine
Elaziz Vilâyeti Vekâletine

Düşman parasıyla vatan ve milletine ihanet eden ve bilhassa beyne'l-islâm kan dökülmesine çalışan Ali Galib ve hem-pâlarının tenkilleri için kolordumdan da süvari alayını makineli tüfekleriyle beraber Malatya'ya yola çıkardım. İâşelerinin şimdiden ihzârını rica ederim.

15 K. Kumandanı
Kâzım Karabekir

Vurûdu
12.9.35 Saat 2 Evvel
İadesi 5
13.9.35

Keşideden sonra iadesi

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 158
Belge : 158-1

Belge No : 82

345 Erzurum
Telgraf 12 Eylül 1919
Saat
2.10

Malatya Mutasarrıflığı Vekâletine
Elaziz Vilâyeti Vekâletine

Düşman parasıyla vatan ve milletine ihanet eden ve bilhassa İslâmlar arasında kan dökülmesine çalışan Ali Galib ve arkadaşlarının bastırılması için kolordumdan da süvari alayını makineli tüfekleriyle beraber Malatya'ya yola çıkardım. İaşelerinin şimdiden hazırlanmasını rica ederim.

15 nci Kolordu Komutanı
Kâzım Karabekir

Gelişi
12.9.1919 Saat 2.30
İadesi
13.9.1919

Çekildikten sonra iadesi

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 158
Belge : 158-1

Belge No : 83

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 1514
KUTU: 1463
GÖM.: 163
BEL. : 163-1

Belge No : 83

Erzurum
12.09.35

Sivas

Kongre Heyetine

768
60

İstanbul ile her türlü muhaberatın kat'ı hakkındaki mukarrerât vilâyet ve kolorduca derhâl tatbik edildiğini ve bunun tesir-i matlubun husûline kadar temin ve idâme edileceğini arz eyleriz.

Vürûdu Erzurum Valisi
12.9.35 Saat 4
5

Sivas'da dursun.

On Beşinci Kolordu Komutanı
Kâzım Karabekir

1- Telgraf Başmüdüriyeti de bu telgrafı mutâli' ederek tatbik ve icâb edenlere emr verecekdir.

2- Ba'del-kesire bir sûreti vilâyete takdim edilecekdir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 163
Belge : 163-1

Belge No : 83

Erzurum
12.09.1919

Sivas

Kongre Heyetine

768
60

İstanbul ile her türlü haberleşmenin kesilmesi hakkındaki kararların vilâyet ve kolorduca derhâl tatbik edildiğini ve bunun istenilen sonuçlara ulaşıncaya kadar devam edileceğini arz eyleriz.

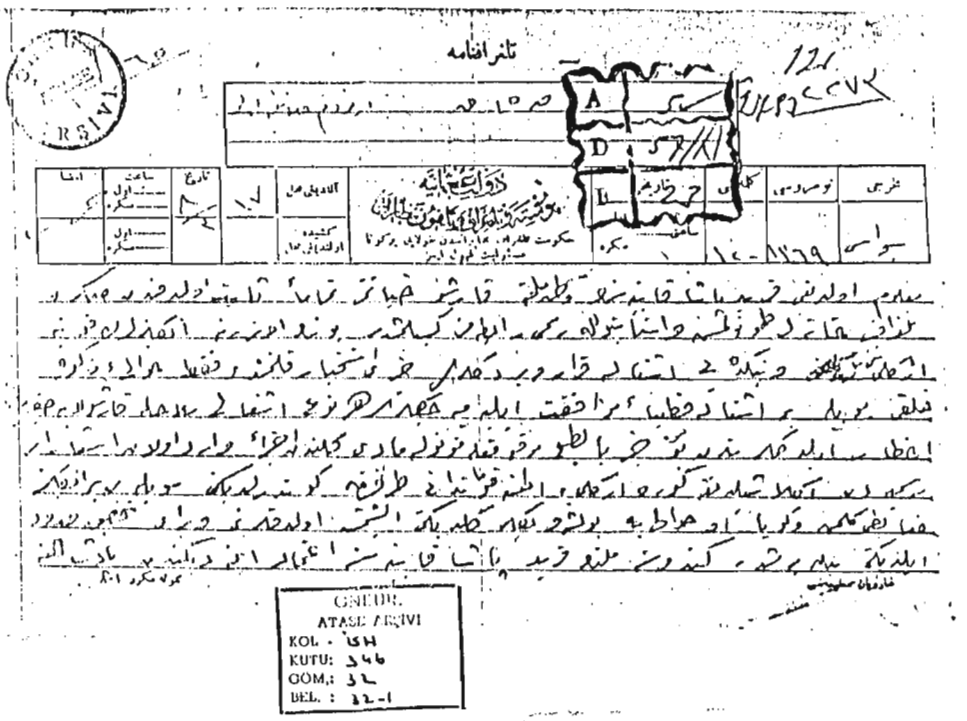
Gelişi Erzurum Valisi
12.9.1919 Saat 16.30
Sivas'ta dursun. 15 nci Kolordu Komutanı
Kâzım Karabekir

1- Telgraf Başmüdüriyeti de bu telgrafı okuyarak tatbik ve gerekenlere emir verecektir.

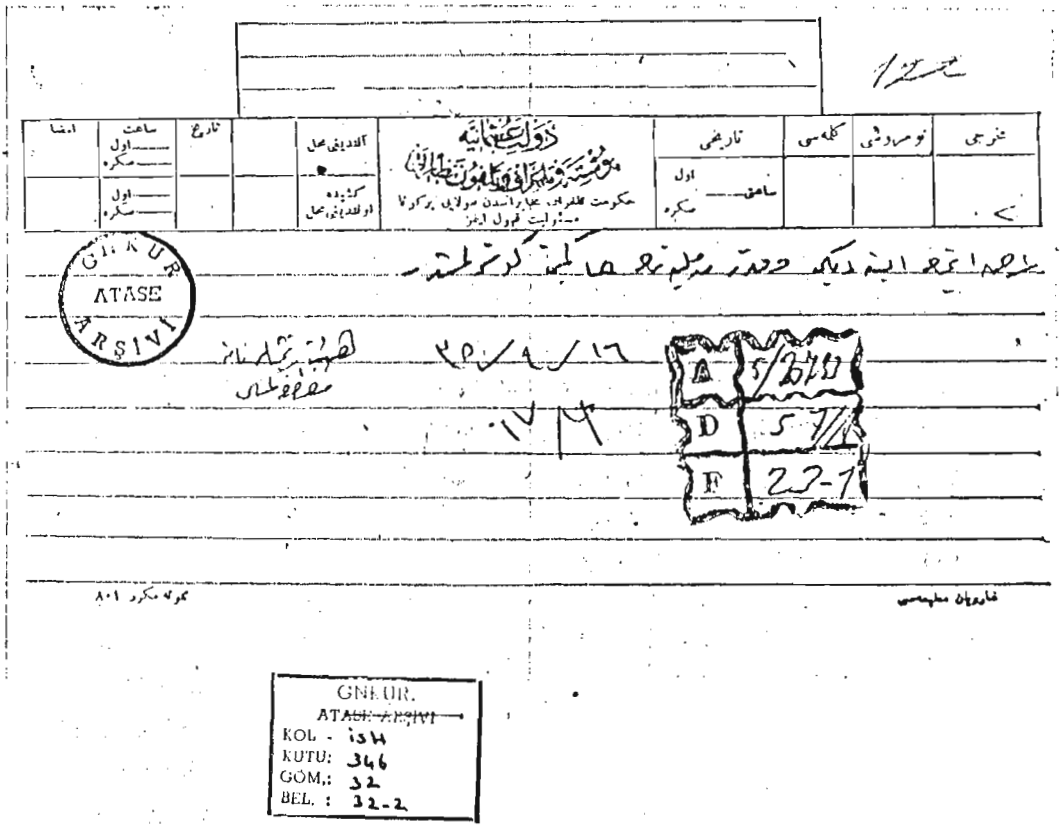
2- Çoğaltılarak bir sureti vilâyete takdim edilecektir.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 163
Belge : 163-1

Belge No : 84

تلغرافنامه
GNEUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 154
KUTU: 546
GÖM.: 32
BEL. : 32-1

Belge No : 84

GNEUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL - 154
KUTU: 346
GÖM.: 32
BEL. : 32-2

Belge No : 84

Erzurum vilâyetine de gönderilmiştir.

Mahreci : Sivas
Numro : 1369

15 K. K.

Ma'lûm olduğu Ferid Paşa kabinesinin vatan millete karşı hıyâneti tamamen sabit oldukdan sonra telgrafhaneler tutulmuş ve İstanbul'la resmî rabıtamız kesilmişdir. Bunun üzerine İngilizlerin Konya Ereğlisi'ni ve Niğde'yi işgale karar verdikleri haberi istihbâr kılınmışdı. Fakat havali-i mezkûre halkı böyle bir işgale katiyyen muvafakat eyleyemeyeceklerini, her nev'işgali silâhla karşılayacaklarını ihtâr eylediklerinden bu haber bi't-tabi mevki-i fi'le konulamadı. Mahallinden ahiren vârid olan iş'ârât-ı resmiyeden anlaşıldığına göre Ereğli'ye Adana kumandanı tarafından gönderildiğini söyleyen bir İngiliz zabiti gelmiş ve güya o havaliye Bolşevikler geldiğini işitmiş olduklarını ve berâ-yı tahkik vürûd eylediğini bildirmişdir. Kendisine milletin Ferid Paşa kabinesine i'timâd etmediğinden padişahına arz etmek istediği ve kudret-i millîyenin hâkimiyeti gösterilmişdir. 16.9.35

Heyet-i Temsiliye nâmına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 32
Belge : 32-1, 2

Belge No : 84

Erzurum vilâyetine de
gönderilmiştir.

Gönderilen yer : Sivas
Numarası : 1369

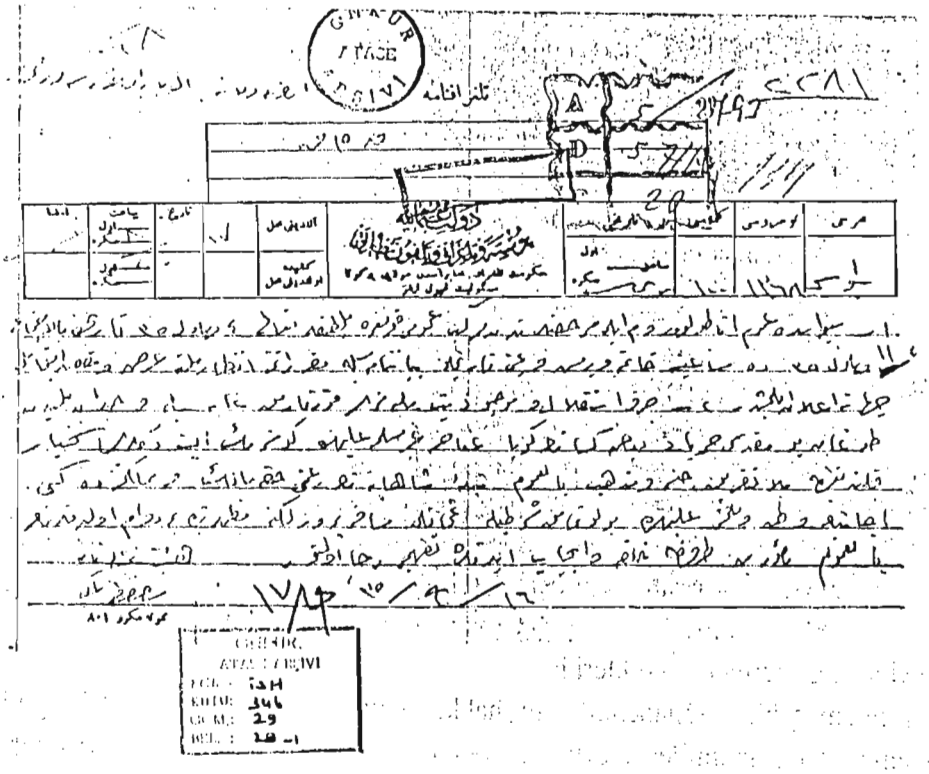
15 nci Kolordu Komutanlığına

Bilindiği üzere Ferid Paşa kabinesinin vatan ve millete karşı hıyaneti tamamen sabit olduktan sonra telgrafhaneler tutulmuş ve İstanbul ile resmî bağlantımız kesilmiştir. Bunun üzerine İngilizlerin Konya Ereğlisi'ni ve Niğde'yi işgale karar verdikleri haber alınmıştı. Fakat bu havali halkı böyle bir işgali katiyyen kabul etmeyeceklerini, her türlü işgale silâhla mukavemet edeceklerini ihtar eylediklerinden, bu haber tabî olarak tatbik edilemedi. Mahallinden son olarak gelen resmî bildirimden anlaşıldığına göre, Ereğli'ye Adana komutanı tarafından gönderildiğini söyleyen bir İngiliz subayı gelmiş ve güya o havaliye Bolşeviklerin geldiğini işitmiş olduklarını ve bunu tahkik etmek için geldiğini bildirmiştir. Kendisine milletin Ferid Paşa kabinesine itimat etmediğinden padişahına arz etmek istediği ve millî hâkimiyetin gücü gösterilmiştir. 16.9.1919

Heyet-i Temsiliye adına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 32
Belge : 32-1, 2

Belge No : 85

Belge No : 85

Erzurum vilâyetine de
Elbayrak gazetesine verilmiştir.

On Beşinci Kolordu Kumandanlığı
Mahreci: Sivas
Numro : 1368

1- Sivas'da Umum Anadolu ve Rumeli murahhaslarından mürekkeb umûmî kongre bi-lütfihî teâlâ 4 Eylül 1335 tarihinde bi'l-ictimâ' 11 Eylül 1335'de mesâisine hatme vermiş ve aynı tarihli beyannamesiyle mukarrerâtını enzar-ı millete arz ve maksad-ı ictimâ'ı cihana i'lân eylemişdir.

2- Sırf istiklâl ve mevcudiyet-i millîyemizi kurtarmak gayesiyle vicdan-ı millîden doğan bu mukaddes ceryanı bazı kesânın güya anâsır-ı gayr-i müslime aleyhinde göstermek istedikleri istihbâr kılındığından bilâ-tefrik cins ve mezheb bi'l-umûm teb'a-i şâhânenin aynı hakka mâlik ve memleketimizdeki gibi ecanibin vatan ve milleti aleyhinde bulunmamak şartıyla Osmanlı misafirperverliğine mazhariyyetde ber-devam olduklarının bi'l-umûm memûrin tarafından halka ve icâb edenlere tefhimi rica olunur. 16.9.35

Heyet-i Temsiliye nâmına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 29
Belge : 29-1

Belge No : 85

Erzurum vilâyetine
Elbayrak gazetesine verilmiştir

Gönderen yer : Sivas
Numarası : 1368

15 nci Kolordu Komutanlığı

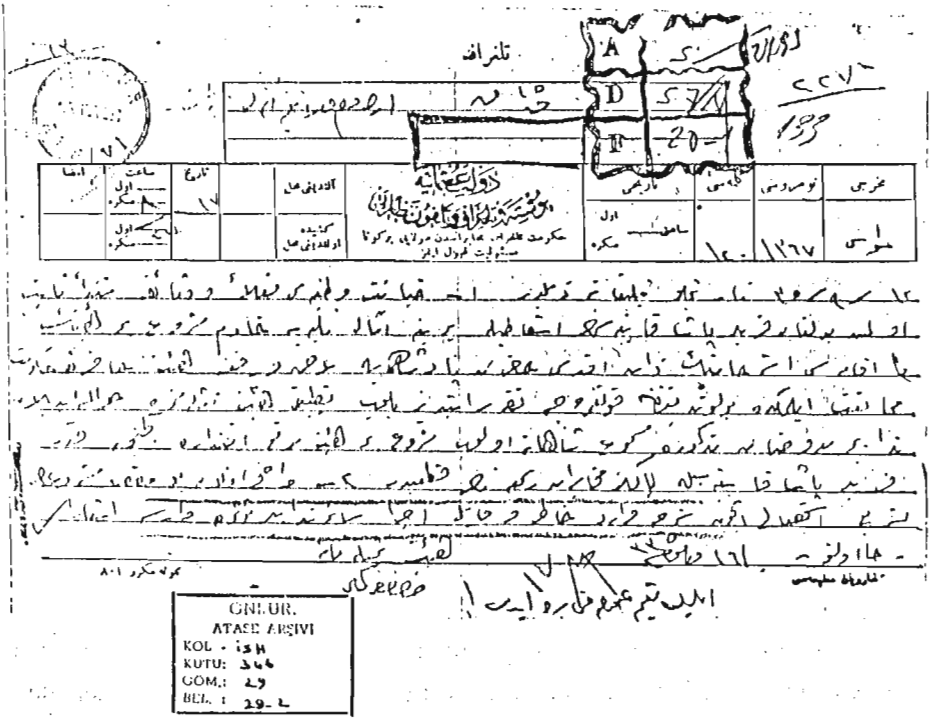
1- Sivas'ta bütün Anadolu ve Rumeli delegelerinden oluşan umumî bir kongre Allah'ın yardımıyla 4 Eylül 1919 tarihinde toplanmış, 11 Eylül 1919'da çalışmasına son vermiş ve aynı tarihli beyannamesiyle kararlarını millete arz ve toplanma maksadını dünyaya ilân eylemiştir.

2- Sırf istiklâl ve millî mevcudiyetimizi kurtarmak gayesiyle millî vicdandan doğan bu mukaddes cereyanı bazı kimselerin güya gayrimüslimler aleyhinde göstermek istedikleri haber alındığından mezhep ayrımı yapmaksızın bütün tebanın aynı haklara sahip ve memleketimizdeki gibi yabancıların vatan ve milleti aleyhinde bulunmamak şartıyla Osmanlı misafirperverliğine nail olmaya devam edeceklerinin bütün memurlar tarafından halka ve icâp edenlere bildirilmesi rica olunur. 16.9.1919

Heyet-i Temsiliye adına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 29
Belge : 29-1

Belge No : 86

GNKUR.
ATASE ARSIVI
KOL - 154
KUTU: 346
GOM.: 29
BEL. : 29-2

Belge No : 86

15 K.K Erzurum vilâyetine de gönderilmiştir

Mahreci : Sivas
Numrosu : 1367

12.9.35 tarihli teblîgata zeyldir.

1- Hiyânet-ı vataniyyesi fiilen ve vesâike müsteniden sabit olmuş bulunan Ferid Paşa kabinesinin ıskatıyla yerine amâl-i millîyeye hâdim meşrû' bir heyetin ikâmesi istirhâmının zât-ı akdes-i hazret-i padişahîye arz ve refeine heyet-i hazıra-i hükûmet mümâna'at eylemekde bulunduğundan kongrece takarrür ettirilüb tatbiki Heyet-i Temsiliyemize havâle edilen tedâbir ma'rûzât-ı mezkûre-i mesmû'-ı şâhâne olub meşrû' bir heyet mevki-i iktidara gelinceye kadar Ferid Paşa kabinesiyle yalnız muhâberât-ı resmiyenin kat'ıdır.

2- Vâzih olan bu maksad-ı meşrûun tesri-i istihsâli için sizce vârid-i hâtır ve kabil-i icrâ sâir tedâbir-i müessire varsa iş'ârı rica olunur. 16 Eylül 335

Heyet-i Temsiliye nâmına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 29
Belge : 29-2

Belge No : 86

15 nci Kolordu Komutanlığı Erzurum vilâyetine de gönderilmiştir.

Gönderen : Sivas
Numarası : 1367

12.9.1919 tarihli tebligata ektir.

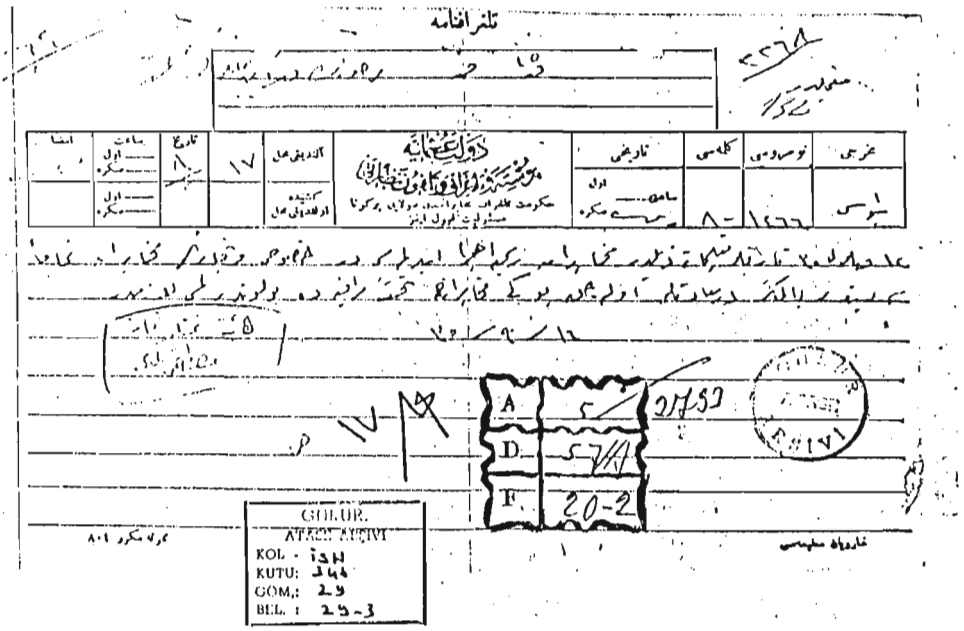
1- Vatana hıyanet ettiği belgelere dayanarak belirlenmiş olan Ferid Paşa kabinesinin düşürülerek yerine millî emellere hizmet eden meşru bir heyetin geçmesi istirhâmının padişaha arzına mevcut hükûmet engel olduğundan kongrece kararlaştırılarak tatbiki Heyet-i Temsiliyemize havale edilen tedbirlerin padişaha sunulan söz konusu hususlar olduğu haber alınmış, meşru bir heyet iktidara gelinceye kadar Ferid Paşa kabinesiyle resmî haberleşme kesilmiştir.

2- Açık olan bu meşru maksadın sür'atle gerçekleştirilmesi için akla gelen ve icrası kabil olan ne gibi etkili tedbirler varsa bildirilmesi rica olunur. 16.9.1919

Heyet-i Temsiliye namına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	29
Belge	:	29-2

Belge No : 87

تلغرافنامه
GOLGOR.
ATEŞE AYDIN
KOL - 154
KUTU: 144
GÖM.: 29
BEL. : 25-3

Belge No : 87

2268
Müsta'celdir.

15 K.K

Bir suret de vilâyet-i celiyeye gönderilmişdir.
Mahreci : Sivas
Numro : 1266

12 Eylül 35 tarihli ta'limâta zeyldir. Muhâberât-ı resmiye icra edilmemesidir. Husûsî ve ticarî muhâberât tamamen serbesttir. Yalnız Dersaadet'le olacak bu gibi muhâberâtın taht-ı murâkabede bulundurulması lâzımdır. 16.9.35

Heyet-i Temsiliye nâmına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	29
Belge	:	29-3

Belge No : 87

2268

Aceledir

15 nci Kolordu Komutanlığı

Bir suret de vilâyete gönderilmiştir.

Gönderilen yer : Sivas

Numarası : 1266

12 Eylül 1919 tarihli talimata ektir. Resmî haberleşmenin icra edilmemesidir. Hususî ve ticarî haberleşme tamamen serbesttir. Yalnız Dersaadet ile olacak bu gibi haberleşmenin kontrol altında bulundurulması lâzımdır.

16.9.1919

Heyet-i Temsiliye adına

Mustafa Kemal

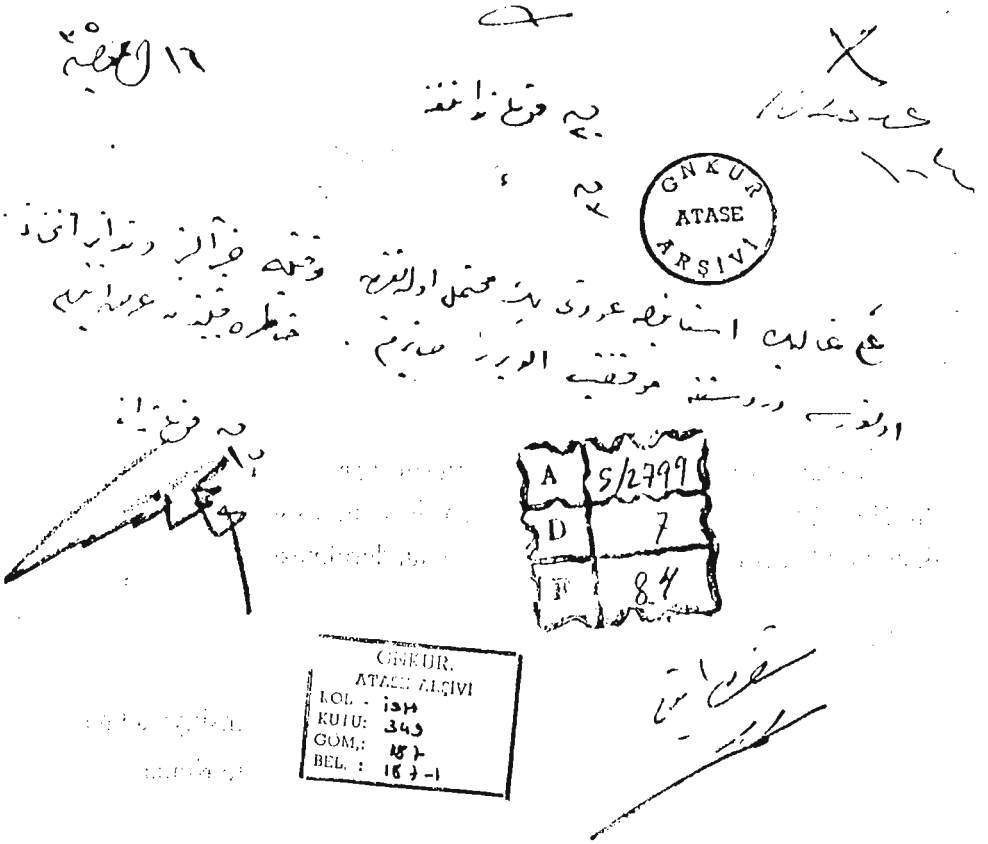
Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi

Kutu : 346

Gömlek : 29

Belge : 29-3

Belge No : 88

GNKUR
ATASE
ARŞIVI
A S/2799
D 7
F 84
GNKUR.
ATASE ARŞIVI
KOL. : 13H
KUTU: 343
GOM.: 15?
BEL. : 16?-1

Belge No : 88

Aded
104

16 Eylül 35

20 K. Kumandanlığı
3 K. Kumandanlığı

Ali Galib'in İstanbul'a avdeti pek muhtemel olduğundan vaktiyle haber alınır ve tedâbir ittihâz olunursa der-destine muvaffakıyyet elverir sanırım. Hâtıra kabilinden arz eylerim.

15 K. Kumandanı

Şifre etdim.

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	349
Gömlek	:	187
Belge	:	187-1

Belge No : 88

Adet
104

16 Eylül 1919

20 nci Kolordu Komutanlığı
3 ncü Kolordu Komutanlığı

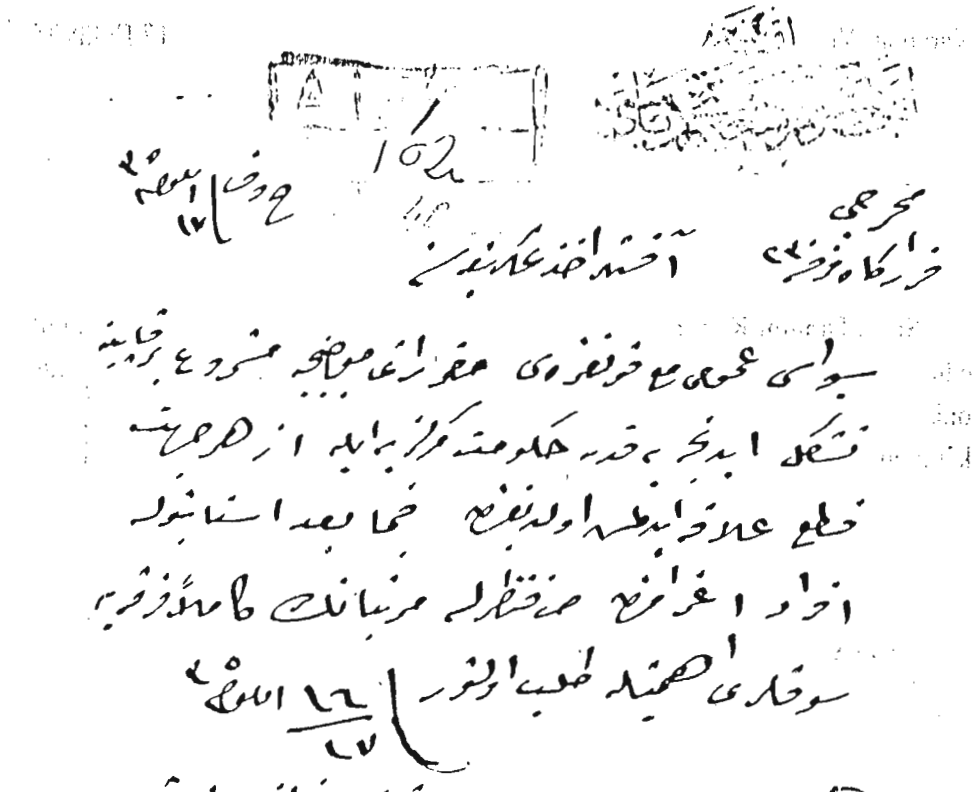
Ali Galib'in İstanbul'a dönmesi pek muhtemel olduğundan zamanında haberdar olunur ve gerekli tedbirler alınırsa ele geçirilmesi mümkün olur sanırım. Hatırlatmak için arz eylerim.

15 nci Kolordu Komutanı
Kâzım Karabekir

Şifre ettim.

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	187
Belge	:	187-1

Belge No : 89

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. - 15H
KUTU: 25
GÖM.: 15
BEL. : 15-1

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

Belge No : 89

Mahreci
Karargâh Yirmi Üçüncü Fırka 17 Eylül 35

Akşehir Ahz-ı Asker Şubesine

Sivas Umumî Kongresi mukarrerâtı mucebince meşrû' bir kabine teşekkül edinceye kadar hükûmet-i merkeziye ile ezher cihet kat'-ı alâka edilmiş olduğundan fi-mâbad İstanbul'a efrad i'zâmından sarf-ı nazarla mürettebâtın kâmilen fırkaya sevkleri ehemmiyetle taleb olunur. 16 Eylül 35
17

23. Fırka Mıntıkası ve Alaşehir
Havalisi Umum Kuva-yı Millîye Kumandanı
Kaim-makam
Ömer Lütfi

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 25
Gömlek : 15
Belge : 15-1

Belge No : 89

Gönderen yer
23 ncü Tümen Karargâhı

Akşehir Asker Alma Şubesine

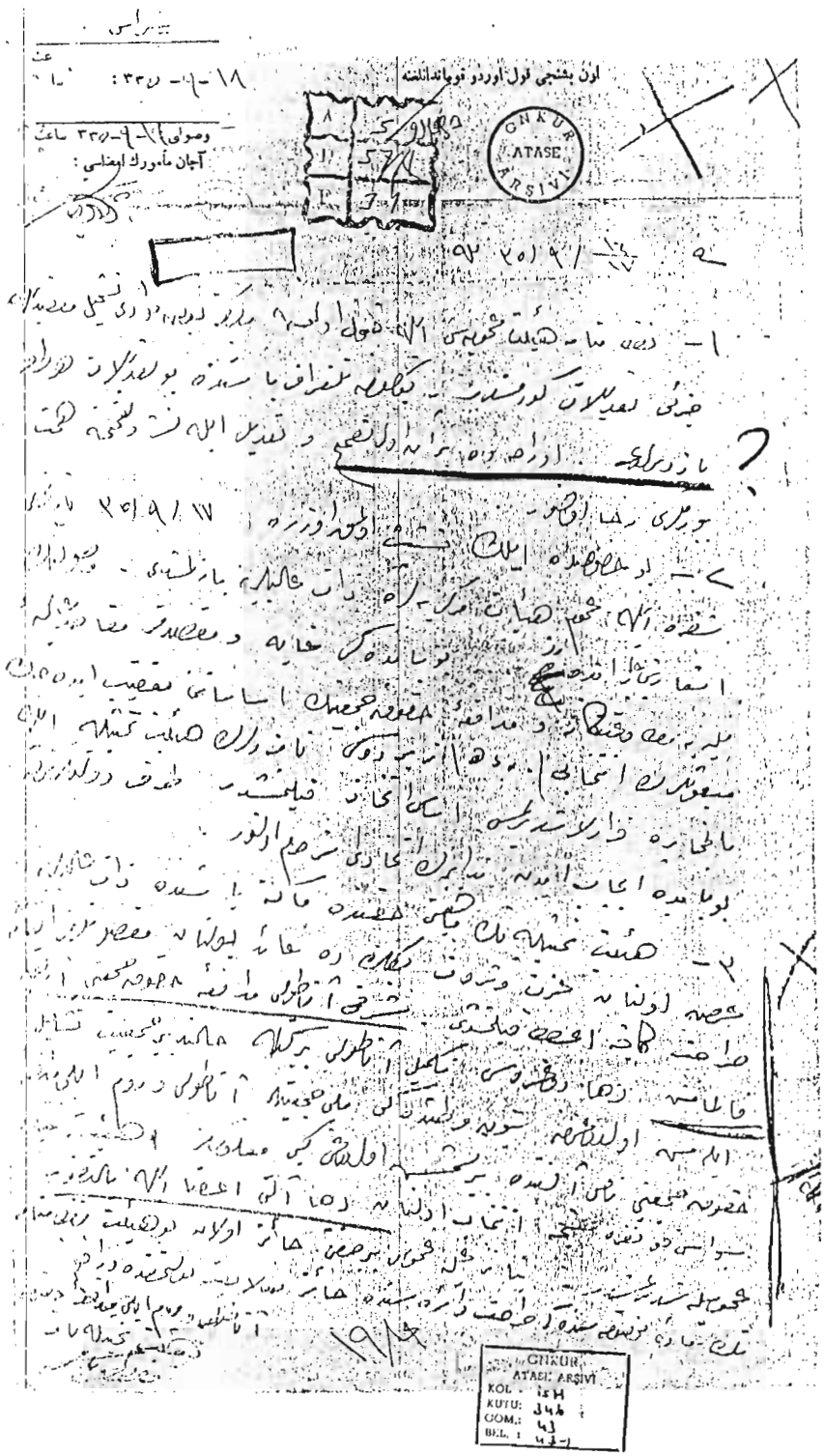
Sivas Umumî Kongresi kararları gereğince meşru bir kabine teşkil edinceye kadar hükûmet-i merkeziye ile her türlü bağlantı kesilmiş olduğundan bundan sonra İstanbul'a asker gönderilmesinden vazgeçilerek mürettebatın tamamının tümene sevkleri önemle talep olunur.

16 Eylül 1919
17

23 ncü Tümen Mıntıkası ve Alaşehir
Havalisi Umum Kuva-yı Millîye Komutanı
Yarbay
Ömer Lütfi

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	25
Gömlek	:	15
Belge	:	15-1

Belge No : 90

Belge No : 90

On Beşinci Kolordu Kumandanlığına

Sivas
18.9.1335
Vusûlü 19.9.1335

C: 16.17.9.35 tele

1- Nizâmname heyet-i umumiyesi ile kabul olunmuş yalnız ba'zı mevadı teşmîl maksadıyla cüz'i ta'dilât görmüşdür. Bugün telgraf başında bu ta'dilât her tarafa yazdırıldı. Oraca da bir an evvel tashih ve ta'dil ile neşr ve ta'mimine himmet buyurmaları rica olunur.

2- Bu hususda ilk teşebbüs olmak üzere 17.9.1335 tarihli şifre ile umum hey'at-ı merkeziyelere zât-ı âlîlerine yazılmışdı. Vusûlünün iş'ârını rica ederiz. Bu bâbdaki gaye ve maksadımız maksad-ı âliyye-i milliyeye mûtavaatkar ve Müdâfaa-i Hukuk Cemiyetinin esasâtını takib edecek mebusların intihâbı zirdeki nâmzedlerin Heyet-i Temsiliye ile bi'l-muhabere kararlaştırılması esas ittihâz kılınmışdır. Taraf-ı devletlerinden bu bâbda icâb eden tedâbirin ittihâzı istirhâm olunur.

3- Heyet-i Temsiliyenin mahiyeti hakkında makine başında zât-ı âlilerine de arz olunan İzzet ve Servet beylere de aid bulunan mufassal telgrafnamede sarâhat-ı kâfiye i'tâ kılınmışdır. Şarkî Anadolu Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti artık kalmamış, daha doğrusu tekmil Anadolu bir kitle hâlinde bir cemiyet teşkil eylemiş olduğundan bütün vatandaki millî cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti nâmı altında birleşmiş olduğu gibi ma'lûmunuz Heyet-i Temsiliyede Sivas Kongresi'nce ihtihab olunan daha altı aza ile bi't-takviye umûmîleşdirilmişdir. Binâen-aleyh umûmî bir sıfatı haiz olan bu heyet nizamnamenin madde-i mahsûsasındaki sarâhat dairesinde hâiz-i salâhiyyet bulunmaktadır efendim.

Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i
Hukuk Heyet-i Temsiliye
nâmına Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 43
Belge : 43-1

Belge No : 90

15 nci Kolordu Komutanlığına

Sivas
18.9.1919
Gelişi 19.9.1919

Cevap: 16/17.9.1919 tele

1- Nizamname heyet-i umumiyesi ile kabul olunmuş, yalnız bazı maddeleri içine alacak şekilde cüz'î bir değişiklik görmüştür. Bugün telgraf başında bu değişiklikler her tarafa yazdırıldı. Oraca bir an evvel gerekli düzenleme ve değişiklikler yapılarak yayınlanması için çaba gösterilmesi rica olunur.

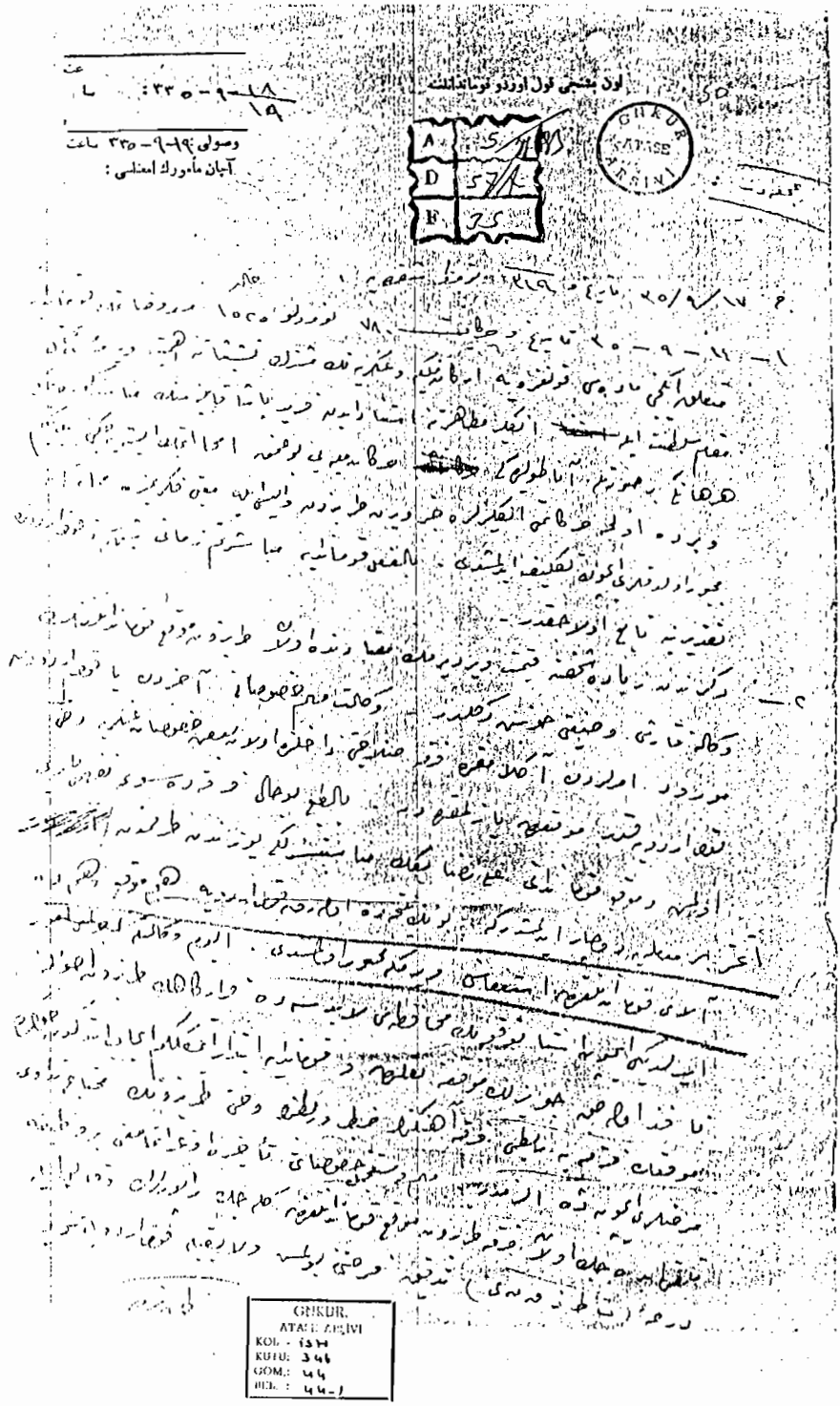
2- Bu hususta ilk teşebbüs olmak üzere 17.9.1919 tarihli şifre ile bütün heyet-i merkeziyelere ve şahsınıza yazılmıştı. Geldiğinde bildirilmesini rica ederiz. Bu konudaki gayemiz millî amaçlarımıza uygun ve Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin esaslarını takip edecek milletvekillerinin seçilmesi, aşağıdaki adayların Heyet-i Temsiliye ile haberleşilerek kararlaştırılması esas kabul edilmiştir. Tarafınızdan bu konuda icap eden tedbirlerin alınması istirham olunur.

3- Heyet-i Temsiliyenin mahiyeti hakkındaki makine başında şahsınıza da arz olunan İzzet ve Servet beylere de ait bulunan ayrıntılı telgrafta açık olarak bildirilmişti. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti artık kalmamış, daha doğrusu bütün Anadolu bir kitle hâlinde bir cemiyet teşkil eylemiş olduğundan bütün vatandaki millî cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleşmiş olduğu gibi bildiğiniz üzere Heyet-i Temsiliye de Sivas Kongresi'nce seçilmiş olunan daha altı aza ile takviye olunarak umumîleştirilmiştir. Bundan dolayı umumî bir sıfata sahip olan bu heyet, nizamnamenin maddelerinde açıklanmış yetkilere sahip bulunmaktadır efendim.

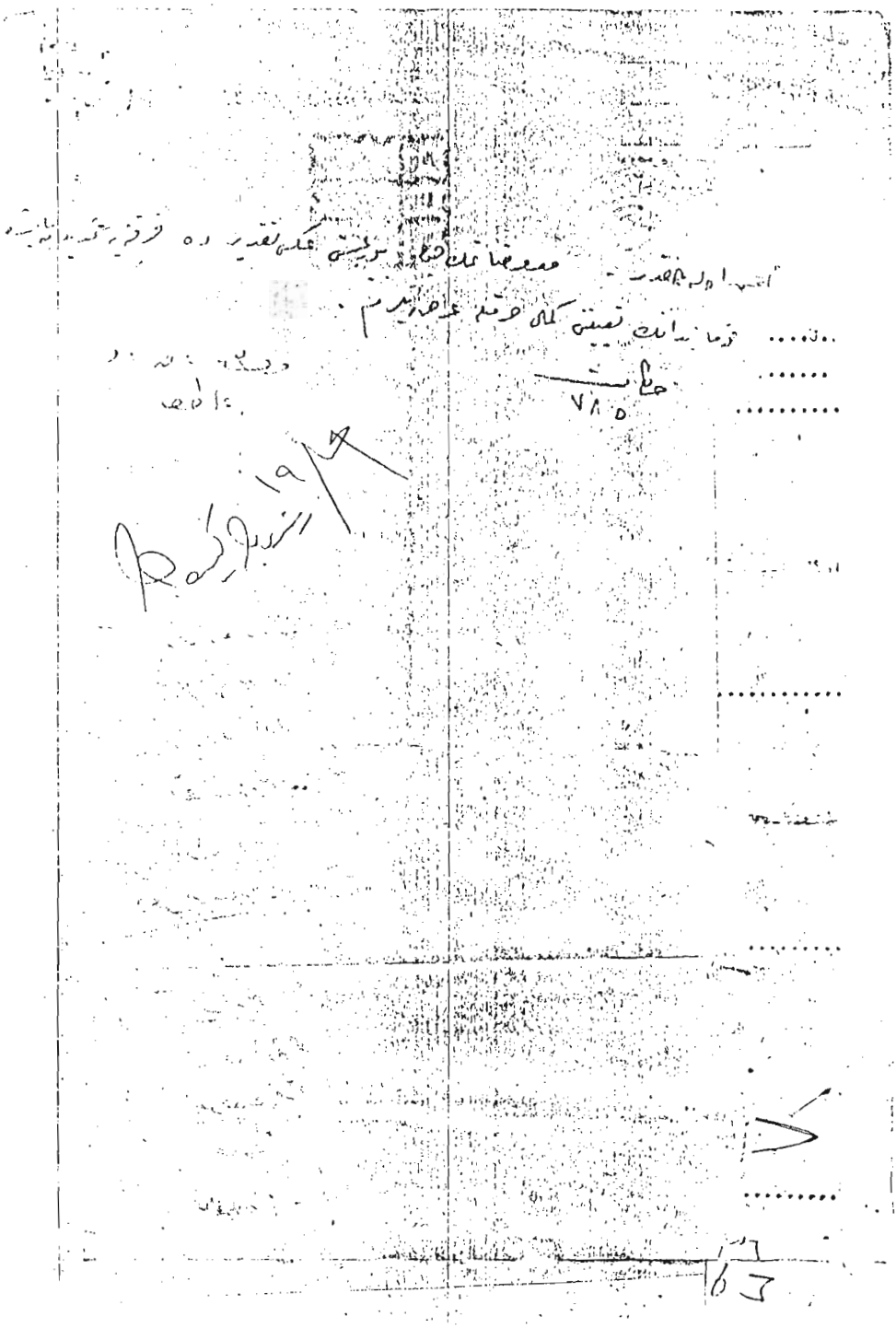
Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i
Hukuk Heyet-i Temsiliye
adına Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 43
Belge : 43-1

Belge No : 91

Belge No : 91

Belge No : 91

18/19-9-335

Vüsûlû:19.9.335 saat

açan memurun imzası

On Beşinci Kolordu Kumandanlığına

Aceledir.

C: 17.9.35 tarih ve 319 numaralı şifreye:

1- 14.9.35 tarih ve harekât 780 numrolu 1525 ma'ruzâtımın kumandaya müteallik ikinci maddesi kongreye erkân-ı mülkiye ve askeriyenin müşterek teşebbüsâtına ehemmiyet vermemesi muhtemel makâm-ı saltanât ile İngiliz müzâharetine istinâd eden Ferid Paşa kabinesinin münâsib göreceği herhangi bir suretle Anadolu'daki harekât-ı millîyeyi boğmak imha etmek isteyeceğini bildiğim ve bir de evvelce harekâtımı İngilizlere haber veren Trabzon valisi ile maiyyeti fikrimize mümaşıâta mecbur oldukları için teklif edilmişdi. Bil-fi'l kumandaya mübâşeretim zamanı şübhesiz kolordunun takdirine tâbi' olacakdır.

2- Değerinden ziyâde şahsına kıymet verdirmek mu'tadında olan Trabzon Mevki' Kumandanlığının vekâlete karşı vaziyeti hoş değildir. Vekâlet mühim hususât-ı âhireden ya kolordudan mevrûd emirlerden anlamakda fırka selâhiyeti dâhilinde olan bazı hususât-ı askeriye dahi kolorduya kadar mevki'den yazılmakdadır. Bi-t-tab' bu hâl fırkada su'-i tefehhüm bâdi olmuş ve mevki' kumandanı Ali Rıza Beyin münasebetsizliği yüzünden tarafımdan ağır bir muameleye duçâr edilmişdir ki: Bunun neticede olarak kolorduya hem mevki ve hem de alay kumandanlığından istifâsını vermeğe mecbur olmuşdu. Elyevm vekâletle icrâsı emredildiği için istatükonun muhâfazası lâ-büddsede karargâhın Trabzon ahvâline nâfiz olacak Cevizlik mevkiine naklinden ve kumandaya ibtidâr etmekliğim icâb ettikden sonra mevki'in fırkaya rabtı fırka ahenginden zabt u rabtının ve hatta Trabzon'un muhtac-ı tedâvi marazları için de elzemdir. Mühim ve müsta'-

Belge No : 91

cel husâsûtı te'hire uğratmamağı bir vazife telâkki edecek olan fırka Trabzon Mevki Kumandanlığından gelecek raporların vekayi' ile derece-i (şifre) tedkik fırsatını bulmuş ve lâyıkıyle kolorduyu tenvir etmiş olacakdır. Ma'ruzâtımın kabul buyrulmasını aksi takdirde fırkaya şimdiden başka kumandanın ta'yinini kemâl-i hürmetle arz eylerim.

Harekât — 3 Fırka K.V
785 — Atıf

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 44
Belge : 44-1

Belge No : 91

18/19.9.1919
Gelişi:19.9.1919 saat
açan memurun imzası

15 nci Kolordu Komutanlığına

Aceledir.

Cevap: 17.9.1919 tarih ve 319 numaralı şifreye

1- 14.9.1919 tarih ve harekât 780 ve 1525 numaralı dilekçenin komutayla ilgili ikinci maddesi kongreye mülkî ve askerî erkânın ortak girişimlerine önem vermemesi muhtemel saltanat makamı ile İngiliz desteğine dayanan Ferid Paşa Kabinesinin uygun göreceği herhangi bir şekilde Anadolu'daki millî harekâtı boğmak ve imha etmek isteyeceğini bildiğim ve bir de evvelce harekâtımı İngilizlere haber veren Trabzon valisi ile emrindeki kişilerin düşüncemize göz yummaya mecbur oldukları için teklif edilmişti. Göreve fiilen başlama zamanı kolordunun takdirine bağlı olacaktır.

2- Değerinden çok şahsına önem verdirmek alışkanlığında olan Trabzon Bölge Komutanlığının bakanlığa karşı durumu hoş değildir. Bakanlık son durumu ya kolordudan gelen emirlerden anlamakta, tümen yetkisi içinde olan bazı askerî konularda kolorduya bölgeden yazılmaktadır. Doğal olarak tümende yanlış anlama geçici olmuş ve bölge komutanı Ali Rıza Beyin münasebetsizliği yüzünden ağır bir davranışıma maruz kalmıştır ki bunun sonucunda kolorduya hem bölge ve hem de alay komutanlığından istifasını vermeye mecbur olmuştur. Bugün vekâletle yapılması emredildiği için statükonun korunması gerekliyse de, karargâhın Trabzon durumuna etki edecek Cevizlik mevkiine naklinden ve komutayı ele almam gerektiğinden bölgenin tümene bağlanması tümen düzeninin disiplin altına alınması ve hatta Trabzon'un dertlerinin çözümü için de gereklidir. Önemli ve acele konuları ertelememeyi bir görev sayacak olan tümen bölge

Belge No : 91

komutanlığından gelecek raporların konu ile yakınlığını kontrol fırsatını bulmuş ve yeterince kolorduyu aydınlatmış olacaktır. Dileğimin kabul edilmesini, aksi hâlde tümene şimdiden başka bir komutanın tayinini hürmetle arz ederim.

Harekât — 3 ncü Tümen Komutanı Vekili

785 — Atıf

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 44
Belge : 44-1

Belge No : 92

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 154
KUTU: 346
GÖM.: 152
BEL. : 152-1

Belge No : 92

20 Eylül 35

3. K. Kumandanlığına

18 Eylül 35 tarihli telgrafnâmeye

Hey'et-i Temsileyeye: Hükûmetin yeni bir teşebbüsât-ı hâinânede bulunacağının mevsûken haber alındığı iş'ar buyruluyor. Bu babda daha ziyade tenvir buyrulmaklığımızı rica ederim.

15 K. Kumandası

Şifre edildi /20.09.35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 152
Belge : 152-1

Belge No : 92

20 Eylül 1919

3 ncü Kolordu Komutanlığına

18 Eylül 1919 tarihli telgrafa

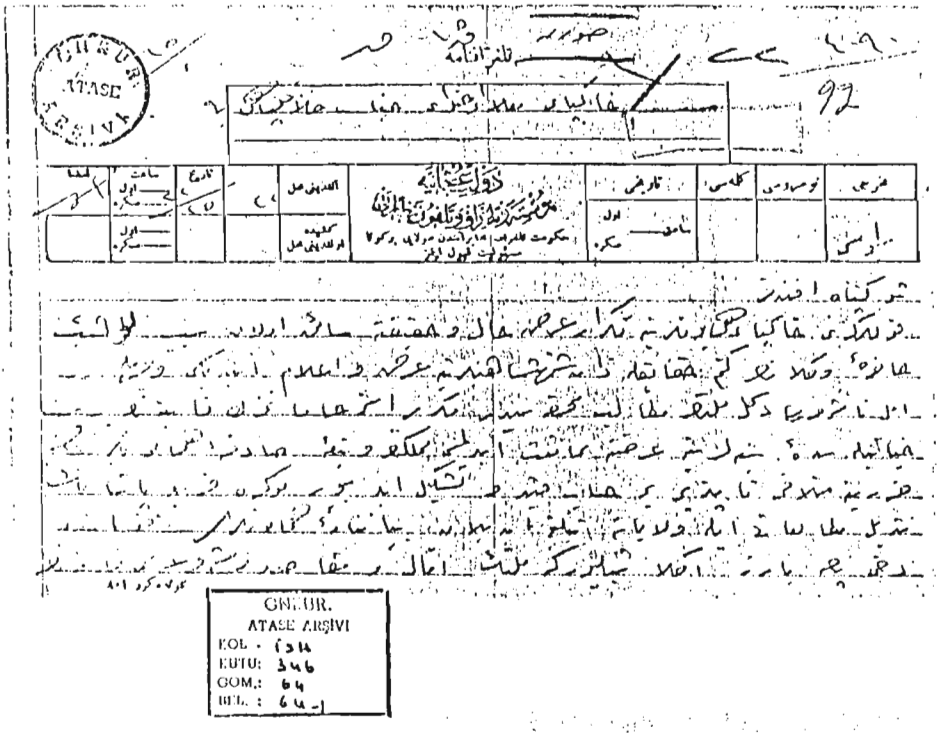
Heyet-i Temsileyeye: Hükûmetin yeni bir hain girişimde bulunacağının güvenilir bir kaynaktan haber alındığı bildiriliyor. Bu konuda daha çok bilgilendirilmemizi rica aderim.

15 nci Kolordu Komutanı

Şifre edildi /20.09.1919

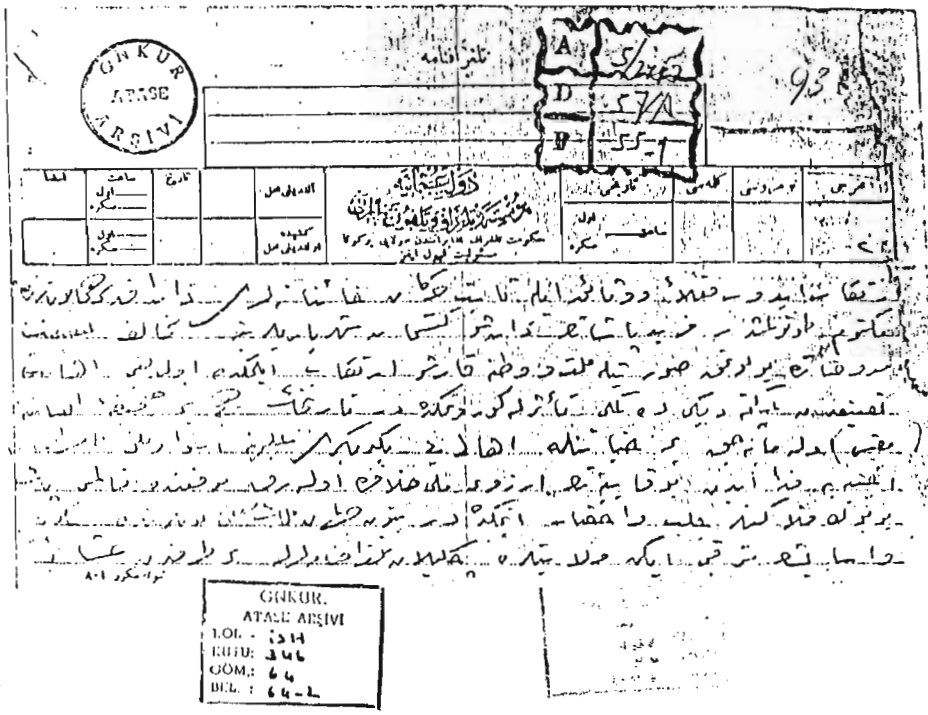
Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 152
Belge : 152-1

Belge No : 93

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 1514
KUTU: 346
GOM.: 64
BEL. : 64-1

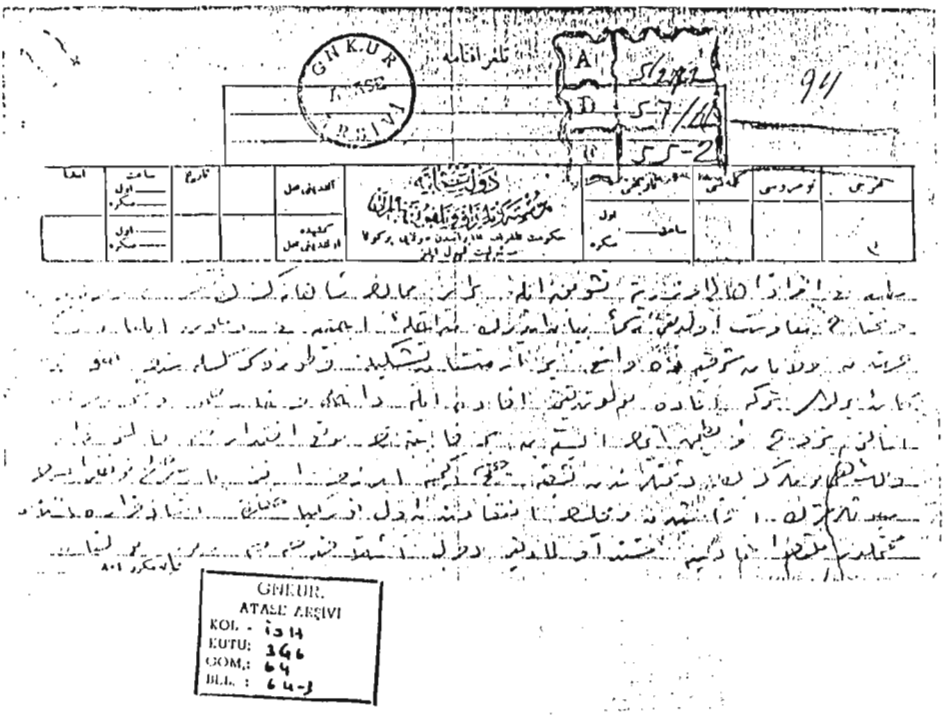
Belge No : 93

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

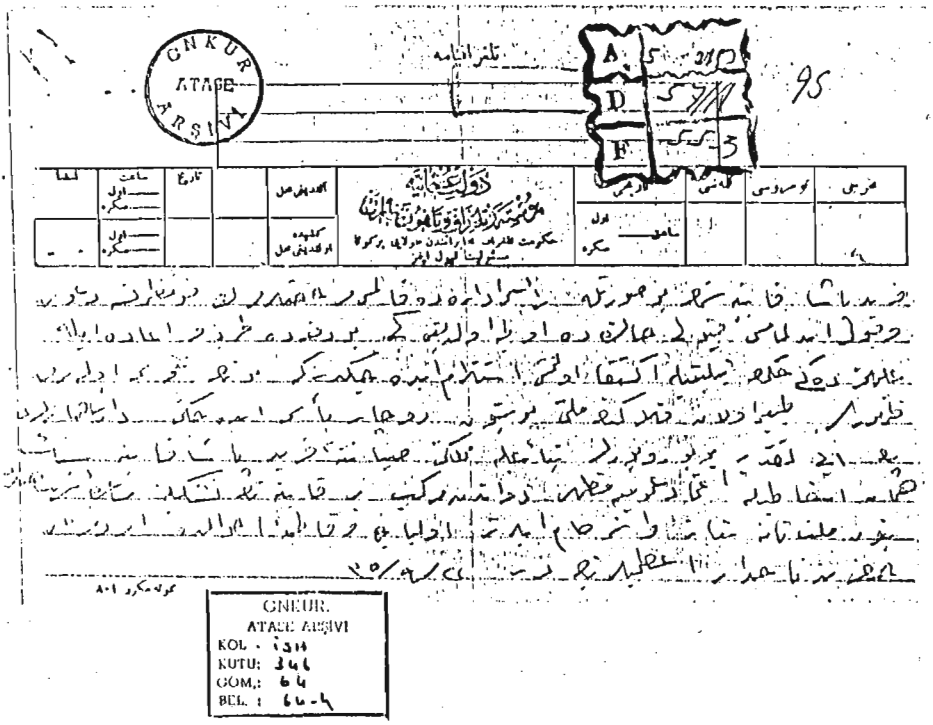
GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
LOL. : 1319
KUTU: 346
GÖM.: 64
BEL. : 64-2

Belge No : 93

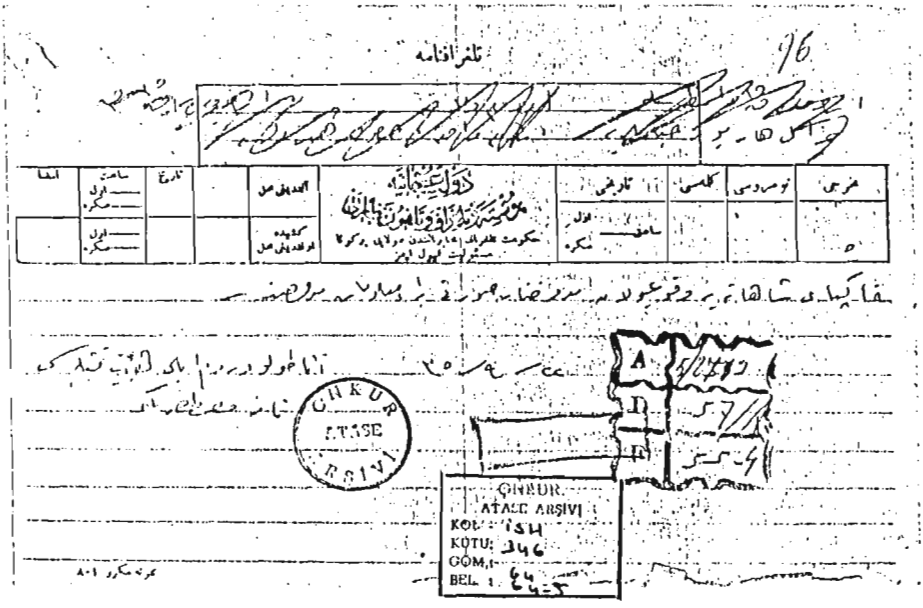

GNKUR
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 13 14
DOSYA: 366
GÖM.: 64
BİL. : 64-1

Belge No : 93

ÇNKUR
ATAPE
ARŞİVİ
95
A
D
F
3
GNEUR.
ATAE ARŞİVİ
KOL : 1314
KUTU: 346
GOM.: 64
BEL. : 64-4

Belge No : 93

Belge No : 93

Sûret

15 K.K

Hâk-i pây-ı mu'allâ-yı ihtidâ-yı cenâb-ı hilâfetpenâhiye

Sivâs

Şevketpenâh efendimiz:

Kullarınızı hâk-i pây-ı hümâyûnlarına tekrar 'arz u hâl ve hakikate sâik olan sebeb bu heyet-i hâzıra-ı vükelânın ketm-i hakâyıkla zât-ı şehinşâhîlerine 'arz ve i'lam ettiği vechile bir emel-i nâ-muşra'a değil milletin metâlib-i muhakkâsıdır. Mükerrer istirhâmâtımızın kabinenin dest-i hıyânıyla sedde-i seniyelerine 'arzına mümânaat edilmesi memleketin ve teba'-i sâdıka-i hümâyûnlarının zararına telâkki nâ-pezîr bir hesâb kayd ve teşkîl ediyor. Bu kere Ferid Paşanın tenzîl-i mütâla'âtı ile vilâyâta tebliğ edilen beyânnâme-i hümâyûnları muhteviyâtından dahi pek bâriz anlaşılıyor ki milletin âmâl ve makâsid ve meşrû'ası kâbinenin irtibâb edip fi'ilen ve vesâik ile sâbit harekât-ı hâinânedir. Zât-ı âkdes-i hümâyûnlarından mektûm tutulmuştur. Ferid Paşanın zât-ı şevketsemân-ı şehriyârîlerine muhâlif-i hakikat ma'ruzâtta bulunmak sûretiyle millet ve vatana karşı irtikâb eylemekte olduğu ihâneti tazyikden çekinmediği de kemâl-i tesürle görünmektedir. Târihin hiç bir sahîfe-i ihânetine makis olamayacak bir hıyânetle âhâliyi yek diğeri aleyhine ağva ve milleti ihtirasat-ı ecnebiyeye fedâ eden bu kâbinenin 'arzu-yu millî hilâfında olarak mevki'inde kalması pek büyük felâketler celp ve ihzâr etmektedir. Bütün cihân mülk-i hümâyûnlarında sükûn ve asâyişin müterakıbı iken vilâyetlere çekilen telgrafnâmelerle bir taraftan 'aşâir-i matbu'âyı efrâd-ı âhâli üzerine teşvîk ile berâber memâlik-i şâhânenizin herc ü merc içinde ve muhtaç-ı mu'âvenet olduğunu resmen beyân ederek müdâhale-i ecnebiyeyi da'vet eyleyen diğer cihetten vilayat-ı şarkiyede vâz' bir Ermenistan teşkîline ve Toros silsilesinin cenûbunda kâin yerleri terke âmâde bulunduğunu ifâde ile dâhilî ve hâricî düşmanlarımızın âmâlini tervîç ve tatmin etmek isteyen bir kâbinenin mevki'-i iktidârda kalması zât-ı mülûk-ı hümâyûnlarınızın düş-

Belge No : 93

manlarından başka hiç kimse arzu etmez. Paris Sulh Konferansı'nın mebûslarımızın intihâbından ve meclisin in'ikâdından evvel Türkiye hakkında ittihâzı karara başlaması muhtemeldir. Milletin i'timâdına müstenid olmadığı düvel-i İtilâfiyece de ma'lûm bulunan Ferid Paşa kâbinesinin bu sûretle resm-i idârede kalması murahhaslarımızın konferansa da'vet ve kabûl edilmemesi kabûlü hâlinde de evvelce olduğu gibi bu def'ada tard ve i'âde ile 'aleyhimizdeki hükme tebliğ ile iktifâ olunmasını istirhâm edecektir ki bunun neticesi olarak zuhûru tabi' olan felâketin milleti büsbütün dûçâr-ı yes edeceği zât-ı şâhaneleri pek iyi takdîr buyuruyorlar. Binaen'aleyh memleketi siyânete, Ferid Paşa kâbinesinin hemen iskâtıyla i'timâd-ı 'umûmiyeye mazhar zevâttan mürekkep bir kâbinenin teşkîline müsâde-i şehinşâhileri bütün millet namına niyâz ve istirhâm eyleriz. Ol bâbda kâtibe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i tacdâr-ı 'azimlerinindir.

22.9.35

Hâk-i pây-ı şâhaneye vukû' bulan ma'rûzât sûreti berây-ı ma'lûmât ma'rûzdur.

22.9.35

Anadolu ve Rumeli Heyet-i Temsiliyesi
namına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 64
Belge : 64-1, 2, 3, 4, 5

Belge No : 93

Suret

15 nci Kolordu Komutanlığına

Sivas

Padişahımız Efendimiz

Bizleri size tekrar başvurmaya sevk eden sebep şimdiki bakanlar kurulunun gerçekleri saklayarak size sunduğu yasal olmayan bir istek değil, milletin talepte bulunma davasıdır. Defalarca ricalarımızın kabinece size ulaştırılmasına engel olması memleketin ve size sadık olan kişilerin zararına bir durum oluşturuyor. Bu defa, Ferid Paşanın indirilmesi düşünceleri ile vilâyetlere tebliğ edilen beyannameniz içeriğinden de açıkça anlaşılıyor ki milletin istekleri, arzuları ve yasallığı, kabinenin yaptığı kötü işler vesikalarla sabit bir hain harekettir. Sizden gizli tutulmuştur. Ferid Paşanın size gerçeğe aykırı olarak başvurmak suretiyle millet ve vatana karşı yaptığı ihanete devam etmekten çekinmediği de üzüntüyle görülmektedir. Tarihin hiçbir ihanet sayfasıyla kıyaslanmayacak bir ihanetle halkı birbiri aleyhine doğru yoldan saptıran ve yabancı ihtiraslarına feda eden bu kabinenin millî isteklere karşı olarak yerinde kalması pek büyük felâketleri davet etmektedir. Bütün dünya topraklarınızda sükûn ve asayişi ümit ederken vilâyetlere çekilen telgrafnamelerle bir taraftan aşiretleri halkın üzerine sevk ile beraber memleketimizin kargaşalık içinde ve yardıma muhtaç olduğunu resmen beyan ederek yabancıların müdahalesini davet eden ve diğer yönden doğu vilâyetlerinde bir Ermenistan oluşumuna ve Toros silsilesinin güneyinde bulunan yerleri terke hazır bulunduğunu ifade ile iç ve dış düşmanlarımızın arzularını destek ve tatmin etmek isteyen bir kabinenin iktidarda kalmasını, sizin düşmanlarınızdan başka hiç kimse arzu etmez. Paris Sulh Konferansı'nın mebuslarımızın seçiminden ve meclisin toplanmasından önce, Türkiye hakkında karar almaya başlaması muhtemeldir. Milletin güvenine dayanmadığı İtilâf devletlerince de bilinen Ferid Paşa kabinesinin, bu suretle resmî idarede kalması üyelerimizin konferansa davet ve kabul edilmemesi, kabulü hâlinde evvelce olduğu gibi bu defa da uzaklaştırılması ile aleyhimizdeki hükme tebliğle yetinilmesi is-

Belge No : 93

tenilecektir ki; bunun neticesi olarak ortaya çıkması tabiî olan felâketin milleti büsbütün ümitsizliğe sevk edeceğini siz de çok iyi bilirsiniz. Bununla beraber memleketi korumaya, Ferid Paşa kabinesinin hemen düşürülmesiyle güvene lâyık kişilerden oluşan bir kabinenin oluşturulmasına izin vermenizi bütün millet adına dileriz. Bu konuda son karar sizindir.

22.9.1919

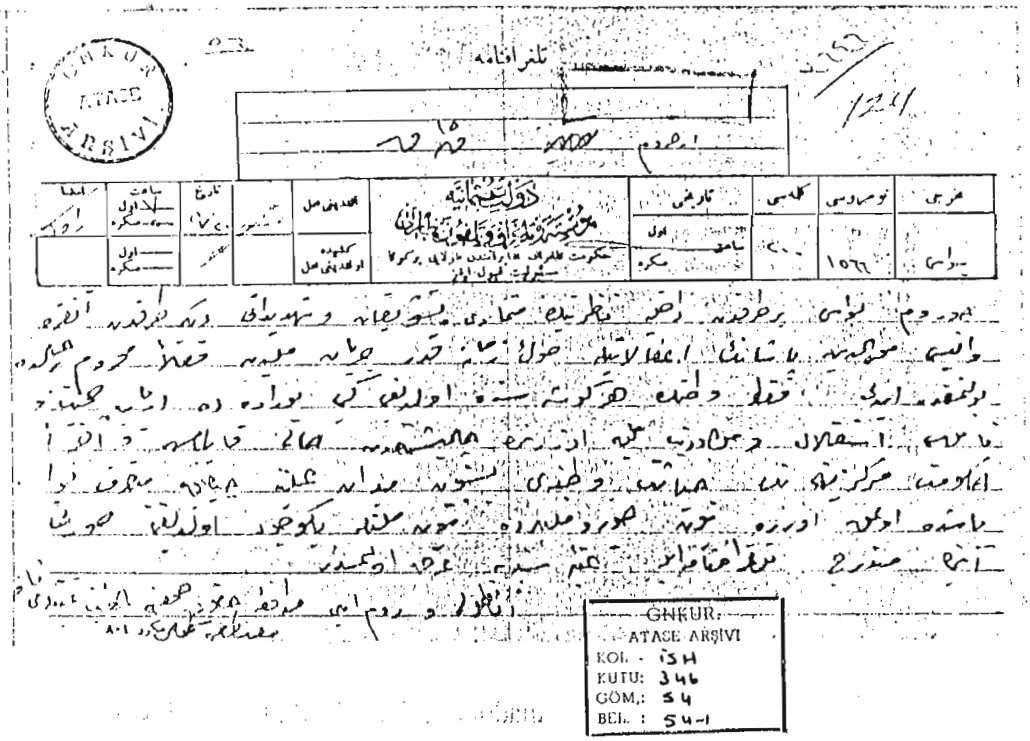
Padişaha sunulan dilekçenin sureti bilgilerinize arz olunur.

22.9.1919

Anadolu ve Rumeli Heyet-i Temsiliyesi
namına Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	64
Belge	:	64-1, 2, 3, 4, 5

Belge No : 94

ATATÜRK ARŞİVİ

تلغرافنامه

ATATÜRK ARŞİVİ
KOL. : İSH
KUTU: 346
GÖM.: 54
BEL. : 54-1

Belge No : 94

Sivas
20 minh

Erzurum 15. K.K

Çorum livası bir tarafdan dahiliye nazırının mütemâdi teşvikât ve tehdidâtı diğer tarafdan Ankara Valisi Muhiddin Paşanın efâlâtıyla son zamana kadar cereyân-ı millîyeden fi'len mahrum bir halde bulunmakda idi. Fakat vatanın her köşesinde olduğu gibi burada da erbâb-ı hamiyyet ve nâmus istiklâl ve mevcûdiyet-i millîye üzerinde çalışmakdan hâli kalmamış ve âhiren hükûmet-i merkeziyenin hıyanet-i vataniyesi büsbütün meydan-ı aleniyete çıkınca mutasarrıf-ı liva başda olmak üzere bütün Çorumlular da bütün milletle yek-vûcûd olduğunu sûret-i âtide münderic telgrafnâme ile atebe-i seniyyeye arz olunmuşdur.

Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk
Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi namına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	54
Belge	:	54-1

Belge No : 94

Erzurum
20'de

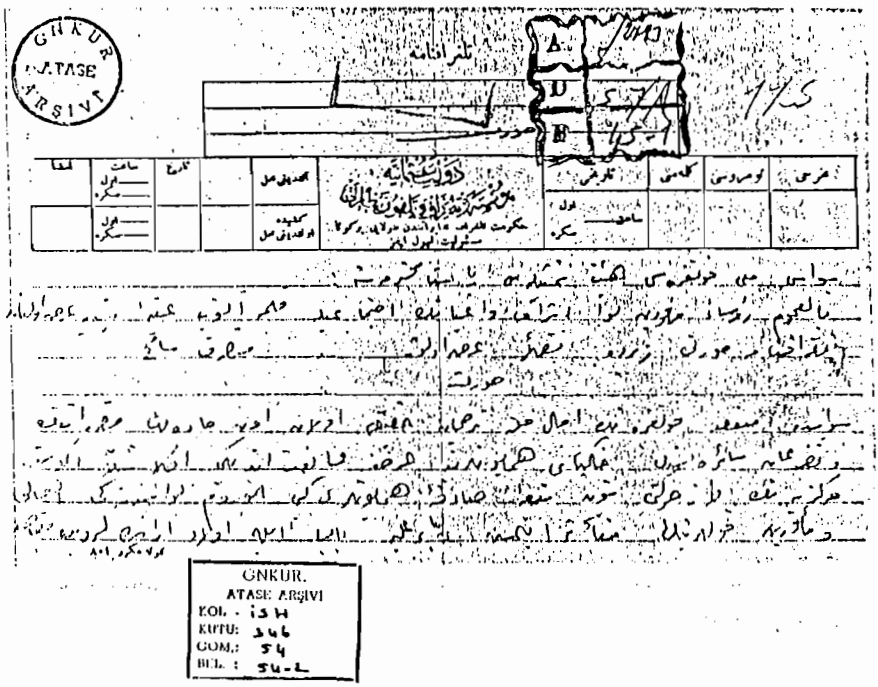
15 nci Kolordu Komutanlığı

Çorum sancağı, bir taraftan içişleri bakanının devamlı teşvikleri ve tehditleri, diğer taraftan Ankara Valisi Muhiddin Paşanın faaliyetleriyle son zamana kadar millî akımdan fiilen mahrum bir hâlde bulunmakta idi. Fakat vatanın her köşesinde olduğu gibi burada da vatansever kişiler bağımsızlık ve millî varlığımız üzerinde çalışmaktan geri kalmamış ve daha sonra İstanbul Hükûmetinin vatana ihaneti tamamen meydana çıkınca sancak mutasarrıfı başta olmak üzere bütün Çorumlular da bütün milletle tek vücut olduğunu aşağıda gönderilen telgraf ile yüce makama arz etmiştir.

Anadolu Rumeli Müdafaa-i Hukuk
Cemiyeti Heyet-i Temsiliye adına
Mustafa Kemal

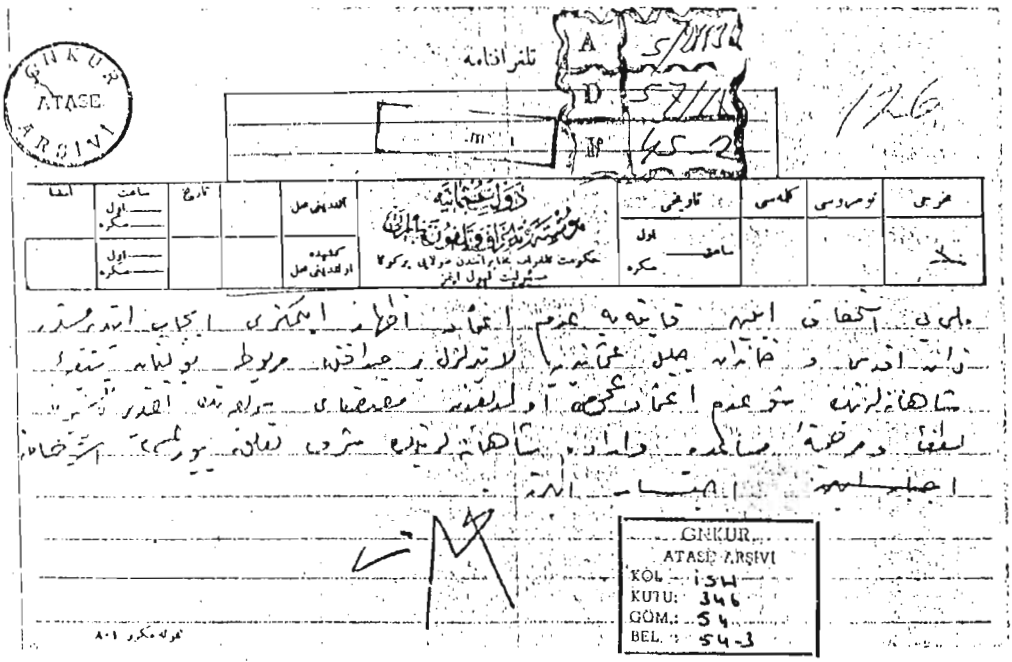
Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 54
Belge : 54-1

Belge No : 95

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 134
KUTU: 346
GÖM.: 54
BİL. : 54-L

Belge No : 95

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ
تلغرافنامه
GNKUR
ATASE ARŞİVİ
KÖL: 134
KUTU: 346
GÖM.: 54
BEL.: 54-3

Belge No : 95

Sivas Millî Kongresi Heyet-i Temsiliyesi

Riyâset-i Muhteremesine:

Bil-umâm rüesâ-yı me'mûrin liva eşraf ve â'yânının ictima'ıyla kaleme alınıb atebe-i seniyye-ye arz olunan telgrafnâme sureti zirde naklen arz olunur.

Mutasarrıf Samih

Suret

Sivas'da mün'akid kongrenin âmal-i millete tercüman-ı hak'iki olan on maddelik mukarrerâtın ve teferrüât-ı sâiresinin hâk-ı pây-ı humâyunlarına arz-ı muhâlefet ettiği anlaşılan hükûmet-i merkeziyenin tarz-ı hareketi bütün teba-ı sadıka-i hümâyunları gibi Çorum livasındaki ahali ve me'mûrin kullarını mütessir eylemiş ve binaen-aleyh baba ile evlâd arasına giribde makasıd-ı millîyi istihfaf eyleyen kabineye adem-i i'timâd izhar etmenizi icâb ettirmişdir. Zât-ı akdes ve hanedan-ı celil-i Osmaniyeye lâ-yetezelzel bir sadâkatle merbut bulunan teba-i şahanelerinin su-i adem-i i'timâd' umûmi olduğundan mukteza-yı serianın takdir ve teşrid lütfen ve merhameten müsaade ve irade-i şahanelerinin şeref teallük buyrulması istirhâmına ictisâr eyleriz.

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	54
Belge	:	54-2, 3

Belge No : 95

Sivas Millî Kongresi Heyet-i Temsiliyesi
Başkanlığına

Bütün yöneticiler, sancak ileri gelenleri ve ayânın toplanmasıyla kaleme alınıp yüce makama arz olunan telgraf sureti aşağıda aynen bildirilmiştir.

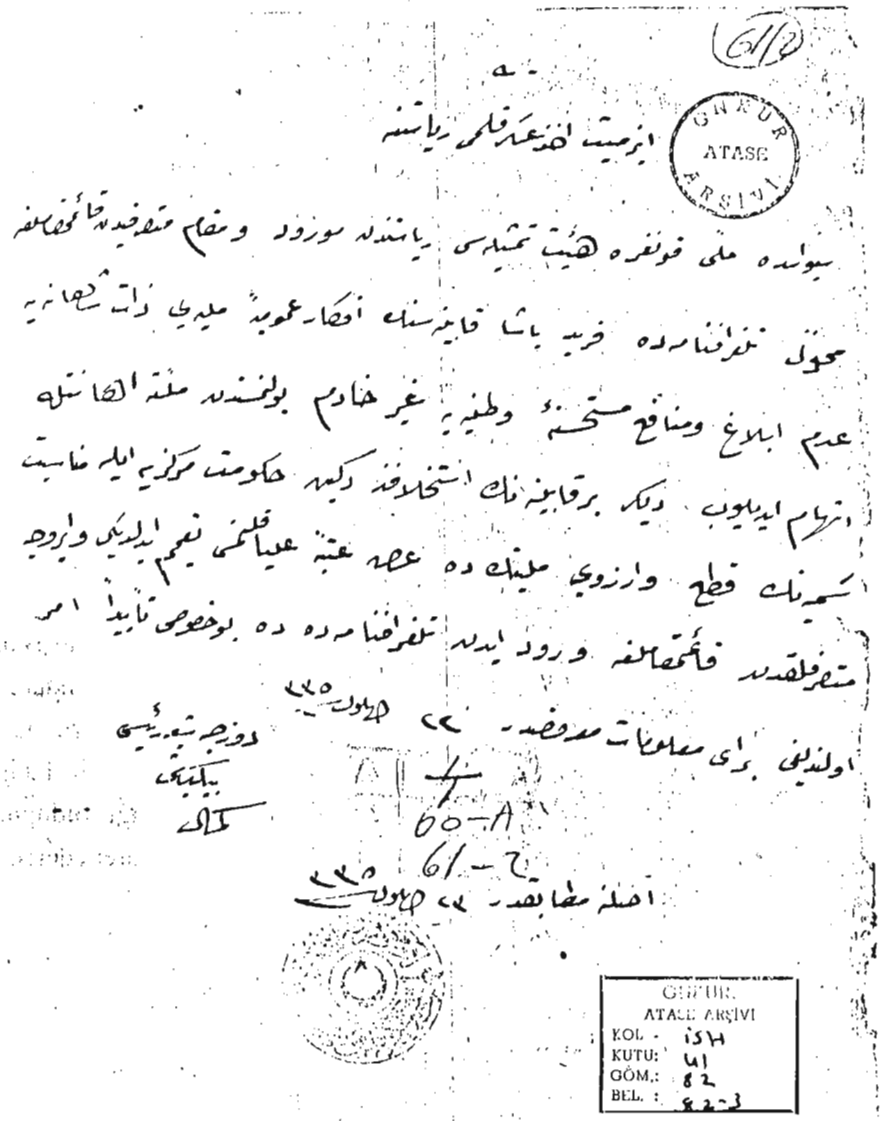
Mutasarrıf Samih

Suret

Sivas'ta toplanan kongrenin milletin emellerine tercüman olan on maddelik kararları ve diğer ayrıntılarının padişaha düşmanca arz ettiği anlaşılan İstanbul Hükûmetinin, hareket şekli bütün Osmanlı halkı gibi Çorum sancağındaki halk ve memurları da etkilemiş ve bundan dolayı baba ile evlât arasına girip de millî amacı küçük gören kabineye güvensizlik göstermenizi gerektirmiştir. Padişaha sarsılmaz bir sadakatle bağlı olan halkın genel güvensizliği olduğundan gereğinin yapılmasına emir ve müsaade buyurmanızı ricaya cesaret ederiz.

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 54
Belge : 54-2, 3

Belge No : 96

Belge No : 96

İzmit Ahz-ı Asker Kalemi Riyâsetine

Sivas'da Millî Kongre Heyet-i Temsiliyesi Riyâsetinden mevrûd ve makâm-ı mutasarrıfiden kaimakamlağa muhavvel telgrafnamede Ferid Paşa kabinesinin efkâr-ı umûmiye-i milliyeyi zât-ı şâhâneye adem-i iblağ ve menâfi'-i müstahsene-i vataniyeye gayr-ı hâdim bulunmasından millete ihânetle ithâm edilib diğer bir kabinenin istihlâfına değin hükûmet-i merkeziye ile münasebet-i şahsiyenin kat' ve arzu-yu millîyenin de arz-ı atebe-i ulya kalemini ta'mim edildiği ve ayrıca mutasarrıflıkdan kaimakamlığa vürûd eden telgrafnâmede de bu hususu te'yiden emr olunduğu bera-yı ma'lûmât ma'ruzdur. 22 Eylül 335

Aslına mutabıkdır. 23 Eylül 335

Düzce Şube Reisi
Binbaşı Kemal

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	41
Gömlek	:	82
Belge	:	82-3

Belge No : 96

İzmit Asker Alma Kalemi Başkanlığına

Sivas'ta Millî Kongre Heyet-i Temsiliyesi Başkanlığından gelen ve mutasarrıflıktan kaymakamlığa gönderilen telgrafta, Ferid Paşa kabinesinin millî düşünceleri padişaha ulaştırmadığı ve ülkenin menfaatlerine aykırı davranmasından dolayı millete ihanetle itham edilip diğer bir kabinenin yerine geçmesine kadar İstanbul Hükûmeti ile şahsî ilişkinin kesilmesi ve millî arzunun da padişaha bildirilmesinin tamim edildiği ve ayrıca mutasarrıflıktan gelen telgrafta da bu konuyu destekler şekilde emir verildiği bilgi için arz olunur. 22 Eylül 1919

Aslına uygundur. 23 Eylül 1919

Düzce Şube Başkanı
Binbaşı Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 41
Gömlek : 82
Belge : 82-3

Belge No : 97

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 354
KUTU: 348
DOSY.: 89
BEL. : 69-1

Belge No : 97

Fevkalade müsta'celdir.
Gayet mahremdir.

Mahall Tarihi/23 Eylül 35
Tarih-i vusulü/ 24 Eylül 35

15. K. Kumandanlığına

İstanbul ile olan muhaberâtına Samsun tarikiyle vâkıf olduğumuz ve bilhassa son zamandaki harekâtını âmâl-i millîyeye tamâmen mugâyir gördüğümüz Trabzon Valisi Galip Beyin daha ziyade o muhide kalmasına zaman ve hadisât mütehammil olmadığı cihetle kendisinin tahtel-hıfz Sivas'a i'zamı için icab edenlere ta'limât-ı lâzıme verilmiştir. Müma-ileyhin kolorduyu alileri dahilinden esnâ-yı vûrûdunda cihet-i askeriyece muhalif edilmemesini ehemmiyetle tebliğ ve rica ederiz.

Heyet-i Temsiliye

Şifre ettim. 24 minh

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 89
Belge : 89-1

Belge No : 97

Çok ivedi
Çok gizli

Çıkış tarihi 23 Eylül 1919
Geliş tarihi 24 Eylül 1919

15 nci Kolordu Komutanlığına

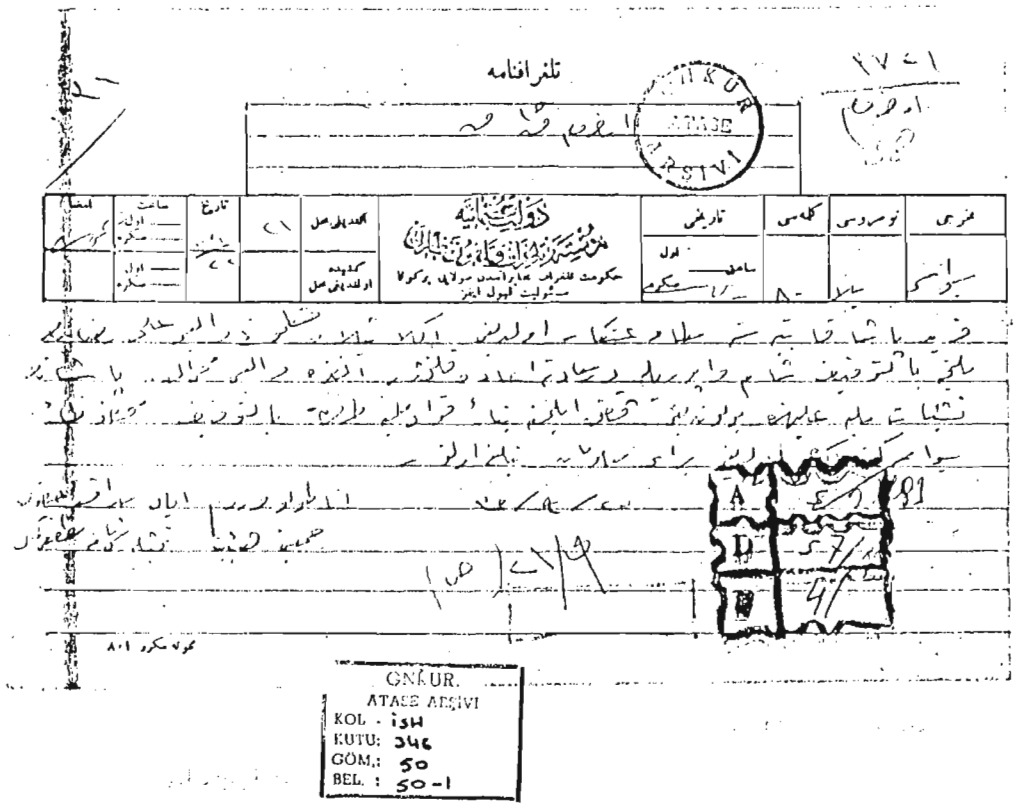
İstanbul ile yaptığı görüşmelerini Samsun yoluyla öğrendiğimiz ve özellikle son zamandaki harekâtını millî emellere tamamen aykırı gördüğümüz Trabzon Valisi Galip Beyin daha çok o bölgede kalmasına zaman ve olayların tahammülü olmadığından dolayı kendisinin koruma altında Sivas'a getirilmesi için gerekli kişilere, gerekli talimat verilmiştir. Galip Beyin kolordu içinden gelişi esnasında askerî açıdan karşı çıkılmamasını önemle tebliğ ve rica ederiz.

Şifre ettim. 24'te

Heyet-i Temsiliye

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	349
Gömlek	:	89
Belge	:	89-1

Belge No : 98

تلغرافنامه

ÇNKUR
ATASE
ARŞİVİ

نمره‌سی	نوسوسی	کلمه‌سی	تاریخی	دولت علیه	الدیلیل اصل	تاریخ	ساعت	امضا
سیواس	سیلا	۸۰	اول ۱۹ ساعه ۱۰ دقیقه	مؤسسه تلغرافات عامه‌سنك سرکولی برکولا	کذلك اولدیغی حالده	۱۹	اول ۱۰ ساعه ۱۰ دقیقه	

حکومت تلغرافی عامه‌سنك سرکولی برکولا
سرعتلو قبول ایدر

محوله سکره ۸۰۱

ÇNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : İSH
KUTU: 346
GÖM.: 50
BEL. : 50-1

Belge No : 98

3721
Erzurum

Erzurum 15.K.K.

Ferid Paşa kabinesine mutavaatkâr olduğu anlaşılan Kastamonu Valisi Ali Rıza Bey milletce bi-t-tevkif Şam vapuruyla Der-saadet'e i'âde kılınmışdır. Ankara Valisi Muhiddin Paşanın teşebbüsât-ı millîye aleyhine bulunduğu tahkik eylemesine binaen Kuva-yı Millîye tarafından bi-t-tevkif mahfuzen Sivas'a gönderilmiş olduğu bera-yı ma'lumât tebliğ olunur.

25.9.35

Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk
Cemiyeti He'yet-i Temsiliyesi namına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 50
Belge : 50-1

Belge No : 98

3721
Erzurum

Erzurum 15 nci Kolordu Komutanlığına

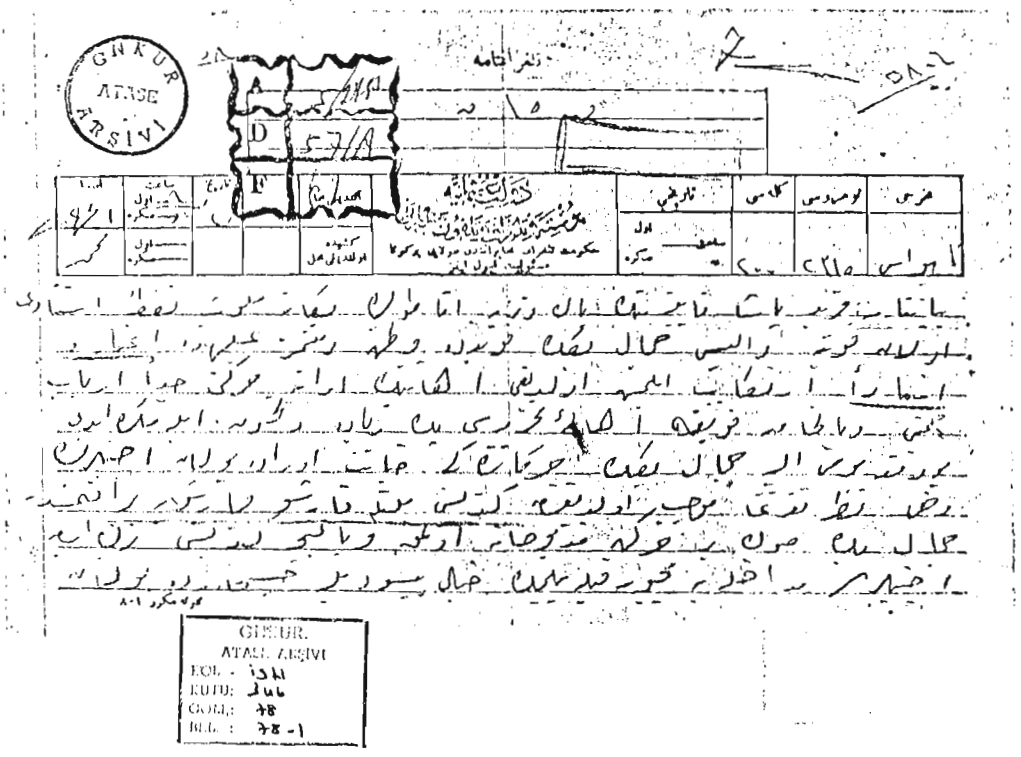
Ferid Paşa kabinesine itaat etmekte olduğu anlaşılan Kastamonu Valisi Ali Rıza Bey, milletçe tutuklanarak Şam vapuruyla İstanbul'a iade edilmiştir. Yapılan araştırmalara dayanılarak Ankara Valisi Muhiddin Paşanın Millî Mücadele aleyhinde bulunduğu ve Kuva-yı Millîye tarafından tutuklanarak koruma altında Sivas'a gönderilmiş olduğu bilgi için tebliğ olunur.

25.9.1919

Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk
Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi adına
Mustafa Kemal

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 50
Belge : 50-1

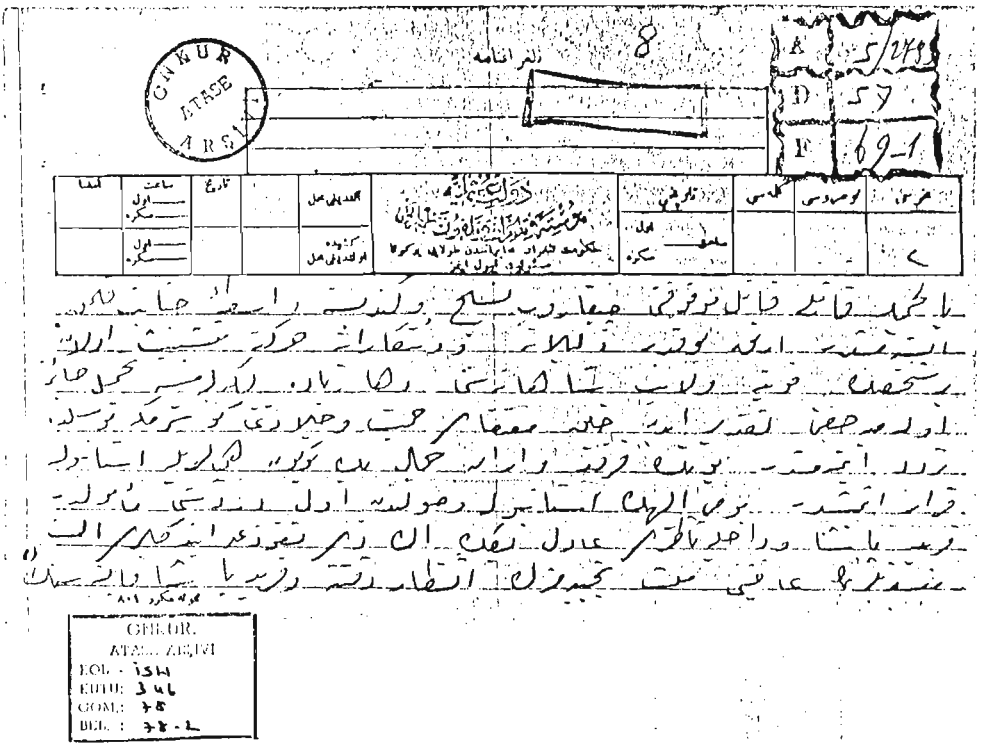
Belge No : 99

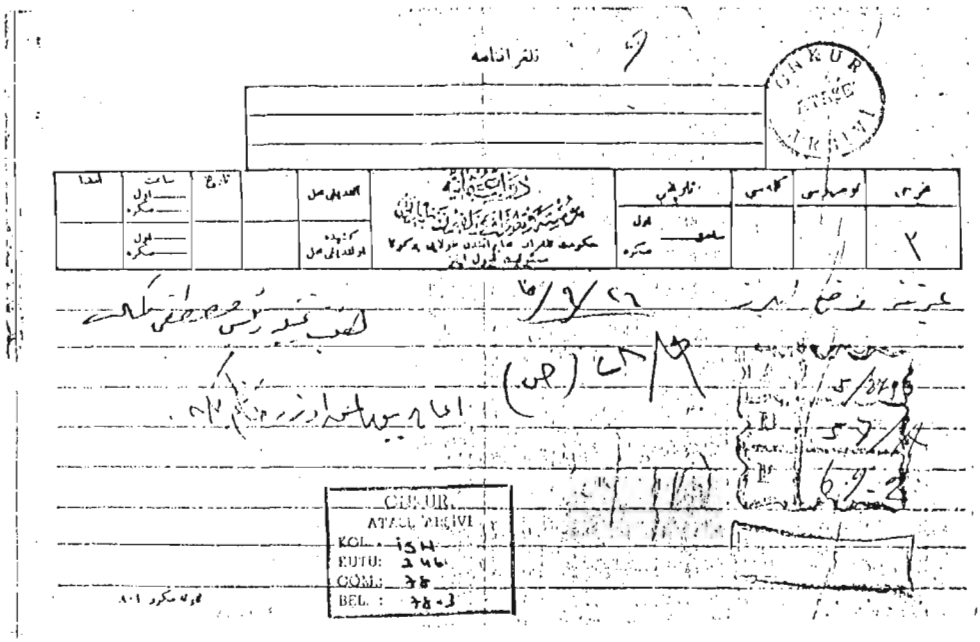
GNKUR
ATASE
ARSIVI

GNKUR.
ATAŞE ARŞİVİ
DOL. : 13
KUTU: 346
GÖZ. : 78
BEL. : 78-1

Belge No : 99

Belge No : 99

Belge No : 99

15 K.K

Sivas

Beyânnâme-i Ferid Paşa kâbinesinin yal ü nezir Anadolu'da yegâne mülevves nokta-ı istinâdı olan Konya Vâlisi Cemâl Beyin Konya'dan vatan ve milletimiz aleyhinde i'tibâra istinâden irtikâb eylemiş olduğu ihânetin irae-i hareketi cidden erbâb-ı cemiyeti ve bilhâssa Konya âhâli-i muhteremesi pek ziyâde dil-hûn eylemekte idi. Bu def'a mûmâ-ileyh Cemâl Beyin harekâtındaki hıyânet orada bulunan ecnebilerin de dahi nazar-ı dikkatini mûcib olduğundan kendisi milletle karşı karşıya bırakmıştır. Cemâl Beyin son bir hareket-i mezbûhâne olmak ve bi'n-netice kendisini terk eden ecnebileri madâhaleye mecbur kılabilmek hayal buyurdular hapishanede bulunan bil-cümle kanlı kâtil mevkûfini çıkarıb teslîh ve kendisine vasıta-ı cinayet kılmak istemiştir. Artık bu kadar zelîlâne ve destekârane harekete teşebbüs olan bir şahsın Konya vilâyet-i şâhânesini daha ziyâde lekelemesine tahammül hâiz olamayacağını takdir eden halk müttefikân hamiyyet ve celâdetini göstermeğe tevessülde tereddüd etmemiştir. Bunun farkına varan Cemâl Bey bu gün hempâlarıyla İstanbul'a firâr etmiştir. Mûmâ-ileyhin İstanbul'a vüsûlundan evvel der-desti me'mûldür. Ferid Paşa ve Dâhilîye Nazırı Adil Bey en iyi nufuz addettikleri alet-i mefsedetlerinin 'afiyeti millet necibiyemizin intizâr-ı dikkatine ve Ferid Paşa kâbinesinin de gayretine vaz' eyleriz.

26.9.35

İ'âde buyrulmak üzere Kâzım Beye

Heyet-i Temsiliye Reisi
Mustafa Kemal

28(S)

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 78
Belge : 78-1, 2, 3

Belge No : 99

15 nci Kolordu Komutanlığına

Sivas

Ferid Paşa kabinesinin gözdağı veren beyannamesi, Anadolu'da tek dayanağı olan Konya Valisi Cemal Beyin, Konya'da vatan ve milletimiz aleyhinde, gücüne dayanarak yapmış olduğu ihaneti gösteren hareketi cidden cemiyet üyeleri ve bilhassa Konya'nın muhterem halkının yüreğini sızlatmaktaydı. Bu defa Cemâl Beyin hareketindeki ihanet, orada bulunan yabancıların da dikkatini çektiğinden, kendisini milletle karşı karşıya bırakmıştır. Sonuç olarak Cemal Beyin hayali, Kuva-yı Millîyeyi son bir hareketle boğma girişimi kendisini terk eden yabancıları müdahaleye mecbur etmektir. Hapishanede bulunan bütün kanlı katil tutukluyu çıkartıp, silâhlandırarak kendisine cinayet aracı yapmak istemiştir. Artık bu kadar alçalarak bu hasta harekete teşebbüs eden bir kişinin Konya vilâyetini daha fazla lekelemesine tahammül edilemeyeceğini anlayan halk, hep beraber büyüklük ve kahramanlık göstermekte tereddüt etmemiştir. Bunun farkına varan Cemal Bey bugün yandaşlarıyla İstanbul'a firar etmiştir. Cemal Beyin İstanbul'a ulaşmadan önce yakalanması ümit edilmektedir. Ferid Paşa ve İçişleri Bakanı Adil Beyin en iyi etkiledikleri bozguncuların akıbetini cesur milletimizin dikkatine ve Ferid Paşa kabinesinin de gayretine terk ederiz. 26.9.1919

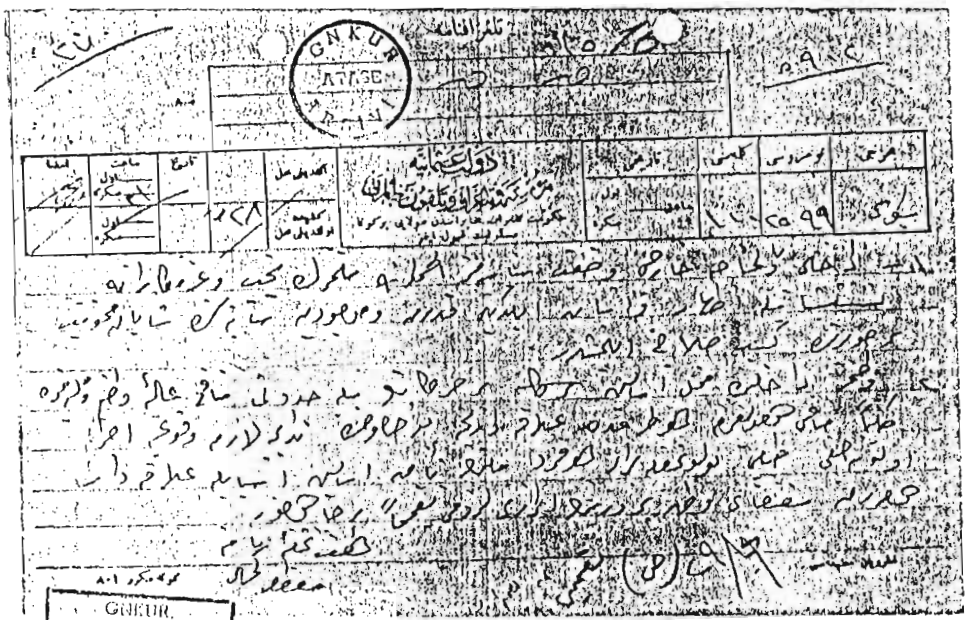
İade edilmek üzere Kâzım Beye

Heyet-i Temsiliye Başkanı
Mustafa Kemal

28(S)

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 78
Belge : 78-1, 2, 3

Belge No : 100

GNKUR
ATA... ARŞİVİ
FON : 1514
EUTU: 346
GOM.: 35
BEL. : 35-5

Belge No : 100

15 K.K

Sivas

1- Dâhilî ve bilhâssa hâricî vaz'iyyet-i siyasiyemiz elhamdü'li-llah milletimizin necib ve 'azimkârâne teşebbüsatıyla izhâr ve isbat eylediği kudret ve mevcûdiyet sayesinde şâyân-ı muhteviyet bir sûrette kesb-i salâh eylemiştir.

2- Vatanımız dâhilînde mühall-i asâyiş bir harekâtın bile hudusu menâfi'-i aliye-i vatan ve milletimize külliyen menâfi olduğundan her tarafta alâkâdarınca bu hususta tedâbir-i lâzime vukû'na ahir olunacağı tabi' bulunmakla beraber her ferd milletin temin-i asâyiş esbabıyla alâkâdar olarak muktezâ-yı vatanperverin ibrâzı lüzmu ta'mîmen ricâ olunur.

Heyet-i Temsiliye namına

Mustafa Kemal

29(S)

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi

Kutu : 346

Gömlek : 78

Belge : 78-4

Belge No : 100

15 nci Kolordu Komutanlığına

Sivas

1- İç ve bilhassa dış siyasî durumumuz, elhamdülillah milletimizin temiz ve azimli çalışmalarıyla gösterdiği güç ve varlık sayesinde uygun bir surette düzenlenmiştir.

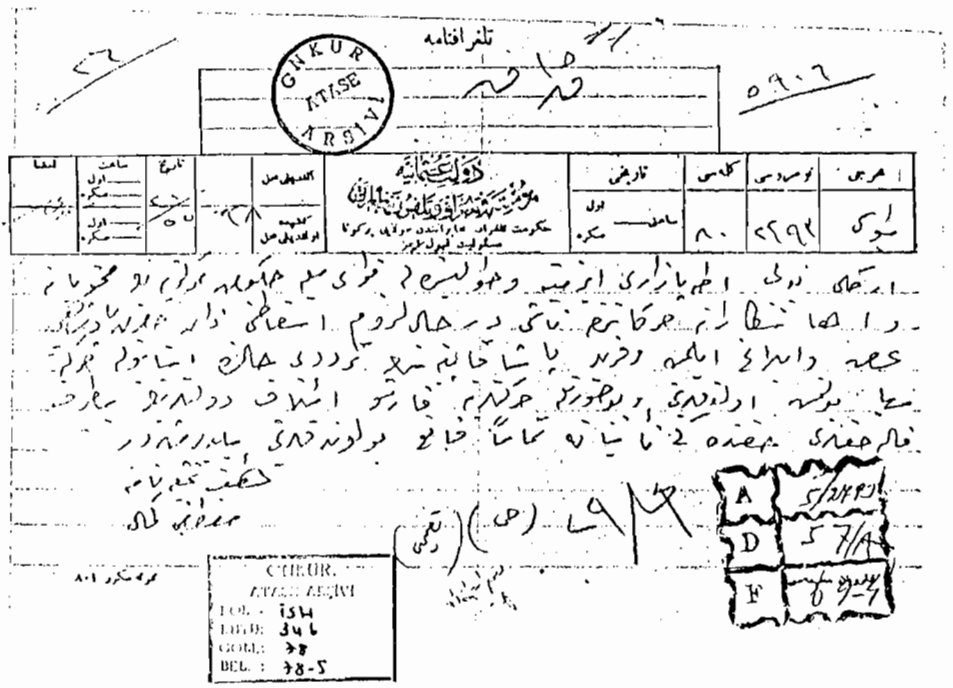
2- Vatanımız içinde huzursuzluk yaratacak bir harekâtın bile ortaya çıkması, vatanın ve milletin yüce menfaatlerine tamamen zararlı olduğundan, her tarafta yetkililerce bu konuda gerekli tedbirlerin alınacağı olmakla beraber her ferdin, milletin asayişinin sağlanmasıyla ilgilenerek gereken vatanseverliği göstermesi tamimle rica olunur.

Heyet-i Temsiliye adına
Mustafa Kemal

29(S)

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 78
Belge : 78-4

Belge No : 101

Belge No : 101

15 K.K.

Sivas

Ereğli, Bolu, Adapazarı, İzmit ve havâlisindeki Kuvâ-yı Millîye hükûmet-i merkeziyenin mahviyâne ve ihânetkârâne harekâtından nâşi derhâl lüzûm-ı iskâtını zât-ı hazret-i padişâhiye 'arz ve iblâğ eylemiş ve Ferid Paşa kâbinesinin tereddüdü hâlinde İstanbul'a harekete müheyyâ bulunmuş olunduklarını ve bu sûretle hareketlerine karşı İtilâf devletlerinin bîtaraf kalacakları hakkındaki temînâta tamamen kâni' bulunduklarını bildirmişlerdir.

Heyet-i Temsiliye namına
Mustafa Kemal

29(S) Ta'mim

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 78
Belge : 78-5

Belge No : 101

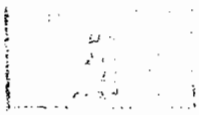
15 nci Kolordu Komutanlığına

Sivas

Ereğli, Bolu, Adapazarı, İzmit ve havalisindeki Kuva-yı Millîye, merkezi hükûmetin ihanet harekâtından dolayı derhâl düşürülmesi gerektiğini padişaha bildirmiş ve Ferid Paşa kabinesinin kalması hâlinde İstanbul'a harekete hazır olduklarını ve bu nedenle hareketlerine karşı İtilâf devletlerinin tarafsız kalacakları hakkındaki güvencelerine tamamen inandıklarını bildirmişlerdir.

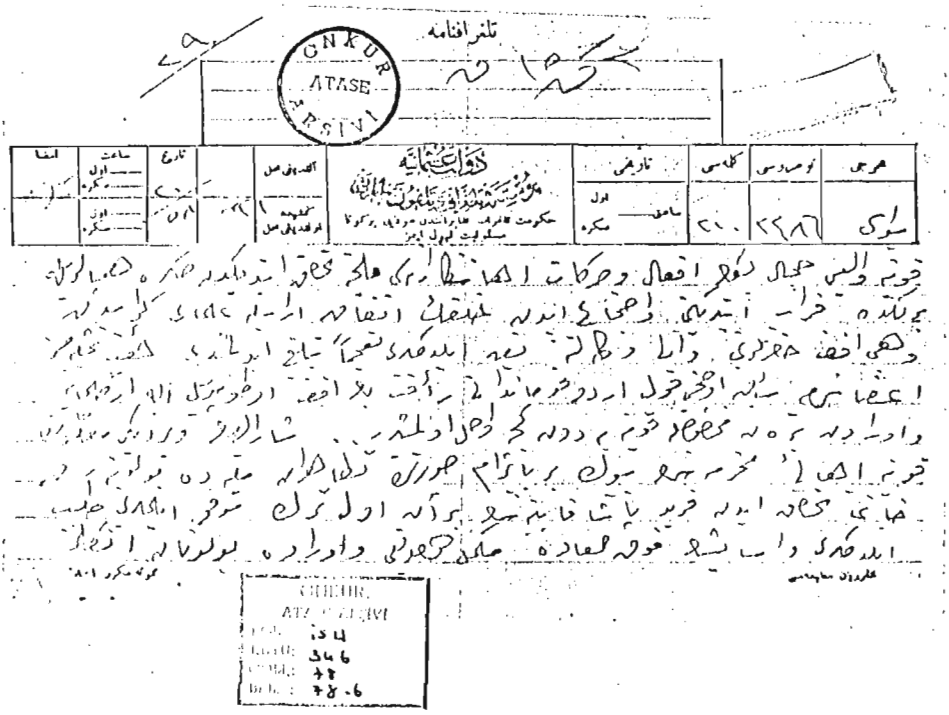
Heyet-i Temsiliye adına
Mustafa Kemal

29(S) Genelge

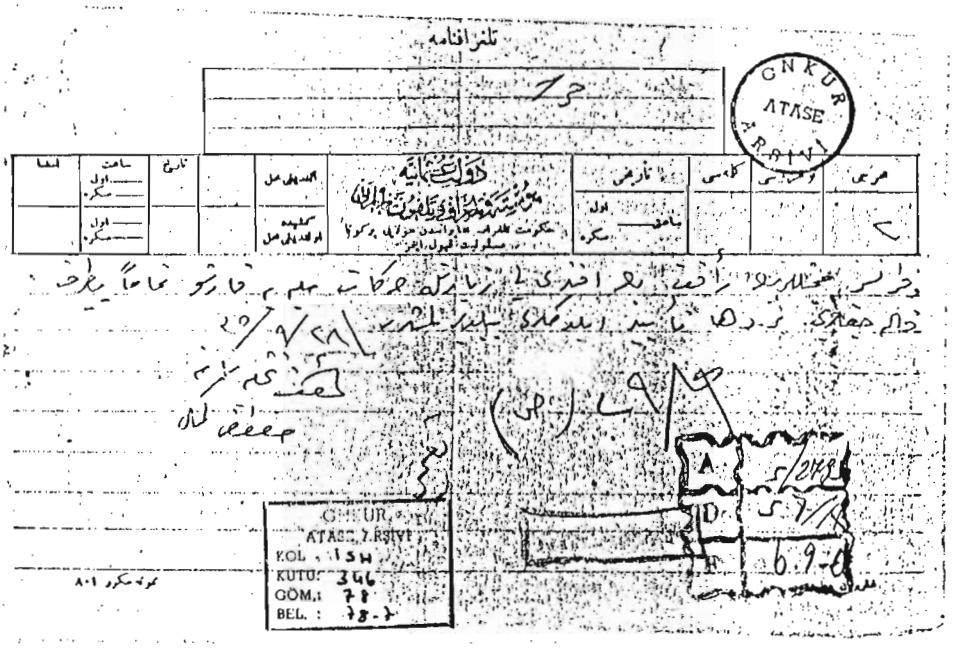
Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 78
Belge : 78-5

Belge No : 102

ÇANKIRI
ATASE ARŞİVİ
No. 154
Gelir: 346
Cilt: 22
Dil: 28.6

Belge No : 102

تلغرافنامه
GNKUR
ATASE
ARŞİVİ
ATASE ARŞİVİ
KOL : 1 SH
KUTU: 346
GÖM.: 78
BEL. : 78-7

Belge No : 102

15 K.K.

Sivas

Konya Vâlisi Cemâl Beyin ef'âl ve harekât-ı ihânetkârânesi milletce tahakkuk ettikten sonra hempâlarıyla birlikte firâr ettiğini ve ictimâ' eden halkın ittifâk-ı ârâsıyla' ulemâ-yı kirâmdan Vehbi Efendi hazretlerini vâli vekâletine ta'in eyledikleri ta'mîmen tebliğ edilmişti. Heyet-i Temsiliyemiz a'zâsından sâbık Üçüncü Kolordu Kumandanı Refet Beyefendi otomobil ile Ereğli'ye ve oradan tren-i mahsûsiyle Konya'ya dün gece vâsıl olmuştur. Müşârun-ileyhin verdiği ma'lûmâtta Konya âhâli-i muhteremesinin büyük bir bayram sûretinde tezâhürât-ı millîyede bulunarak hayatını tahakkuk eden Ferid Paşa kâbinesinin bir an evvel terk-i mevki eylemeleri talep eyledikleri ve asâyişin fevka'l-'âde mükemmel olduğu ve orada bulunan İngiliz ve Fransız mümessillerinin Refet Beyefendiyi ziyaretle harekât-ı millîyeye karşı tamamen bî-taraf kalacaklarını bir daha teyîd eyledikleri bildirilmiştir. 28.9.35

Heyet-i Temsiliye namına
Mustafa Kemal

29(S) Ta'mîm

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 78
Belge : 78-6, 7

Belge No : 102

15 nci Kolordu Komutanlığına

Sivas

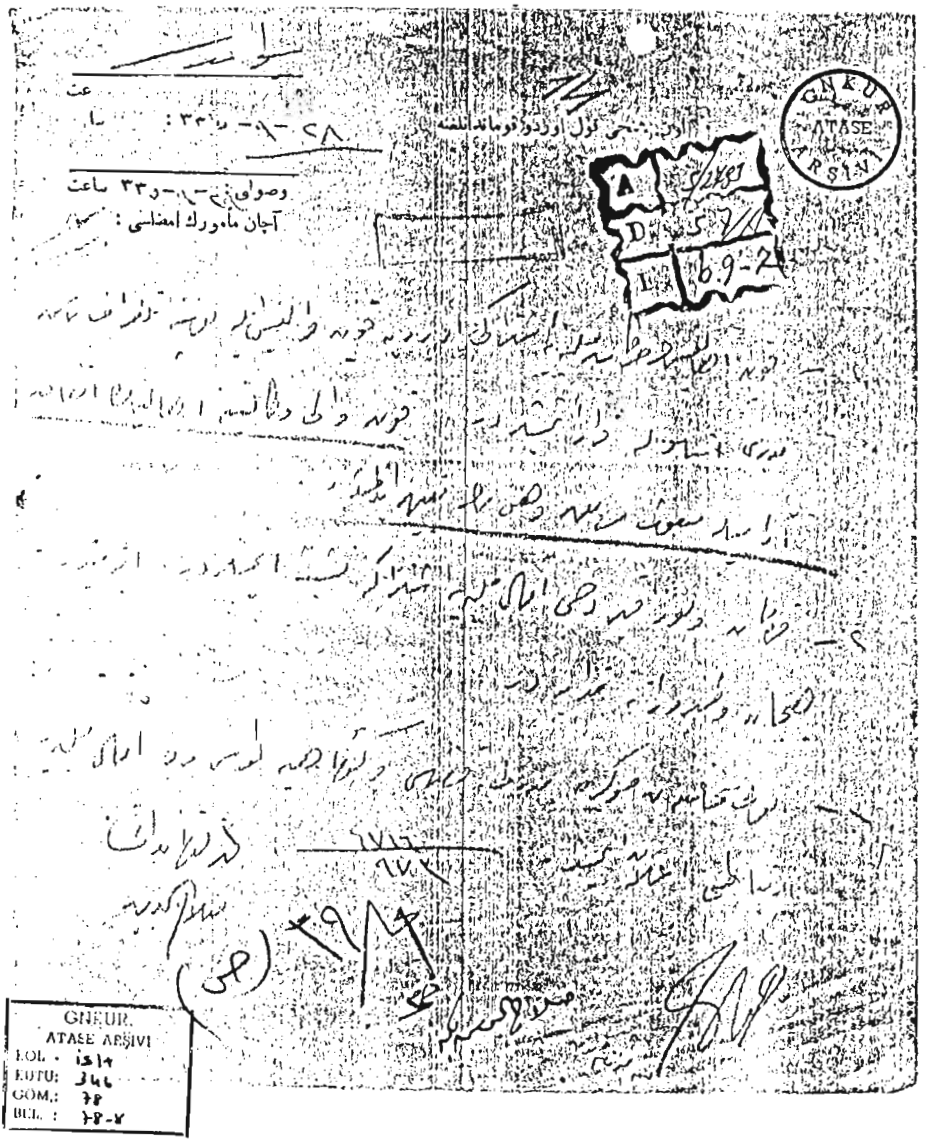
Konya Valisi Cemal Beyin ihanetkâr hareketleri milletçe anlaşıldıktan sonra Cemal Beyin yandaşlarıyla birlikte firar ettiğini ve toplanan halkın oy birliği ile ulemadan Vehbi Efendiyi vali vekâletine atadıkları tamimen tebliğ edilmişti. Heyet-i Temsiliyemiz üyelerinden eski 3 ncü Kolordu Komutanı Refet Beyefendi otomobil ile Ereğli'ye ve oradan özel bir trenle Konya'ya dün gece ulaşmıştır. Refet Beyefendinin verdiği bilgide, Konya halkının büyük bir bayram şeklinde millî gösterilerde bulunarak ve ihaneti anlayarak Ferid Paşa kabinesinin bir an evvel istifa etmelerini istedikleri ve asayişin son derece mükemmel olduğu, orada bulunan İngiliz ve Fransız temsilcilerinin Refet Beyefendiyi ziyaret ederek millî harekâta karşı tamamen tarafsız kalacaklarını bir daha teyît ettikleri bildirilmiştir. 28.9.1919

Heyet-i Temsiliye adına
Mustafa Kemal

29(S) Genelge

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	78
Belge	:	78-6, 7

Belge No : 103

Belge No : 103

On Beşinci Kolordu Kumandanlığına

Sivas
28.9.35

Vusulu 29.9.35 Saat Açan memurun imzası:

1- Konya âhâlisinin harekât-ı millîyeye iştirâkı üzerine Konya vâlisi ile posta telgraf başmüdürü İstanbul'a firâr etmişlerdi. Konya vâli vekâletine âhâlinin ittifâk-ı ârâsıyla mebûs-ı sâbık Vehbi Bey ta'yin edilmiştir.

2- Karaman ve Bozkır dahi âmâl-i millîyeye iştirâke teşebbüs etmişlerdir. İzmit'te heyecân-ı vatanperverâne tezâyüddür.

3- Bolu sancağından sonra Mudurlu kazası ve Kütahya livâsı da âmâl-i millîyeye irtibâtını i'lân etmiştir.

4716
973

3 K. Kumandanı
Selâhattîn

29(S) Selâhattîn Beye

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	78
Belge	:	78-8

Belge No : 103

15 nci Kolordu Komutanlığına

Sivas
28.9.1919
Gelişi : 29.9.1919 saat
Açan memurun imzası

1- Konya halkının millî harekete katılması üzerine, Konya valisi ile posta telgraf başmüdürü İstanbul'a firar etmişlerdir. Konya vali vekâletine halkın oy birliği ile Eski milletvekili Vehbi Bey tayin edilmiştir.

2- Karaman ve Bozkır da millî harekete katılmaya teşebbüs etmişlerdir. İzmit'te vatanseverlik artmaktadır.

3- Bolu sancağından sonra Mudurlu kazası ve Kütahya livası da millî harekete olan bağlılığını açıklamıştır.

4716
973

3 ncü Kolordu Komutanı
Selâhattin

29(S) Selâhattin Beye

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	346
Gömlek	:	78
Belge	:	78-8

Belge No : 104

سیواس
20/9/28

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

A 5/191
D 57-6
F 17-1

ذات مخصوص

20/9/28 شفره ۱

۱ - ضبط ومه والیسی علی غالب بك حضرتلرینك قرار وتلقینات
یك مناسب كورولمشدر. وضعیت توضیح ایدیلمیه رك
اردوم ده تحت محافظه ده قالمسی موافق اولور.

۲ - قوتلرك تفرقه تفرانه سی اصلا مطلوب دكلدر.

۳ - قوتیه والیسنك استانبول قرارگاه دیویزیونلرینه
مقدم یوكلی اجرآت وطرابلوسه كی یوك وعزم استیلا
ایتمش سفنك امال مشروعه سنده قریبا موافق اولدیغی
تأمین ایدیلمیه جكدر. عرض ومعلومات ایلرز.

كفایت تبلیغ نامه مصطفی كمال.

صدر اعظم

(ص) 9/29

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL : 15H
KUTU: 348
GÖM.: 89
BEL : 89-2

Belge No : 104

Zata mahsustur. 15. K.K. Sivas
28.9.35

C.26.9.35 şifreye

1- Trabzon Valisi Ali Galip Bey hakkındaki karar ve tatbikat pek münasip görülmüştür. Vaz'iyet tavzih edinceye kadar Erzurum'da taht-ı muhafazada kalması muvafık olur.

2- Kongre telgrafnâmesi aslına mutabıktır.

3- Konya valisinin İstanbul'a firar eylediğinden (şifre) mukarrer bu gibi icraât ve her taraftaki birlik ve azim inşallah milletin milletin âmâl-i meşruasında kariben muvaffak olacağını te'min eyleyecektir. Arz-ı hürmet eyleriz. Heyet-i Temsiliye namına Mustafa Kemal.

3.K.K
Salahaddin

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 89
Belge : 89-2

Belge No : 104

Kişiye özel

Sivas
28.9.1919

15 nci Kolordu Komutanlığına

Cevap: 26.9.1919 şifreye

1- Trabzon Valisi Ali Galip Bey hakkındaki karar ve uygulama çok uygun görülmüştür. Durum aydınlanıncaya kadar Erzurum'da koruma altında kalması uygun olur.

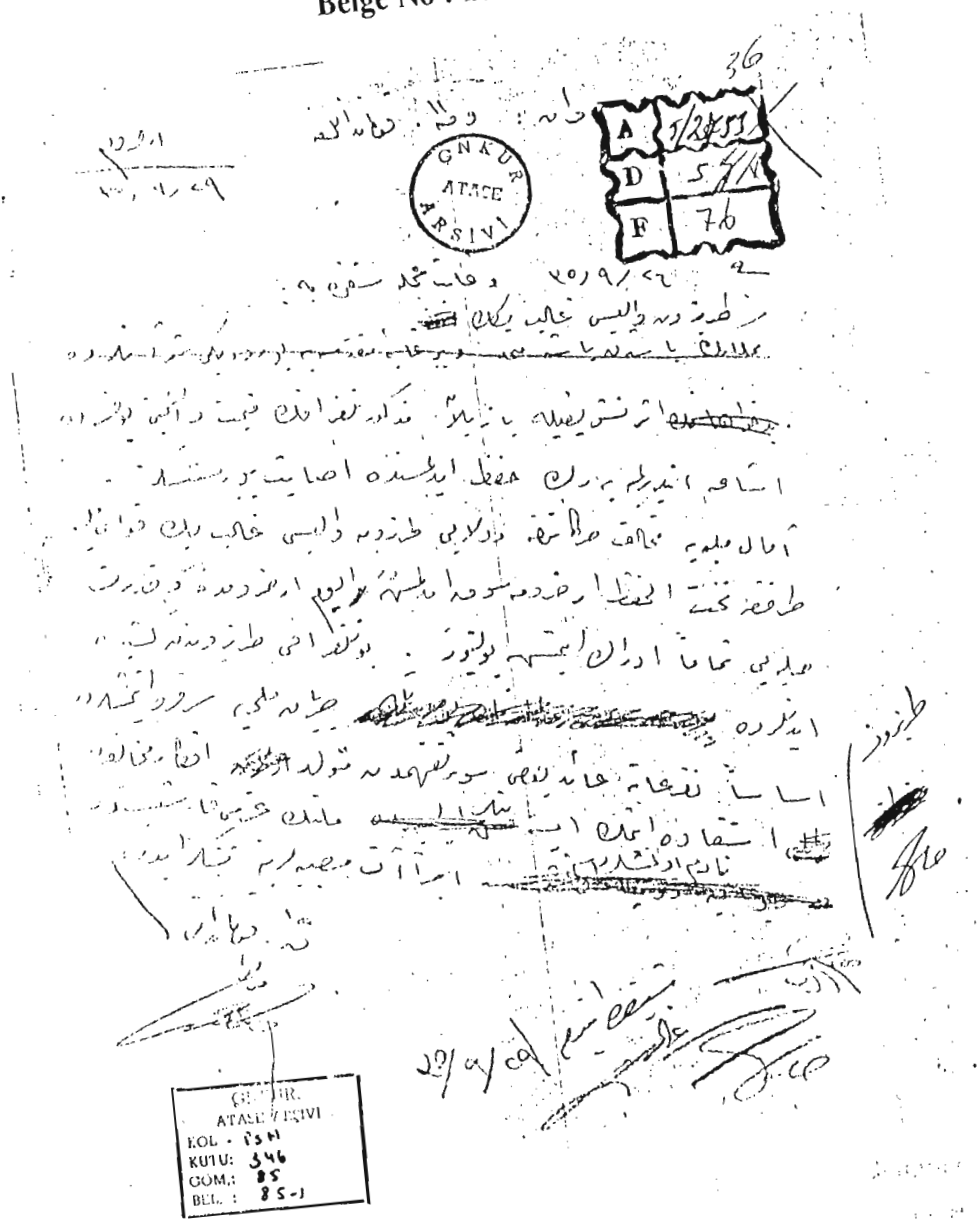
2- Kongre telgrafı aslına uygundur.

3- Konya valisinin İstanbul'a kaçtığından (şifre) kararlaştırılmış bu gibi faaliyet ve her taraftaki birlik ve azim inşallah milletin meşru isteklerinde çok yakında başarılı olmasını sağlayacaktır. Hürmetlerimizi sunarız. Heyet-i Temsiliye adına Mustafa Kemal.

3 ncü Kolordu Komutanı
Salahaddin

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 349
Gömlek : 89
Belge : 89-2

Belge No : 105

GNKUR
ATASE
ARSIVI
A
D
F
GNKUR
ATASE ARSIVI
KOL : 154
KUTU: 346
GOM.: 85
BEL. : 85-1

Belge No : 105

Van : 11. Fırka Kumandanlığına

Erzurum
29.9.35

C. 26.9.35 ve gayet acele şifreye:

Trabzon Valisi Galip Beyin eser-i teşvikiyle yazılan mezkûr telgrafın kıymet ve ehemmiyeti yoksa da işâa ettirilmeyerek hıfz edilmesinde isabet bulurmuşsunuz. Âmâl-i millîyeye muhalif harekâtından dolayı Trabzon Valisi Galip Bey Kuva-yı Millîye tarafından taht-el-tehaffuz Erzurum'a sevk edilmiştir. Elyevm Erzurum'dadır ve kudret-i millîyeyi tamamen idrak etmiş bulunuyor. Bu telgrafı Trabzon'dan keşide edenlerde cereyan-ı millîye serfüru etmişlerdir. Esasen teferruata aid bazı su-i tefehhümden mütevellid efkâr-ı muhalifeden istifade etmek isteyenler milletin azmi karşısında nâd'ım olmuşlardır. İcrâat-ı musibelerine teşekkür ederim.

15.K.Kumandanı
Mirliva

Şifre ettim. 29.9.35

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 85
Belge : 85-1

Belge No : 105

Van : 11 nci Tümen Komutanlığına

Erzurum
29.9.1919

Cevap: 26.9.1919 ve çok acele şifreye

Trabzon Valisi Galip Beyin teşvikiyle yazılan telgrafın bir önemi yoksa da etrafa yayılmayarak saklanmasından isabet etmişsiniz. Millî emellere karşı harekâtından dolayı Trabzon Valisi Galip Bey Kuva-yı Millîye tarafından koruma altında Erzurum'a sevk edilmiştir. Bugün Erzurum'dadır ve millî gücü tamamen anlamış bulunuyor. Bu telgrafı Trabzon'dan çekenler de millî akıma boyun eğmişlerdir. Aslında ayrıntılara ait bazı yanlış anlamalardan dolayı karşı fikirlerden yararlanmak isteyenler, milletin azmi karşısında pişman olmuşlardır. İsabetli faaliyetlerinize teşekkür ederiz.

15 nci Kolordu Komutanı
Tuğgeneral

Şifre ettim. /29.9.1919

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 346
Gömlek : 85
Belge : 85-1

Belge No : 106

GNKUR.
ATASE ARŞİVİ
KOL. : 154
KUTU: 345
GÖM.: 5
BELG: 5-1

GNKUR
ATASE
ARŞİVİ

A 5/2548
D 9
F 5

Belge No : 106

On Dördüncü Kolordu Kumandanı Yusuf
İzzet Paşa Hazretlerine

Gayet mahremdir 2.12.35

16.11.35'den 29.11.35 tarihine kadar Sivas'da Üçüncü, On İkinci, On Beşinci, Yirminci kolordular kumandanlarının iştirâkiyle Heyet-i Temsiliyece icrâ olunan müzâkerât mukerrerâtı berâ-yı ma'lumât leften takdim kılınmışdır efendim.

Mirliva

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	345
Gömlek	:	5
Belge	:	5-1

Belge No : 106

14 ncü Kolordu Komutanı
Yusuf İzzet Paşaya

Çok gizli 2.12.1919

16.11.1919'dan 29.11.1919 tarihine kadar Sivas'ta 3 ncü, 12 nci, 15 nci, 20 nci kolordular komutanlarının katılımıyla Heyet-i Temsiliyece yapılan görüşmelerde alınan karar bilgi için ilişikte takdim edilmiştir.

Tuğgeneral

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 345
Gömlek : 5
Belge : 5-1

Belge No : 107

GENEL KURMAY ATASE ARŞİVİ

GENEL KURMAY ATASE ARŞİVİ
KOL : 15H
KUTU: 345
GÖM.: 5
BEL. : 5-2

A	5/35/1
D	1
F	5-1

20/11/20

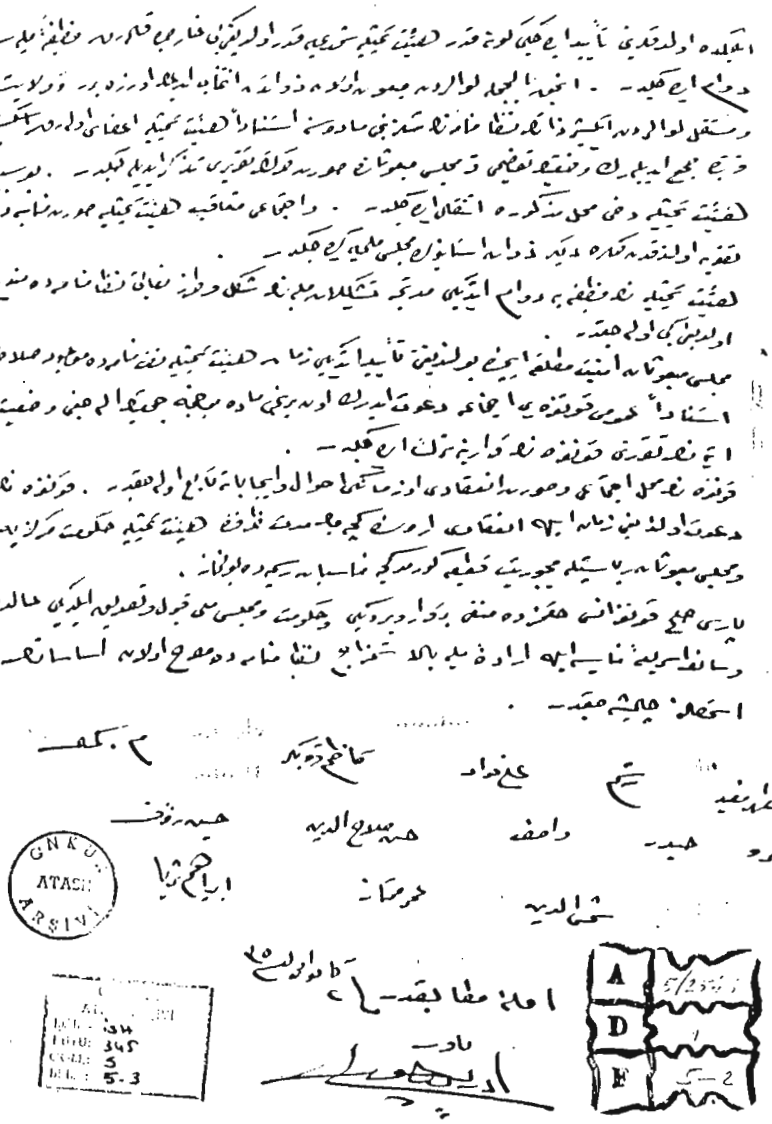
1- Meclis Başkanlığının emri ictimaı

2- Meclisin ictimaa devamı ve müzakeratın aynen devamla hüsn-ü cereyanı

3- Bazı mebuslerin müzakeratı tatil ve tehir etmek için ileri sürdükleri bazı hareketler

Bu maddeyi müzakere edilerek tamamen kabul olunduğu halde Ordu Müfettişliğinin 1 Kânun-ı Evvel 1336 tarihli ve 1 numaralı telgrafnamesinin müzakeresi için

Belge No : 107

Belge No : 107

30.11.35

1- Meclis-i Mebusanın mahal-i ictima'ı.

2- Ba'de ictima' Heyet-i Temsiliye ve teşkilât-ı millîyenin alacağı şekl-i tarz ve fa'liyeti.

3- Paris Sulh Konferansı'nın hakkımızda müsbet veya menfi bir karar vermesi haline tarz-ı hareket gibi mevâd-ı mühümmeyi müzâkere ederek taht-ı karara almak üzere On İkinci, On Beşinci, Yirminci, Üçüncü Kolordu kumandanları ile On Üçüncü Kolordu Kumandanı veya erkân-ı harbiye reisi 29.10.35 tarihinde Sivas'a davet olundu. Yirminci Kolordu Kumandanı Ali Fuad ve On Beşinci Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir paşalar hazerâtı Sivas'a geldiler. Üçüncü Kolordu Kumandanı Selahaddin Beyefendi zaten Sivas'da bulunuyordu. On İkinci Kolordu kumandanı mıntıkasının ahvâl-i fevkalâdesi ve kendisinin vazifeyi yeni deruhde eylemiş bulunması hasebiyle mahal-i me'muriyetinden ayrılmayı mahzurlu görerek Erkân-ı Harbiye Reisi Binbaşı Şemseddin Beyi gönderdi. On Üçüncü Kolordu vaziyeti itibariyle pek nazik olduğundan ve Heyet-i Temsiliyece verilecek kararlara i'timâdı bulunduğundan bahisle mahallinden adem-i infikâkı tensib edildi.

16.11.35'den 29.11.35 tarihine kadar kolordu kumandanlarının iştirâkiyle Heyet-i Temsiliyece icra olunan müzakerâtdan bâlâdaki mevâda teallük eden mukerrerât ber-vech-i zirdir.

1- Meclis-i Millînin İstanbul'da ictima'ındaki mehâzir ve mehâlike rağmen hükûmet-i seniyyenin haricde ictima'a ader-i muvafakati yüzünden ve memleketi buhrana düçar etmekden ictinâben İstanbul'da ictima'i zarûreti kabul edildi. Ancak âtideki tedâbirin ittihâzı lûzûmu takarrür etti.

a. Bil-umum mebusları vaziyet hakkında tenvir ile münferiden mütalaalarını taleb etmek.

b. Mebuslar İstanbul'a gitmeden evvel Trabzon, Samsun, İnebolu, Eskişehir, Edirne gibi mahallerde kısım kısım toplanarak Meclis-i Millîyenin ictima'ına nazaran gerek İstanbul'da ve gerekse haricde alınması lâzım gelen emniyet tedâbirini ve programımızın esâsını müdafaa edecek kuvvetli bir grubun vûcûda getirilmesi esbâbını tezekkûr ve teemmül eylemesi.

c. Teşkilât-ı cemiyet sûratle teşmil ve tarsin için kolordu kumandanları mıntıka kumandanları ve ahz-ı asker rüesâsı vasıtasıyla delâlet-i seria-i fa'liyede bulunmaları.

ç. Bil-cümle rüesâ'yı me'mûrin-i, mülkiyeden her ihtimale karşı teşkilât-ı millîyeye sadakatte bulunacaklarına dair söz almak ve kendilerinin vesait-i mevcudeleriyle teşkilât-ı cemiyeti taazzu ettirmeğe sür-at-i tevessüllerini taleb etmek.

2- Meclis-i Millî İstanbul'da ictima' ettikden sonra meb'usân emniyet ve serbesti-i tâm ile ifa-yı vazife-i teşriiye eylemekde olduklarını te'yid edeceği güne kadar Heyet-i Temsiliye şimdiye kadar olduğu gibi haricde kalarak vazife-i millîyesine devam edecekdir. Ancak bil-cümle livalardan meb'us olan zevâtdan intihâb edilmek üzere birer ve vilâyet ve müstakil livalardan ikişer zâtın nizamnâmenin sekizinci maddesine istinâden Heyet-i Temsiliye a'zası olarak Eskişehir kurbunda cem' edilerek vaziyetin tefhimi ve Meclis-i Mebusânın suret-i hareketin takriri tezekkûr edilecekdir. Bu sebeble Heyet-i Temsiliye dahi mahal-i mezkûre intikâl edecekdir. Ve ictima'ı müteakib Heyet-i Temsiliye suret-i münâsebede takviye olundukdan sonra diğer zevât İstanbul'da Meclis-i Millîye gidecekdir. Heyet-i Temsiliyenin vazifeye devam ettiği müddetçe teşkilât-ı millîyenin şekil ve tarz-ı faaliyeti nizamnâmede münderic olduğu gibi olacakdır.

Meclis-i mebusan emniyet-i mutlaka içinde bulunduğunu te'yid ettiği zaman Heyet-i Temsiliye nizamnâmede mevcud selâhiyete istinâden umûmî kongreyi ictima davet ederek on birinci madde mucibince cemiyetin alacağı vaziyet-i atiyenin takarrurunu kongrenin kararına terk edecekdir.

Kongrenin mahal-i ictima'ı ve suret-i in'ikâdı o zamanki ahval ve icabâta tâbi olacakdır. Kongrenin da'vet olunduğu zaman ile in'ikâdı arasında geçecek

Belge No : 107

müddet zarfında Heyet-i Temsiliye hükûmet-i merkeziye ve Meclis-i Mebusan riyâsetiyle mecburiyet-i kat'iye görmedikçe münasebât-ı resmiyede bulunmaz.

3- Paris Sulh Konferansı hakkımızda menfi bir karar verdiği ve hükûmet ve Meclis-i Millî kabul ve tasdik eylediği hâlde vesâit-i seria-i münâsebe ile irâde-i millîye bilâ istihrâc nizamnâmede musarrah olan esâsâtın istihsâline çalışacakdır. Kâzım Karabekir, M.Kemal, Mazhar Müfid, Rüstem, Ali Fuad, Hüsrev, Haydar, Vâsıf, Hasan, Selahaddin, Hüseyin, Rauf, Şemseddin Ömer Mümtaz İbrahim Süreyya.

Aslına mutabıkdır. 2 Kanun-u evvel 35 yaver

Koleksiyon Adı	:	İstiklâl Harbi
Kutu	:	345
Gömlek	:	5
Belge	:	5-2, 3

Belge No : 107

30.11.1919

1- Meclis-i Mebusanın toplanma yeri.

2- Toplanmadan sonra Heyet-i Temsiliye ve millî teşkilâtın alacağı şekil ve faaliyeti.

3- Paris Barış Konferansı'nın hakkımızda olumlu veya olumsuz bir karar vermesi durumunda hareket şekli gibi önemli maddeleri görüşerek karara bağlamak üzere 12 nci, 15 nci, 20 nci, 3 ncü Kolordu komutanları ile 13 ncü Kolordu komutanı veya kurmay başkanı 29.10.1919 tarihinde Sivas'a davet edildi. 20 nci Kolordu Komutanı Ali Fuat ve 15 nci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir paşalar Sivas'a geldiler. 3 ncü Kolordu Komutanı Selahaddin Bey zaten Sivas'-ta bulunuyordu. 12 nci Kolordu komutanı, bölgesinin olağanüstü durumu ve kendisinin göreve yeni başlamış olması dolayısıyla görev bölgesinden ayrılmayı sakıncalı görerek kurmay başkanı Şemsi Beyi gönderdi. 13 ncü Kolordunun çok nazik bir konumda olduğundan ve Heyet-i Temsiliyece verilecek kararlara güveni bulunduğundan bahisle bölgesinden ayrılmaması uygun görüldü.

16.11.1919'dan 29.11.1919 tarihine kadar kolordu komutanlarının katılımıyla Heyet-i Temsiliyece yapılan görüşmelerden yukarıdaki maddelere ait olan kararlar aşağıda olduğu gibidir :

1- Millî Meclisin İstanbul'da toplanmasındaki sakıncalara rağmen İstanbul Hükûmetinin, dışarda toplanmasına karşı çıkması yüzünden ve ülkeyi buhrana sürüklemekten kaçınarak, İstanbul'da toplanması mecburiyeti kabul edildi. Ancak aşağıdaki tedbirlerin alınması gereği kararlaştırıldı :

a. Bütün milletvekilleri durum hakkında aydınlatılarak ayrı ayrı görüşlerini istemek.

b. Milletvekillerinin İstanbul'a gitmeden önce Trabzon, Samsun, İnebolu, Eskişehir, Edirne gibi bölgelerde grup grup toplanarak, Millî Meclisin toplan-

masına rağmen gerek İstanbul'da ve gerekse dışarıda alınması gereken güvenlik tedbirlerini ve programımızın esasını savunacak kuvvetli bir grup oluşturulması sebeplerini düşünüp anlatması.

c. Cemiyet yapısının hızla yayılarak sağlamlaştırılması için kolordu komutanları, bölge komutanları ve asker alma (şube) başkanları aracılığıyla hızla kılavuzluk faaliyetinde bulunmaları.

ç. Bütün mülkî memuriyet başkanlarından her ihtimale karşı millî teşkilâta sadık olacaklarına dair söz almak ve kendilerinin mevcut araçlarla cemiyet yapısının şekillenmesine hızla başlanmasını talep etmek.

2- Millî Meclis İstanbul'da toplandıktan sonra milletvekilleri özgür ve emniyetle kanun yapmakta olduklarını doğrulayacağı güne kadar Heyet-i Temsiliye şimdiye kadar olduğu gibi dışarıda kalarak millî görevine devam edecektir. Ancak bütün sancaklardan milletvekili olan kişilerden seçilmek üzere birer ve vilâyet ve sancaklardan ikişer kişinin, yönetmeliğin sekizinci maddesine dayanarak, Heyet-i Temsiliye üyesi olarak Eskişehir yakınında toplanarak durumun anlatılması ve Meclis-i Mebusanın hareket tarzının kararlaştırılması konuşulacaktır. Bu sebeple Heyet-i Temsiliye de bu bölgeye nakledilecektir ve toplanmayı takiben Heyet-i Temsiliye uygun şekilde takviye olundukdan sonra diğer kişiler İstanbul'da Millî Meclise gidecektir. Heyet-i Temsiliyenin göreve devam ettiği sürece millî teşkilâtın şekil ve faaliyeti yönetmelikte belirtildiği gibi olacaktır.

Meclis-i Mebusan kesin güvenlik içinde olduğunu doğruladığı zaman Heyet-i Temsiliye yönetmelikte mevcut yetkiye dayanarak, genel kongreyi toplanmaya davet ederek 11'nci madde gereğince cemiyetin alacağı sonraki durumun kararlaştırılmasını kongrenin kararına bırakacaktır.

Kongrenin toplanma yeri ve toplanma şekli o zamanki şartlara bağlı olacaktır. Kongrenin davet olduğu zaman ile toplanma arasında geçecek süre içinde Heyet-i Temsiliye İstanbul Hükûmeti ve Meclis-i Mebusan başkanlığıyla kesin mecburiyet görmedikçe resmî görüşmede bulunmaz.

Belge No : 107

3- Paris Barış Konferansı hakkımızda olumsuz bir karar verdiği ve hükûmet ve Millî Meclis kabul ve tasdik ettiği hâlde uygun araçlarla millî irade çıkarılmadan, yönetmelikte belirtilmiş olan esasların elde edilmesine çalışılacaktır. Mazhar Müfit, Rüstem, Ali Fuat, Kâzım Karabekir, Mustafa Kemal, Hüsrev, Haydar, Vâsıf, Hasan, Selahaddin, Hüseyin, Rauf, Şemseddin Ömer Mümtaz İbrahim Süreyya.

Aslına uygundur. 2 Aralık 1919

Yaver

Koleksiyon Adı : İstiklâl Harbi
Kutu : 345
Gömlek : 5
Belge : 5-2, 3

Başbakanlık Konut
Edindirme Fonu katkılarıyl
gerçekleştirilmiştir.

Dizgi - Baskı
Bizim Büro Basımevi
Selanik Cad. 18/11
Tel : (0312) 431 88 81 - 433 36 36
Kızılay - ANKARA